

Sezgin Kaymaz

Düz Dünyacılar





“Kendi karşısına çıkıverse kendi de kendinden korkardı; çok iriydi bir kere, gördüğün göreceğin en iri köpeği bununla mukayese et, o ince belli çay bardağıysa bu on sekiz bardaklık semaverdi, öyle bir iri, öyle bir iri. Bir hırlasın, elli kiloluk hiltiyle asfalt deliyormuş, bir havlasın, gök gürlemiş sesi çıkarırdı. (...) Korkunçtu, bunu kabul ediyordu, ama şunu da kabul ediyordu, gördüğü onca eziyete rağmen ne insan ne hayvan, kimseye bir kastı olmamıştı. (...) Fenalık etmekten ısrarla çekinir, mecbur kalmadıkça insan olsun hayvan olsun kimseye ilişmez, bırak ilişmeyi, yan gözle bile bakmazdı.”

Üç köpeğin, arafta bir merhumun, bir düz dünyacı meleğin, bir de apartman sakinlerinin hikâyesi bu.

Köpeklerden biri “nasıl temiz, nasıl saf, nasıl güzel avanak” bir kara azman... Biri Angara’nın cello bello takımından bir beyaz... Biri yürek yakan bir âfet. Böyle bir üçlü çete.

Araftakinin dünyası ahireti birbirine dolanmış, feleğini şaşırmış.

Apartman sakinleri ve dahi mahalle halkı, “recm şehvetine” kapılmış, “itlaf ekibi” duasına çıkmışçasına köpek taşlıyor.

Düz dünyacı melek, “kurt çakal bir, börtü böcek bir, çalı çiçek bir, dal budak bir, ağaç orman bir, orman insan bir, her şeyin bir” olduğunu anlatıyor sabırla.

Bütün bunların birbiriyle ne alakası var peki? İşte, düz dünya hikmeti.

SEZGİN KAYMAZ • Düz Dünyacılar

SEZGİN KAYMAZ 1962'de Sinop'ta doğdu. 1967'den itibaren on üç yıl Konya'da yaşadı, Konya Anadolu Lisesi'ni bitirdi. 1980'de Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne girip iki yıl sonra terk etti. Ankara 19 Mayıs Spor Akademisi'ne girdi, girer girmez terk etti. Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dilbilimi'ne girdi, bu sefer okudu, sonuna kadar da gitti, fakat alt sınıfın Türkçe dersini veremediği söylendiği için kızıp onu da terk etti. 1976'dan itibaren oyuncu ve teknik direktör olarak hentbolla uğraştı. Bütün kategorilerdeki Hentbol Milli Takımlarında Baş Antrenör olarak görev aldı, Teknik Kurul Başkanlığı yaptı. 2006-2013 yılları arasında Türkiye Voleybol Federasyonu'nda İcra Kurulu Koordinatörü olarak çalıştı. Aruk sadece yazıyor.

Kitapları: *Uzunharmanlar'da Bir Davetsiz Misafir* (1997), *Geber Anne!* (1998), *Kaptanın Teknesi* (1999), *Lucky* (2000), *Zindankale* (2004), *Sandık Odası* (2005), *Medet* (2007), *Ateş Canına Yapışsın* (2008), *Kün* (2013), *Deccal'in Hatırı* (2014), *Kıssas* (2014), *Farfara* (2017), *Nefha* (2018), *Benyusuf* (2019), *Bakele* (2020), *Son Şûra* (2021), *Bugün Bize Kim Geldi* (2021), *Düz Dünyacılar* (2023).

İletişim Yayınları 3296 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 588

ISBN-13: 978-975-05-3500-0

© 2023 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2023, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora

DİZİ KAPAK TASARIMI Suat Aysu

KAPAK ve KAPAK ILLÜSTRASYONU Seda Mit

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

SEZGİN KAYMAZ

Düz Dünyacılar



iletişim

Gözünde gözü yoktu, sekiz derece miyoptu
ama bileğinde gözü vardı, tabelayı göremediği
için bana sorardı: “Abi maç kaç kaç?”
Söyledim ben. Skoru beğenmediyse
“Dur o zaman,” der, istediği doksana
takıverirdi topu.

Ali Ulvi'ye...

ve

Dağlarımız, kayalarımız gibiydi.
Sarptı, berkti, upuzundu, koskocaydı,
görkemliydi, yenilmezdi, hem ekşiydi
hem güleçti, dibine kadar dosttu.

Kenan'a...

Ol kâdirim kudret ile nazar kıldı

Hurrem olup yer altına girdim işte

– AHMED YESEVÎ

Uyandırıldı varlık. Kimin uyandırdığını bilmiyordu. Gerindi, genleşti, solundan sağına döndü, uykumu ne güzel almışım diye geçirdi içinden, ağzım da kurumamış, demek ki horlamamışım. Doğrulup oturdu. Ne kadar ferahtı Allahım, bıraksan uçacak, ne kadar iyiydi. Kaç zaman var böyle zımba gibi hissetmemiştii. Sanki ağırlık yeleğiyle, ağırlık ayaklığı, ağırlık bilekliğiyle iki saat ter ter tepinmiş, sonra ağırlıkları sıyırıp çıkarmış da hafifleyivermiş gibiydi. Kuş gibiydi kuş.

“Hadi bakalım.”

“Efendim?” Dönüp sesin geldiği tarafa baktı varlık. Kimse yoktu. İlk yanlışı tarafa baktım zannetti, ardından bir dalgalanma gördü burnunun dibinde. Hava kırılıp bükülüyor, atom atom birleşip usulca şekle şemâle bürünüyordu. “Kim o?” dedi ürkerek.

“Gidiyoruz.” Kırılıp bükülen, dalgalanıp çalkalanan hava konuştu. “Toparlan artık.” Ses sese benzemiyordu, şarkıya, şiire benziyordu, ömrün yettikçe dinlersin, o kadar güzel. “Hadi hadi, korkma, kalkıver.”

Bıraksan korkacaktı varlık, ama korkamıyordu; otomatik hareketlerle itaat etti şarkıya... veya şiire... veya sese. Kalktı.

“Gel.”

Kim gel, nereye gel, nasıl gel?

“Nasıl?”

“Dümdüz gel.”

“Şöylemesine mi böylemesine mi?”

“Gel işte.”

Geldi.

*Afyon Garına benzerim
Uğramayan tren olmaz
Sarhoş barına benzerim
Destur ile giren olmaz*

– ALİ EKBER EREN

Belki uçuyor, belki koşuyordu, bilemiyordun, belki süzülüyor, belki havaya suya nesneye katışıp karmaşıyor, o katıştığı şey oluyor, sonra incitmeden içinden geçip yola devam ediyordu. Bilemiyordun.

“Hoş geldin Kardeşim.”

Gene o ses.

“Bana mı dedin... dediniz?”

“Sizli bizli gerek yok öyle. Sana dedim, evet. Nereye gittiğimizi biliyor musun?”

Belki her yere, belki hiçbir yere gidiyorlar gibiydi, bilemiyordun. Varlığın içinden, ne bileyim ben demek geçti, tam ağzından çıkaracakken kabalık olur diye tuttu çenesini, “Bilmiyorum,” dedi çaresizce. Rüya görüyordu galiba. Birden mermi gibi çakıldı karşısına çıkan bir höyüğe, geri tepti, yansıdı, göğe ağdı, simsiyah karanlığın içinde masmavi dönüp duran dünyayı gördü, bir yörünge çizdi, iki tur attı, fırladı, güneşin yanından geçti. Kesin rüya görüyorum dedi o zaman, kesin.

“Değil.”

“Efendim?”

Ses şakıdı. “Rüya değil, apaçık gerçek.” Konuşkan bir ses-
ti. “Dert etme, böyle düşünmen normal. Herkes böyle dü-
şünür.”

Kim herkes? Nasıl herkes? “Herkes derken?”

Ses zarifçe kımıldandı, akıllara zarar bir güzel yüz çaktı
döndü boşlukta. “Araba desem?”

Bu sefer ne alâkası var demek geçti varlığın içinden, tam
ağzından çıkaracakken kabalık olur diye gene tuttu çenesi-
ni, “Nasıl yani araba?” dedi gene çaresizce.

“Dört çeker? Böcek siyah? Metalik? Porsche? Sıfırdan yüz-
ze iki virgül sekiz saniye? Plakasını da vereyim mi?”

Bunun arabasından bahsediyordu ses. “Vermeyin,” dedi.

“Lütfen ama...” Akıllara zarar güzellikteki yüz bir görün-
dü bir kayboldu boşlukta, “... Sizli bizli olmuyor hiç. Rahat
ol, gevşe, hatırla.”

Not not yükselip alçalan şarkı gibi ses, dalgalanıp ışık ışık
şekillenen boşluk, bir görünüp bir kaybolan hayâl bile edile-
meyecek kadar güzel bir yüz... Gel de hatırlama; hatırlayıver-
di varlık. “Arsa bakmaya gitmişim.” Kendi kendine konuşur
gibiydi. “Susuz köyünden geçtim, yokuşa vurdum... Sonra...”

“Sonra?”

Sonra beyni zonklamış, gözü kararmış, bayılacak gibi ol-
muştu direksiyon başında, bana bir şeyler oluyor, kenara çe-
keyim demişti; son hatırladığı buydu. “Tam kenara çekecek-
tim, bayılmışım galiba,” dedi, ama emin değildi. “Çektim de
öyle mi bayıldım acaba, çekmeden mi bayıldım, bilemiyo-
rum, emin değilim.”

“Ben eminim.”

“Bayılmış mıyım?”

“Sayılır.” O güzel yüz daha belirgindi şimdi, kendi gibi se-
si de gülümsüyordu. “Ama daha iyi anlaşılması bakımından
şöyle diyelim istersen: Öldün.”

“Efendim?”

“Gitti senin cânım Porsche. Kaput. Pert. Hurdahaş. On iki metre on santim irtifadan tepe üstü  akıldın Kardeşim.  akılış o  akılış, tavan senin oturduğun koltuğa yapıştı, sandviç oldun, öldün.”

R ya değilse bile fazlasıyla rüya gibi duruyordu; uçuşlar, yansımalar, delip geçişler, dünya, güneş, bayılmalar,  lmeler falan. Bir  mit, sordu: “Ciddi misiniz cidden?”

“Bak darılacağım ama artık, hâlâ mı sizli bizli?”

“ z r dilerim.” Fakat kardeşim, bu kadar mı sakın verilir-di ölüm haberi, bu kadar mı güleç, bu kadar mı güzel? “Ciddi misin demek istemiştım.”

“Sence?” dedi ses ve sonra sahibi ortaya  ıktı. Uçuş uçuş, bembeyaz bir giysi vardı üzerinde, giyinmemiş de sırtına atıvermiş gibiydi. Bir an öncesine kadar boşlukta belirip belirip kaybolan akıllara zarar g zelliikteki yüzü, gövdesine kavuşunca güzelliğin sınırını da aşmış şimdi, almış başını gitmişti; anlatamazdın, anlayamazdın, bakmalara dayanamazdın.

“Siz... pardon, sen... melek misin yani?”

Melek ıdı. “Bravo.” Bir sürprizi varmış, bir yerlerden bir hediye paketi  ıkarıverecekmiş gibi gizemli bir gülümseme yerleştirmişti yüzüne; boşluğa bakıyordu. “İşte geldik.” Boşluk meleğin yüzü gibi ıdı birden, yarıldı, kat kat açıldı, ikinin önüne serildi. Yüksekte iniyormuş gibi oldular bir an, bir an sonra yerin dibinden bitiyormuş gibi oldular, ya indiler, ya çıktılar, ayakları toprağa erdi.

“Nereye geldik?”

“Herkesin geldiği yere.” Etrafını saran hava dalgalandı, melek kayboldu.

*Kâlbela dedi ruhum mihnet için
Edhem olup yer altına girdim işte*

– AHMED YESEVÎ

Bu muydu yani? Rûya görmüyorsa eğer, bu muydu ölüm? Hani Münker, Nekir gelecekti, kabirde sorgu sual edecekti, hesabı kapatıp gidecek, giderken de kıyamete kadar bek-le bakalım diyecekti? Yok canım, rüyaydı bu, başka açıklaması yok.

“Hoş geldin Kardeşim.”

Sese döndü varlık. Başka bir sesti ve başka bir güzelliği, başka bir müzikalitesi vardı. Sesin sahibi de başka, güzelliği de başkaydı. “Bana mı dediniz?” Bu da melekti kesin. “Siz de mi şeysiniz?”

“Sizli bizli konuşmuyoruz burda.” Gülümsüyordu melek. “Ve evet, ben de şeyim.”

“Melek?”

“Bravo!” Yer gösterdi melek. “Otursana şöyle. Yayıl, rahatına bak.”

Gösterilen yere baktı varlık. Yerde. Toprak. “Yok...” dedi, “... şimdilik iyi böyle.”

“Sen bilirsin. Başlayalım mı artık?”

“Neye... pardon?”

“Sohbete,” dedi melek. Yüzündeki gülümseme hafiften uzaklaşır, yerini huşûnete bırakır gibi olmuştu. “Ama oldukça tek taraflı bir sohbet olacak; ben anlatacağım, sen dinleyeceksin. Bizde âdet böyledir, kusurumuza bakmayacaksınız artık. Tamam mısınız, başlıyor muyuz?”

Varlık ayak değiştirdi. “Başlamadan...” dedi duyulur duyulmaz bir sesle, bu rüya olmaktan giderek çıkan rüyanın sahiden de rüya olup olmadığını, sahiden de ölüp ölmediğini bir de bu meleğe sormak istiyordu. “Acaba...”

“Değil.”

“Efendim?”

“Rüya diyorum rüya. Değil diyorum. Ve ayrıca diyorum ki, evet, öldün. Senin yeraltı dediğin yerdeyiz şu an. Biz başka bir şey diyoruz buraya. Az sonra bahsedeceğim.”

Varlık boynunu bükte. “Yani kesin öldün diyorsunuz?”

Melek çok açık şekilde haşınleşmişti, yakışıyordu, o ayrı, kaşlarını çok açık şekilde çatmış, o da yakışıyordu, o da ayrı, dik dik bakmaya başlamıştı, ki en çok o yakışıyordu, o hepten ayrı. “Kardeşim...” dedi dişlerini sıkarmış gibi, “... sizli bizli konuşmuyoruz dedik, bunu anlamak bu kadar zor mu?”

“Çok özür diliyorum efendim, çok öz...”

“Bak yaa!” Melek ellerini arkasında bağlayıp beyaz giysisinin uzun eteklerini tekmeleye tekmeleye volta atmaya başladı. Ben ne diyorum o ne diyor, bak yaa, bak yaa diye söyleniyordu bir taraftan. Varlığın üzerine doğru gidiyor, iyice yaklaşıncı çark edip dönüyor, az önce durduğu yere gidip tekrar çark edip tekrar dönüyordu. Gitti geldi bir müddet böyle, eski yerine gelince bir kere daha çark etti, nihayet durdu. “Sana bir hikâye anlatacağım.”

Varlık yutkundu. “Hikâye mi?”

“Dinle, ben sana söz verinceye kadar da açma o ağzını bir daha. Anladın mı Kardeşim?”

“Anl...”

“Ağzını açtın.”

“Özür di...”

“Gene açtın.”

“Ama...”

“Bak gene!” Sert ifadesi birden yumuşadı meleğin, önce gülümsedi, sonra kıkır kıkır gülmeye başladı; çok eğlendiği belliydi. “Dalga geçiyorum,” dedi, “Kafana göre takıl, ne zaman ne sormak istiyorsan sor, ne zaman canın çekerse sözümü kesip lâfa gir. Ama şunu da söyleyeyim, ne soracağını sen sormadan, lâfa ne demeye gireceğini de sen girmeden biliyor olacağım. Keyif senin.” Zarif ellerini çenesinin altına kadar kaldırıp uzun ince parmaklarını uç uca getirdi. “Hikâyeye başlıyorum. Gerçeğin hikâyesine, başından sonuna gerçeğin. Yani Kardeşim, bir başı var gerçeğin, bir de sonu; böyle mi anlıyorsun sen bunu?”

Cevap beklemiyordu. Devam etti: “Yanlış anlıyorsun, uyanıyorum. Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu değil mi? İçinden diyorsun ki, baştan ve sondan bahseden sensin, başka nasıl anlamamı beklersin? Ve böyle dersin azıcık haklı olabilirsin.

Ama ne yapayım Kardeşim, dilin o kadar yetersiz ki, bana da hak ver.

Üstüne alınma. Dilin yetersiz derken senin anadilini demiyorum, gelmiş geçmiş bütün dünya dillerini diyorum; hepsi tek tek ve gel hepsini bir araya getirelim de devâsâ bir dil yaratalım, tümü yetersiz, az, noksan, güdük, aciz, zavalı, imdaat derdimi anlatamıyorum diye bağırın çaresiz seslerden ibaret. Bu yüzden, senin anlayabileceğin seviyede konuşmak benim için çok ama çok zor. Bildiğin seslerden başkasına aklın ermez ki benim bildiğim seslere erebilsin, tabii ki yanlış anlayacak ve beni yanlış anlamakta bu konuşmamız boyunca mâzur olacaksın. Takma kafana.

Hikâye işi de buradan çıktı zaten. Söyleyeceğimi yekten söylesem katiyen altından kalkamazsın. Boş boş bakar, eli bin defa daha anlatmamı ister, değil elli bin, yüz bin defa da anlatsam boş boş bakmaya devam edersin. Mecburum da ondan hikâye ediyorum yani, bana da hak ver.

Başlıyorum.

Bazen ta kendim olarak, bazen kendimi uzaktan gören bir başka kendim olarak, bazen bambaşka bir kendim olarak, bazen kendi şahit olduklarıma şahit olan bir kendi kendim olarak konuşacağım, idare et.

Bu sefer kesin başlıyorum.”

Başladı.

*Encüm ile felek benem, vahiy ile melek benem
Çek dilini vü epsem ol, ben bu lisâna sığmazam*

– SEYYİD NESÎMÎ

Hepsi kendisidir. Her şey. Dünya dillerinden herhangi birinde anlatmaya kalkacak olsam şöyle bir şey: Kendi kendini açıp kapatabilen, kendi kendini güncelleyip sürümünü kendi kendine yükseltebilen, kendi kendine virüs taraması, kendi kendine yazılım yaması yapabilen, kendi kendinin klavyesi, kendi kendinin klavyesinin kendi kendini tuşlayan parmakları, kendi kendinin oynashı faresi, kendi kendinin ışıldaklı monitörü, kendi kendinin her daim son model kasası, kendi kendinin arşa kürse mih gibi çakılmış sabit depolama donanımı, kendi kendinin hızını artırabilen rastgele erişimli belleği, kendisi bizâtihî bir teçhizat olup bu teçhizatın kendi kendini kullanıcısı, ne zaman ne şekilde kullanması gerektiğini de gene kendi kendine bilen, her yerin ve her şeyin erişim yetkilisi, yetkisinin eriştiği her yerin ve her şeyin sorumlusu, kendi kendinin interneti, kendi kendinin akıllara sezâ ağ şebekesi, kendi kendinin sunucusu, alıcısı, vericisi, yükleyicisi ve indiricisi, kendi kendinin bilgisayar olan bir bilgisayar. Ki aslında bilgisayar falan değil, kendi kendini kullanabilen bilgisayara yapay zekâ dendiğinden

pay biç, yapay zekâ hiç değildir. Canlıdır o. Capcanlı. Bak bana, bilgisayara benziyor muyum hiç? Canlıyım değil mi?

Düz Dünyacı. Böyle denir ona. Onlara. Onların kendi kendilerini ezel-ebed işe koştığı işyerine de Düz Dünya Departmanı gayet tabii.

Ve sadece onlardan ibaret değildir onlar. Onlar gibi on kere onlarcası, yüz kere yüzlercesi, sayılamayacak kadar çok kere sayılamayacak kadar çoklarcasından mürekkeptir. Sonsuzdan bir çık, gene sonsuz, bir milyar çık gene sonsuz, bir milyar kere bir milyar çık gene sonsuzdur ya? İşte öyle bir Düz Dünyacı nüfusundan bahsediyorum. Sonsuz.

Nasıl ki sonlu bir varlık, meselâ sen, sonsuzluğu en anlayabildiği zaman bile mavi balinaya bakıp bakıp onu basbayağı anladığını sanan bir zooplankton kadar anlıyorsa mavi balinadan, sonsuz bir varlık da sonluluğu en anlayabildiği zaman okyanusa bakıp bakıp okyanusu anlayabildiğini sanan musluk suyu kadar anlar okyanustan. Bunu anlamak, hazır bunu anlamışken Kâlubela'dan kıyamete, kıyametten ebediyete sonsuz bir varlık olan Düz Dünyacıyı da bir güzel anlamak lâzım.

Beni anlayan lâzım Kardeşim.

Sonluluğa ahraz ve kördür Düz Dünyacı idrak bakımından. Son yok, son olmadığı için de baş yoktur anlağında; yaşam dümdüz akıp gider. Var olan her şeyi varlık, varlık olan her şeyi de sonsuz varlık diye bilir, taşı solucandan, solucanı meşe palamudundan, meşe palamudunu insandan, insanı hayvandan, hayvanı kendi varlığından farklı, aşağıda veya yukarıda göremez, tembihlenmiştir. Hem de bizzat Ceb-rail tarafından.

Ona tembihlenen şudur: “Her bir şey bir varlık, her bir varlık ayrı bir varlıktır ve bir ayrının diğer bir ayırdan ayrılığı yoktur. Doğal olarak da her bir ayrı varlığın birbirinin tıpatıp aynı olan varoluş hakkı vardır.”

İşte aynen böyle tembihledi bizi ve bir solukluk durdu burada kadim melek. Günahını almayayım ama, sanırım sayılamayacak kadar çok Düz Dünyacının üzerinde uhrevî varlığıyla yarattığı sarsıcı etkinin cezbisine kapılmıştı. Durdu işte dediğim gibi, bir soluklanıyormuş gibi yaptı, hepimize ve her birimize aynı anda ayrı ayrı ve topyekûn baktı, devam etti: “Sen, Düz Dünyacı olarak var olan her bir varlığın tekâmülünden sorumlusun. Ona göre iş gör. Hadi kolay gelsin.” Bu kadar, inanabiliyor musun? Başka hiçbir şey demeden, attı havasını, estire estire gidiyor arkadaş. Bir karışacak ufka, sonra ara ki bulasın. Hemen sıkıntı çıkardım tabii. “Gidiyorsun da kadim melek...” dedim, “... anlayamadım ki ben seni şimdi.” Bir cakayla durdu bu, “Nesini anlayamadın?” dedi soğukça. “Şusunu...” dedim, “hem diyorsun ki her varlık ayrı bir varlıktır, hem de diyorsun ki hiçbir ayrının diğer bir ayırdan ayrılığı yoktur. Nasıl yani? Ayrı olan iki ayrı şey nasıl olur da aynı zamanda iki aynı şey olur?”

Saçları çalımlı çalımlı uçuşuyordu ama çok bozulmuştu, anladım ben. Birden ne dese beğenirsin? “Adın ne senin güzelim?” demesin mi?

Dedim, “Benim adım Ali Ulvi. Güzelim değil.”

“Haklısın,” dedi, ama nasıl acıca gülümsüyor aklın durur. “Fakat hiç dinlememişsin Ali Ulvi,” diye devam etti. Gözlerinde gülümsemesinden bir hayli acı, haşlak bir nazar vardı. “Haklar dedim ben. Haklar dedim.” Uzun konuşmak istemediği belliydi, anlı şanlı kadim melek tabii, konuşma uzadıkça etkinin kısaldığını bilecek kadar irfanlıdır. Sonra, “Bu kadar,” dedi, gene kestirdi attı iyi mi! Artık sinirlenmişim ben, daha da soru moru sormayacağım, arkadaş da cakalı cakalı ufka karışıp gidecek, bu sefer de sağ olsun Kenan sıkıntı çıkardı. “Pardon da...” dedi canım benim, “ben de anlayamadım yani.” Kenan’ı tanırırsın, uzun boylu, uzun kollu, ça-

kır gözlü, hem güleç hem ekşi yüzlü Düz Dünyacı; seni buraya getiren arkadaş diyeyim de sen anla.

Gördüğün gibi Kardeşim, bizde söz kesmek her daim serbest, buna kendi sözümüzü kesmek de dahil. Toparlıyorum.

Kendince hırsla döndüğünü belli etmeden hırsla dönüverdi Cebrail, “Kim dedi onu?” dedi gayet sert. “Ben dedim,” dedi Kenan, ne desin. Çok zor gülümsedi bu sefer Cebrail ve zorlandığını da çok belli etti. Kafası da bayağı karışmışa benziyordu. Daldı tabii gene, “Peki senin adın neydi güzelim?” diye Kenan’a da soruverdi. Kenan durur mu, kaşlarını kaldırdı hemen, dedi, “Benim adım Kenan, ben de güzelim değilim.” Seninki yelkenleri indirdi, dedim ya, kadim melek, bir klası var, “Haklısın,” dedi bizimkine, “özür dilerim. Dikkat etmezsek alışkanlık alışkanlık olmaktan çıkıp biz oluyor bir müddet sonra. Söz veriyorum, bundan böyle daha dikkatli davranacağım.” Az durdu, hak ettiği takdir dolu bakışları üstünde topladı, “Peki söyle bakalım Kenan...” dedi, “...ben haklar demedim mi?”

Gülümsedi Kenan, belki de ekşidi bilemeyiz, onun ne zaman gülümseyip ne zaman ekşidiği bir muammadır. “Dedin demesine de...” dedi gülümsemeye veya ekşimeye devam ederek; “doğru düzgün açıklamadan kestirdin attın, anlayamadım işte. Suç mu?”

Cebrail de gülümsedi bunun üzerine, onunki sahiden de gülümsemeydi bak, net, tertemiz bir gülümseme. “İllâ uzun konuşturacaksınız,” dedi tatlı tatlı, “şöyle kısa, öz, okkalı bir taş yerinde ağırdır konuşmasını bile çok görüyorsunuz adama.” Sayılamayacak kadar çok Düz Dünyacının hayranlıklı gülüşmesinin sönümlenmesini bekleyip devam etti: “Doğru düzgün açıklayayım o zaman.” Gülümsüyordu gerçi ama sesinde tumturaklı da bir sitem vardı yani, doğruya doğru. “Demek istediğim şu...” diye sürdürdü açıklamasını, “Haklar diyorum haklar! Haklar... Her bir ayrı varlıkta sonsuza

dek aynı olan şey diyorum, haklar diyorum. Ali Ulvicim, Kenancım... Dikkatinizi vererek dinleyin lütfen. Varlık düzleminde, varlık düzlemi derken dünyadaki tüm varlıkları kast ediyorum, işte o dünyada varlık nâmına ne varsa, varlık nâmına ne varsa derken de var olan her bir varlığı kastediyorum, ve işte o herhangi bir varlığın varoluş hakkı diğer herhangi bir varlığın varoluş hakkıyla bire bir, tıpatıp, yekâ yek aynıdır; birininki diğerininkinden zerrece fazla ya da zerrece eksik değildir, sizin gözeteceğiniz de budur: Varoluş Hakkı. Tekâmül bu hakka ilânihaye bağlılığa bağlıdır. Şimdi anladınız mı?"

"Anladım tabii," dedim, "şunu baştan şöyle anlatsaydın?"

Şu lâfımda sinirlenecek ne var Allah aşkına, sen olsan sinirlenir miydin? Ama seninki bir sinirlendi bir sinirlendi, sesini bir yükseltti, ne bana ne Kenan'a bakıyor tabii bu arada, döndü inci gibi dizilmiş Düz Dünyacılara, bağıra bağıra "Ey Huruc Günü Âlemi'nin aziz varlıkları..." diye seslendi, "ey Düz Dünyacılar..." Avazlanıyor ki nasıl, bir gör. "Kadim tembihi anladınız mı?"

"Anladık!" diye bağırdık hep bir ağızdan, o da "Âlâ!" deyip eteklerini bir hışım tekmeleye tekmeleye indi konuşma yapmak için çıktığı yükseltiden. "Kadim tembih diyorum yahu, kadim tembih..." diye fısıldanarak söyleniyordu bir taraftan. "Biraz saygı, biraz hürmet, kadim tembih diyorum!" Düşün, nasıl bir tepesi attıysa artık, hançeresinden çıkan sesin, desibeli ne olursa olsun Huruc Günü Âlemi'nin uzak yakın her yerinde gayet net işitileceğini unuttu, homur homur homurdandı ufka karışincaya kadar. "Ben kadim diyorum, biri çıkmış ordan bir şey diyor, öbürü çıkmış başka bir şey diyor! Terbiyesizler!" diye söylene söylene uzaklaştı.

Gülebilirsin, komik bir şeydi bu anlattığım.

Efendim? Estağfurullah mı, hâşâ mı? Hadi be sen de!

Ve...

Kadim tembih. Evet.

Açacak olursam şöyle açarım: Sendeki bilgiden pay biç, varlıkların kadim varoluş haklarını hiçbir zaman adam gibi içine sindiremediğin için yok insan haklarıydı, yok hayvan haklarıydı, yok kadın haklarıydı, yok işçi haklarıydı diye yakıştıra yakıştıra en güneş görmeyen yerinden uydurmak zorunda kaldığın müptezelliklerden de ilham al ve de ki, Düz Dünyacılar Departmanı bilcümle Varlık Haklarına bakıyordu. Eşek köpek kuş balık insan ayrımı gözetmeden. Dümdüz.

*Gün olur gündüz olur, şafak giyer Düz Dünya
Bir dünyama kavuşur sevinç dolu yüz dünya*

– DEMİR GEDEBEYLİ

Farkındayım, düz bakınca düz görünür her şey. Bu doğal-
dır, çünkü kör bakarsan kör olur her gördüğün senin, göz
dediğin de körlüğün olur o zaman senin. Gözkapığının ras-
tık ucunu yere yapıştırıncaya kadar eğil, gözünün görüşünü
o eğildiğin hemzemin yerden ileriye uzat, dağlara tırmanan,
ovalara inen tren rayı T cetveli kadar düzdür meselâ, ine çı-
ka çöke kabara dolanıp duran asfalt yemek masası kadar
düz, uzay boşluğunda yalpalaya yalpalaya yatıp yuvarlanan
obez yıkım güllesi kılıklı dünya balkon kadar düz, çek şu
gözkapığının rastık ucunu yerden de kaldır kafanı göğe bak,
Samanyolu Galaksisi Sırat Köprüsü kadar düzdür. Düz ba-
kış kör bakıştır Kardeşim ve senin gibi bir abd-i âciz bile bu-
nun farkına varabiliyorsa Düz Dünyacılar haydi haydi varır.

Vardık da nitekim. “Düz Dünyacıdan başka ad yok muy-
du sanki!” diye, “Oldu olacak Mal Dünyacı deselerdi!” diye,
“Düz Dünyacı ne kardeşim, Düz Dünyacı ne, dünya sini ka-
dar düzdür diyen salak ben miyim, Düz Dünyacı ne?” diye
homurdanıp duruyoruz o gün bugündür. Ezelden bozuğuz
bu nitelemeye, ezelden beri söyleniyoruz. Tabii ezelden beri

demesi kolay, şöyle diyeyim de ne kadar bozuk olduğumu-
zu sen anla: Yaklaşık altı milyar senedir söyleniyoruz. Son-
suz varlıklar olduğumuz, anlaklarımızda son diye bir şey ol-
madığına göre de daha sonsuza kadar söylenecek, homurda-
nacak, sokurdanacağız. Bu zıkkım sıfatı hatırıma getirdiği-
miz her an acı acı yüzlerimizi burultarak “Naaber Düz Dün-
yacı?”, “Noolsun be Düz Dünyacı, bildiğin gibi işte,” vesair
şakalarla güya birbirimize takılıp esâsen yukarıya oğul oğul
gönderdiğimiz zımnî sitemleri saymıyorum bile.

Neyse şimdi... Sıfatımızı miskâl kadar sevmediğimizi ha-
riç tut, hâlimizden hoş, yapıp ettiklerimizden gönlü kanmış
vaziyetteyiz Düz Dünyacılar olarak; işimizi çok seviyoruz
biz. İşini seven severek çalışır, severek çalışan daha iyi ça-
lıştır; biz de öyle yapıyor, kimileyin yüz yüze, kimileyin ku-
laktan kulağa, kimileyin kendi kendimizden ibaret, sana gö-
re akıllara sezâ, bize göre vakâyı âdiyeden ağ şebekemiz üze-
rinden haberleşiyor, müjdeleşiyor, ben bugün şunun hesa-
bını gördüm, ben bugün bunun hesabını gördüm diye uzun
uzun anlatıp sevincimizi paylaşıyoruz. Tabii sayımız son-
suz olduğu için ister istemez sevincimiz de sonsuz oluyor ve
şu koskoca Hurûc Günü Âlemi’ni şen şakrak bir çığlık tutu-
yor o dem.

Ama çığlıktan çığlığa da fark oluyor takdir edersin.

Misâl, hatırlıyorum da, Adolf Hitler denen zıbışın ölüp de
berzâh âlemine adımını atar atmaz sorgusuz sualsiz, daha
ağzım yüzüm demeye kalmadan –Düz Dünya nizâmâtına ve
kaidegâhına kesinkes aykırı olmasına rağmen– gelmiş geç-
miş en korkunç toplama kampı olan Ebensee’de gayet yetiş-
kin ve bütün SS subaylarını gıcık edecek kadar etli butlu bir
Yahudi olarak diriltildiği günkü sevinç çığlığının tadı bam-
başkaydı. Bu haltı yiyen Düz Dünyacının, yaptığıнын ne ka-
dar yanlış olduğu –yanlıştı, çünkü bir varlığı pat diye yetiş-
kin bir varlık olarak geri göndermek tepeden tırnağa yanlış-

tı. Yahudi mi yapacaksın, gene yap, ama önce bir yenidoğan olarak doğdurt dünyada, hafızasını da çitileye çitileye silmiş ol tabii, öyle yap. O kendi kendine büyüsün, semirsin, yetişkin olduğunda da kendini Ebensee'de bulsun, işte böyle yap—, bir daha sakın ha sakın yapmaya kalkmaması hususunda ağır bir azar iştirirken, “Ooh yaa, canıma da değsin yaa!” deyip şakır şakır oynamaya devam etmesinin sayılamayacak kadar çok Düz Dünyacının ifrat-ı neşat dolu tezahüratıyla kutlulanması ise bambaşka.

Güyâ azarlamaya, ilk ve son defa ihtar etmeye, gelirken gelişine, giderken gidişine derin bir huşû ve hayranlık uyardırmaya gelmiş Cebrail, bir kere daha eteklerini tekmeleye tekmeleye uzaklaştı sinirinden, inanır mısın?

Şş, cidden inanıyor musun be?

İnanıyorsun, çünkü ben meleğim sen insansın, inanıyorsun, çünkü inanmak zorunda hissediyorsun kendini, inanıyorsun, çünkü dinlemiyorsun. Dinleseydin, lâf arasındayla böyle bir performansın, yani bir varlığı pat diye yetişkin bir varlık olarak geri göndermenin Düz Dünya nizâmâtına ve kaidegâhına kesinkes aykırı olduğunu söylediğimi kaçırmaz, hadi ordan derdin, bir melek kadim tembihe nasıl kulak asmaz! Ve sonra da derdin ki, yalan söylüyorsun.

Haklı olurdun, çünkü yalan söyledim, öyle bir şey yok, olamaz. Sebebini birazdan anlatacağım.

Koskoca meleğe yalan söylemek yakıştı mı diyorsun değil mi içinden? Deme bence. Şöyle düşün; yalan söyledikten hemen sonra yalan söylediğimi söyleyip kendi kendimi ihbar ettiğime göre, demek ki var bir murâdım. İşte böyle düşün. Sevince kavuşturacağım seni, ama daha kaç tur atarsın bilmem.

*Erenler dergâhı rûşen bu günde
Doldurmuş bâdeyi sunar elinde*

– PİR SULTAN ABDAL

Varoluşun kadim varlıkları olarak biz Düz Dünyacıların konuştuğu dil de varoluşun kadim dilidir elbette, Arapça olacak hâli yok, ama bildiğimiz dil hepsidir; dün konuşulmuş, bugün konuşulan, yarın konuşulacak dillerin hepsi. Öyle de olması beklenir zaten, yoksa nerden bilelim kim kimin hakkını nasıl yemiş, kim kimin arkasından ne demiş, kim kime ne yalan söylemiş de o yalanı söylememiş olsa zinhar kaymayacak hakikât şakülünü kaydırmış, kimin ağzından ne fitne çıkmış da kimleri kimleri felâkete sürüklemiş, kim aslında şöyle bir adamken böyle bir adammış gibi konuşmuş, kim tüm varlıkların ortak malı olarak var edilen dünya malının üstüne gurka yatmış da hepsi benim demiş, kim kimin acısına bakmadan kafasını çevirmiş yürümüş gitmiş, kim birini kandırmış, kim binleri, milyonları kandırmış, kim çalmış, kim rüşvet yemiş, kim rüşvet vermiş, kim komisyon kumbarasına daha çok para atabilmek için ha babam ihale açtırmış, kim korku salmış, kim ezmiş, kim işkence etmiş, kim oç peşinde koşmuş, kim övünmüş, kim şişinmiş, kim böbürlenmiş, kim gurura kapılmış, kim kibre yuvarlanmış,

kim dedikodu yapmış, kim iftira atmış, kim bühtân etmiş; ne bilelim, nerden bilelim.

Ama bilir işte Düz Dünyacı, çünkü yeryüzünden gelmiş geçmiş geçmekte ve gelmekte olan bütün diller fonolojisine, morfolojisine, sentaksına, semantiğine kadar mâlûmudur onun, her bir dili yöresel ağızlarına, argolarına, lehçelerine, ıcığına cıcığına kadar bilir. Hâl bu olunca huzuruna diktiği dünya varlığının ciğerini bilir, bilince de gereğini yapar.

Gereği şu hüküm cümlesiyle fâş edilir varlığa: “Sen ki varlık haklarını çiğnedin, demek ki tekâmülü öğrenemedin henüz. Hadi git.”

Apışır varlık! Kim git, nereye git, nasıl git? Doğal olarak “Nasıl gideyim?” diye sorar.

“Dümdüz git.”

Gene apışır. “Şöylemesine mi gideyim böylemesine mi?”

“Git işte.”

Gider.

Ben de sana yapacağım aynını. Ve sen varlık, çaresiz, defalarca gidip geldiğin dünyaya bir defa daha gideceksin. Dümdüz.

Gören bizi sanır deli

Usludan yeğdir delimiz

– MUHYİDDİN ABDAL

Düz Dünyacılar Varlık Haklarına bakar, söylemiştim. Ve onların indinde varlık, var edilmiş olan her şeydir, bunu da söylemiştim. O hâlde şöyle bir beklentiye kapılman beklenir: “Bir şey varsa, artık onun var olma hakkı da vardır. Öyleyse hadi kolları sıvayalım da her birinin hakkını ayrı ayrı koruyalım.”

Hayır efendim! Bu beklenti boş ve anlamsız bir beklentidir. İzâh edeyim: Zaman denizinin içinde debelenip duran dünya varlıklarının hakkını korumak Düz Dünyacıların üstüne vazife değil, onlara hak da değildir katiyen, çünkü debelenmek de, diğer varlıkların hakkını çiğnemek ve diğer varlıklar tarafından hakkı çiğnenmek de düpedüz bir varoluş hakkıdır ve Düz Dünyacıların haklara doğrudan müdahale etmesi, varlıkların dünyada sürdürdükleri hayat içindeki iş ve oluşlara dokunması, yapan yaptığını yapmakta istediği kadar haksız olsun, karışması yasaktır. Dümdüz bakar onlar sadece, bakar, kaydeder ve bahse konu varlığın dünyada sürdürdüğü hayatın mola zamanını kollarlar. Mola zamanı, yani berzâh, yani ölüm. Ama son değil, son diye bir şey yoktur.

Yoktur.

Yok.

Bakar Düz Dünyacı, ilk mesaisi budur. Baktı baktı da berzâh ânı geldi mi, geldi, aşağıda çampalayan, yalpalayan, çolpalayan, koşan, düşen, duran, susan, konuşan varlık öldü mü, öldü, işte böylece ikinci mesaisi başlar. “Gel bakalım...” der o zaman bizim sana dediğimiz gibi, biraz konuşur, rahatlatır, benim seni rahatlattığım gibi, nihayet, “Aha şunlar senin buraya bu seferki gelişine kadar tuttuğum kaydın kuydun, şunlarsa evvelki gelişlerine dair. Bak da söyle bir yol, kâmil olmuş musun olmamış mısın?” diye sorar, benim sana soracağım gibi. Bu soruyu cevap beklediği için sormaz ama katiyen, cevabı çoktan ayandır ona, hem zaten cevap beklediği için sorsa avuçlarını yalar, çünkü hem Düz Dünya Departmanı’nda sigaya çekilen bir varlığın yalan söyleyebilmesi mümkün değildir, çok afedersin eşşek gibi doğruyu söylemek zorundadır ve bu doğru da gayet ayandır –“Hayır, kâmil olamamışım”–, hem de diyelim kırk yılın sırtı tekâmülünü tamamlayabilmiş bir varlık geldi de aynı soru ona soruldu, kâmil olan ben kâmilim der mi hiç, demez, işte o da zaten hayatta “Evet, çok kâmil olmuşum,” demeyeceği için bu soru son derecede beyhûde bir sorudur.

Ama aynı zamanda da kadim bir soru. Kadim sorular sorulmak için sorulur, cevaplanmak için değil. Misâlen, bir an için Bezm-i Elest’e gidelim ve o en kadim soruyu hatırlayalım:

“SÖYLEYİN, BEN SİZİN RABBİNİZ DEĞİL MİYİM?”

“Eveeeeeeeettt!”

Soru belli, soranın kim olduğu belli, sorunun cevabı belli, ama yine de soruldu değil mi? Demek ki sorulabiliyormuş, Düz Dünyacıyı kınama Kardeşim.

Uzatmayayım, Düz Dünyacı her daim sorar, varlık da her daim “Hayır!” cevabını verir, anladık değil mi buraya kadar?

Anladık, güzel. Sonra geliriz üçüncü mesaiye, tâbiri caizse işin en tatlı kısmına: Basübadelmevt! Karşısına diktiği varlığa çatık kaşlarla bakıp duran Düz Dünyacının yüzü yumuşamaya, ışımaya, gülmeye başlar o zaman. “Şimdiii...” der tadını çıkara çıkara, “... dünyada sürdüğün hayat boyunca seni izledim, gözledim, takip ettim, yapip ettiklerine şahit oldum, kaydettim, bunu anladın değil mi?” Bu da cevap bekleyen bir soru değildir, o yüzden karşısındaki endişeli endişeli ayak değiştirirken, “Anladın anladın,” diye devam eder, “Tekâmül de edememişsin, na buyur, dosyan orda, demek ki henüz Hurûc Günü Âlemi’ne hazır değilsin. Bunu da anladın mı?” Tabii ki bu da cevap bekleyen soru değildir, üstünde durmaya değmez. Düz Dünyacı da durmaz nitekim ve cevap beklemediği için, “Bakalım en çok ne tür hakları çiğnemişsin,” diye devam eder. Yüzündeki gülümseme gide-rek yayılır bu esnâda, yanakları sevinç sevinç kızarmaya başlar, gözleri yakamoz yakamoz parlar övünmek gibi olmasın. “Evet!” der sanki çoktan kararını vermemiş de düşün-e düşün-e anca şimdi bulmuş gibi, “Bakıyoruum...” Dosyanın ilgili sayfasını Hurûc Günü Âlemi’nin sonsuz semâsına çarşaf gibi açıp bakıyormuş gibi yapar, “Evet, bakıyorum bakıyorum... Konak, İzmir, Türkiye’deki Aziz Polikarp Kilisesi’nde rahipmişsin. Baş rahip. Ve ne görüyorum... Amanin! Koro-daki küçücük oğlanlardan ne istedin lan? Anaları babala-rı sen üstlerinden geç diye mi emanet etti onları sana! Hadi ölüp de hesaba çekileceğinden korkmadın, anladık, her hal-tı dünyadaki hayatın son hayatınmış, ondan sonra hiçbir şey yokmuş gibi yaptın ettin, onu da anladık, lan madem dünya-daki düzene göre yaşıyorsun, o çocuklardan biri büyüyünce kapıma dayanır da ağzımı burnumu kırar diye de mi kork-madın a şerefsiz!” Hesaba çekilen varlık korkudan ayak de-ğiştirmeyi de beceremez artık, durduğu yerde sendelemeye başlar. “Tövbe, and olsun ki tövbe, bir daha katiyen yapın...”

Düz Dünyacının yüzünde oynayan sevinç katbekat artmıştır çoktan, o âna kadar yüzünün kuytularında çakıp dönen gülümsemeyse çoktan solmuştur tam aksine. “Tet!” diyerek keser varlığın sözünü, “Yap yakıştır, kat karıştır, ondan sonra tövbe de, geçsin gitsin, oh ne âlâ! Yok öyle.” Ve kararını tebliğ eder: “Türkiye, Ankara, Ulus’ta kâin Azize Tereza Kilisesi’nin pandikçi rahibinin hizmetine koro oğlanı olarak atandın. Yürü git gözüm görmesin. Rezil!”

Uçsuz bucaksız, yansız yönsüz Hurûc Günü Âlemi’nin sağsız solsuz, altsız üstsüz topraklarına şaşkın şaşkın bakar, “Nasıl gideyim?” diye sorar varlık.

“Dümdüz git.”

“Şöylemesine mi böylemesine mi?”

“Git işte.”

Gider.

Bakıyorum hakkâniyetli hakkâniyetli kafa sallıyorsun ve anlıyorum ki buna da inandın. Yasak diyorum Kardeşim, yasak, Düz Dünyacı nizâmâta ve kaidegâha aykırı iş göremez. Evet, gene yalan söyledim. Kırgın kırgın süzme gözlerini, sana adamakıllı anlatabilmenin yolu dümdüz anlatmak olsaydı benim de işim çok kolaylaşırdı, anlatır geçerdim mis gibi. Maalesef ne senin öyle bir kabiliyetin var, ne de benim öyle bir şansım.

Hülâsâ Kardeşim, Düz Dünyacı intikama koşmaz kemâle koşar, cezaya koşmaz idrâke koşar, ödüle koşmaz irfâna koşar, çünkü o Allah adına iş görür ve Allah’ın ne cezayla işi olur, ne ödülle. Şimdilik bu kadarını dümdüz söylemiş olayım.

Ve hikâyeye geçeyim artık. Ara ara kendi sözümü de keserek lâfa karışırım, haberin olsun.

Yine yol göründü gurbete

– BARIŞ MANÇO

“Kırmızı baalık gööldeee
Kıvrıla kıvrıla yüzüyooooor
Balıkçı Haasan geeldiii
Oltaasını aatıyooooor
Kırmızı baalık koş koş kooş...”

Şurasına gelmişti Betül’ün. O da biliyordu, en olmadık zamanda en olmadık şarkı, türkü, tüpçü kamyonunun reklam şeyi diline dolanıverirdi; susamaz, unutamaz, onu atlayıp başka bir şarkıya türküye geçemez, illet ola ola mırıldanır dururdun, tamam, anlıyordu, diline dolanmıştı adamcağızın ama bu neydi artık yaa! Dahası, sustuğu zaman bile susmuyordu adam, sözlerini söylemeyi kesse nırınım nırınım ezgisini mırıldanıyor, suyunu çıkarıyordu, anlayış da bir yere kadar canım artık; patladı: “Ay Nejat, vallahi yeter artık.” On dakikadır dönüp dönüp yok kırmızı balık, yok Balıkçı Hasan, yok nırınım nırınım; yeterdi ay! “Ne olursun sus, bak çok rica ediyorum. Bak nasıl sinir geldi bak, elim ayağım titriyor.” Ayrıca, balık koşar mıydı bir kere! Hem deli beller gibi dön dolaş aynı şeyi söyle, hem de inadına yanlış söyle.

“Balık koşar mı Nejat? Balık diyorsun balık. Bir düşün bakalım. Sen hiç koşan balık gördün mü?”

Gücüne gitmişti Nejat'ın, böyle bir terslenme beklemiyordu, hele Betül'den hiç. Ters konuşmak tabiatında yoktu kadının, ama konuşmuştu işte. “İyi, tamam, sustuk,” dedi bozuk bozuk. “Bir de döveydin!” Der demez de pişman oldu. Dıştan yalçın kayalarımız kadar sert, içten pamuk şekerlerimiz kadar yumuşak bir adamdı, Betül'e hiç kıyamaz, yüzüne hiç duramazdı. Önce yavaşladı, sonra zınk diye çakıldı kaldı. Ben de mi ters konuştum acaba diye evham ediyordu, ki ters konuşmak tabiatıydı bizzat ve evet, ters konuşmuştu tabii ki, hay dilini eşşek... Lâfı bitmemiş de devamı varmış gibi mıkırdandı: “Biz de zevkimizden söylemiyoruz Betülcüm. Dilimize yapıştı kaldı, ondan söylüyoruz.” Durumu kurtarmak için Betül'e değil de kendine bozulmuş gibi yapıyordu. “Deli beller gibi ben de... Hani olur ya öyle.”

Betül de durdu mecburen. “Olur olur,” dedi az evvel şirretçe harladığı sesini ılıştırarak. O da adamcağızı üzdüm diye üzülmüyordu şimdi. “İşte ben... yorulдум ya biraz. Şey oldum yani.”

“Sen bir de bana sor.” Nejat gülümsedi. “O kadar şey oldum ki, o kadar olur.” Gerçekten çok şey olmuştu; çok atılgan ve çok sakıngan, çok hevesli ve çok endişeli, çok gevşek ve çok gergin, çok tatlı ve çok ekşi. “Neyse...” diye devam etti ufka bakarak; “Madem şey oldun, susarız, keseriz sesimizi gitsin.” Geçen sene miydi yoksa ta evvelki sene miydi neydi, bir evin açık penceresinin altından geçerken duymuştu bu şarkıyı, ne demeye şimdi hatırına geliverdiğini bilmiyordu. Betül kırıldığını falan sanmasın diye –ki kırılmıştı kesin, kadının en büyük yeteneği kırılmaktı– çabucak ekledi: “Hadi, yürümeye devam edelim biz. Az kalmış olması lâzım.”

“Tamam,” dedi Betül, “Ama yavaş yürürsen... lütfen!”

“Yavaş yürüyorum ya zaten.” Haklıydı Nejat, cidden yavaş yürüyordu, hem de hayatında hiç yürümediği kadar yavaş. Ama bir de şöyle bir şey vardı, bunun rahvanı öbürünün tırısına denk geliyordu. “O zaman daha yavaş yürü. Senin bir adımın bir metre, benim dört adımım,” diyerek işte bu hakikâtin altını çizdi Betül, Nejat’ın gururla sırttığını görünce de omuz silkip tatlı tatlı söylendi: “Sanki bilmiyor da!”

Nejat hâlâ sırttıyordu. Koca ayakları balçığa saplanmış gibi ağır ağır ilerlemeye başlayıp asıldı: “Kırmızı baalık diin-lee / Saakın oltaayı yeemee...”

“Bak yaa!”

“Şaka yapıyorum yavrum. Heh heh heh.”

Geçmiş ve gelecek yoktur, sonsuz bir şimdi vardır

– ABRAHAM COWLEY

Lâfa karışırım demiştim.

Buyur, karışıyorum.

Birazcık kalbini kırabilirim bu noktada, bağışla.

Var ya Kardeşim, anca bakarsın sen, anca bakarsın, görmezsin. Bir tecik şey her şeyciğin müsebbibidir, bilmezsin. Vah yazık!

Büyüğü küçük yaratmıştır Kardeşim. Küçüğün eseri olmayan bir büyük yoktur. “Vay arkadaş, şu Samanyolu ne büyük, ne haşmetli bir şey!” deyip ezik bir hayranlıkla dolanır da, burun kıvırdığın minnacık şeylerden herhangi biri olmasaydı Samanyolu’nun esâmesinin bile okunmayacağını düşünmezsin.

Daha basit anlatayım: Boşlukta kalan bir şey yoktur. Hayat denen Hereke halısının birbirine ilmeklenmemiş düğümü yoktur, onun bununla alâkası yok diyebileceğin bir şey yok, şu şunun başlangıcı değil, zaten şu da şunun devamı değil diyebileceğin hiçbir şey yoktur. Alnını kırıştıra kırıştıra bakar, görmezsin.

Vay efendim ilkin enerjiden ibâretti her şey, bir patladı

kâinat var oldu, o saçaklarını yaydı, galaksiler, yıldızlar, gezegenler, aylar hâsıl oldu falan filan. Sallama! En umursamadığın, en küçük şeyden ölçülemeyecek kadar daha küçük şeyi çıkar o senin haşmetli kâinatının dokusundan, o haşmet hört diye göçer mi göçmez mi onu sor kendine, yor biraz şu kafanı, yor.

Basmadı mı gene marş? Olabilir, ben senin dilini senin bildiğin kadar biliyorum, anlatımım yetersiz geliyorsa sen yetersiz olduğundandır, ben değil. Ama gene de çabalayayım, örneklerimi basitleştireyim de anlamayı sağlamaya çalışayım.

Zaman meselâ.

Sen uydurdun onu. Attosaniye dedin, mikrosaniye dedin, milisaniye dedin, salise dedin, saniye dedin, dakika, saat, gün, hafta, ay, yıl, yüzyıl dedin, büyüklük manyağısın ya, milenyum bile dedin. Vallahi sen uydurdun, uydurduğın şeye billahi sen inandın, sonra da dedin ki: “Zaman”. Ama yok aslında öyle bir şey. Duvar saati, masa saati, her saat bilir bunu, gemicisi, saatli maarifi, çıplan çıplan pirellisi, her takvim bilir, arş bilir, kürs bilir. Bir de sen bilsen ne var!

Sana diyorum, bilsen ne var diyorum!

Boş boş bakıyorsun maşallah.

Off, tamam, hikâyeye dönüyorum ben.

Çok yıldız var ki, göğün bile haberi yok

– MEVLÂNÂ

Nejat içinden söylüyordu artık: “Kırmızı baalık diinlee / Saakun oltaayı yeemee / Haasan seenii tuutaacaak / Paazarlaardaa saatacaak...” Diline yapıştı mıydı yapışıyordu arkadaş, kurtulamıyordun. Kötüsü, Betül’ün de diline yapışmıştı: “Haasan seeni tuutaacaak / Paazarlaardaa saatacaak...” İçinden hem gülüyor hem de, sen adama çıkış, gönlünü kır, sonra da tut kendin söylemeye başla. Olmaz, deyip kızıyordu kendine. Oluyordu gerçi, dilini durdurursun, zihnini nasıl durduracaksın, akıp gidiyordu lânet şey. “Kırmızı baalık kaç kaç kaaç...” İki arada bir derede Nejat da nasıl yanlış söylüyor, balık koşar mı ay diye düşünüp, hâttâ için için gülüp devam etmek istemeye istemeye devam ediyordu. Yakamı kurtarayım diye kaç sefer başka başka şarkılar düşünmeye çalışmış, her seferinde de Kırmızı Balık arkadan bastırıldığı için insicâmını kaybedip nerede kaldığını unutmuş, toparlamaya çalışırken de kendini tekrardan Kırmızı Balık söylerken bulmuştu. Çok rahatsız edici bir durumdu. Ayrıca bunun hiç kabahati yoktu, Nejat’ın yüzündendi. “Yaa öf Nejat yaa...” dedi birden, “Bak benim de dilime doladın

manyak gibi. İçimden söyleyip duruyorum. Nasıl kurtulacağım şimdi?”

Nejat tam da iki kıtayı bitirmiş içinden, bir tur daha dönmek için nırınım nırınım ara müziği yapmaya başlamıştı. Betül şakalaşır gibi konuşunca hem sevindi hem şaşırdı. “Anlamadım?”

“Şarkıyı diyorum. Bir başladın, benim de aklıma çakıldı. Dön dön söyledim kaç sefer. Şu an dışım seninle konuşurken içim söylemeye devam ediyor hâttâ. Ay illet oldum.”

Nejat sırttı.

“Beraber söyleyelim mi?”

“Sen hiç büyümeyeceksin di mi?” Betül’ün yüzüne ay gibi bir gülümseme gelmişti. “Hadi başla o zaman.”

Nejat zaten hazır kıta. Hemen başladı:

“Kırmızı baalık göölldée...”

Şimdi cevabının bir sorusu var

– THE BLACK CROWNS

Gözün, olmayanı görmeye talimli değildir Kardeşim. Görüneni görsün diye vücuda getirilmiş bir uzuv görünmeyeni nasıl görsün zaten; göremezsın. Görünmeyeni görebilmek için neyin görünmediğini bilmek lâzım gelir, ki bu da her babayığidin harcı değildir.

Şöyle ki, bir yeni mekâna girdiğin zaman, burada ne var diye bakarsın etrafına, ne yok diye bakmak aklına gelmez. Burada neyi görüyorum dersin, burada neyi göremiyorum değil.

Ve yanıldığın nokta tam da budur.

Her zaman olmaz ama, kimileyin evvelce ayak basmadığın bir yere gittiğinde ürperir, tedirgin olur, kimileyin korkar, evlere bahçelere kaçamak bakışlar atarken, “Burada bambaşka bir şey var, ama ne?” diye sorarsın ya meselâ?

Boş yere sorarsın.

Bilmediğin bir sorunun cevabının kendine sorulmayacağını da bilmiyorsan, o sorunun cevabını zaten bilmiyorsun, yüz bin kere sorsan gene bilemeyeceksin demektir. Akıllı olsan, semantik biliminin kalbini kırmak pahasına şöyle so-

rarsın: “Burada bambaşka bir şey yok, ama ne?” Doğru soru budur.

Fakat şu da var: Şaşkaza sorsan ve “Ne yok acaba?” diye bakınmaya başlasan bile, zaten hâlihazırda gördüğün şeyleri görmeye devam edeceğinden, doğru soruyu sorduğun hâlde var’a bakıp yok’u görmeye çalıştığın için yanlış soruyu sormuş gibi olur, bu sefer de içten içe, “Var olan bir şeydeki her şey, o şeyi o şey olarak var etmek için vardır, bu yüzden yokluğu düşünülemez. Demek ki yanlış soruyu soruyorum,” deyip kazara sorduğun doğru sorunun da hakkını yer, boşlukta dingildemeye başlarsın.

Ama değil mi ki ürperip pirelendin bir kere, ister istemez devam edersin o göremediğin şeyi görmek için bakmaya. Kozmozun derinliklerinden gelmiş uzaylı bir erik dalı görmek istercesine envai çeşit ağaçlara bakar, tanımadık bilmedik bir şeyler arayarak bahçeleri kaldırımsız yoldan ayıran kimi bastıracak kimi yüksek duvarlara bakar, yarın malayı kapıp tadilata girişecekmiş gibi evlerin sıvasındaki çatlaklara, boyasındaki havlara, kiremitindeki kırıklara bakar, elektrik tellerine asılıp duran asma yapraklarına bakar, gaklayarak konup kalkan kargalara bakar, bağrıış çığrıış oyun oynayan çocuklara bakar, karşılıklı gelip geçerken göz göze geldiğin adamlara kadınlara bakar ve neyi göremediğini katıyen göremezsin. “Aa, bu sokakta hiç ferforje kafesli pencere parmaklığı yok. Ne enteresan!” demezsin meselâ.

Pardon, dersin... Eğer baktığın pencerelerde ferforje kafesli parmaklık arıyorsan.

Ya aramıyorsan?

Demezsin, diyemezsin. Öğretmen sınıfa girip “Ahmet bugün gelmiş mi, hani bakayım,” demezse, o gün okula gelmeyen Ahmet’in gelmediği yere bakıp “Ahmet bugün okula gelmemiş,” demez, bunu demediğini de gayet tabii bilmez.

Sen de bilmezsin, çünkü altı üstü insansın sen. Baksa bak-

sa gördüğüne bakan, sadece gördüğünü gördüğü için de her şeyi gördüğünü zanneden bir abd-i âcizden başka bir şey de-ğilsin. Orada olmayan bir şeye bakıp meğer onun orada ol-madığını göremezsin. Zorlama.

Sokaklarında zırnık kadar falanca şeye rastlamadığın nice semtler, mahalleler görmüşsündür bugüne kadar; ürperdin mi hiç, “Aa, burada bi şey yok, ama ne?” deyip?

Hayır. Aklına bile gelmedi.

Dedin mi ki “Ne yok burada acaba?”

Demedin.

Bizzat bilmiyorum

– ŞULE GÜRBÜZ

Ama Nejat dedi:

“Betüül... Betüül, sana diyorum, burda ne yok?” Evlere, kimi parmaklıklı kimi çıplak bahçe duvarlarına, tek tük park etmiş arabalara, tepeden yokuş aşağı inecekmiş gibi yapıp tekrardan yokuşa vurarak dik bir tırmanışla Yüz Elli Dokuz’u kesen ara sokaklara, asfalta, kaldırımlara, İki Yüz İkinci Sokak’ın köşesine bırakılmış çöp poşetlerine, A101 personelinin kapatırken içeri almayı unuttuğu tekerlekli market sepetlerine, ilerideki parka, geceye, yere ve göğe bakıyordu. Ne yoktu acaba burada?

Betül soluk soluğa sordu: “Nasıl yani ne yok?”

Dişinin arasına kaçan bir şeyi çıkartmaya çalışırmış gibi üstdudağını kırıştırdı Nejat. “Ah bilsem.” Burnunu gıdıklayan karanlığa bozuk bozuk baktı. Hem dalgınlaşmıştı hem aptorttaydı. Bir şey yoktu buralarda ama ne? Deminki Kırmızı Balık gibi bu da çakılıp kalmıştı aklına şimdi; dev gövdesi dona kesmiş dikilip duruyor, kırk sekiz numara ayakları kaldırımını eşeliyordu.

“Şunu bir daha sorsana sen.” Durmak Betül’e iyi gelmişti,

memnun oldu. “İyi anlayamadım sanki.” Azıcık daha durmak istiyordu.

“Diyorum ki...” dedi Nejat yeri göğü kollayarak; “... buralarda bir yerlerde bambaşka bir şey yok, ama bilemedim ne yok. Sence ne yok?” Canı sıkılmıştı. Olan bir şey olsa ne olduğunu bilirsin, olmayan bir şeyin ne olmadığını nereden bileceksin? Hayır, öyle bir şeydi ki, yok da değildi tam mânâsıyla. Varken azalıyor, şimdiye kadar bu ikisiyle atbaşı gelip dururken şimdi birden geride kalmaya başlıyor, adım adım uzaklaşıyordu. Kılanmıştı çok. Oraya bakıyor, buraya bakıyor, beraber yürüyüp geldikleri bir yoldaşlarını yolda unutmuşlar gibi bayırın aşağısında kalan yamuk asfalta bakıyor, neyin azaldığını, neyin varken yok olmaya başladığını görmeye, bulmaya çalışıyordu. “Onu diyorum işte,” diye ekledi, sesi çok işkilliydi. “İyi bir baksana bakalım sen görebilecek misin ne yok.”

Betül sızılı sızılı güldü. “Yok olan bir şeyi nasıl göreyim Nejat? Ömürsün.”

“Sen de haklısın.” Dosdoğru gidecekleri yöne bakıyordu şimdi Nejat ya şurdan şuraya gidesi yoktu. İleri doğru iki adım daha atsa, buraya kadar olup buradan itibâren olmaya başlayan şey, artık geri dönse de olmayacaktı, öyle hissediyordu. Kara saçları lostracı fırçası gibi kara kara dikilmişti. “Göremediğimiz bir şeyi göremeyiz tamam da...” dedi düşünceli düşünceli, “... neyi göremiyorum ben, onu bilemedim.” Kurtlanmış, çok pis kafaya takmıştı. Adam gibi bir yer bulalım da şu doğum işini efendi efendi aradan çıkaralım derken bela almasınlardı başlarına? Gerçi Betül’e ne, onu bırak, şurada da doğururdu, öyle bir saftı. “Kurban olayım bir iyi bak da söyle Betül!” İçini yiyor, kadıncağızı peşine takıp buralara kadar sürükledi diye kendini suçlayıp duruyordu. Rahatlatacağım, emniyet edeceğim derken? Ööf öf! Bir milim daha ilerlemek istemiyordu and olsun. “Ne yok yaa?”

Betül ha dese gerisingeri dönecek, ölse devam etmeyecekti. Hiç istemiyordu.

Betül'se bilakis devam etmek, işini bir an önce bitirip ayaklarını rahat rahat uzatmak istiyordu. "Tepede güneş yok," dedi bıkkın bıkkın. "Ayrıca, sana kalırsa eğer, doğum için uygun bir yer de yok." Daha demin, şu adam az daha dursa da nefeslensem diyen o değilmiş gibi, oyalanıyor diye bezgin bezgin bakıyordu şimdi şu adama. "Seni hiç anlamıyorum Nejat. Acele de acele, acele de acele koşturdun beni iki saat, şimdi de durdurdun, lâfa tutuyorsun. Niye oyalıyorsun canım? Hadi ama artık. Bak vallahi doğuruveririm şuraya. Hadi diyorum."

"İyi, tamam." İnanırdı bu kadına Nejat, doğurur muydu doğururdu. "Yürüyelim madem." Gönülsüz gönülsüz yürümeye başladı. Eli işte gözü oynaştaydı hâlâ. Bir kalın boyunun havaya dikip ilerilere bakıyor, bir Betül'e bakmak için dönmüşmüş gibi yapıp kadının başının üzerinden geriye bakıyordu. İçini gidiştiren, tüylerini dikelten bir şey vardı burada. Ya da yoktu, öyle bir şey işte. "Timuçin yanlış demediyse eğer, şu parkın oradan doğru gittik miydi geldik." Adımları giderek tedirginleşiyor, burun delikleri asit dökülmüş lavabo gideri gibi fokurduyordu. Ödü patlamış bir yavru köpek ciyaklıyordu içinde; dışıysa büsbütün heybet. "Timuçin doğru tarif eder genelde yani." Sırf konuşmuş olmak için konuşuyordu.

Betül geriden lâf yetiştirdi: "Ne geneldesi, Timuçin daima doğru tarif eder. Bildiğin pusula adam." Karnı hamur teknesi gibi dönmeye başlayınca durdu, daha demin niye oyalıyorsun diyen, hadi hadi diyen o değilmiş gibi, "Az dur yaa!" diye sızlandı, "Hep acele, hep acele!"

Sair zaman olsa, sen acele ettirdin derdi Nejat, bu sefer gık demedi, Yüz Elli Dokuzuncu Cadde'nin sola kıvrılıp yukarı doğru devam ettiği üç yol ağzına varmışlardı, karşıda da

taksi durağı, hiç durulacak bir yer değildi ama çok isteye-
rek durdu. Hâttâ daha da uzunca bir zaman durmak için dö-
nüp yanına gitti Betül'ün, yaralı boğazına tiksine tiksine bir
dil attı, ro ro gemisi kadar iri vücudunu kadının seyir tekne-
si kadar zarif vücuduna bunun kıcı onun başına, onun kıcı
bunun başına gelecek şekilde yasladı, eğilip kuyruğunun al-
tını kokladı. Yerden fazlaca yüksek olduğu için fazlaca eğil-
mesi gerekmişti. "Aa!" dedi telaşlı telaşlı, "Oran balon gibi
şişmiş. Su da akıtıyorsun." Kaşı ayrı gözü ayrı oynuyor, etra-
fı huylu huylu kolaçan ediyordu.

"Farkındayım." Karnındaki burgaç geldiği gibi geçmiş-
ti Betül'ün. Gülümseyerek dönüp burnunu kırıştıra kırıştıra
boynundaki irinli yaradan kaçmaya çalışan Nejat'la baş ba-
şa geldi, "Şuraya doğuruveririm diye korkuyorsun di mi?"
Malını biliyordu. Yaralı boynunu Nejat'ın kibarca kaçırmaya
çalıştığı burnuna yaklaştırdı. "Doğurmak iş değil de..." dedi,
"... şu boynumdaki yara iş işte. Çok beterleşti Nejat."

Apse kokusundan içi dışına çıkmak üzereydi Nejat'ın. "Bi-
liyorum tatlım," dedi zar zor. "İstersen iki dil atayım, iyi ge-
lir bakarsın." Allahım, inşallah at demezdi Allahım!

"Ay ne iyi olur," dedi Betül. "Hadi at." Cıvık irinlerini az
daha soktu Nejat'ın burnuna. "Şöyle yaklaşayım da..."

Kadıncağızın üstüne başına kusmasam bari diye gerile ge-
rile, kara burnunu gözlerinin dibine kadar çeke çeke ve öğü-
re öğüre, tuzluymuş da tatlıymış gibi allı yeşilli ısıldayan iğ-
renç bulamacı yalamaya başladı Nejat. Bu yaladıkça o oh oh,
ne güzel oldu diyordu, hay dilin dert görmesin Nejat, ha-
rikasın, ay nasıl da gıdıklanıyor biliyor musun, falan. Böy-
le zamanlarda yarayı ısırp koparmak istiyordu Nejat, o da
kurtulsun ben de kurtulayım, bu nasıl bir kokuydu arkadaş!
Dayanamayacaktı, "Hadi yetsin, işimiz gücümüz var," deyip
geri çekildi, hık tutmuştu kokudan, yüzünü parktan tarafa
döndü. "Hadi hadi... hık."

Anlıyordu Betül. “Anlıyorum. İçin kalktı gene,” dedi. “Uzaklaş uzaklaş, ne güzel, uzaklaşıp kurtulursun sen. Ya ben ne yapayım, nereye kaçayım kendi kokumdan?”

“Öyle deme... hık...” Kırılmıştı işte kadıncağzı. “Niye öyle diyors... hık?” Kustu kusacaktı koca herif, ama içi de yanmıştı yalan yok. “Suyun aktı ya, ondan yani.” Suçlu suçlu başını eğdi. “Hık!”

“Bak ne diyorum...” dedi Betül birden konuyu değiştirerek; “Aranmayı bıraksak da diyorum...” Köşede cızırdayan elektrik direğinin neonundan dökülen ışıkla ileride yeşil yeşil çakan parkı gösterdi burnunun ucuyla, “Şu parka girsek, ben de çömeliversem bir çalının altına, doğuruversem?”

Hıkı geçiverdi Nejat’ın. “Deli mi oldun Betül sen!” Aklı üstünden gitmişti. “Ayak altında doğurulur mu kuzum! Yürü bak, buraya kadar sabrettin, az daha sabret, geldik sayılır.” Gitmemek için can attığı o yoklu yere gitmek için ısrar ettiğine inanamıyor, sanki Betül biliyormuş da kasten yapıyormuş gibi, inadına damarına basıyor kadın diye düşünüyordu.

Hâlbuki bir kastı falan yoktu Betül’ün, gayet samimi konuşmuştu, ciddiydi. “Vallahi samimi söylüyorum,” diye üsteledi. “Adres bulacağız diye ne uğraşıyoruz, doğuruvereyim olsun bitsin, yapmadığım şey mi?”

“Ben onu beşi bilmem!” dedi Nejat kararlı bir diklikle, “Başka zaman sokak ortasına doğurmuş olabilirsin, ama bu zaman o zaman değil.” Sert bir burun hareketiyle dişi köpeğin bombe yapmış karnını işaret etti. “Onlarda benim de hakkım var.”

Betül göz bayıltarak baktı dev erkeğe. Patileri gıcıklanıyor, dirsekleri gıcıklanıyordu, omuz başları kalkmış gitmişti, Nejat dil atıp yaranın üstünü açtığından beri boynu avaz avaz kaşınıyordu, dil dil değildi ki, tırmıktı. “Haa...” dedi hâlsizce, “Mesele o yani. Karnımdakiler. Tabii canım, be-

nim ne önemim var zaten.” Gene kırılmıştı işte. “Anladım anladım.”

Ne desin, “Yapma ama böyle,” diyebilirdi Nejat. Akli da önlerrindeki üç yol ağzı gibi üçe bölünmüştü; üçte biriyle koca Ankara’da başka yer kalmamış gibi bunları bu yoklu yere gönderen Timuçin davarına kızıyor, üçte biriyle Betül’ün elini ayağını takâttten kesen şu pis yaradan evham ediyor, kalan üçte biriyle de gene kırdık kadının kalbini diye kahırlanıyordu. “İnsan milletini bilmiyor muyum ben!” Sen bilmiyorsun ama ben çok iyi biliyorum demeye getiriyordu. “Bir görsünler, top gibi oynarlar bebeklerle.” İlerleme kararının altını çizmek için sert bir patinajla eşinip yürüyüş yönlerindeki hava boşluğuna doğru kafa attı. “Hadi gel, bulalım şu batasıca evi bir an evvel.” Betül’ün acıklı acıklı bakmaya devam ederek durduğu yerde durduğunu görünce bir patinaj daha yaptı. “Hadi diyorum Betülcüm! Onu demek istemedim, sen de biliyorsun, hadi lütfen.”

“Hıh!” Betül kıınıldandı nihayet. “Buyrun beyefendi.” Çok imâli konuşuyordu. “Siz nereye ben oraya, nasıl emrederseniz.”

“Yaa ben onu mu demek istedim!”

İç çekti Betül, lap lap yürümeye başlayan erkeğin peşine düştü, tin tin ilerlemeye başladı. Nejat’ın aksine inanıyor, güveniyordu insanlara o. İyidiler yazık, bunu her zaman sever, başını filan okşarlardı. Bir de yavru görmeyegörsünler, var ya, deli olurlardı deli. Diyelim şu parkta doğurdun meselâ, sabahleyin başına üşüşüp öyle bir severlerdi ki bebekleri, şaşar kalırdın. Kalben, cidden, ama cidden inanıyordu buna, çok iyiydi insanlar, boynundaki yarayı bile iyiliklerinden yapmışlardı, ama gel de anlat Nejat’a anlatabilirsen. Katır inadı vardı adamda, deve kini vardı. Tamam, muhakkak kötü şeyler geçmişti onun da başından, çok taş yemişti yanına böğrüne yazık, üstüne çok araba sürülmüş, çok

hoştlanıp kıştlanmış, çok kovalanmış, yesin de ölsün gitsin diye önüne çok iğneli çörekler, zehirli kıymalar atılmış, sırf dvştrmek için yetiştirilmış, sahibinin tut tut tut, kıs kıs kıs dediğini ısırmaya çalışmaktan başka bir şey bilmeyen zavallı köpekler çok üzerine salınmış, çok hırpalanmış, çok incitilmışti, durduk yerde kin tutmuyordu o da tabii, belli bir haklılık payı vardı. Yok yok, belli bir haklılık payı demek haksızlık olurdu şimdi, çok büyük haklılık payı vardı, ama bir düşün be arkadaşım, niye bizi incitmiyorlar da seni incitiyorlar, niye bizle bir alıp veremedikleri yok da seninle var, di mi? Bir düşün; at kadar boyun var senin, zeplin kadar göğsün var, ağaç kadar kolların, bacakların, kar kreğ-i kadar patilerin var, canavar korkar senden, insanlar nasıl korkmasın, korkuyorlar da ondan işte hep. dleri patlıyor senden Nejatçım, nasıl patlamasın, bir kuyruk sallasan yerden beş kilo toz kaldırırıyorsun, bir sırıtsan sin gibi diş kesiliyorsun, galvanizli murlar gibi ışıldayan şu dişlerine bak, bir koşsan dağ koşmuş gibi oluyorsun, bir kere ağırmadılar beni yanlarına, bir kere sevmediler diye diş biliyorsun ama seni nasıl çağırıp da sevsinler yanlarına be adam, istesen sen kucağına yatırıp seversin onları, ne yapsınlar, bir düşün de söyle allsen, ne yapsınlar? Böyle düşünüyordu Betül. Ve böyle düşünmekle yeterince tarafsız düşündüğünü düşünüyor, derken belki de o kadar tarafsız dşnemediğini düşünüp adamcağızın hakkını vermek maksadıyla, ama tabii yanlarına ağırmmak başka, taş atmak, üstüne araba sürmek, dvşken köpek salmak, öldürmeye çalışmak başka, sen de haklısın bir yerde diye düşünüyordu. İçten içe de biliyordu ki aslında bir yerde değil, her yerde haklıydı Nejat, ne kahırlansa haklı, ne fkelense haklıydı; kimseyle bir derdi yoktu adamın, sahibi kıs kıs kıs dedi diye üzerine varan cahil köpeklerle bile bir alıp veremediğ-i yoktu, geleceklerini bile bile gene de uyarıyor, gelmeyin diyor, baktı olmadı, be-

cerebildiği kadar hafifinden bir-iki ona vuruyor, bir-iki şuna dış atıyor, bir-iki onu bunu bel okundan kaldırıp yere çalışıyor, sonra dönüp yoluna gidiyordu, ki biliyordu Betül, elinden gelse başlarına gidip yaralarını yalar, teselli etmeye de çalışırdı; hayvancağızları üstüne salan adamlara bile dönüp bakmıyordu, o kadar iyi bir huyluydu.

İnsanları çok severdi Betül meselâ, çünkü çok iyidiler, ama ömründe Nejat kadar iyi bir insan görmemişti, lâf aramızda, görüp göreceği en iyi insanın bile Nejat'tan öğreneceği çok insanlık vardı ay. Bak böyle düşününce kanı kaynamıştı gene. Dur şunu azıcık kızdırayım deyip lâf attı geriden: "Sen inanmıyorsun ama melek gibidir insanlar." Yarım metre önünden gelen hırıltıyı duymamış gibi yaptı. "Denemesi bedava. Gel bak, şu parkta doğuruvereyim, sabahleyin bütün mahalle sahip çıkar yeminle, el bebek gül bebek büyür çocuklar, yiyecek için çöp dolaşmamıza bile gerek kalmaz, getirip koyarlar önümüze mis gibi." Çok fena gaz vermişti, çaktırmadan gülüp dev erkeğin peşinden çıtı pıtı yürümeye devam etti.

Nejat duvara çarpmış gibi durdu, döndü, tuttuğuyla yere çaliverecekmiş gibi sert bir baktı Betül'e, sonra bakışları yumuşadı, transatlantik gibi ağır ağır dönüp eğildi, burnunu yaladı. "Kurban olduğum..." diyordu bir taraftan da, "kendimi tutmasam pek salaksın derim ama darılırsın diye diymiyorum."

Murâdına ermişti Betül. Kıkırdadı. "İyi ki de demedin sahidin."

"Tuttum kendimi," dedi Nejat, hâlâ kadının burnunu yalıyordu, "Yoksa derdim."

Betül kuyruk salladı. Ne güzel adamdı şu yaa! Nasıl temiz, nasıl saf, nasıl güzel bir avanaktı, kanı kaynadıkça kaynıyordu. "Şaka yaptım hayatım," dedi, "senin için nerede rahat edecekse orada doğururum ben, merak etme." Şimdi çok daha fazla hak veriyordu Nejat'a. Vampire dönmüştü adamca-

giz yazık, gecelerin adamı olmuştu, gün ağardı mıydı el çekmek zorunda kalıyordu Ankara'dan, gün ışığında eşek kadar köpek ava, sokakta insan nâmına ne varsa avcıya, koskoca şehir de avlağa dönüşüyordu; ille de bir izbe, bir kuytu, karanlık bir köşe bulup saklanmak zorunda kalıyordu; o burnundan solumayacaktı da biz mi soluyacaktık. Bir dil de o attı Nejat'ın burnuna.

Nejat gördüğü iltifattan şımarmıştı. "Bir kere sövsem darılır mısın gülüm?"

"Bana mı söveceksin?" Sövgüye şiddetle karşıydı Betül ve her zaman karşı çıkar, Nejat'ın sövüşlerini genzine tıkarı. Ama bu seferlik tıkmayacaktı, kanı hâlâ kaynıyordu çünkü.

"Yok yavrum, sana söver miyim, senin sevgili insanlarına söveceğim. Azıcık diyorum şişlerim insin."

Betül sırttı. "Söv hadi." Nejat'ın canına kastedenlere –ki tamamı insandı– Nejat'ın sövmesi insanlara sövmekse bunun her fırsatta Nejat'ın canına kastedenleri övüp yüceltmesi de Nejat'a sövmekti; varsın sövsündü bu defacık, o kadar da kredisi olsundu adamın artık. "Ama sadece bir kere söv..." diye ekledi, "abartma."

"Darılmak yok ama?"

"Yok yok. Hadi yolla gelsin."

Derin bir nefes aldı Nejat. "Senin o sevgili insanların var ya... onların alayının sülalesini eşek sikeyim." Böyle söverdi, önce eşek der, sonra sikeyekse siker, sokacaksa sokar, sıçacaksa sıçar, tükürecekse tükürürdü. Eşek bütün bu işleri herkesten iyi yaparmış gibi geliyordu ona. Homur homur ekledi: "Güvenme insanlara balım. Güü veen mee!"

"Uzatmıyoruz," dedi Betül gülmesini bastırmaya çalışarak; "Sövdün, bitti, işimize dönelim biz. Şu tarafa mı gidiyorduk?"

"Hıı," dedi Nejat gönülsüz gönülsüz. İlk defa doğum görecekti, ümmiydi, hem onun heyecanı ısıırıyordu boğazını hart

hart, hem de ileriye doğru attıkları her adımda bu yoklu yere biraz daha batıp gittiklerini hissetmenin gerginliği. İç çekip dikildi, gözleriyle dört yanı devriye gezdi. Yolun altında dikilmeye bir son verecek olmaları iyiydi bir bakıma, doğrusu da oydu zaten. “Hadi o zaman, bulalım şu boşlu evin olduğu sokağı da seni emniyete alalım iyice.” Kafasını çevirip yukarıya, parkın sol üst yanı boyunca uzayıp giden sokağa kötü kötü baktı. Hırlayası vardı. Ve de bu ikisini buraya gönderen Timuçin’i ısıra ısıra kâğıt gibi yırtası. Koca Ankara’da başka yer yoktu çünkü! “Gel!” Atıldı, cadde boştu, parkın kaldırımına üç koca adımda erişti. O azala azala yok olmaya doğru giden şey az daha azalmıştı şimdi, büyük ihtimâl birazdan da komple yok olacaktı. Parkla toslaştıktan sonra sola dirsek yapıp yukarı kıvrılan Yüz Elli Dokuzuncu Cadde’yi geride bırakmış değillerdi hâlâ. Betül’ün, zembil gibi karnıyla tin tin gelişini seyretti içi giderek. Nasıl güzeldi Allahım, bakmalara doyamaz, şu kadarcık ayrılсан hasretinden geberirdin, öyle bir güzeldi. “Devam!” dedi. Betül’e diyor sanırdın ama kendine diyordu. Köşedeki elektrik direğine çakılmış, arada esen rüzgârla uğursuz uğursuz tıngırdayan 198. Sokak yazılı mavi tabelaya dış gösterdi. “Parhı buldun muydu Yüz Doğsan Yidinci Sohağı da buldun dimehtir,” demişti Timuçin ayısı. “Alt başta Yüz Doğsan Segizinci Sohah var, süs havuzuyu sağ goluya alıp ordan aarı yörü, soldaakı ilk sohah.” Adresleri öyle bir iyi biliyordu ki yavşak, dört koldan tarif etmişti; alttan üstten sağ yandan sol yandan her yandan: “Yoo, parhın ordan yörümez de Yüz Elli Doğuzuncu Catte’den yoğun yoharı devam iderisen, o zaman da sağ golda Yüz Doğsan Altıncı Sohağa gadar yörüyüp oraya girecen. Yeşilova Bide Fırını var sol yamaçta, sohah tam onun garşısıya denk gelir. Gir, az yörü, sağya dön, Yüz Doğsan Yidi’nin üst başına çıkan. Anlıyon de mi, aşşaadın Yüz Doğsan Segiz keser bu Yüz Doğsan Yidi’yi, yoharıdan Yüz Doğsan

Altı. Golaycana bulun.” Al buyur, bulmuşlardı, bok çünkü. Nasıl kızılıyordu var ya! Donmuş kalmıştı tabelanın dibinde. Silkindi, eşindi, yekindi, en nihayet sokağa adımını attı. “Gel korkma, gel sen!” Bunu da kendine diyordu.

“Niye korkayım Nejat? Ben sen miyim?”

Göğüs geçirdi Nejat. Betül, diyordu içinden, ah Betül, Allah seni ne yapmasın e mi!

Debelenme aman ha, gafletten ayılma

Açma gözünü, hâb-ı cehaletten ayılma

– MİRZA ELEKBER TAHİRZÂDE SABİR

Aklına envai çeşit soru geldi senin şimdi. Hadi sor.

Ama sorma.

Ben sorularının hepsini biliyorum çoktan.

Bak meselâ, diyorsun ki, Düz Dünyacı, büyük küçük, kanatlı ayaklı, solungaçlı ciğerli ayırt etmeden tüm varlıkların haklarına mı bakar?

Kesinlikle evet.

Devâmen diyorsun ki, varlık âlemindeki bütün varlıkları, taş kuş ayırt etmeden dümdüz takip eder, hak çiğneyenleri tespit eder ve lâ raybe fih, hiçbir şüpheyeye yer bırakmayacak şekilde kayda mı geçirir Düz Dünyacı?

Kesinlikle evet.

Gene diyorsun ki, hak çiğneyen varlıkları, sen tekâmülünü tamamlamamışsın, olmamışsın sen daha, hadi git, ol da gel dediği gibi geri mi çevirir?

Kesinlikle evet.

Daha da karmaşıtararak diyorsun ki, Düz Dünyacının işbu performansı bir çeşit müfredat gereği midir? Okula gönderir gibi mi gönderir insanları dünyaya? Dünya okul mudur?

Kesinlikle evet, tekâmül edememiş varlıkların dünyaya geri gönderilmesi müfredat gereğidir, öte yandan kesinlikle hayır, dünya okul falan değildir; ne olduğunu daha sonra açıklayacağım, bana hak vereceksin. Ve yeter ve aferin, güzel sorular bunlar, ama en güzel cevaba kapı açacak soru değil hiçbirisi.

O soru şu: Düz Dünyacı, sayısız dünya hayatının bir turunu hak çiğneye çiğneye doldurduktan sonra yolu berzâha düşmüş her bir varlığı paketleyip adam olsun da öyle gelsin diye dünyaya geri mi postalar?

Bir kere daha kesinlikle hayır! İşte en güzel cevap.

Şaşırdın, dengeser dengeser bakıyorsun, kıyamam, dur bu en güzel cevaptan gideyim de anlatayım bir tamam. Neydi en güzel cevap? Hayır. Kesinlikle hayır hem de, Düz Dünyacı müfredat gereği uyguladığı performansı hakları çiğnenen ve/veya hak çiğneyen bütün varlıklara uygulamaz Kardeşim. Öyle olsa, burun üstü daldığı karın altında iki kök kemirip de hayatta kalmaya çalışan köstebeği yakalayıp afiyetle de yiyip oh çok güzel doydum bugün diyen kar tilkisini de hesaba çekmesi, “Sen birçok köstebeğin yaşama hakkını çiğnedin, şimdi dön geri, bir tur daha at da aklın başına gelsin,” demesi veya uzun arka ayakları yüzünden dağdan inerken tökezleyip kazara çükünü taşa sürten, kovuğuna dönünce de arkadaşlarına, öf be, dağı ne biçim siktim görecektiniz diye yalan yere böbürlenlen tavşan dünya turunu tamamlayıp berzâha çıktığında onu iyi bir ayıplaması, “Sen o koca dağa bühthan ettin, şimdi dön geri, üstünde senin gibi eli sikinde tavşanların fink attığı bir dağ olarak yaşa da gör gününü,” demesi veya ağ gibi kökleriyle yeri büsbütün saran, dibine düşmüş kozalaktan biten fidanın suyunu son damlasına kadar tüketip ölmesine sebep olan ulu çamı dünya deverânını tamamladığı saniye karşısına dikmesi, “Eşsek kadar ağaçsın, minnacık fidanın suyundan ne istedin! Git şimdi, azıcık da-

ha sürün o dünya denen yerde de anla hanyayı konyayı!” demesi, yoldan geçen kadının kafasına düşen her bir saksıya, deprem fokurdatan her bir fay hattına, çocuğun elini yakan her bir sobaya, boğan sel suyunun her bir damlasına, düşüp can alan her bir yıldırıma, üşütüp hasta eden her bir mevsime, iklime, her bir faal volkana, motoru bozulup düşen her bir uçağın, dibi delinip batan her bir geminin, freni boşalıp durağa dalan her bir belediye otobüsünün, raydan çıkıp devrilen her bir trenin her bir cıvatasına, her bir somununa, her bir kablosuna, her bir menteşesine, her bir atomuna dosya açması, hesap sorması, bilcümle varlığı doldur boşalt dünyaya gönderip gönderip geri getirip getirip bir daha gönderip gönderip bir daha getirmesi gerekirdi.

Ve bu çok mantıksız olurdu.

Sen bilmezsin ama, bütün sebepler yarattıkları sonuçtan üstündür; çakmak taşı çakmaktan, çakmak kıvılcımdan, kıvılcım ateşten, ateş de tutuşturduğu şeyden. Kâlübela’dan bu tarafa böyledir bu ve her varlığın varoluş hakkını bihakkın yaşayacağı sonsuz Hurûc Günü Âlemi’ne kadar da böyle olacaktır.

Hurûc Günü Âlemi ne demek mi?

Aşk olsun, ne demek ne demek? Bunca deryâ deniz anlam içinden takıla takıla üç kelimenin sözlük anlamına mı takıldın? E bravo yani.

Hikâyeye döneyim en iyisi, bak sinirim bozuldu durup dururken.

*Öyle mecnûnum ki bilmem ser nedir, sevdâ nedir
Gül nedir, bülbül nedir, gülşen nedir, sahrâ nedir
Mey nedir, sâki nedir, sâgar nedir, mînâ nedir
Dil nedir, dilber nedir, sûret nedir, mânâ nedir
Bilmezim âlem nedir, Âdem nedir, Havva nedir*

– MÜNİRE

Ve Timuçin ayriyeten demişti ki: “Sohağın aşşaa aazında kirlili sarı iki ev var. Yüz Doğsan Yidi ordan başlar.”

Görüyorduk, başlamaz olaydı! “Geldik bakalım.” Olmadığını bildiği, ama ne olmadığını bilmediği o şeyin olmamaya devam etmesi ürüm ürüm ürpertiyordu koca köpeği. Sırtını pire dalamış at sağrısı gibi titretip duruyordu, ki zaten kendi de at kadardı. “Bak, ne yazıyor.” Mavi tabela özellikle yaparmış gibi uğursuz uğursuz tıngırdadı bir kere daha, âdetâ tıngırdamadı da konuştu: Yüz Doksan Yedinci Sokak.

“Burası mı diyorsun?” Çiftleşme, doğum ve babalık hususunda Nejat ne kadar ümmiye okuma hususunda da Betül o kadar ümmiydi. “Nerde hani boş ev?”

“Buluruz!” Zar gibiydi Nejat. Buraya kadarki yokluk hissi azalma hissi gibiyse buradan sonraki yokluk hissi bildiğin yok olma hissi gibiydi; oralar dış halkalarıysa yokluğun, burası tam göbeği, göbeğini eşşek siktiğim. Yüzünü sokağa verdi çaresiz. İtin önde gideni Timuçin, “Aşşaa baştan girerisen sağ golda Seğiz Numara, yohanı baştan girerisen sol golda,” diye tarif vermişti güzel güzel. Bir boku da bilmese olmazdı

unkü. Ondan sonra da “Buğadar basit,” diye hava basmıştı eşşegin boku. Var ya, nasıl sövesi vardı. Döndü Betül’e, cesaret vermeye çalıştı: “Yokuş yukarı yürüyecekmişiz. Gel gü-lüm.” İki adımda bir dönüp bakıyordu kadın arkasından ge-liyor mu gelmiyor mu. Aslı, kendi geliyor mu gelmiyor mu diye bakar gibiydi. Koca kuyruğu sekran sekran yalpa vuru-yordu dört yanında. “Dayan yavrum, dayan kuzum, yaklaş-mış olmamız lâzım, az daha dayan.” Esas sen dayan aslanım diyordu içinden. Dört Numara’yı tırıs geçmiş, korktuğun şe-ye bu kadar yaklaşınca korkacak bir şey kalmıyordu, hızla-nıp sokağın büküm yaptığı dirsekteki Altı Numara’nın hu-duduna rahvan girmişti. “Yürü yürü.” Bu Betül’e dememiş de Betül buna demiş gibi yürüdü.

Kardeşler Parkı hışırdayan ağaçlarıyla arkalarında kalmış-tı. Buna da kısaca değinmişti Timuçin yavşağı, her boku bil-diğini gözüne gözüne sokup gösteriş yapacak ya, “O par-hın da adı değiştirildi,” demişti öşbe öşbe, “Eski adı Ceviz-li Parhıdı.”

Önde bu, arkada o, yürüdüler. Artık her yanlarındaydı Yüz Doksan Yedi, her yanları yok doluydu.

Büklümü dönünce Sekiz Numara ortaya çıktı. Nejat öyle olduğunu tahmin etti daha doğrusu, daha da doğrusu he-sap etti. Kapı numarası falan yoktu ama bir evvel geride bı-raktıkları ev Altı Numara olduğuna, kapı numaraları ikişer ikişer büyüdüğüne göre bu da olsa olsa Sekiz Numara olur-du. Okumayı bildiği kadar saymayı bilmiyordu yalnız, bu-na daha sonra geleceğiz. Kafasını azıcık geri çevirip “Bak, boşlu ev,” dedi tomruktan bozma ensesine doğru. “Geldik işte, gördün mü? Ne dedim ben sana? Geliriz dedim, gel-dik.” Havayı kuşkulu kuşkulu kokladı. Siniri bozuldukça bozuluyordu. Bir yokluğun içine tepesi üstü dalıp gider, şu karnı burnunda kadıncağızı da peşi sıra çeker götürür gi-biydi, aklını kaçıracaktı düşün düşün. “Girelim de göre-

lim bakalım.” Bahçe duvarı yıkıklı tek ev buydu sokakta. brklerin hepsi gergef gergef duvar işlemişti maşallah. Eşşek sıaydım bunların kıymetli bahçelerine. Durmuş düşünüyordu hâlâ. Girelim dediğiyle kalmış, tek adım atmamıştı daha. Zihninde tasmaşından kurtulmuş bir ev köpeği hoplayıp zıplıyor, yerine dönmüyordu bir türlü, almış başını gitmişti. Tekrar, “Girelim bakalım,” dedi, tekrar kaldı. Yüz Elli Dokuz’un bir yerlerinden başlamaya başlayan o şey burada omzuna biniyordu adamın, kulaklarını ısıırıyor, burnunu yere srttryr, şahdamarını dişliyordu. Dik dik baktı eve. Uzayıp giden n bahçenin önünde kanatlı bir kapı vardı. Kapılar. İki kanattan biri sağlamdı, hâlâ kapıymış gibi duruyordu, biri yıkıklıydı, eskiden kapıymış gibi duruyordu. Sağlam olanın yanından ağır ağır geçip yatık olanın paslı sacına çatır çutur bastı, paslı metal evvelce hiç görmediği bir ağırlığın altında ezilip inlerken n bahçeye ilk adımını attı.

Sokaktaki tek elektrik direği tam da Sekiz Numara’nın yamacında dikeliyor, cızırdayan lambasının fena beyazını eve serpeliyordu. Betln boğazındaki iltihapla aynı renkti lanet gelesice: Vıcık sarı. Sıvası karınca dalamış ağaç kabuğu gibi kavlamış, oradan buradan dökülmüştü. Yanı sıra uzayıp giden yan bahçe, n bahçeyi daha büyük olduğu ta buradan belli arka bahçeye bağlıyor, onun bittiği yerden de her yanını boru sarmaşığı sarmış eşşek kadar bir istinat duvarı yükseliyordu. İlkokulun gece silueti görünüyordu tepede bozarık. Esas adı Ziraat İlkokulu’ymuş da sonradan değiştirip Yüz Yirminci Yıl İlkokulu, sonradan hadi bakalım bir daha değiştirip şehit Fatih Erdoğan İlkokulu yapmışlarmış, Ti muin kasım kasım kasılarak bunu da anlatmıştı. Ulan diye hırlıyordu içinden Nejat, hadi okulun yerini bildin, anladık, hadi adını da bildin, onu da anladık, önceki adlarını nereden biliyorsun ulan! Bu sefer dışından hırladı: “Gel arkam-

dan usul usul Betül.” Sağını solunu kollaya kollaya, iştahsız adımlarla hırt hışır dolu ön bahçeyi geçip yan bahçeye daldı. Burası da oradan hırhır değildi. Kırık dökük tuğlalar, kırıklar, kalaslar, sökülüp atılmış tahta kapılar, ahşap pencere çerçeveleri, kiremitler, gecenin kara dibinde dış gibi ışıltıyan bir tane çatlak lavabo, bir tane insan sidiği kokulu helâ taşı, yan yatmış bir kurna, iki tane paslı musluk, eprik yüzlü bir koltuk, kırılıp serpilmiş camlar, çerçöp ıvır zıvır; sanırsın evi boşaltmamışlar da yıkmışlar. Söylendi gürül gürül: “Şu pisliğe bak!” Mezarlıkta ıslık çalar gibiydi, kendi sesi kendini teskin etsin diye uğraşıyordu. “Her bok var, bir ben yoktum, ben de geldim tam oldu.”

Hayır!

Tam olmamıştı, olmayan bir şey daha vardı. Ama ne? Hayır, bilmediğin bir şey olsa ne bileyim ben der geçer, hiç takmazdın kafaya, ama öyle değil işte. Çok iyi biliyordu ki hep gördüğün için hep göreceğini sandığın, işte o yüzden de görmediğin zaman görmediğini anlamadığın, ama bir biçimde yokluğunu hissettiğin, meğer çok iyi bildiğin bir şey olur da neydi o bildiğin, bir türlü bilemezsin ya, işte o kadar iyi bildiği bir şeydi. Ama neydi?

Te Allahım!

Önden pis, yandan daha pis arka bahçede bir şeylere basmayayım diye kastıra kastıra, altında kaldığı için güvertesinin cesâmetinden göremediği çiviye mihî murcu kokusundan seçmeye çalışa çalışa ilerledi. Sıva grisi istinat duvarına yapraklarını okula yazdırmaya götürürmüş gibi tırmanan boru sarmaşığı tam karşısındaydı şimdi. O duvara tutunmamış da duvar ona tutunmuş sanırdın. Durdu. Koca ev, orası engin burası kümbet, kurt deşmiş leş gibi dağılmıştı toprağın bağrına. Batıyor, çıkıyor, kara kara dalgalanıyordu. Her yer her yerdeydi. Bastığı yeri teyelleyerek dikkatlice devam etti yürümeye. Deve ayaklarını engebelerin arasından kırık

kaval kemikleri gibi fırlamış sivri uçlu tahtalara denk getirmemeye çalışıyor, kancık itler gibi kıvırtıyordu. “Şu duvarın dibini müsait görünüyor,” dedi arkasına doğru. “Dikkatli yürü e mi Betül!” Betül’ün ses vermediğini fark etmedi.

Duvarın yamacına gelir gelmez yoklamaya başladı sarmaşığın diplerini. Üstte sathî, altta katmer katmerdi çiçek, kuytusunu koytağı korunağı pek boldu, yaprakları toprağa kloş etekler gibi dökülüyordu. İçinden hem aferin çekti Timuçin’e, iyi yer bulmuştu şerefsiz, hem de sövdü, madem iyi yer bulmasını biliyorsun, başka bir iyi yer bulsana, ne diye Yüz Doksan Yedi? “Hah, güzel!” dedi koklamayı sürdürerek; “Burası çok sağlam Betülcüm, yağmur bile sızmaz. Geç canım.” Yol vermek için yuvayı kendi yapmış gibi bir cakayla döndü ki Betül yok. “Aa?” Akli üstünden gitmişti. “Betül? Betülcüm, neredesin canım?” Kötü kötü şeyler düşünüyordu zihnine. Dediğini yapıp sokağın ortasında doğurmuş olmasındı bu? “Betүүл! Betүүл!” Geldiği yoldan geri-singeri bir koşu tutturdu yan bahçeye doğru, artık ayağına ne batmış ne batmamış umurunda değildi. “Betүүл, bir ses ver Betүүл!”

Ön bahçeden ses verdi Betül: “Burdayım Nejat. Ay gel gel.”

Sesi duyunca hızlandı, yan bahçedeki son kümbetin üstüne son vites tırmandı, Betül’ü gördü. Hemen girişe, yatak paslı sacın az berisine yanlamasına uzanmış kadıncağız, doğurduğu ilk bebeği yalıyordu. Soluk soluğaydı. Da... Beyaz mıydı o velet? “Kuzum ne yaptın sen?” Beyazdı vallaha, hık demiş Timuçin’in burnundan düşmüş. Varla yok arası bir hayâl kırıklığıyla tatlı tatlı heyheylenmeye devam etti: “Ne yaptın canım gülüm, ne yaptın, ne diye burda doğurdun?” Aslında ne diye Timuçin gibi beyaz doğurdun diyesi vardı, ne diye benim gibi siyah doğurmadın, bunu bana nasıl yaparsın falan.

Sızlandı Betül: “Ne demek ne diye burda doğurdun? Sanki elimde olan bir şey de!” Canı içinden iplik iplik çekiliyordu, çok fenaydı ve anbean daha fena oluyordu. Ölüyordu sanki. Nejat’a söylesem mi acaba diye geçirdi aklından. Bu sefer kesin ölüyorum sevgilim desem mi? Tam diyecekti, ne fayda diye geçirdi. Seksen sefer söylemiş, sekseninde de aynı cevabı almıştı. Ben de ölürüm o zaman diyecekti adam, etti seksen bir. Kafasını kaldırıp çok mutluymuş, doğurduğu için gurur duyuyormuş gibi yaptı. “Kafasını çıkarıverince bu fıstık... Mecburen...”

Nejat havalandığı kümbetten sert bir kavis çizerek Betül’ün yarım metre ötesine, yere saçılmış pash çivileri uçuştura uçuştura pal düzlemi bozulmuş kara bir helikopter gibi çakıldı; toprak zangırdadı. O da soluk soluğaydı; en az Timuçin kadar beyaz yavrunun ilham ettiği hayâl kırıklığı hâlâ duruyordu içinin bir köşesinde. Betül’e belli etmemek için çok sevinmiş gibi sırtıp “Hakkaten de fıstık yaa!” dedi ince ince cikirdeyen bebeğin kıcını koklarken, “Aa! Bülüğü var ya bunun?” Altı yaşında eşsek kadar köpekti ama ilk defa doğum görüyordu. “Oğlanmış ya bu?” Ayrıca ilk defa baba oluyordu. Bunun simsiyahlığına nispet bembeyazdı namussuz, esas babası mâlûm çünkü. İçinden Timuçin’e saydırmayı bırakıp az daha kokladı bebeği, duygulanıverdi hemen. Ne Timuçin’in kabahati vardı bu işte, ne Betül’ün, ne de şu bebeciğin. Burnunu çekti. Bir taraftan da gören olmuş mu diye dayı dayı kesiyordu karanlık sokağı.

Baktı baktı, kimseyi göremeyince duygulanmaya devam etti.

Gözleri buğulanan erkeğe sevgiyle gülümsedi Betül, zor şer uzanıp yanağını yanağına sürttü. “Evet, oğlan.” Çok zorlanıyordu. Bir zamanlar boynunun üstünde kolye gibi duran çelik lifli mavi çamaşır ipi, kilo alıp ensesi kalınlaştıkça tüylerinin arasında görünmez olmuş, sonra da usul usul derisi-

ni yarıp etinin içine işlemiştii. İkiye bölünmüştü o gün bugün, boynundan yukarısı bunundu da aşağısı bunun değildi. Kavga eden kediler nasıl ciyaklarsa öyle ciyaklamak ve şu kopasica kafasını ısırp atmak istiyordu, hem de hemen şimdi. “Açıl da emzireyim babası,” dedi, “daha öbürlerini doğuracağım.” Burnuyla memelerine doğru çekti beyaz bebeği. “Tut memeyi canım. Em.”

Betül’ün kötülediğinin farkındaydı Nejat ama ciddiye almıyordu artık, ne de olsa daha önce seksen sefer falan kötülemiş, seksen sefer falan bu sefer kesin ölürüm ben deyip ölüyormuş gibi yapmıştı. “Olur!” dedi hırıl hırıl, “Ben çekileyim de yol ağzında doğurmaya devam et güzel güzel. Başka arzun var mıydı? Deli mi oldun Betül sen!”

Betül, cop cop emen bebeğin üstüne kapanıp zor taşıdığı kafasını yere dayadı. “Ne oldu da şimdi?”

“Bu oldu!” dediği gibi atıldı Nejat, “Ne yaptığını sanıyorsun yaa!” diye sızlanan kadına aldırmadan memeye yapışmış bebeği kılıç gibi dişleriyle çekip alıverdi ağzına. “Del pe-timden, tabuk...” dedi. Ağzı dolu olduğu için patat patat diyebiliyordu, “Götü datı atık doğuranattın durda.” Götü başı açık doğuramazsın burda demek istiyordu. Dönüp sıçradı, havada kara ayı uçar gibiydi, süzülüp az evvel indiği kûmbetin tepesine güm diye kondu. Betül hem, “Yaa ama yaa!” diye mızırdanıyor, hem de kulağını oynatacak mecâli dahi olmadığı hâlde ardı sıra geliyordu. Canının son ferleriydi. Galiba.

“Dıdırdanna. Del.” Mızırdanma demek istiyordu Nejat, gel.

Bir kere daha bata çıka yürümeye başladı Nejat, ama bu sefer emindi, Betül tam arkasındaydı. Sütün tadı damağında kalan bebek koca köpeğin ağzında ciyaklıyor, anne de sıradaki bebeğin suyu patladığı için arka bacaklarını ayırmış, paytak paytak seğirtiyordu peşlerinden, “Nereye gidiyoruz Nejat?” diye inliyordu, “Yüz Doksan Yedi dedin, al sana Yüz

Doksan Yedi, bahçe dedin, al sana bahçe, daha ne?” Kuyru-
u amniyos yeşili olmuştu.

“Detl, di tut! Daten dor konutuyorum!” Nejat demek isti-
yordu ki: Betül bir sus, zaten zor konuşuyorum.

“Ay ayağıma çivi battı.”

“Konutadağına dittat et.” Konuşacağına dikkat et. Bu sefer
de böyle demek istiyordu telmaşa baba.

Beddua etmezem amma ki Hûdâ'dan dilerim

Bir senin gibi cefâkâra havâdar olasin

–Mihrî HATUN

Boru çiçeği yapraklarının etek dökümlerine önce Nejat ulaştı. Kloşları burnuyla ayırıp en loş yere usulca bıraktı bebeği. Kar kadar beyazdı namussuz, armut dibine düşmüştü, sanırsın Timuçin tüy dökmüş. “Ulan Timuçin...” diye mırıldandı hoşlukla, “Hay senin rengine eşsek tüküreyim e mi!” Döndü geriye, –yapraklar yüzünün iki yanından peruk gibi dökülüyordu– salkım saçak yol gösterdi Betül’e. “Geç buyur, doğur şimdi rahat rahat.” Ağzı boşaldığı için temiz konuşabiliyordu artık. “Ön kapının alnında doğurulur mu hayatım, nerede senin aklın?”

Erkeğin çekilerek açtığı yoldan sallana sallana girip yavrusuna kavuştu dişi. Ölmek için güzel bir yer diye düşünüyor-du. Bugün ölürdü kesin. Kesin. “Ay çok güzelmış burası Nejaat,” dedi, “serincecik, hem de sakın ve sessiz. Harikasın.”

Çok acayip kabarmıştı herif. Ama belli etmek istemiyordu. Yalandan homurdandı: “Dedik sana o kadar... Kimse ilişmez burda, ferah ferah doğurur, güzel güzel de emzirirsin bebe beciği.” Bir havayla göğsünü şişirip havayı derin derin koklayarak burnuyla devriye attı gecenin içinde. “Do-

ğur sen doğur...” Kadın iki iltifat etti ya, cakalanıyordu. “... Ben beklerim başını.” Çok ama çok ümmiydi doğum konusunda. “Kaç tane doğurmayı düşünüyorsun?” Şöyle zift karası, buna benzeyen bir bebek doğma ihtimâli yok muydu ki acaba esastan? “Kaç yavru çıkar diyorsun şimdi ortalama?”

Yaprakların altından hâlsiz hâlsiz lâf yetiştirdi Betül: “Sipariş mi aldım Nejat, nerden bileyim ay!” Zaten büyük ihtimâlle ölürdü birazdan ve daha romantik bir ölüm olması bakımından yanında istemiyordu adamcağızı. Bununla romantikleşebilmenin hayâl bile edilemeyeceğini biliyordu ama gene de arzu ediyordu ki romantikleşelim, beyaz çocuklarının beyaz babası Timuçin’le değil, yaprakların arkasında homurdanıp duran şu kara ayıyla en ince duygularımızı tam ortadan bölüşelim. Ama şunu da biliyordu, o kara ayının en ince duygusu parkta yanından geçtikleri meşenin gövdesinden kalındır. Allahtan kendisi çok romantikti. “Ayrıca, hayır sevgilim...” diye seslendi yapraklara doğru. Öleceği için duygusallaşmıştı gene, sevdiği adam can çekiştiğini görsün istemiyordu. Kıyamadığından değil, öyle romantik bir veda daha romantik olurdu da ondan. “Başımı beklemezsin orda.”

Nejat yaprakların eteğini kaldırıp başını kuytuya soktu.

“Ne yaparım peki?”

Betül bezgin bezgin baktı romantik prensine. “Şey yaparsın işte...” dedi. “Sen söyle...” Bir şey bulup uzaklaştırmak lâzımdı şunu. O uzaklaşsın, bu ölsün o arada, neden sonra gelsin o geri, ölüsünü bulsun bunun, ay ne incelikli bir kadındı desin, öldüğünü görmemi bile istemedi canım benim desin, ne kadar da romantikti desin, ona nasıl âşıktım desin, ben ne yaparım onsuz desin, arkasından romantik romantik ağlasın falan. “Su bulursun meselâ...” diye tamamladı cümlesini. Nejat’ın doğum –ve her türlü cinsellik– konusunda ki cehaletine minnettârdı, adam iki satır bir şeycik bilse, ha-

di ordan derdi buna, kadın köpek doğurduktan sonra en az bir gün, çoğunlukla da iki gün hiçbir şey yiyip içmez derdi, cahil mi sandın sen beni derdi. Neyse ki cidden cahildi de, “Çok susadım hayatım, bildiğin gibi değil,” diyerek rahat rahat sürdürdü yalanını. İncelikli pozlar vermeye çalışıyordu ekstradan. Bebek de emiyor hazır, arka ayaklarını geriye doğru uzattı, güzel bacaklarını gözler önüne serdi. “O kadar çok sıvı kaybettim ki.”

Nejat koca kafasını iyice soktu içeri, Betül’ün bacaklarını firt firt kokladı. “Evet,” dedi, “belin melin ishâl bulaştırmışın gibi yeşil yeşil su. Çok akıtmışsın yazık. İçin kurumuştur senin.”

Betül bacaklarını topladı. “Tamam Nejat.” Şu kadarcık romantizmi çok görüyordu adam. “Ayıp yaa ishâl falan!”

Ne dedim de kırıldı ki şimdi gene diye düşünerek geri çıktı örtünün altından Nejat. Niye terslendiğini anlayamamıştı. Şöyle ben gibi simsiyah bir yavru da çıkartır mısın diye soracaktı yaprakların gerisinden, gene tersler mersler diye soramadı, ortamı yumuşatmaya çalıştı. “Gideyim de su bakınayım ben o zaman.” Nasıl gideceksem diye düşünüyordu. Bu ecdâdını eşşek siktiğimin sokağı fena ürpertiyordu içini.

“Hadi lütfen.”

“Tamam.” Hiç de tamam değildi. Betül’ü bir başına bırakıp bu yoklu yerde manı manı turlamayı gözü kesmiyordu adamın. “Sen dikkatli dikkatli devam et doğurmaya, o aman da ne kadar iyiler diye ayılıp ayılıp bayıldığın insanlar falan gelirse sakın itimât etme, ortaya çıkayım deme, darılırim bak.” Yalan söylüyordu, ölse darılamazdı, âşıktı bu kadına. Göğsünü şişirip kafasını kaldırdı, usul usul ıramaya başladı. Kasten ayak sürüyor, oyalanıp arşı kürsü firt firt kokluyor, ciğerlerine çektiği çorba kıvamındaki havayı en ufak partiküllerine kadar ayırıp içindeki raflara dizerek tasnif etmeye çalışıyor, durduk yerde yalpa vurup dingildiyordu. Şura-

dan şuraya gidesi yoktu. “Biri gelirse ses et, duyarım ben,” diye seslendi az daha zaman kazanmak için. Ödö patlıyordu ama kadının başına bir hâl gelecek diye mi yoksa kendi başına bir hâl gelecek diye mi, bilmiyordu. Sebep ne? Bu sokak. Bu sokağa sebep? Eşşegin götü Timuçin. Başka sokak yoktu çünkü. “Duydun mu beni Betöl? Seslen, ânında burdayım. Korkma sakın.”

Betöl “Ah Nejat ah!” diye siteмлendi örtünün altından. “Burda olsan ne olur, olmasan ne olur? Kim zarar verecek bana?” Şu adamdan öyle esrik, sermest bir romantizm göremeyecekti, orası kesindi de hiç olmazsa odun romantizmi görebilseydi. Hadi onu da göremedi, bari insanlara güvendiğini görseydi. Ama nerdee! Geçmişti o iş. “Boşuna endişe ediyorsun, insanlardan korkmaya gerek yok.” Bunun bir sahibi vardı eskiden meselâ, ne kadar iyi bir insandı.

Nejat öfkeyle çakıldı kaldı arka bahçenin ortasında. Dönüp “Hıı...” dedi geriye doğru, “İnsan denen azgından korkulur mu hakikaten?” Lâf anlamıyordu kadın, saftı saf. Salaktı. “Ne kadar iyi dedin yani. Kabahat bende, fazla evham ediyorum.”

Doğumun veya ölümcül romantizmin mestâneliğinden olsa gerek, boş bulundu Betöl, Nejat’ın ona ciddi ciddi hak verdiğini zannetti. “Di mi?” dedi etrafını örten yapraktan çadırın iç duvarlarına doğru. Okuması olmasa da entelektüel bir birikimi vardı. Çankayalı’ydı, Golden’dı, salon süsüydü, sosyete köpeğiydi, zekiydi, kavrayışlıydı, başka bir zaman olsa iğnelendiğini hemen anlardı. Gelgelelim başka bir zaman değildi şimdi, ölüyordu ay, şaka değil. Boş bulunmaya devam edip hülyalı hülyalı sevindi yattığı yerde. Bak, ısrarları sonuç vermeye başlamıştı; Nejat da böyle böyle sevecekti insanları işte, aralarına karışıp korkmadan dolaşabilecek, çağırdıkları zaman kuyruk sallaya sallaya yanlarına gidebilecek, kulaklarının arkasını kaşıttırabilecekti. “Hep ev-

ham hep evham, nereye kadar. Ben de onu diyorum işte.” Pırt dedi doğurdu ikinciye. “Keşke gelsinler de önümüze iki lokmacık bir şey koyup bebekleri doyurmamıza yardım etsinler diyeceğin yerde...” Ölüyor olsa da anneydi neticede, olduğu yerde güçlkle dönüp bebeği saran jelatinimsi zarı soymaya başladı. İyiydi insanlar. Yemek getirirlerdi, su getirirlerdi, severlerdi, oynarlardı, daha ne?

Viyaklamayı duyunca hızla çark edip koştu, “Ne renk?” diye sormamak için kendini zor tutarak kafasını gerisingeri yaprakların arasına soktu Nejat, soktuğuyla da kaldı, deminkinden de beyazdı hergele. “Sen doğrusun...” dedi sahidenden de hak verirmiş gibi. Ne kadar büyük hayâl kırıklığına uğradığını belli etmemesi lâzımdı, ayıp. “Benimki fuzuli evham.” Bir türlü gidemiyordu. “Hadi gideyim de su bulayım.” Çomak gibi dikiliyordu kadının tepesinde. Zaten suyu bulsa ne olacaktı? Bardağa mı doldurup getirecekti? Hem ya siyah doğuverirse bu yokken?

“Nejat, hadi git canım. Çok susadım. Lütfen.”

Nejat duymamış gibi yaptı. “Saat kaç oldu ki?” dedi. “Hayır, aşağıdaki park var ya... Onu diyorum. Çor çocuk doluşursa...”

“Daha gece be Nejat, ne çocuğu, insaf!”

“O da var tabii.” Uzaklaşmamak için lâf arıyordu Nejat: “Geliyor mu üçüncüsü? Bu ne renk olur sence?”

“Git Nejat, lütfen git.”

“Ortalama kaç tane doğuruyorsun genelde?”

“Nejat diyorum!” Romantik bir ölümü bile çok görüyordu adam. “Kime diyorum?”

“Ha canım?” Çok seviyordu bu kadını Nejat. “Emret!” Çok âşıktı.

“Git!”

“Tamam tamam. Gittik.” El mecbur geri geri çıktı bir kere daha, yan bahçeye doğru gönülsüzce uzaklaşmaya başla-

di. Şurasına bir şey gelip oturmuştu, ayakları ters basıyordu. Kirpi kirpi dikelmiş kara tüyleri yatışıncaya kadar silkindi, sonra yarım yamalak yürüyüp ön bahçeye geçti, yıkıklı kapının berisinde sağı solu kesmeye başladı. Ne yapsaydı ki şimdi? Yokuş aşağı mı salsaydı, yokuş yukarı mı vursaydı?

Yılankavi sokak büyüdüğüce büyüyordu gözünde, o olmayan şey –her ne boks– büyüdüğüce büyüyor, o büyüdüğüce endişesi, evhamı, merakı, korkusu, öfkesi büyüyordu.

Kapıyı geçip sokağa çıktı.

Neydi o şarkı?

Hah!

Kırmızı baalık koş koş kooş...

Olduğu yerde ter ter tepinerek bir yukarı koşacakmış gibi topuklayıp yokuş yukarı üç-beş dev adım atan, bir vazgeçip aşağıya salıp üç-beş dev adım da yokuş aşağı atıp sonra ondan da vazgeçip tekrardan yokuş yukarı koşacakmış gibi yapan, bir o yana bir bu yana vuran, hırıl hırıl hırlayan, böğüren, inleyen, akıllara zarar, ecinni gibi bir kara gölge geziniyordu Yüz Doksan Yedi'de. Şükür ki gecenin dar vakti kapısının önünde inleyen, cikleyen, böğüren bir köpek için hiçbir eşref insan, hayvanın ne derdi var acaba deyip de rahatını bozmaz, sıcacık yatağından kalkıp pencereden bakmazdı. Çok şükür. Çok şükür.

Bende sığar iki cihân ben bu cihâna sığmazam

Cevher-i lâmekân benem kevn ü mekâna sığmazam

– SEYYİD NESÎMÎ

Darlanıyordu çok. Yukarı gitti böğüre böğüre, olmadı, döndü aşağı gitti hırlaya hırlaya, gene olmadı. Durdu. Ciğeri yanıyordu ciğeri, kötü, karanlık bir şeyler hissediyordu. Buraları, bilhassa da Yüz Doksan Yedi'yi bambaşka bir yerler yapan bambaşka bir şeyler vardı.

Zaten de ne işi vardı burda acaba? Su bulsa taşıyıp getirebilecekmiş gibi ne bok yemeye ayrılmıştı başından da bir başına bırakmıştı Betül'ü? Bir kızıyordu ki kendine! Kadın bunu göz göre göre başından kişelemiş, bu da göz göre göre yemiş gibi yapmıştı. Kıramıyordu çünkü, yüzüne hiç duramıyordu, illâ ki her dediğini yapacak! Dışından şarkıyı böğürürken içinden hay beynimi eşşek sikeydim diye sövünüyordu. Dönse şimdi geri, gitmiyorum ben, içim rahat etmedi dese olmaz, hem alınır, hem gücenir, hem küser, hem de lâfların suratına suratına çakardı bunun, yok senden kırk yılın sırtı bir iyilik istedik, yok şu kadarcık hatırımız da mı kalmadı, yok yoksa sen beni sevmiyor musun falan, ağır ağır konuşurdu. Öyle bir kadın.

Ne halt edecekti şimdi? Gitsen gidemezsin, kalsan kalmazsın; ne edecekti?

İçinden hâlâ devam ediyordu Kırmızı Balık, ama hiç olmazsa dışından zar zor kesti zıkkımı, böylece böğürmeyi de kesmiş oldu. Başka bir şey yapması lâzımdı. Yanını belini kollaya kollaya, sırf başka bir şey yapmış olmak için yeri göğü koklaya koklaya iki adım yukarı koştu, döndü dört adım aşağı koştu, bir-iki bir-iki derken deminden beri aynı şeyi yaptığını nihayet fark edip tır dingili kadar kalın boynunda-ki daha yeni yatıştırdığı tüyleri dikelte dikelte dev bir köpek heykeli gibi çakıldı ön bahçenin önünde. Akli Betül'deydi. Bir de yenice doğan o elişi kartonu kadar beyaz iki bebekte. Beyaz olmasalardı iyiydi gerçi de, baba olacaktı ya ona bak sen. "Bu doğuracaklarımın babası da sen ol Nejat," demişti Betül, hâttâ Timuçin bile öyle demişti: "Abi, ben çitleşirim, gerisine garışmam. Bebeleri istiyosan de buyur senin olsun." Duygulandı bir an. Piçti miçti ama iyi oğlandı eşşoğlu eşşek. De işte... Niye beyaz bebek yani? Sen bir Timuçin olarak beyazsan kendine beyazsın, bebekler niye beyaz? Öfledi, dikkatini kaldığı yere geri getirmek için kim bilir kaçınıcı defa hülyalı hülyalı silkindi. Nerde kaldıydı?

Hah!

Şurayı boş bırakıp esastan da bulsa getirebilecekmiş gibi su aramaya gitse miydi ki gitmese mi ki? Bilemiyordu. Yarısı yıkıklı paslı kapıyı fırt fırt koklamaya başladı. Ha ben de beyaz olaydım ne vardı diye hayıflanıyordu, o zaman istediği kadar beyaz doğursun Betül, hepsini benden sayardık diye.

Siyah da doğar mıydı ki bir tane olsun göstermelik?

Aamaan dedi, bebek işte, kara olsa ne var, ak olsa ne var, deli mi oldun Nejat sen! Deli olmuştu, evet, ortalığı kendi dağıtmıştı, şimdi toparlayamıyordu, akli elinden kaçıp gitmiş gibiydi. Betül'ün de saten kadar beyaz olduğunu hiç hesaba katmıyor –sağ olasınca kadın "Bizim ırkımızda beyaz çok ender görülür, genel rengimiz şampanyadır, süt beyazı çok özel bir durumdur yani," diye elli bin sefer kafasına

kakmıştı bunun—, beyaz demek Timuçin demek diye akıl yürütüyordu. Da işte... Kırmızı Balık var ya Kırmızı Balık, aynen o vaziyet, tutturdun mu tutturuyordun, siyah bebek de siyah bebek, ille de siyah bebek! Kendini hiç böyle bilmezdi, ne zaman ki kadının yıkıklı kapının alnında ilk doğurduğu beyaz bebeği yaladığını görmüş, o zaman bilmişti. Şunu da biliyordu ayrıca: Betül'le çiftleşen Timuçin'di, bu değil ve o beyaz götünü eşşek teptiğimin Timuçin'i sigara dumanı beyazıydı eşşegin oğlu! Hortlak beyazı, slip don beyazı, market poşeti beyazı, kireç badana beyazı, beyaz beyazıydı. Lanet gelsin, lanet gelsin! Bir taraftan böyle kızıp duruyor Timuçin'e, bir taraftan da niye siyah bebek doğsun, salak mısın diye kendine kızıyordu, Timuçin hepsini sana verdi mi verdi, gerisinden sana ne! Bana ne diye tekrar üstüne tekrar ediyor, içi rahat etmiyordu. Sana ne diye gene kızıyordu gene o zaman, sen bebelere sahip çık, gerisine karışma, sana ne!

Sırtını yıkıklı kapıya verip karanlık sokağa bakmaya başladı. Bütün evlerin etrafında yüksek bahçe duvarları vardı, duvarların üstünde kafes örgü çelik çitler vardı, kurt girmesin ayı girmesin hiç kimse girmesin der gibi bir tedbir, içeridekiler de dışarı çıkmasın der gibi bir temkin vardı; pencereleri bile görünmüyordu duvardan, bir kiremitten örme damları görünüyordu, bir de çitlerin üstünden aşmış cilveli cilveli ceviz dalları.

Siyah-beyaz bahsini unutmaya çalıştı.

Neydi?

Ne dediydi Betül yazık?

“Burda olsan ne olur Nejatçım?” dediydi. Haklıydı kadın, durmanın mânâsı yok. Şimdi gelse de üç-beş insan, bassa burayı, bu da burda olsa meselâ, ne yapacaktı ki? Uzak-tan uzağa havlayacaktı, başka ne yapacaktı? İnsandı bu, seni istediği yere kuru değnek diker, istediği yerde iflahını eş-

şek sikerdi, ısırtsan kabahat, yatırıp altına sıçırtsan kabahat, ne yapsan kabahat. Hiçbir şey yapamazdın.

İnsan kısmıyla uğraşılmazdı, onun orasını biliyordu ama zoruna gidiyordu işte. “Bok!” dedi hırsla, içi soğumayınca el yükseltti: “Eşşek boku!” Kabına sığmıyordu.

*Alsa bir çöp bir yanan kordan ateş
Çöp olur birden yanan korla eş*

– MEVLÂNÂ

Evet Kardeşim, bütün sebepler yarattıkları sonuçtan üstündür dediydik en son, sonra sen lâfı sulandırdıydın da yarım bıraktıydık. Kaldığım yerden alayım şimdi... Bütün sebepler yarattıkları sonuçtan üstünsee?.. O hâldee... Hadi gerisini sen bil. O hâlde ne?

Bak bravo, ne güzel bildin; sebebe bakmak lâzım o hâlde.

Tabiata bakmak meselâ. Amerika'dan batıp nefesini tuta tuta suyun dibinden gidip Avrupa'dan çıkan dağ silsilelerine, akıp dönenen, sıçrayıp dökülen, alıp götüren, tutup getiren akarsulara, bitek ovalara, serin yaylalara, derin vadilere, denizlerin kepçe kulağı lagünlere, kopmuş kulağı kıstaklara, ulu platolara, görkemli fiyortlara, donmuş ırmaklar gibi uzayıp giden buzullara, kuyu gibi obruklara, kırba gibi göllere, çanak gibi denizlere, aşevi herenisi gibi okyanuslara, ağaçlara, çalılara, çiçeklere, otlara, sarmaşıklara, balıklara, kuşlara, yılanlara, timsahlara, böceklerle, aslanlara, kurtlara, tilkilere, ayılara, köpeklerle, bakterilere, mikroplara, virüslere, topyekûn mikrobiyotaya bakmak lâzım ve de şunu samimiyetle sormak: "Onlar olmasaydı sen var olur muydun?" Ben sana sormuyorum, sen kendine soruyorsun, ona göre sor.

Cevap belli, olmazdın. Bakterisiydi, virüsüydü, mantarıydı, basiliydi, mikrobuydu, sporuydu, tufeylisiydi, o ıyy, pis şeyler dediğin varlıklar var ya, senin vücudunun yüzde sekсенini vücuda getiriyor, çıkart at onları, bakalım olabiliyor musun olamıyor musun.

Darılma ama tam yerine denk geldik, bir de tersten ve bu sefer ben sormuş olayım aynı samimi soruyu: “Peki sen olmasaydın onlar var olur muydu?”

Cevap gene belli, bal gibi de olurdu. Kaplumbağa ne yapsın seni, kedi ne yapsın, kakalak ne yapsın, solucan ne yapsın; gül gibi geçinir giderlerdi.

Böyleyken böyle derken kadim soruya geldi mi sıra?

Geldi.

O hâlde Kardeşim, sormam lâzım, bunu bizzat ben soruyorum gene, iyi düşün: Varlık âleminin varoluşu sencağızın da o âlemde bir diğer varlık olarak var olabilmene sebepse ve bütün sebepler yarattıkları sonuçtan üstünse ve de sende –gücenme– boka sürülecek akıl varsa, söyle de görelim, senin varoluşunun bizâtihi sebebi olan o varlık âleminin varoluş hakkı bir tek senin üstüne vazife midir değil midir?

Cevap lütfen?

Sustun kaldın gene?

Dur başka türlü sorayım: Sen var olmasan da var olmaya devam edecek olanlar, senin paşa gönlün öyle istedi diye senden dolayı varlığını sürdüremez hâle geliyorsa, Düz Dünyacı kimden hesap sorar sence? Sen Düz Dünyacı olsan meselâ, kimin yakasına yapışırsın?

Cevap cevap!

*Kim güzellik, kim ki iyilik satar
Akrebin iğnesi hep ona batar*

– MEVLÂNÂ

Şimdi doğruya doğru, Nejat da az anladığın değildi, kendi karşısına çıkıverse kendi de kendinden korkardı; çok iriydi bir kere, gördüğün göreceğin en iri köpeği bununla mukayese et, o ince belli çay bardağıysa bu on sekiz bardaklık semaverdi, öyle bir iri, öyle bir iri. Bir hırlasın, elli kiloluk hiltiyle asfalt deliyormuş, bir havlasın, gök gürlemiş sesi çıkarırdı. Dirgen kadar dişleri vardı, ama sapını da hesap edeceksin, bambaşka bir dirgen. Göğüs kafesi, kamyon sırtında taşıdıkları kadar olmasa da kenar mahalle inşaatlarında harç kardıkları demir tekerli beton mikserleri kadar vardı; akıllara sezâ. Korkunçtu, bunu kabûl ediyordu, ama şunu da kabûl ediyordu, gördüğü onca eziyete rağmen ne insan ne hayvan, kimseye bir kastı olmamıştı. Olmazdı da zaten, yapamazdı, yufka yürekli olmasına yufka yürekliydi, kıyamazdı, amennâ, ama tek sebep bu değildi; irfanlıydı da ayrıca, anlayışlı, kavrayışlı ve faziletliydi; fenalık etmekten ısrarla çekinir, mecbur kalmadıkça insan olsun hayvan olsun kimseye ilişmez, bırak ilişmeyi, yan gözle bile bakmazdı. İşte bu da doğruya doğru. Salak değildi, anlıyordu insan milletini, cesâmetini gördüler miydi hepsinde hoşafın yağı ke-

siliyor, şafak atıyor, uzak tutmaya çalışıyorlardı, akılları üstlerinden gidiyordu çünkü, eyvallah, ödleri pathyordu, gene eyvallah, da işte o kadarla kalmıyordu öd kesesini eşşek siktiklerim, komple ortadan kaldırmak, yok etmek istiyorlardı bunu, bu ölüverse bütün dertleri bitiverecekmiş gibi bir bitmez tükenmez taarruz vecdiyle durmadan usanmadan üstüne varıyorlardı. Yüz yüze değil tabii, sıkar, uzaktan uzaktan, taşla, zehirle, demirle, arabayla. Bu da ne yapsın, temkinli de çocuktu, bir âlemden öbür âleme süzülür gibi gündüzden geceye süzölmüş, gün ışığından topyekün el etek çekmiş, uzaktan insan kokusu aldı mıydı gölgelere karışmış, bulabildiği en kara karanlıkta kara postuna sığınmış, becerebildiği kadar görünmez olmuştu. İyi de etmişti, gün o gün, dayak mayak hak getire; meğer gece ne güzel şeydi lan. Çocukluğundan, akli erip de gözden yitmeye karar verdiği güne kadar yediği dayaklar olsun, yutmaya çalışıp ağız geniz kan içinde kaldığı iğneli çörekler olsun, yanına böğrüne yediği taşlar olsun, kafasına kâh atılan kâh vurulan demir çubuklar olsun, lütufmuş zannedip minnetle yiyip günlerce kan kusduğu top top zehirli kıymalar olsun yanına kâr kalmıştı tabii. Betöl istediği kadar iyidir desin, gaddardı insan denen şey, vicdanı sağırdı vicdanının kulağını eşşek siktiğim. Böyle düşünüyor, ama şöyle de düşünüyordu: Ya Betöl azıcık da olsa haklıysa? Ya ben o eziyetleri yanlarına nasıl yaklaşacağımı bilemediğimden, yanlış şeyler yapıp ürküttüğümünden, korkuttuğumdan etmişlerse? Şunun da farkındaydı; Betöl usul usul köşelerini yuvarlatıyor bunun, sivriltilerini törpölüyor, insanlar iyidir insanlar iyidir diye çen çen konuşup kimseciklerin bilmediği bir yoldan gönlüne giriyor, usul usul inadını kırıyordu. Farkındaydı canım. Vallaha.

Silkindi, düşün düşün nereye kadar, tam kopayazdıydı yıkıklı kapıdan, kuyruğundan tutmuşlar gibi durdu kaldı. Gitse nereye gidecekti kadıncağızı bebe becikle bir başına bırakıp?

Hadi insan kısmını siktir et, hem gecenin bu vakti harabeye gelecek hâlleri yoktu, hem zaten onlara bu da güç yetiremezdi ama ya köpek kısmı gelirseydi? Mahallenin sürüsü diyelim, gelir de basarsaydı kadıncağızı yaprakların altında? Doğurduğu için ısırılmazlardı, o kadar insan değillerdi şükür, ama çeneleri de durmazdı, iyi bilirdik, canı burnunda kadıncağıza bıdı bıdı ederlerdi bir alay; vay burdan başka doğuracak yer bulamadın mı, vay sen kimsin, vay hav hav hav, efendime söyleyim, hırgür, bu geri gelesiye canını sıkarlardı yazık. Duysa da hemen gelse mesele değil, sürüyü güzel bir döverdi gerekirse, baktı hâlâ zarıldıyorlar, bir-ikisinin ağzını burnunu kâğıt gibi yırtar, seslerini keserdi, ama boş yere de olsa su arıyor olacaktı gittiği vakit, ya duymazsaydı Betül'ün seslendiğini?

Düşündü.

Zikzak çize çize koptu kapıdan birkaç adım, durup geri döndü. Aklına çok güzel bir akıl gelmişti. Hiç âdeti değildi, hâttâ ikrah ederdi ama mecburdu bu durumda, ön bahçeye girdi tekrar. Hayat boyu işemek için işemiş bir köpek olarak şimdi ilk defa mıntıka mühürlemek için işeyecekti. Ses çıkarmamaya çalışarak sağa sola kıyı bucak püskürtüp buraya bir canavar geldi diye mim koymaya başladı. Betül duymasındı bari inşallah, hâlâ gitmedin mi sen diye sitem ederdi bir dünya. Amaan, bu Betül de var ya...

İşemeye, işaretlemeye devam etti. Neyse ki arka bahçenin okula tırmanan duvarları çok yüksekti de paraşütle atlama-
dığı müddetçe itin köpeğin oradan girmesine imkân yoktu. Girecek olan mecbur ön bahçeden girecek, arkaya varasıya kadar da yan bahçeden ilerleyecekti. Demek ki yan bahçeye de bir iyi koku bırakması gerekiyordu. Birazı da oraya kalsın diye sidiğini idareli kullanmaya karar verdi. Güya damla damla akıtıyordu ama gemi sintinesi kadar mesanesi olduğu için akıttığı yeri göl ediyordu.

Göl ederken ederken... daldı gitti.

*Gariplik tuttu boynumdan
Büker Mevlâ'ya Mevlâ'ya
Gözüm her derdi gönlünden
Döker Mevlâ'ya Mevlâ'ya*

– BEKİR SITKI ERDOĞAN

Üçüncüydü, ama bire kadar sayabildiği için, işte birinciye de doğurdum diyordu ve tabii ki o da beyazdı. Hem yalayıp hem tımarlayıp hem “Bu da ayran kadar beyaz çıktı!” diye hayıflanıp “Biri çeker anlarız, öbür biri çeker hadi onu da anlarız, en öbür biri de mi bize çeker ay?” diye yazıklanıp, “Bir tanesi de mi kirli beyaza falan çekmez, ne güzel avuttuk Nejat’ı, bu da sana çekecek gibi olmuş deyip teselli ederdik,” diye dertleniyordu. Tam memesini yenidoğanın ağzına tutuşturup emzirmeye başlamıştı, bir de baktı birinciye –yani dördüncüyü– doğurmuş löp löp.

Emen üç bekiri incitmeden kıvrılıp uzandı, havası alınmış poşetteki dalağa benzeyen yavru kesesinin zarına inceden bir diş attı, çok heyecanlıydı, bu ne renk olacaktı bakalım, ağırdan alırsa bebek koyulaşacakmış gibi bir hassasiyetle yavaş yavaş sıyırdı, gözlerini kırıştıtırıp gecenin karasında, üstüne üstlük o kadar yaprağın koyusunda floresan gibi beyaz beyaz ışıldayan yavruyu görünce gözlerini devirip iç çekti. Olmayacaktı galiba, bir tanecik olsun Nejat gibi siyah bir şey doğuramayacaktı. Mantıken de doğurmaması ge-

rektiğini, gerekmekten öte böyle bir şeyin akşam sabah çini mürekkebi içse mümkün olamayacağını biliyordu ama istiyordu işte, çiftleşmediği adamdan bir bebek istiyordu.

Çok mu şey istiyordu?

Diliyle öfleye pöfleye tımarlayıp temizledi bunu da, işinin çok ehliydi, burnuyla çektire ittire emen önceki üçünün yanına getirip boştaki memelerinden birine tuttu, o emmeye başlayınca eğildi, göbeğinden uzanan kordonu ısırp kopardı, dölüşüyle beraber istemeye istemeye yedi. Midesi kalkmıştı, öğürüp kustu, sonra da kustuğunu ılık ılık yedi, hadi bakalım bir daha kustu. Hep safra. Daha da uğraşmayacaktı yiyeyim diye, neydi bu ay!

Hâli yoktu hiç. Ne güzel olurdu şimdi iyi bir insan gelse, başını okşasa bunun, bu doğurmaya devam etse, o bunun yerine bebeklerin zarlarını falan yırtıp soyup kordonlarını falan kopartsa, koparttıklarını lokma lokma ağzına verse, sonra da yatırsa memelerinin altına birer birer, emmeyi öğrenmelerine yardım etse, sonra da yanına çömelip beklese doğum bitene kadar, sonra da aferin kızım dese, sonra dese ki çok güzel doğuruyorsun dese, dese ki sen ne de akıllı köpeksin meğer dese, sonra da bu ölürdü kesin, sonra da bebeklere sahip çıksa bu ölünce, sonra da şuracıkta baksa gözetse, hâttâ bu kesin ölecek ya şimdi, sonra da Nejat'a baksa vasiyet olarak... Onu da doyursa.

Yok be! Nejat çiğ çiğ yerdi adamcağızı.

Uff! Boynu kopuyordu ay. Ağzının içi zehir gibi olmuştu tükürdüğü safradan, pashlı pashlı olmuştu. Zor şer yutkundu. Bir bir bir bir birinciye –yani beşinciye– doğurmadan ölecekti, bunu biliyordu.

Pırt dedi bir bir bir bir birinciye de doğurdu.

Bir kere daha eğil bükül uzan tut çek zarını soy, ciğerlerindeki suyu boşaltıncaya kadar sertçe yalayıp ciyaklat, memeye tut, kordonunu kes, miden bulana bulana dölüşünü ye,

bir kere daha kus, bir kere daha yiyeceğim diye uğraş, hadi bakalım bir kere daha kus, yediğine yiyeceğine bir kere daha pişman ol, safra tükür falan derken al sana küçük bir Timuçin Betül karması daha: Tuz beyazı.

Yokuş çıkmış kadar yorulmuştu. Soludu. Canı içinden çekiliyor muydu neydi, yoksa sahiden ölmesindi sakın? Bir de üşüme gelmişti görüyor musun?

Korktu.

Ben kesin ölürüm artık diye romantik romantik hayâllenmek başka bir şeydi, belki de öleceğini ciddi ciddi düşünmek başka bir şey. Kendini sağ kolunun üstüne atıp yan yat-tı. Ağzından ateş çıkıyordu, harlanmıştı. Bacak arasında yeni bir hareketlenme sezince gözlerini o yana indirip ne olduğunu görmeye çalıştı, belki bir tane daha bir doğurmuştu, hem belki bu seferki Nejat'a benzerdi bakarsın, hep Timuçin'le bunun ortalaması olacak değil ya, nerden bileceksin? Göremeyince içi rahat etmedi, dirseğine abanıp doğrulmaya çalıştı, küt dedi yıkıldı ama farkında değildi, doğruldum da bacaklarımın arasına bakıyorum zannediyordu.

Sahibini gördü birden.

“Aa? Fuaat!”

Çok sevindi. “Geleceğini biliyordum,” dedi övünçle, ağzını açabildiği kadar açıp gülümsedi. “Beni terk etmezsin sen, asla şüphe etmedim. Bak, ne güzel doğuruyorum.” Kuyruğumu pıtır pıtır yere vuruyorum zannediyordu. Hikâye. Bir tane daha çıkartmıştı, haberi yoktu. Neyse ki bacaklarının arasındaki çaresiz hareketlilik kendine gelmesini sağladı da altıncı Timuçin-Betül karmasına kavuştu: Reklam panosu beyazı. Tamamen reklamsız.

Hayat işte...

– EROL BÜYÜKBURÇ

Eveeet!

Varlık âlemi dedik, Varlık Hakları dedik, Düz Dünyacılar dedik, Düz Dünyacılar bilcümle Varlık Haklarına bakar dedik, Düz Dünyacılar bilcümle Varlık Haklarına bakar dedik-se çükünü taşa sürtmüş tavşanın iftirasına uğrayan dağın da hakkına bakar demedik dedik, bütün sebepler yarattıkları sonuçlardan üstündür dedik, insanın sebab-i hilkâti tabiattır dedik, seni karşımıza dikip varlık âleminin varoluş hakkı bir tek senin üstüne vazife midir değil midir dedik, cevap lütfen dedik, cevap cevap dedik ve nihayet sadede geldik.

Var mı diyeceğin bir şey? Yok, tahmin etmiştim.

Düz Dünyacılar, bizâtihî insan tarafından, yekten insan tarafından, sadece insan tarafından, ille de insan tarafından çiğnemen Varlık Haklarına bakar Kardeşim. Daha samimi konuşmam gerekirse, tekâmül etmesi gereken yegâne mah-lûk insandır, hayvan, nebat veya tabiat değil. Hayvan kâmil-dir, mükemmeldir, çünkü neyse odur, nebat kâmilidir, mükemmeldir, çünkü neyse odur, tabiat kâmilidir, mükemmeldir, çünkü neyse odur.

Peki ya sen? Genellersek, insan?

O iş biraz karışıktır işte. İyilik ve kötülük yalnızca insana hastır bir kere. Ay ne iyi bir leopar, of ne kadar da art niyetli bir karanfil veya şu ne de hâzâ beyefendi bir tepe der misin hiç? Sus, cevap beklediğim için sormadım, ben konuşuyorum burda.

Demezsin, oradan pay biç. Ama ömrün, azami yüz elli kişiden mürekkep tanıdık topluluğunun her bir ferdine gün bir Allah bir, iyi-kötü, haysiyetli-haysiyetsiz, terbiyeli-terbiyesiz, mert-namert, açıksözlü-içten pazarlıklı, samimi-riyakâr, sahtekâr-dürüst, yalancı-doğrucu yaftası yapıştırmakla, yapıştırdığını sökmekle ve bundan söktüğünü öbürüne yapıştırmakla geçer. Bir gün iyi dediğin devrisi gün kötüdür sana, onun etiketini söker buna, bunun etiketini söker şuna tutturursun mecburen. Böyledir bu, hak çiğneyen insandır çünkü, başkası değil, dümdüz insan. Börtü böceğin hakkını çiğneyen de insan, hayvanın hakkını çiğneyen de insan, ağacın hakkını çiğneyen de insan, taşın toprağın havanın iklimin hakkını çiğneyen de insan ve elbette insanın hakkını çiğneyen de insan. Ayı ininin önüne çim ekip sırf gönlü şenlensin diye oluk oluk su harcar mı meselâ, aslan şöyle ayaklarını uzatıp rahat rahat manzara seyretmek için ağaç kesip çekyat yapar mı, porsuk zengin olmak için altın arar mı, köpek oturduğu sokağa kepçeyle girip evini barkını yıkar da apartman dikeceğim diye seni uzaklara sürer mi? Sürmez, etmez, tutmaz, hiçbir hayvan taammüden kötülük yapmaz.

Sen yaparsın. Genellersek, insan.

Hülâsâ Kardeşim, istediğin kadar hayvanlar bizim faydamız için yaratılmıştır de, istediğin kadar hayvan değil mi lan, döverim, söverim, sikerim, sokarım, kafeslere tıkarım, sürer atarım, diri diri derisini yüzerim, sirklerde soytarınlık yaptırırım, akvaryumlara tıkıp hayatlarını dar ederim, anasını bile bellerim de, bu fenalıkların hepsini kendine yaparsın aslında, ah bir görebilsen, bir anlayabilsen.

Neymiş efendim, en üstün varlık insanmış da, kitapta da yazıyormuş da, melekler dahi ona secde etmişmiş de, hayvan giren eve melek girmezmiş de... Kardeşim, o melek dediğin aziz mahlûkat değil mi ki insan denen eş'şer-i mahlûkatın girdiği eve girebiliyor, hayvanın girdiği eve haydi haydi, evleviyetle, bilâ kayd-ü şart, a priori girer, daha da çıkmaz. He heeey! Al, ben de meleğim değil mi, sor bana, senin girdiğin eve mi girmek isterim, kedinin köpeğin girdiği eve mi. Hadi sor.

Soramıyorsun bak.

Kâmil olan insan değildir Kardeşim, vallahi değil, dıştan dışa bilmesen de içten içe bilirsin bunu.

Düz Dünyacı da bilir elbet. Ve Düz Dünyacı şunu da bilir: İnsanın kemâli bir oklu kirpinin oklu kirpi olduğu kadar, bir ceviz ağacının ceviz ağacı olduğu kadar, bir kireç taşının kireç taşı olduğu kadar şerefli, haysiyetli, ezcümle eşref olabilmesine bağlıdır.

Gel gör ki bugünkü hâliyle hiç mi hiç eşref değildir insan, gider gider gelir bu yüzden, ölür ölür, uyandırılıp Hurûc Günü Âlemi'ne gelir gelir, senin bana tosladığın gibi dosyasıyla ilgilenen Düz Dünyacıya toslar toslar, ama o insan olarak ama bu insan olarak ve ama ille de insan olarak dirilir dirilir, yeni hayatında da eski hayatında hep yaptığını yapıp işine geleni öğrenir öğrenir, kimi senin fakir dediklerin gibi ekmek parası diye, kimi bizâtihi senin gibi Porsche parası diye, kimi şan diye şöhret diye başarı diye bir ömür çırpınır çırpınır, kendi kendinin rezilini çıkarır çıkarır, önüne çıkan kemâl fırsatlarını teper teper, tekrardan ölür ölür, tekrardan uyandırılıp Hurûc Günü Âlemi'ne gelir gelir... Aa! Kurbağa Çıkmazı gibi oldu bu be! Bilir misin nedir Kurbağa Çıkmazı? Nerden bileceksin, söyleyeyim de bil bari. Sezgin nâm bir yazar bozuntusu var sizin dünyanızda, Kün diye bir kitap yazdı bu tamam mı, işte oraya yapıştırdı Kurbağa Çıkmazı'nı. Bak söylüyorum, şöyle bir şey:

Damdan düştü bir kurbağa
Titretti kuyruğunu
Bunu gören jandarma
Aldı götürdü onu
Kurbağaya bir mezar kazdılar
Başucuna şu yazıyı yazdılar:
Damdan düştü bir kurbağa
Titretti kuyruğunu
Bunu gören jandarma
Aldı götürdü onu
Kurbağaya bir mezar kazdılar
Başucuna şu yazıyı yazdılar:
Damdan düştü bir kurbağa...

Nasıl ama? Salak herif, bilir bilmez iyi denk getirmiş; tam da insanın dünya ve Hurüc Günü Âlemi arasında mekik dokumasına denk getirmiş hem de. Yani içimden gelmiyor ama, helâl olsun demek istiyorum hödüğe.

Ve işte diyorum: Helâl olsun.

Dağıtmayalım. Nerde kaldıydık?

şaka yapıyorum, sakın hatırlatmaya kalkma, ben unutmam.

şunu diyordum: Yaşadı, öldü, buraya geldi, ayıpları yüzüne vurulup geri gönderildi, tekrar yaşadı, tekrar öldü, tekrar buraya geldi ya insan denen... Düz Dünyacı bakar o zaman, o kadar gitti gitti geldi de edebildi mi tekâmül, hak çiğnememeyi öğrenebildi mi? Diyelim gördü ki öğrenmiş, mesele yok, Hurüc Günü Âlemi'ndeki daimi nüfus kütüğüne kaydını yapar, olur biter. Ve diyelim gördü ki öğrenememiş, gene mesele yok, vurur voleyi, hoop gelsin dünya, başlasın yeni hayat, hadi bakalım sil baştan.

Budur.

Katıksız sevgiye tertemiz aşka

Kul köle olayım müsaadenizle

– ÂŞIK BORÂNÎ

Daldığı yerde donmuş kalmış, harıl harıl düşünüyor, hatırlıyordu Nejat.

Belediyecilerin götü bir kere daha kurtlandığı için bir kere daha isim değiştirmiş, Demetevler Birinci Cadde'yi Demetevler Dört Yüz Sekizinci Cadde yapmışlardı. Onu al arkana, Demetpark sağ kolunda kalsın, oradan yukarı, Timuçin olsa “Ordan aarı” derdi ayı, ASKİ'nin abone işleri binasına doğru yürü, soldaki ilk sokakta, ki en eskiden Karşıyaka İkinci Sokak olurdu, bu sefer belediyeciler iyice bokunu çıkarıp semti de değiştirerek Karşıyaka'nın o kısmını Demetevler'in o kısmı yapmış, eskice Karşıyaka İkinci Sokak olan o sokağı da Demetevler Beş Yüz On Beşinci Sokak yapıp paketleyip ortaya bırakmışlardı adresini eşşek siktiklerim.

İşte orada rastlamıştı Betül'e ilk.

Normal olarak baksan, Karşıyaka İkinci Sokak'ta rastlayacaktı, ama işte al bak, yok efendim Demetevler Beş Yüz On Beş, yok efendim Dört Yüz Sekiz, yok efendim eşşegin bülüğü, değiştire değiştire çorba etmişlerdi yolları belleri, kendini kaybetsen bulamazsın, o derece.

Bu köpek olduğu için kaybolmuyordu şükür olsun, kokluyor, belliyor, eliyle koymuş gibi buluyordu her yeri. Ko-

kuydu çünkü bu; tüy döker gibi döküp atamazdın, orasının kokusu orasının kokusuydu evl diyelik, burasının kokusu burasının kokusu; isim değiştir, soyisim değiştir, kokuyu değiştiremezdin, belediyeciler boşa debeleniyordu. Demet naylon kokardı söz temsili, Karşıyaka mezar. Demet poşet kokardı, Karşıyaka humus. Demet ter kokardı, Karşıyaka mürver. Demet kedi kokardı; tekir, sarman, duman, beyaz, siyah, alacalı, ne ararsan, Karşıyaka köpek; zağar, kupay, kes,  omar, karabaş, seç beğen al. Kokladın mı bulurdun, kolay. İnsanlar da tos tos toslaşırlardı adres bulacağız diye, bir görecektin. Sorsan, o insan, sen köpek. Al sana köpek, burunlarının ucunu göremiyordu kabiliyetini eşek siktiklerim.

Ne dediydi son?

Demet mi Karşıyaka mı ne zıkkımsa, göğün mavisi siyaha  almaya, gece   kmeyeg rs n, manı manı dolanıp tozunu attırıyordu işte oraların. Davar kadar iriydi, gölgesi yetiyordu mıntıkayı haraca kesmeye. İstese keserdi yani, istemiyordu, o taraklarda bezi yoktu, mıntıka da neymiş der geçerdi. Gene de içerdi tabii, ihtiyaç bu, geldi mi ne yapacaksın, salacaksın.

Salardı.

O zaman mühürlemek için işedi zannederdi öbürleri, köpek ordusu olsun yanaşamazdı işediği yere, sidiği bile öyle bir cesimdi.

İşte  yle, geceden geceye bakıyor, gözetliyordu öbür köpekler ne yapar. Uzak kesmiyor, yaklaşıp aralarına karışayım diyordu. Bu sefer de canavar uğramış gibi yatıp üstlerine başlarına içiyordu hepsi korkusundan, korkmayın morkmayın, adam mı yiyoruz, üstünüze başınıza işemeyin falan fıstık derken efendim az biraz sakinleşiyor, yaltaklana yaltaklana buyur ediyorlardı korku belasına. Bu da öylece, bir zaman için karışıyordu aralarına. Maksadı köpek gibi köpek

olabilmekti, bunun için de köpek ne eder, ne tutar, nasıl düşünür, nasıl yatar kalkar, nasıl köpeklik eder, öğrenmeye çalışıyor, az biraz öğrenip hadi ben de yapayım diyordu, yapamıyordu. İçinden gelse yapardı ama gelmiyordu. Toklu gibisin abi diyordu mıntıkasını yarıp geçtikleri, bu hiç kubuzlanmıyordu, boğa gibisin, bizi de sürüne kat, bu hiç kaale almıyordu, düve gibisin, deve gibisin, canavar gibisin, bizi de tak kuyruğuna, bu hiç oralı olmuyordu, at gibisin, kurt gibisin, gel buyur başımız ol, biz de senin maraban olalım, gel bize sahip çık diyorlardı, bu hiç sallamıyordu. Anca bir yerde bir zaman sfenks heykeli gibi oturakalıyor, izliyor, göz-lüyor, gözlemliyor, onlar gibi olup olamayacağını anlamaya çalışıyor, olamayacağını anlar anlamaz kalkıp kopuyordu sonra sürüden, yeni bir sürüye karışasıya kadar mebus gibi geziyordu Ankara'yı. Sıkı mı buna falanca sürünün işgaliyesine girdi diye cart curt etmeye kalksınlar. Bırak cartı curtu, yere kapanmadan selâm bile veremiyorlardı. Ki sen olsan sen de veremezsin, hırlaması öbürlerinin uluyup ürümesine, hafifçe diş atması öbürlerinin kart diye ısırp kopartmasına denk geliyordu, pek kuvvetli, pek büyük, pek zobu gibiydi. Uzaktan postundaki kermeli köpek kokusunu alıp vay buraya yabancı köpek girmiş diye havlaya havlaya, ürüye ürüye hücum edip bir de esas kokusunun menziline giriyorlardı ki, anam anam anam, nasıl kıvırtacaklarını bilemiyorlardı. Ondan sonra da abim, hoş geldin falan fıstık.

Bir değişikti Nejat. Öbürleri gibi akşam sabah kedi kovalamayayı akli havsalası almıyordu faraza, eşşek kadar hayvan-sınız, ne diye kedi kovalarsınız, salak mısınız arkadaşım siz diyordu, işiniz gücünüz yok mu aslanım sizin, ne istiyorsunuz kaşık kadar kedilerden? Ama kediii diyorlardı cevâben. Ee, o kediye sen de köpeksin, ne olmuş, kovalaman mı lâzım, salak! Anlamıyordu. Araba tekerleğine hömermeye de ermiyordu akli. Arkadaşım diye sesleniyordu, ezileceksiniz

kurban olduklarım, manyak mısınız, ne diye tekerlek kovalıyorsunuz? Ama dönüyooooor diyorlardı cevâben. Hiç anlamıyordu hiç.

Bir de şu meşhuur mıntıka meselesi vardı anlamadığı. Ne kadar it köpek varsa, yok burası Çubukluların, yok burası Beypazarlıların, yok efendim Haymanalıların, yok efendim Bâlâlîlilerin deyip deyip yıkışan Demet işportacıları gibi hudut çizip duruyorlardı mesanelerini boşalta boşalta. Kardeşim, nedir bu hâliniz diyordu bu, ne diye sidiginizle işaretliyorsunuz her yeri diyordu, işeyin geçin gidin, ne bu havalar, hududunuza eşşek sokturacaksınız şimdi diyordu, hani bak ben nasıl dinlemiyorum hudut mudut, siz de dinlemeyin diyordu, ama sen başkasın diyorlardı cevâben. Ha bak, onu anlıyordu işte.

Çok başkaydı canım, çok.

Çiftleşmiyordu söylemesi ayıp. İçinden gelmiyordu çiftleşmek. Hiç mi gelmiyordu dersin, vallaha da hiç billaha da hiç. Gelmiyordu. Erkek köpek neyse kadın köpek de oydu ona, o da köpek bu da köpek. Tek fark, canını sıktıkları zaman azıcık dövebiliyordun erkekleri; kadınlara diş kesmezdi, ayıp.

Yalnız acayip ilgisini çeken bir şeye şahit oluyordu bazı. Çok acayip, çok da hoş bir şeye; aşka.

Aaah aşk!

Binde bir falan, çiftleşmeyle kalmayıp angut kuşları gibi eşleşiyordu bazı köpekler. Mühürlendik biz diyorlardı, olduk bittik, tamamımızı bulduk, hayatımızı hayatımıza kattık, canımızı canımıza kilitledik, artık bizim için başka can yok, artık bizim için başka hayat yok. Aynen de öyle yapıyor, sözlerini tutuyor, ölene dek birbirlerinin kuyruğundan başka kuyruk koklamıyor, ölene dek başkasıyla çiftleşmiyorlardı o zaman. Hoşuna gidiyordu bu şey. İyi bir gözetliyordu karşıdan karşıdan. Bakıyordu ki ne baksın, kadın

kendi erkeğinden başkası geldi miydi kuyruğunu bacaklarının arasından çıkartmıyor, erkek de kendi kadınından başkasının arkasına dolaşmıyordu. Var ya, çok iyi bir şey gibiydi sanki. Mühürlendik biz diye havalı havalı konuştular ya bunlar şimdi, artık o oluyor, akşam sabah kavukluyla pişekâr gibi beraber gezip dolanıyor, beraber yiyip içip yatıp kalkıp zıbarıyorlardı artık hep. Biri öldü müydü de, vay ki ne vay, öbürü bir ağıt bir ağıt, ulum ulum uluyup yemeyip içmeyip ölüsünün başını bekliyordu kendi de ölesiye dek. Ölüyordu da zaten yazık. Yemezsen yaşayamazsın ki. Ye canım ciğerim diyordu bu acıyıp; su mu iç, kursağına bir gıram bir şey insin, ölen öldü gitti, ne diye böyle yapıyorsun güzel kardeşim diyordu, ama aşk diyordu öbürü de cevâben. Onun o kadarını anlıyordu, aşk başka bir şeydi besbelli, de nasıl bir şeydi acaba, görüldüğü kadar hoş muydu esastan, orasını anlamıyordu.

Ama Betül'ü gördüğü gece anladı.

Oof Betül!

Aşk Betül, Betül aşk!

Of.

Belediye istediği kadar oturduğu yerde uğunup eskice Karşıyaka İkinci Sokak olan o sokağı Demetevler Beş Yüz On Beşinci Sokak yapsın, işte o sokağın kokusu Karşıyaka kokuyordu bir kere. Mezar kokuyordu, patlangaç kokuyordu, telligelin kokuyordu, yivdimotu kokuyordu, ısırgan sapı kokuyordu, humus kokuyordu, zağar, kupay, kes, çomar, karabaş kokuyordu, it köpek kokuyordu, kirpi kokuyor, çayır çimen kokuyordu, kâfur kokuyor, kefen kokuyor, sabun kokuyor, diri kokuyor, ölü kokuyordu; sen akşam Karşıyaka'da yat, sabah bir de kalk ki belediye değiştirmiş, Demet yapmış akşam yattığın yeri, fark etmez, Karşıyaka Karşıyaka kokuyordu.

Orada gördüydü Betül'ü ilk.

At tepmiŖe döndüydü görür görmez, “Ah!” dedi-ydi “Bu ne?”

Dediğiyle de kaldı-ydı. Vay ki vay! Boğazını kurt dala-mıŖtı sanki; bir görme böyle mi görülür? KonuŖamı-yor, yutkuna-mı-yor, nefes alamı-yordu. Anca dŖnsn.

Ben böyle bir Ŗey görmedim diye dŖn-yordu, ben böyle bir koku duymadım diye dŖn-yor, ben iŖte Ŗimdi doğ-dum, ben iŖte Ŗimdi oldum, ama ben ne oldum, ne oldum ben, ben de ben, ben de ben deyip dŖnekalı-yordu. AŖk, yat kalk kendini dŖnmek miydi meğer? Ne bilsin.

Ve kendini dŖnmeye devamla, ben bundan evvel hiç ya-Ŗamadım mı arkadaŖım diye dŖn-yordu. Gördüğü Ŗu be-yaz kadını onu böyle dŖndren, ama dŖndę bir tek kendisiydi. AŖk bu muydu? Bu muydu? Kendin miydin aŖk? Niye hep ben diyordun, niye?

Bir Ŗeyler syl-yordu Betül, duyuyor ama iŖitmi-yordu bu, kalbinin gprts kulaklarına doluyor, bir tek o gprt-y iŖiti-yordu. Bir Betül’ görüyor, baŖkaca hiçbir Ŗey görme-diği için ha ıŖıęa akılmıŖ pervane ha bu, mal mal bakı-yordu yle. Gözlerinden fer, dizlerinden derman, belinden kuvvet, damarından kan, canından can ekilmiŖti. Titri-yor, dıngıldı-yor, dŖn-yordu. Anca dŖnsn.

Ne kadar da aciz kaldım ben diye dŖn-yordu, ne oldu bana, bana ne oldu, ne diye böyle oluverdim ben, ben ne diye böyle oldum, ben ben ben... hep ben. Gözleri kamaŖı-yor, içi kıvıŖı-yor, ağzı burnu sulaŖı-yor, tüyleri kalkıŖı-yordu. Be-tl, Betl diye ölesiye dek ulusa, ölesiye dek kendi-ni ulumuŖ gibi olacaktı. Yanı-yordu yanı-yordu. Vay ki vay!

İŖte böylece karŖılaŖmıŖtı Betül’le ilk. Türközü’nn salak iti Nedret’in “Ben acık pisik govalayım!” deyip daha dur, et-me tutma demeye kalmadan hav hav hav atlayıp kŖeyi d-nnce kara Ŗanzımanlı BMC’yle karŖılaŖtıęı gibi karŖılaŖmıŖ-tı, ezildi-ydi de topal kaldı-ydı geri zekl. Ama o hiç olmaz-

sa epeyce bir debelendi, çırpınıp vayıklayıp avaz avaz bağı-
rıp yeri göğü birbirine kattı. Bu onu da yapamıyor, bu-
nu da yapamıyor, şu kadar olsun devinemiyordu. akılmış-
tı, bakıyordu.

Çok güzeldi ama ha! Gel de bakma.

Havâleli bir kuyruğu vardı kadının, bir bakıyordun değir-
mi, bir bakıyordun dimdirek. Bankamatığın havalandırma
menfezine dolanmış iplikler gibi uçuş uçuş saçları, elişi kâ-
ğıdı kadar beyaz tüyleri, kalamata zeytini kadar kara gözle-
ri var, gözlerinin kıyısında Hüdâ-i hikmet, açık kahverengi
sürmeleri var, yay burcu gibi kaşları, zıpkın gibi kirpikleri,
süte bandırılmış mızraklar gibi beyaz beyaz, dik dik bıyıkla-
rı vardı, öyle ki, o gece ateşe tutup ütse o tüyleriyle bıyıkları-
nı, her bir teli yeni baştan çıkıp uzayasına kadar hiç gözünü
kırpmadan seyreder, sonra yaşlanıp ağırincaya kadar seyre-
der, ölse Allah etmeye, öldükten sonra da seyreder, gene de
gözünü kırpamazdı.

Yok yoktu maşallah kadında, her şey vardı. şey de vardı
söylemesi ayıp, postu sikli baba tekkesinin postu gibi keven
keven olmuştu, nereden baksan kıyısında bucağında bir bat-
man yağ vardı. Benzetmek gibi olmasın, göz altları at hus-
yesi gibi torba torbaydı, kıyı kenar ipil ipil çapakları var-
dı. Evlerden ırak, kulaklarında kabar kabar kene var, kaşla-
rının arasında oynaş oynaş bit, saçında beçinde yapış yapış
sirke, belinde yanında hopur hopur pire, götünde vızır vı-
zır atsineği, boynundaki yarada kımıl kımıl iltihap var, ilt-
habında cingir cingir sinek kurdu vardı. Çok da pisti yani,
ama ne önemi vardı? Pisliği temizliği, çirkinliği güzelliği,
noksanlığı ifratı kadının. Ankara onunla vardı. Onsuz Anka-
ra boştu gecenin o saatinden sonra, o olmadı mıydı buzları-
mız gibi soğuk sular iç kanamaz, o olmadı mıydı kırkayak ol
yürüyemez, o olmadı mıydı Lokman Hekim ol yaşayamaz-
dın. Değil mi ki gördün, hayat hava cıvaydı gayri onsuz, her

şey o var diye var, ondan öte ne varsa gene onun yüzü suyu hürmetine vardı.

Şerbet şerbet bal kokuyordu kahpe ananın gızı, salın salın dal kokuyordu, buğul buğul gül kokuyor, türüm türüm sümbül kokuyordu. Mis kokuyor, ama razı olmayanı eşşek tepeyim, pis de kokuyordu. Sası kokuyordu, kekrek kokuyordu, burkuk kokuyordu, cıvık iltihap kokuyordu, kızandaydı, buram buram feromon kokuyordu, yeni çiftleşmişti belli, döl döl kokuyor, seks seks kokuyordu.

Ama bir güzel kokuyordu, bir güzel kokuyordu.

Ve bilivermişti birden. Pis de olsa temiz görünüyorsa karşındaki sana, kirli de olsa pir-ü pak görünüyor, dar da olsa bol, beş de olsa on, köpek de olsa cümle mahlûkat görünüyorsa, ki öyle görünüyordu, âşık olmuştun arkadaşım. Âşık! “Ben de o öbür köpekler gibi âşık oldum!” diye düşünüyor, tam sevinip heves edecekken çok noksanlı talihsizliğini hatırlayıp “Hay talihini eşşek sikeydim senin e mi Nejat!” diye düşünüyordu, “Çiftleşelim dese çiftleşemem, böyle aşk mı olurmuş?” Olmazdı bildiği. O kadar kanı kaynıyor, ama öpmek bile gelmiyordu içinden misâl, zoruna üstüne abanayım dese tiksiniş şuraya istifra eder, ne yediyse çıkartıp ağzından burnundan gasyan ederdi. Hâlbuki âşık olan nice erkek köpek görmüştü, kadın olanı kızana geldi miydi akşam sabah inmezdi tepesinden.

Tüh ki tüh!

“Âşık olmuşmuş!” diye aşağılıyordu kendini, “Hele şuna hele!” diye aşağılıyordu, “Ne yapacaksın oğlum âşık olup? Dansa mı kaldıracaksın kadını!” İçi gidiyordu. İri ya bu öbür köpeklerden, ayı gibi, zobu gibi ya, şimdiye kadar işte bu yüzden hep fazla hissederdi kendini ya, şimdi de tam öbür yüzden az hissediordu, dahası ayıp etmiş, terbiyesizlik etmiş, durduk yerde at eşek sövmüş gibi hissediordu; kaba-hatli, kusurlu, marazlı, kudretsiz, cılız, aciz, göt, bok.

“Ay ama meraba diyorum deminden berii, bir sürü bir şey diyorum, hiç cevap vermiyorsuun?”

Aaah ah, işitebileydi işitir Nejat, son nefesiyle olacağını bilsin, cevap verirdi, canını da verirdi, ama duymak başka bir şeydi meğer, şu cümleyi şu hâliyle kelimesi kelimesine eşşek gibi duymuş, bir halt işitememişti. Hakikâten. Şuna bak, bunun demli siyahlığına nazire gibi, gecenin siyahlığına leke gibi, gölgenin siyahlığına küfür gibiydi kadın, öyle bir akça pakça, öyle bir aydınlık. “Dalmışım,” dedi, “Kusuruma bakma sen benim. Ne dediydin pardon?”

“Dedim ki, benim adım Betül, seninki ne?”

“Nejat benim adım.” Nejatını eşşek sikeydim diye kahırlanıyordu, adın batsın Nejat gibi senin! Ne diyecekti, nasıl edecekti; illâ ki bir-iki bir şeyler söylemek, ondan bundan lâf açmak lâzımdı, odun gibi durulmaz öyle, hık dedi mık dedi de, “Daha evvel görmedimdi seni buralarda hiç,” dedi, “Görseydim unutmazdım.” Unutulacak şey değilsin demek istemiş, bu kadarını diyebilmişti. Yutkunup “Yeni mi geldin?” diye ekleyerek öküzlüğe devam ediydi.

“A aa!” Saçlarını ipek rafyalar gibi salladı Betül. “Şaşırdın mı sen yaa, ben kaç senedir burdayım. Sen yeni geldin bi kere.” Sonra da önünden bulut geçmiş ay gibi kırıştıırıp süzdüydü güzel gözlerini. “Hem asıl ben seni görsem unutmazdım. Ay o kadar şeysin ki... Kocaman... Yakışıklı... Hih hih hih.” Kuyruk salladı; ardının alt kısımlarından bir tümen feromon kokusu şandellediydi bunun burnuna.

“O da doğru. Ben hep geceleri dolandığım için, denk gelmediyse demek.”

“Niye hep geceleri?” Betül karanlık sokağa baktı. “Gündüzlerin suyu mu çıktı?”

“Yok da...” diyerek ayak değiştirdiydi Nejat, “Rahat vermiyorlar. Ben de mec...”

“Kim rahat vermiyor? Sana kimin gücü yeter yaa?”

Nejat acı acı baktıydı kâinat güzeline. O iş öyle değildi işte, deve, cine, periye, aslana, kaplana güç yetiren, alayını tır tır titreten bir şey vardı: İnsan! “İnsanlar,” dediği hafiften hırslayarak. “Beni gördüler miydi nevirleri dönüyor, etmediklerini bırakmıyorlar.”

“Yanlıştın var bence,” dediği Betül, “İnsanlar iyidir. Alınma, yalan söylüyorsun demiyorum sana, tek tük zarar vermek isteyen de çıkıyordur, bizde de var öyleleri, ama ben hiç bana zarar vermeye çalışan bir insana rast gelmedim şahsen.”

Eşşegin boku demek istediği Nejat, kadına ayıp olur diye onu demeyip şunu dediği: “Demek ki ben hep rast gelmişim.”

“Hıı. Olabilir yani.” Zaten Betül’ün umurunda değildi, başka planları vardı onun: “Çiftleşelim mi seninle Nejat... çım?”

Hadiiii! Eli dönse kaldırır alnına vururdu Nejat. “Niye ki şimdi?” dediği boş bulunup. “Şurda sohbet ediyoruz ne güzel, ne lüzûmu var ki?”

Çok belli ederek bozulduğı Betül. “A aa, deli mi ne!” dediği, “Ayıp ama yaa, şurda o kadar şeyapmışız, ne demek ne lüzûmu var!” Bir taraftan da göz süzüp saç attırıyordu zilli. “Dedik ya yakışıklısın diye. Daha iltifat mı istiyorsun?”

“Yok da...” İçinden, yakışıklılığına eşşek sıçayım senin diye sövünüyordu Nejat.

“İyi, tamam,” dediği o sırada Betül, “Madem istiyorsun, edelim biraz daha iltifat.”

“Vallaha yok.”

“Edelim edelim.” Susup sol burun deliğini yaladığı Betül. “Sen bir değışiksin yani...” diye başladığı ondan sonra, “Sadece iri ve yakışıklı değilsin de sanki, çok daha fazlasısın. Ne bileyim, beğendim işte seni.” Şöyle bir eğilip kollarını upuzun saldığı öne, kıcını havaya dikip cingir cingir salladığı. “Ee, oldu mu gönlün? Çiftleşebilir miyiz artık lütfen?”

Dona kesmişti Nejat, dışına tek kara kılını bile oynatamıyor, içine kaynar zift gibi köpürdeyip duruyordu. Ben çiftleşmem demek istemiyordu niyeysen, sanki ayıpmış. “Ben şey bakımından dedim onu...” diyebilirdi nihayet, “kokundan bildim de, daha yeni çiftleşmişsin, arkası arkasına dokunur falan diye.”

Sağa sola hoplaya hoplaya, cilvelene cilvelene yaklaştıydı Betül, bunun altına uzanıp oralarını kokladydı. “Dokunmaz dokunmaz. Üst üste on kere çiftleşmişliğim var benim.” Dönüverdiydi arkasını, kuyruğunu yana büküverdiydi. “Hadi.” Kalakaldıydı öylece Nejat, ne yana kaçacağını bilemeden baktı baktı da, “Yok, istemem,” diye olmazlandıydı ayı gibi. “Cık. I ih. Olmaz.” Betül sırtına değnek vurmuşlar gibi kaçıldıydı hemen bunun önünden, işte ilk o zaman kırıldıydı. “Vay vay, beğenmedin demek!”

“Tövbe Betül, beğenmemek ne demek, darılırım!”

“Sorun değil.” Hem de ne biçim sorun der gibi bir deyiş vardı kadının, “Anladım, güzel değilsin diyorsun kibar yollu.”

“Vallaha değil.” Neler neler demek istiyordu aslında Nejat, sen çok güzelsin, o kadar ki, seni bir kere gören sensiz yapamaz kadar güzel, sürmeli gözlerin öyle güzel ki, evler yıkan sellerimiz kadar güzel, havâleli kuyruğun bir güzel ki, dönmesi ayrı, durması ayrı, sağa sola yeldirmesi ayrı güzel, sen öyle bir güzelsin ki Betül, öyle bir güzel, öyle bir güzel demek istiyor, ama eşsek sıçıtığının ağzından tek kelime çıkaramıyordu. Hâlbuki de işte, ben çiftleşmem de, noksanım, yapamam, bırak yapabilmesini, içimden gelmesini bile beceremem de, de gitsin eşşegin boku! Yok arkadaş, hiçbirini diyemediydi de yarım yamalak bir “Tövbe!” diyebilirdi anca. Çok kepaze bir durumdu, kadıncağız da nasıl kırılmıştı baksana. Nasıl etsem de gönüllesem şuncağızı diye yanıp tütüyordu durduğu yerde. Hakikâti söylese miydi ki acaba? “Çok güzelsin, güzel olmaz mısın hiç!”

“Hıı, tabii tabii.” Başka bir geceye bakıyordu artık Betül, çok kırılmıştı, çok. “Güzelleri tersliyorsun demek sen. Tamam canım, anladım ben anlayacağımı, uzatmayalım.” Kuyruğunu da pat pat yere vuruyordu bir sinir.

Haklıydı kadın. Hem güzelsin de, hem de ben senle çiftleşmem de. İkir mikir etti, yemin falan içtiydi çok güzel-sin diye tekrar tekrar ama olmuyordu işte, gönülleyemiyordu bir türlü. Amaan, söyleyecekti gitsin. Söyledi: “De işte, ben çiftleşemem. İçimden gelmez.” Anca işlemeye yarardı bununkisi. Utanıyordu ya, çiftleşemediğinden değil, kadıncağızın şu kadarcık isteğini yerine getiremediğinden. Kaçıp gitsem mi, ne etsem diye bir düşünce süpürdüydü içini, hemen vazgeçtiydi. İyi bir âşık olmuşsun, âşık olur olmaz anlamışsın ki ben, hep ben, hep ben demek aşk, senin kokun bana güzel demek, senin güzelliğin bana ebedî demek, senin varlığın bir tek bana var demek, ben sensiz ben değilim artık demek, sana âşık olan benim, bu seni hiç alâkadar etmez demek, ben demek çünkü aşk, ille de ben, ille de ben, o zaman sen seni bırakıp da nereye gidiyorsun sen? “Böyle yani. Ben hiç şey yapmadım söylemesi ayıp. Beceremem. O kadar beceremem ki, istemeyi bile beceremem.”

“Hasta mısın yani?” dediği Betül o zaman azıcık yumuşayarak.

“Yok canım!” Hasta masta değilim diye bağırarak istediği ama bağıramadıydı Nejat. “Öyle hasta masta demeyelim de şimdi...”

“Hay Allah yaa!” Ciddi ciddi yazıklandıydı Betül ve şükür artık kırıgın değildi. “Şu heybete yazık oldu desene.” Nejat’a bakıyordu dosdoğru. “Neyse canım, ben sahibimi bekliyorum zaten. Sen çiftleşebilsen bile ben çiftleşmezdim büyük ihtimâlle. Çünkü bakarsın beni eve götürmek için geliriz biz kenara çekilmişken, arar, bulamaz, üzülür. İyi de oldu bi yerde yani.”

Bulduğu anda kaybetme korkusuyla aklı üstünden gittiymi Nejat'ın “Nereye gitti ki sahibin?” Ama konunun dağılması da iyi geldiymi yalan yok, susamış da su bulmuş kadar iyi geldiymi, hemen dört elle sarıldıymı şu sahibim gelir de beni götürür meselesine. “Ne zaman gitti?” Kadıncağız bu kadar pislendiğine göre demek ki en az üç-dört gün olmuş gideli diye akıl yürütüyordu içinden. İnşallah gidesi olur da gelesi olmaz diye de dua ediyordu.

Betül dalgınlaşmıştı. “Üç yıl önce,” dediymi. Sokağın karanlık ufkuna bakıyordu.

“Ha?” Yüreği bir kere daha güpürdediymi Nejat'ın, hem şuncağızı kaybetmeyeceğini anlamanın sevinci doluştuymı içine, hem şuncağızın çoktan kaybettiğini anlamanın kederi.

Ön dişlerini pıfırdata pıfırdata göğüs geçirdiymi de, “İşte öyle,” diyerek daldığı yerden konuşmaya devam ettiymi Betül. “Üç yıl önce getirdi beni buraya, sonra arabasına bindi gitti. O gün bugün bekliyorum, gelemedi bir türlü.” Yutkunduymı. “Ama gelir muhakkak. Ona güvenim tam.”

Bak yaa! Gelir diymi yazık, ona güvenim tam diymi. Neresini düzeltecektin ki bunun? Gelir desen yalan, gelmez, adam seni atmış işte başından desen, kadıncağız zaten ağladı ağlayacak; neresini düzeltecektin? “Tüh be, üzöldüm bak şimdi,” dediymi inanmış gibi. Neyse ki Betül'ün buna sence de gelir değil mi diye sorduğu ettiği yoktu.

“Sence de gelir değil mi?”

Hadiiii!

Aldıymı bunu bir düşünce. Kadıncağızın dudakları titriyordu lânet gelsin. Ne cevap vereceksin? Ben ne bileyim desen olmaz, gelir gelir desen olmaz, hayatta gelmez desen hiç olmaz. Kalakaldıymı öylece. Lan ne yapsak da işin aslını kırıp dökmeden anlatsak şuna, o da olmazsa dikkatini dağıtıp soruyu savuştursak falan derken, pat, buz beyazı bir erkek çıkıvermesin mi önünde dikeldikleri apartmanın park yerinden!

Timuçin... Hatırına getiriverince şimdi... Korkutacak ak-
lınca, “Laan!” diye nârâlandıydı bunu görünce salak. her
deliğinden leş gibi korku fişkırıyordu hâlbuki. Ve de fero-
mon. Maalesef. Az evvel Betül’le çiftleşen şerefsizin bu oldu-
ğu o kadar belliydi ki, feromonlarının yarısı da Betül koku-
yordu. Bıyık altından güldüydü bu, “Ne var lan?” dediği o
değilden, sonra da döndüydü Betül’den tarafa, “Kim bu cen-
gâver?” diye sordu. Cengâver kime nârâlandığını fark
edince altına damla damla kaçırmaya başlamıştı çoktan. Ge-
ne de erkekliğe bok sürmüyor, hem işiyor hem de titreye tit-
reye hırlıyordu. Buz beyazı postlu, dik kulaklı, feldir gözlü,
sırpat, şikirsiz, çakal çukal bir şeydi. Şer akıyordu her tara-
fından, dövsen sabaha kadar döversin. Ama bir taraftan da
hoşuna gitmişti altına sıçacak kadar korktuğu hâlde buna
dayılanması. Hem evvelce rastlamadığı bir yeni durumdu
bu, ondan hoşuna gitmişti, hem de herif dayılanıyorduydu
Betül’e sahip çıkmak için dayılanıyordu ve birinin daha Be-
tül’e sahip çıkması iyi bir şeydi, ondan hoşuna gitmişti. Bak
bak, şimdi de hırlamaya başlamıştı eşşeğin boku. “Yaklaş yi-
gidim,” dediği hâlâ bıyık altından gülerek.

Hır hır, “Sen yaklaş,” dediği buz beyazı. Hırıltısı çok fe-
na titriyordu garibanın yazık. Neredeyse burun deliklerinin
içine kadar çektiği üstdudakları, buna korku salmak için
ümitsizce açığa çıkardığı sivri dişleri, altdudağının pırtıkla-
rının arasından balon balon şişip patlayarak iplik iplik sızan
salyası, elleri, ayakları, kuyruğu, göğsü, kalçası, sırtı, her ye-
ri titriyordu.

“İyi,” dediği Nejat. “Biz yaklaşalım bakalım.” Ağırda-
n alarak yürümeye başlıyordu hayvancağızın üstüne. Gecenin
karasında kara bir dağ yürüyor gibiydi. Şaşkın şaşkın bir ona
bir buna bakıp duran Betül’ün dört-beş baş kadar yukarısın-
dan geçip devam ediydi otoparka doğru.

Buz beyazı itte –Timuçin’de– hoşafın yağı oraya kadar-

dı. “Abim...” dediği ciyak ciyak, “... yağnış ağnadın sen beni. Park yirinden çıkıp görüvirince birden... Betül’ün başına bi hal gelmesin diyi yanı ben...” Baktı ki kara dağ yaklaşmayı sürdürüyor, “Gurban olurum varma üstüme, bohlarını yirim varma abim, ah abim!” dediği gibi altına üstüne yekten göstere göstere işlemeye başladıydı. Teslim oldum da demekti bu, özür dilerim de demekti, ben ettim sen etme de demek, burada patronun sen olduğunu kabül ediyorum da demek, al buyur, ısır kopart boynumu, ölsem gık demem de demek, canımı bağışlarsan kapında kulun olurum da demekti. Çocuğun hâline acıyıp durdu, baktı baktıydı da Nejat, “Yahu...” dediği nihayet, “... ne yaptık arkadaşım, yedik mi, bir sakın ol.” Köpek olmanın bir haysiyeti vardı, teslim olmuş köpeğe ilişmezdin, düşene bir tekme de sen atmaz, hastayı yatağında, ölüyü koytağında eşşek sikmezdin; dokunmazdın boynunu bükene, insan değildin sen.

“Abim gurbanlar olurum, gıyma!” Bunun teminatını işitemiş gibiydi beyaz fışkı. “Elinde galırım abim! Abim abim!”

“Bak yaa!” dediği bu belli belirsiz bir büyüklenmeyle. “Kalk ayağa kardeşim, işeyip durma daha, üstün başın sidik oldu bak. Kalk.”

Tam o sıra, “Ay gel Timuçin gel...” diye seslendiği Betül gerisinden, “Hasta o hasta, bi şey yapmaz. Gel sen.” Dönüp fettan fettan zülûf dökünen kadına hafiften bozularak baktıydı Nejat. “Hasta değiliz dedik,” diye açıklama getirdiydi çok değişik durumuna. Bu açıklamayı Betül’den ziyâde şurda ağlanıp dövünen çakal kılıklı hortlak beyazına getiriyordu. “Herkesin yaptığı o şeyi yapamayız mânâsına.” İstese yaparız da diyesi olduydu, kuyruğunu kaldırıp nasıl da orasını gösteren kadına bakmaya bile dayanamayınca –“Öğgk!”– genzini yaka yaka yukarı çıkan safrasını yutmaya durduydı, –“Gurk!”– diyemediydi.

“Eh, hadi biz de inanmış olalım,” dediği Betül; lâf vuruyordu namussuz, ama neyse bari, neşelenmişti ya yeniden, ona bak sen. “Gelsene Timuçin ay!” Şimdi de şeftalisini ona gösteriyordu yosma. O değilden şöyle bir bakmaya kalktıydı da Nejat, midesi bir kere daha amuda kalkınca gene pişman olduydu. Çok pis tiksiniyordu. Da... Hani âşıktı lan? Âşık adam âşık olduğunun orasından burasından tiksindir miydi, olur muydu öyle şey hiç! Kendini öğürmemeye zorlayarak döndüydü yeni baştan beyaz erkeğe, “Gel de tanışalım bilişelim arkadaşım,” dediği. “Uzattın. Dokunmayız dedik, dokunmayız. Gel.”

“Amma doğmayecen bak, söz virdin,” diye bir sağ bir sol kulağının üstünde uğuna uğuna, yaltaklana yaltaklana, sırtaşa sırtaşa yaklaştıydı Timuçin bunun üzerine. “Emrit abim!” Ne olur ne olmaz, bakarsın bu çam yarması teslim olduğunu tam görememiştir diye evham ettiğinden, altına salmaya devam ediyordu her ihtimâle karşı. Oralı olmadığı Nejat, itin adını çoktan öğrendiği hâlde yalandan sorduğu:

“Demek Timuçin mi senin adın?”

“Çümüçün abim.”

“Çümü?.. Ne?”

“Timuçin diyemiyor da...” Kik kik kıkırdadıydı Betül. “İşte ancak Çümüçün diyebiliyor.” Kuyruk salladıydı Timuçin’den tarafa. “Çok şeker ama di mi?”

“Haa...” dediği bu Betül’e bakmadan, “az daha yaklaş hele Timuçin.” Öbürü sürünmeye geçmiş milim milim yaklaşıırken ilk defa alıcı gözle süzdüydü nedir ne değildir. Şuydu: Bunun cüssesinden korkmuştu bal gibi, ama öyle pek kuru gürültüye pabuç bırakacaklardan değildi, yara izi içinde bol façalı kırağı beyazı postu, ferfecir okuyan fırıl fırıl gözleri belli ediyordu ki aslında itin önde gideni, sürüsünü kurduğu gibi sokakları haraca kesip elin itiyle köpeğiyle ha babam kapışan bir sürübaşıydı bu it apaçık. Bir tek Betül de kok-

muyordu zaten eşşegin boku, viç viç başka köpek kokuyordu. Yaltaklandığına falan bakmayacaktın sen bunun, tehlikeli kokuyordu. Çakaaal!

“Yahlaştım abim. Emrit.” Usuldan usuldan doğrulup boyununu uzattıydı bunun otuz altılık inşaat demirlerinin önüne. Tam teslim.

“Sürübaşı mısın Timuçin sen?” Cevabını bile bile sorduysa bunu Nejat, aklına güzel bir şey geldiğinden sorduysa.

“Abi...” dediği Timuçin, “... işte gendi çapımızda, bizden neğadar baş olursa oğadar yani. Yoğusa senin yanında baş ne demek?”

“Boş ver beni şimdi. Nerde ya sürün?” Kadınlardan hariç ayrı ayrı üç de erkek kokuyordu Timuçin’in kevenlenmiş postu. Demek ki sürüsünde sırf kadınlar değil, erkekler de vardı. Nejat’ın o güne kadar silah zoruyla aralarına karıştığı, göreceğini gördükten sonra da basıp gittiği sürülerde gördüğü bir durum değildi bu. Sürübaşı dediğin kendine kadın köpekleri seçer, seçmediği kadın köpeklerle erkek köpekleri yavru mavru dinlemez, defederdi gitsin. Bu herif etmemiş, yanına katmıştı. Enteresandı. “Sürün...” dediği tekrar, “nerede?”

“Onları mı doğecen?” Timuçin sırnaşıp bunun gıdısına kırt kırt diş attıydı. “Boş geç abim, zahmeditme, emeğine yazılı mı değil, ne yoracan gendiyi salgaraya. Ben bi goşu gidip gonusurum, başımız sen olursun, geçer gider. Beni gırmaz argadaşlar.”

“Yok!” dediği Nejat kararlı bir ifadeyle. Aklına gelen fikre giderek ısınyordu. “Ben konuşacağım. Ver bakalım şunların adresini.” Timuçin şimdi daha bir şevkle dişlemeye başlamıştı gıdısını. “Neydi senin adın? Unuttum.” Unutmamıştı, şu yavşayıp duran beyaz şeyi şimdi duyup şimdi unutturacak kadar az umursadığını göstermek, egemenliğini tastamam kabül ettirmek istiyordu, aklındaki fikir için öy-

le olması lâzımdı. “Timurlenk miydi, neydi?” Timuçin kaçın kur’ası, sezdiydi imâyı ânında, gıdı kırtlamayı kesip başını eğdiydi.

“Neğadar şahacısın valla. He he he.”

“Adres!”

“Ben de tam onu vireceğidim.”

Timuçin’le de böyle tanıştıydı işte. Sonra çömeldiydi yanına, “Bak Timuçin...” dediği fıs fıs, şu hastalık meselesini temize havâle etmesi lâzımdı, “Betül öyle dedi ama hasta falan değilim ben, böyle bil, böyle tanı. Çiftleşmesini sevmem, ölsem çiftleşmem, anla, içim kaldırmaz, tamam mı kardeşim?”

Geviş geviş sırttı da, “Ayıbidiyon abim...” dediği Timuçin, “geçmiş olsun, Allah şifasını virsin, çoğüzöldüm valla.”

“Lan, hasta değilim diyorum oğlum, ne geçmiş olsunu, ne şifasını versini!” O güne kadar o işin olamamasının bir hastalık olduğunu hissetmemişti hiç, Betül dediğinden beri hissediyordu. Yeni yaralanmış gibiydi lanet gelsin. “Ver şu adresi!” diye çıkıştıydı bir sinir. “Bulayım senin hayvanları, bir toplayıp konuşayım, ben gelesiye kadar sen de Betül’e sahip çık.” Lan hasta mıydı ki acaba sahiden? “Başka köpek möpek gelirse yaklaştırma. İnsan gelirse hiç yaklaştırma. Bak ha!”

“Merağıtme abi, gecenin bu saatında biğaç sekrandan hariç insan münsan gelmez bura, gelirse de yanaştırmam. Da, ne diyim Betül’e bundan sonra, apla mı diyim senin hastalığın geçesiye gadar?”

“Tet!” Hırladıydı Nejat. “Abla diyecekmiş, atladin ya lan demin, hayvan!” Sonra kendisinin de esas meseleyi atladığını fark edip daha şedit hırladıydı. “Ayrıca son defa söylüyorum, hasta değiliz dedik, hasta değiliz. O kadar.” Geceye doğru bir dikildiği şöyle. “Hadi...” dediği, “... ben senin kilerle görüşmeye gidiyorum, siz de atlıyor musunuz zıplıyor musunuz ne hâliniz varsa görün.” Tam döndü gidiyor-

du, adresi hâlâ alamadığını unuttuğunu hatırlayıp ve fakat unutmamış da giderayak almak için o dakikaya kadar beklemiş gibi yapıp o değilden söylendi: “Adres?”

“Hankı adres?” Alenen geveleniyordu Timuçin ya kazma dişler burnunun ucunda şaklayınca hizâya geliverdiydi. “Haa, bizim sürüyü soruyon seen...” dedi kibar kibar, “Demet Elli Birinci Sohağın başındaaki mezbelelik canım. Bilin orayı sen.”

“Demet Elli Bir mi?” Bilmiyordu Nejat. Demetevler’de öyle bir sokak yoktu. “Orası neresi be?”

Timuçin açıklamaya durdu. “Yanı Demet didimise, eski Lâlegül aslı.” Adres verirken gözleri parlıyordu çakalın, hemen havaya giriyordu. “Öğüş Demet’e gattı belediye. Dahha başı sohağ deniştiriyo, maaalle deniştiriyo gabişlar. Yoğusa benim adres şiyim acayıp iyi de şaşırınıyom hiç.” Heves heves dilini şaklattı. “Bak neresi biliyon mu; Eski Lalegül, yini Demet, ikisi de aynı şiy, ağnadın mı?”

“Lâlegül’ü de iyi bilirim ben...” Hem anlamış hem anlamamıştı Nejat. “Orada da yok o dediğin sokaktan.”

“Onu da deniştirdiler de ondan.” Nejat’ın iki baş altında kaldığı hâlde üstten üstten bakıyordu Timuçin, fena havaya girmişti. “Aslı eski Cebel Sohağ bu Elli Bir didiğim. Deha da eskiden Tarhun Sohağıdı. Bildin mi şimci?”

Nejat döküp düşündüydü içinden, biliyorduydu da bilmiyordu artık. Neydi bu arkadaş, yok eski Cebel, yok yeni Elli Bir, yok efendim en eski Tarkun, yok efendim Lâlegül, yok efendim Demet, yok efendim anasının eşşegi, akli çöp poşetine dönmüştü, hışırıyordu. Bu vaziyette gitse de orayı bulamaz, orayı bulsa bu sefer de dönüp burayı bulamaz, Betül Betül diye yanar dururdu. Vazgeçtiydi gitmekten. Olduğu yere çöküp dilini salladı, dirseklerinin üstüne yaslandı da “Hıı...” dedi anlamış gibi, “En iyisi şöyle yapalım biz; ben durayım Betül’ün başında, sen git.”

“Emrin olur.” Timuçin’in gözü yola baktıydı. “Da, nöörüyüm gidip? Bura mı getiriyim?”

“Sakın!” dediği Nejat, “Git de ki onlara, sürü dağılmıştır.” Göğsünü gururla şişirip başını havaya diktiydi. “Sürü biziz bu saatten sonra; sen, ben, Betül.” İşte aklına gelen fikir buydu. “Nasıl?” diyordu Timuçin şaşkınca, ama takmadıydı bu. “Nerde çöpleniyorlarsa çöplensinler, yalnız Betül’e yanaşmaya kalkmak yok. İyice bir anlat durumu.” Bu sefer de “Ne durumu?” diye soruyordu Timuçin, bu gene takmadıydı. “De ki, bundan sonra benim sürüm başka, siz de kendi aranızda idare edin de. Git hadi.” Timuçin’in yola bakan gözü bir gitse bir daha dönmeyecekmiş gibi seğirdiydi. “İyi diyon, güzel diyon da abim...” dediği mıkır mıkır, “ya biz de geleceiz dirlerise?” Nejat bu sefer taktıydı. “O zaman da dersin ki, benim yeni sürübaşım canavar, hepinizi yırtar, aslında kendi gelip yırtacaktı da ben çok yalvardım, ricacı oldum, araya girmeme razı oldu, ben sizin iyiliğiniz için söylüyorum dersin.” Kısacık bir an susup kara gözleriyle ısırarak baktıydı Timuçin’e. “Der misin?” Timuçin kazma dişler bel okundan tutuvermiş gibi titrediydi. “Emrin olur abim, demem mi hiç! Hadi ben gittim.”

Gittiği.

Giderim gidişimdir

Yollarım ibrişimdir

– REMZİYE AKKAPLAN

Döner dönmez Nejat'a anlattığı kadarıyla, sürüsünü güya dağıtmaya giderken yol boyu düşünmüşmüş Timuçin, almış almış vermiş de bir demişmiş ki kim siker Nejat'ı müjattı, bizimkilerin yanına attım mıydı kapağı, hadi bana eyvalah, bir demişmiş ki yok arkadaş, istese kamyon tekerine sıkışmış teneke gibi ezerdi beni, tüyüme dokunmadı sağ olsun, bir başına benimki gibi on sürü eder, nereden bulacağım ben böyle sağlam kayayı da sırtımı yaslayacağım, tutsam mı acaba kuyruğundan, bana da çok faydası olur demişmiş. Yol boyu bir öyle bir böyle, bir gidip sürümün başı olayım da aslana kuyruk olacağıma eşeğe baş olayım, bir dönüp şu koca herifin gölgesine sığınayım da itle köpekle uğraşmayayım, sefamı süreyim diye düşünmüş, içinde bir o fikirden yana bir bu fikirden yana dönenip duran kararsızlığı cıngırak pabucu gibi cingir cingir cingirdemişmiş. Nejat'a itiraf mâhiyetinde içini döktüğündeki söylemesi, bunu görür görmez yamacına varıp sağını solunu koklayan, gıdısını kırt kırt dişleyen kadınlı erkekli sürüsüne kavuştuğunda hâlâ kararsız, hâlâ tek bacağı kısa tabure kadar dingildekmişmiş

fikren. Ne yaptınız, ne ettiniz, ee nasılsınız, esas sen nasılsın, anlat hele nerelerdeydin falan derken efendim, başı döner, göynü bulanır, içi sıyrılır gibi olmuş da gözünü şu sürüden başka her boka benzeyen kuru kalabalığı döve döve elinden aldığı, kendinden evvelki sürübaşı Sadri'ye çevirmiş, bakmış ki o bunun dönüşüne hepsinden çok sevinmiş gibi yapıyor, gıdısının en gıdık yerlerini en hevesle o dişliyor, kararını verivermiş de Sadrii demişmiş uzataraktan, beri bak, sürünü sana geri vermeye geldim kardeş, ben bırakıyorum artık bu işleri. Bunu duyunca gıdısını dişleyip duran Sadri'nin genzine bir tutam beyaz tüyü kaçmışmış bunun, kenara çekilip elleriyle yüzünü çırmalaya çırmalaya hınkırmış, öğürmüş, öksürmüştü. Bunun beyaz kılçıklarına bulanmış yeşil balgamını tükürüp rahatladıktan sonra, bırakma bizi demişmiş, bırakma demişmiş ama vallaha ne güzel olur bırakırsan dermişmiş gibi demişmiş. Hattâ daha şimdiden diki-leyazmış, daha demine kadar Timuçin'in sürüsü olan sürüye kendi sürüsü gibi kubuz kubuz bakmaya başlamışmış. Sonra da dönmüşmüş bundan tarafa, sanki çok ısrar etmiş, çok dil dökmüş de razı edememiş gibi, sen öyle diyorsan öyle olsun kardeş demişmiş, bırak madem, ben idare ederim gerisini, hadi güle güle sen. Bir an evvel siktir ol git demek istiyormuşmuş. İçinden acı acı gülmüşmüş Timuçin, eh o zaman demişmiş, yolcu yolunda gerek, varayım gideyim, ama siz de didişmeyin bak, eskisi gibi kardeş kardeş devam edin, Sadri de sürübaşı olsun. Ben olacağım tabii demişmiş Sadri, sen gelmeden önce benim hakkımdı, şimdi sen gittiğine göre gene benim hakkım. Tam Timuçin, ben de öyle düşündüydim diyesiymiş ki, bir zamandır nasılsa artık sürübaşı değil diye ha babam Sadri'ye omuz atan, diş gıcırdatan, ters ters bakıp adamın yattığı yerin dibine dibine işeyen koca kafalı Metin çıkmışmış bir adım öne, o iş o kadar basit değil demişmiş, kanunumuz nizamımız var bizim, kapışırız, kim yenerse o,

eski köye yeni âdet getirmeyin. Sadri de zaten ne zamandır bu fırsatı bekliyormuş, senin amını astarını sikerim yavşagın oğlu dediği gibi varıvermişmiş oğlanın üstüne, o onu ısır bu bunu ısır, toz tüy telek kan salya sidik vayırtı cayırtı derken bakmış bakmış da cık cık demişmiş Timuçin, sonra da dönmüşmüş ardını, ne hâliniz varsa görün geri zekâlılar diye söylene söylene uzaklaşmışmış.

*Biz de murâdımızca felekten kâm alaydık
Size komşu olaydık*

– MİKAYİL MÜŞFİQ

Aaah ah!

Anlatıp durduydu Timuçin ya dinleyen kim, akli fikri Betül'deydi Nejat'ın. Timuçin'i yola salar salmaz kaldırımın kenarında soğuk soğuk duran kadına yanaştıydı hemen, "Ee Betülcüm?" dedi. "Anlat." Betül buna yarım göz bakıp bakar bakmaz gözünü yeniden geceye dönüp yattığı yerde şöyle bir dirsek değiştirip "Ne anlatayım?" dedi. Sesi de duruşu kadar soğuktu. Apıştıydı Nejat, "Hiç," dedi, "havadan sudan falan işte." Konuşalım da aramızda bir yakınlık doğsun, muhabbet olsun istiyordu. "Havadan sudan mı?" diye sorduydu Betül. "Nasıl yani?" Nejat hık mık etti. "Şey yaa işte..." Düşünüyordu da bir taraftan, üç kişilik sürü fikrine Betül ne diyecekti bakalım, şu başka başka sürülerde şahit olup bazı köpeklerin başına gelince çok hoşlaştığı, şimdi kendi başına gelince yüz bin misli daha hoşlaştığı aşk meselesine, ölünceye dek mühürlenme meselesine, başka köpeğe kuyruk sallamama meselesine ne diyecekti? O ne diyecektiye diyecekti de, bu kafasını nasıl toplayacak, iki kelimeyi nasıl bir araya getirecek de derdini kadıncağıza nasıl

anlatacaktı? Çok zordu, çok. “Ben diyorum ki...” diye mıkırdandığı, “... şey diyorum, sen söyle...” Oralı değilmiş gibi bekledi bekledi de Betül, aslında oralıydı, en nihayet sabrı tükenip “Ney?” diye cırladı. “Sürü!” deyiverdi Nejat. “İşte onu diyorum. Sen, ben, bir de Timuçin. Sürü olalım mı üçümüz?” Âşık olalım mı, ölünceye kadar eşleşelim mi, ömrümüzü ömrümüze mühürleyelim mi diyecek durumda değildi, kendi varoluşunu sorguluyordu çünkü. Çiftleşmem diyordu, çocuk doğurtmam diyordu, baba olamam diyordu, aile de olamam diyordu, ee diyordu, Betül beni ne yapsın diyordu. Betül çok da ilgilenmiyormuş gibi yaparak kafasını hafifçe çevirdiydi bundan tarafa, “Sürü mü?” diye sordu, “Timuçin’in sürüsü var ya zaten. Biz nasıl sürü olalım üçümüz?” Sonra tam bir dönüp iyice baktıydı Nejat’ın kara yüzüne, beyaz tüyleri elâ gözlerinin çapaklı kıyılarına ışık ışık vurdu. “Hem sen nereye gönderdin adamcağızı bu saatte?” Nejat koca patilerini lap lap indirip kaldırarak yürüdü de gidip oturdu Betül’ün karşısına, “Bak şimdi Betül...” dedi. “Bak...” Betül kafasını epeyce bir kaldırıp baktı. Karşısında siyah bir köpek değil de siyah bir dört çeker oturuyormuş gibiydi. “Ben sana âşık oldum tamam mı, ama ben oldum yani, üstüne alınma...”

İlâhi, zincirim çözüldü

Kaçıp gitmem, sözüm sözdür

– BEKİR SITKI ERDOĞAN

Belki bayılıp kaldığı, belki aygın baygın çarşaf beyazı kadar beyaz yedinci –o bir bir bir bir bir birinci diyordu–, hayalet beyazı kadar beyaz sekizinci –bir bir bir bir bir bir bir birinci– Timuçin’i de doğurup oncağızları belki şuursuzca memesiyle buluşturduğu, belki doğurup doğurup zarlarını zor şer soyup soyup derken tâkâttен düşüp düşüp oracıkta kordonuyla dölеşiyle öylece bıraktığı yerde hayâller görüyordu Betül. Yâd ettiğini bilmeden Nejat’ı yâd ediyor, eski güzel günleri yâd ediyor, o eski güzel günleri, tabii ki o eski güzel günlerin hepsi eski güzel Fuatlı güzel günlerdi, Nejat’a nasıl da tatlı tatlı anlattığını yâd ediyor, hayâllendiğinin farkında olmadığı için o demleri yeniden yaşadığını sanıyordu.

Hih hih hih, Nejat işte! Parlayıveren öfkesinin fokurtularını içinde tutamıyordu adam; bu anlatıyor, o ana avrat, at eşek sövüyordu. Ki sövgü ayıp bir şeydi, çok seksist, çok ırkçı, çok anlamsız bir şey. Çok ayıp, çok.

“O Fuat denen eşş... sahibini bekleyip duruyorsun kaç senedir, öyle mi Betül?”

“Bekliyorum, evet ve ne olursa olsun bekleyeceğim. Sabır benim değil mi?”

“Hay ben senin sabrının semeresini eşşek si...”

“Lütfen ama Nejat!” Sövgüye hiç tahammülü yoktu Betül’ün, sövme söveni zedelerdi güya ama bizi de zedeliyordu yani. Ayrıca ne demekti sövmek ay, nasıl söverdin sen! “Bir daha duymayacağım.”

“Pardon pardon. Ağız alışkanlığı işte, kusura bakma.”

“Lütfen ama!”

Evet, bekleyip duruyordu Betül. Bir gün “Hadi çişe çıkalım,” deyip çıkarmıştı Fuat bunu, bu sefer bir değişiklik yapmış, çok uzaklara götürmüştü. Her zaman evin etrafındaki –evleri Çankaya’daydı– kaldırımında biraz yürür, bu çişini kakasını yapıp bitirip azıcık da hava aldıktan sonra geri dönerlerdi, şimdi arabaya atlayıp taa Demetevler’e gelmişlerdi. Aman bir mutlu olmuştu bu bir mutlu olmuştu. Çok güzel bir insandı Fuat. “Gez kızım!” demişti, geziyorlardı işte öyle. Daha çok gezebilmek için mahsus tutuyordu çişini bu, hemen yapmıyordu, çünkü o zaman hemen dönüverirlerdi gene Çankaya’ya. Fuat da sağ olsun acele ettirmiyordu zaten, çok harika güzel müthiş mükemmel canım bir insandı.

“Yürü kızım!”

Yürüyordu bu; sevk kayışının değil de sevincinin ucuydu sanki Fuat’ın tuttuğu, oynuyor, hopluyor, kuyruk sallıyor, kış kırıyor, kelebek yakalayacakmış gibi yapıyor, boş boş havlıyor, yatıp sırtını kaşıyor, kalkıp tekrar oynuyor, tekrar hopluyordu. Ay nasıl mutluydu! Gezerken gezerken, daha önce hiç yapmadığı bir şey yapmış, tasmanın klipsini açivermişti Fuat. “Koş kızım!” Hep iyiliğinden işte. Ama nasıl da daha çok sevinmişti bu o zaman. Bir cilveler yapmıştı bir cilveler yapmıştı. Durup durup dönüp dönüp boşlukta sallanan sevk kayışının mandalına bakıp bakıp dimdik dikilip dikilip iki patisiyle göğsüne göğsüne vurmuş Fuat’ın, hadi be-

raher koşalım Fuat, hadi noolursun Fuat demeye getirmişti. Fuat anlamıştı muhakkak, ama koşmamıştı. “Koş, oyna kızım sen!” Sigara içiyordu, belki o yüzden koşmamıştı. “Koş kızım, koş koş koş koş.”

Bu bir koşmuştu bir koşmuştu, taa nerelere kadar koşmuştu. Sonra bir de dönüp bakınca ne gör sen, Fuat yok mu sana? Şaşırp a aa demiş, ama nasıl olsa arkadan gelir de deyip az çimlerde falan yuvarlanıp sırtını falan az daha kaşımış, az toprağı falan eşelemiş, az kendi kendine dans falan edip neşeli neşeli falan havlamıştı. Sonra kalkıp gene bakmıştı,

Fuat gene yok.

Belki de kaybetti beni diye düşünüp korkmuştu o zaman. Kaçtığımı sandı belki, çözdü ya klipsimi şimdi, sandı ki yaramazlık ettim, terk ettim Fuat'ı, kaçtım gittim. Gerisingeri, ama bu sefer geldiğinden çok daha hızlı, kaçmam ki ben Fuat, seni bırakmam ki diye diye koşmuştu demin adamcağızı sigara içerken bıraktığı yere. Hiç oyalanmamış, hiç sağa sola bakmamış, hiç oynamamış, hep koşmuştu.

Sen Fuat, gene yok. Ara tara yok, havla ağla yok. Birden, yapmazdı ama, ya o kaçtı gittiyse korkusu kurt gibi düşmüştü içine. Koca adamın saklambaç oynayacak hâli yok. Ya da kaçtı gitmedi de meselâ, unuttu gittiyse?

Bak çek bulamamış, dur yaa demişti o zaman, gitmemiştir Fuat, gitmez, benim göremediğim bir yerde oturmuş, bakalım uslu duruyor muyum diye beni gözetliyordur kesin, hadi uslu kız olayım ki çıksın gelsin, başımı okşasın, korkma ben senin yanındayım desin, ben seni hiç unutmur da gider miyim desin. Bir heves nefes nefese oturmuş, iki patisini öne uzatıp birini diğerinin üstüne atıp dilini de pabuç gibi sarkıtıp uslu kız olup biraz da öyle beklemişti. Ama gelmemişti Fuat. Daha da çok beklemiş, daha da uslu kız olmuştu bunun üzerine. “Ya gittiyse?” Kendini sakinleştirmiş bir dam-

la, belki de demişti, beni kaybetmedi, kendi kayboldu adamcağız, iyidir sağ olsun, melek gibidir ama çok da beceriksizdir, tabii ya, burnu koku alamaz ki benim gibi, kayboldu işte, hep benim yüzümden!

Fırladığı gibi koklaya koklaya turlamaya başlamıştı. Yüz bin tane buğunun içinden ayırt ederdi Fuat'ın ayak buğusunu. Göbek çukurunda biriktirdiği pamuklar kadar ekşi kopardı güzelimin ayağı. İki koklayıp hemencik buluvermiş nitekim, burnu yerde kuyruğu havada takip etmeye başlamıştı o mis kokuyu. Git git, arabayı bıraktıkları yere kadar gitmiş, bir de bakmıştı ki ne araba var ortada ne Fuat. Kalamıştı.

İşte o gün bugün...

Nejat bu sefer boru çiçeği sarmaşığının eteklerini kaldırarak girdi hayâline. “Aa, Nejaat?” O zannediyordu ki tam karşısındadır koca herif. “Sen ne zaman döndün ay?”

İstemezdim âleme ifşa-yı sevda eylemek

Zaptı mümkün olmayan âhımla ilân eyledim

– NEZİHE YAŞAR

Bir taraftan yıkıklı evi dip bucak mühürleyeceğim diye işeyip duruyor, bir taraftan ne yok burda, burda ne yok, aklı-mı oynatacağım, ne yok diye soruşuyor, bir taraftan da Betül'ün hayâllendiği gibi hayâlleniyordu Nejat. Betül'den farkı, hayâllendiğinin farkında olmasıydı.

Hayâllenmeye devam etti.

Boynuna çakılmış mavi, dışı naylon içi çelik, paslı bir çamaşır ipi vardı kadıncağızın. Zamanında, –bu gene saf saf sahibini bekleyip dururken– iki oğlan çocuğu sokulmuş yanına, az oynamış, ellerindeki hış hış poşetten patates cipsi falan verip kafalamış, sonra da gel sen bizim köpeğimiz ol deyip çöpten buldukları pis ipi boğazına dolayıvermişler Betül'ün anlattığı. Çıkaracağız diye de uğraşacak hâlleri yok tabii, insan bunlar, her şey heveslerini alıncaya kadar, basıp gitmişler sıkılınca, ip de bu gariban semirdikçe gömülmüş derisinin içine, semirdikçe gömülmüş, derken derisini de deşmiş, etinin içine gömülmüş. İşte onu gösterip “Sen çıkarabilir misin şu ipi acaba Nejat?” deyivermişti. “Bir baksan diyorum sana zahmet.” Der demez de boynunu uzatıvermiş-

ti bunun dişlerinin önüne. Bir de fena kokuyordu ki. Normalde öğürüp kaçardı ama tutmuştu kendini, “Dur bir bakayım yakından,” demişti arayı ısıtmak için. Demez olaydı. Gecenin dar vakti bile vırç vırç kıvrışan sinek kurtlarını diliyle kürüyüp tiksine tiksine yere tükürdüydü de –kimini de kazara yuttuydu larvasını eşşek siktiğim– ön dişlerini iltihap kaynayan oluğa sokup uçlarıyla ipi tutmaya çalıştıydı. Fakat ne kadar çalışsa da tutamıyor, içi kalkıp göynü de bulandığı için kızcağızın üstüne gasyan etmeyeyim diye alnının derisi çatlıyordu. Çok darlanmıştı. “Ben canını daha fazla yakmayayım en iyisi,” dediydi ağzını çekip. Yok yok diye düşünüyordu o sıra, çiftleşmeyi bırak, öpemem bile ben bunu.

Sen kalk, ay ne canımın yanması Nejat, şaka mı yapıyorsun, bırakma sakın demesin mi Betül ordan? Devam et ne olursun, çok iyi geldi demesin mi? Kaşıntısını azalttı hem biraz, ohh, hadi durma ne olursun demesin, üstüne de cilâ çekip; tabii kokudan tiksiniyor da beni kandırmak için öyle diyorsan o başka demesin mi?

Hadii!

“Tiksinir miyim hiç Betül...” Çok tiksiniyordu, bildiğin gibi değil. “Ondan değil de...”

“Hani sürü olacaktık üçümüz?”

“Canım, olacağız olmasına da...” Aşk diyordu içinden, siktir et sürüyü diyordu, âşık oldun mu olmadın mı oğlum bu kadına sen? Oldum diyordu, vallahi de oldum billahi de oldum. Ee, o zaman ne bekliyorsun, dilinin dişinin dibine kadar dal işte şu cıvık yaraya, dalman lâzım yani, âşık oldun çünkü, tiksinemezsin, kusamazsın.

Da, o kadar kolay değildi o.

Âşık oldun gittin misâl, tiksinmek serbest miydi değil miydi? Hadi serbest olsun, sen de rahat rahat tiksin, kusmak serbest miydi bakalım? Diyelim serbest değilmiş olsun, öğür öğür kustun ortalığa, âşık olma hakkın yanıyor muydu yan-

miyor muydu? Hem, “Yanmaz herhâlde, kusura bakma Betül, kusmak zorunda kaldım, artık sana âşık olamam diyecek hâlin yok, senin elinde değil çünkü, yanmaz canım, niye yansın?” diye kendi kendini moralliyor, hem de, “Bal gibi de yanar, mâşukun bir şeyinden midesi bulanır da kusar mı âşık olan?” diye kendi kendinin moralini bozuyordu. Şaşkın şaşkın apalıyordu gecenin ağzında, korkunç iğrenç pis yarıya dil diş dalsam mı dalmasam mı bilemiyor, hiç dalmak istemiyordu and olsun, ama Betül’ün zaten adam gibi giremediği gözünden düşmekten de insan eline düşmek kadar korkuyordu şerefi hakkı için.

Düşünüyor, alıyor veriyor, kendi kendine soruşuyordu çaresizce.

Âşık olduğunda her şeyine mi âşık oluyordun mâşukunun; ağzının kokusuna, boynunun irinine, kulağının kesesine, sırtının bitine piresine, yoksa kendi meşrebine göre şunlar şunlar hariç, ben bunun geri kalanına âşık oldum mu diyordun? Kadıncağız şu kadarcık bir şey istemiş sende, şu boklu musakka gibi kokan yarama ağzını soksana demiş, öğk, düşünürken bile içi dışına çıkıyordu, sen de yapmamışsın diyelim, bir de bakıyordun meğerse âşık mâşık değilmişsin gibi mi oluyordun, ne oluyordun? “Şeyden diyorum yani...”

“Sen bilirsin,” deyip saçlarını salladıydı Betül. “Bu da nasıl bir sürü psikolojisiye artık.”

Aah ah. Özel bir yeteneği vardı, saniyesinde kırılıbiliyordu kadın.

“Tamam tamam, sorun değil, sen de hemen kırılıyorsun yaa, dur azıcık daha dil atayım mâdem.”

“Ay çok zarıfsın Nejat!” Hemen de toparlıyordu zilli; bu da özel bir yetenek.

Az daha dil attıydı. İğrençti. Köpek olduk diye bu kadar iyi koku almak zorunda mıydık lanet gelsin.

Yüzü ekşimişti o manzarayı hayâl ederken. Aval aval silkindi. Gidip kadıncağıza su bulacaktı güya.. Nasıl getirecekse?

Baktı hâlâ işiyor, istemeye istemeye kesti, ayağını indirdi. Harekete geçecekti artık.

*Alırım karşıma üç saksı karanfil dizerim
Âlemin seyr-i gülistânı vazifemde değil*

– FEHİME NÜZHET

Biraz geriye dönüyorum Kardeşim.

Ne kadar geriye dersen, Hitler bütün SS subaylarını gıcık edecek kadar semiz bir Yahudi olarak Ebensee Kampına gönderilmedi, koro oğlanlarını kucağında hoplatan kulampa başrahip de koro oğlanı olarak gönderilmediydi ya Dünya'ya, işte o kadar geriye dönüyorum.

Nereye gönderildi bu şerefsizler, değil mi, kim olarak gönderildiler Dünya'ya? Ne yaşasınlar da azıcık daha adam olsunlar, nasıl yaşasınlar da demden deme kemâle yaklaşsınlar murâd edildi?

Şaşıracaksın ama, işin o kısmı Düz Dünyacıyı ilgilendirmez zerre miskâl. Ölüp de gelene hesap kitap ortaya dö-küp hafızasını çitileye çitileye temizledikten sonra, "Git!" der Düz Dünyacı sadece, "Dümdüz git!" O da palas pandıras gider.

Diyeceksin ki şimdi, ee, adam her şeyi unuttu, hadi gider de bir önceki seferde işlediklerinden besbeter cürümler işlerse?

Ben de sana, işlerse işler, keyfi bilir, sana nesi bana nesi, diyeceğim.

Olmaz ki diyeceksin sen bu sefer, adalet bunun neresinde, nerde bu Düz Dünyacı dediğin varlığın adaleti, nerde senin adaletin, ne anladım ben bu işten falan.

Ve ben buna karşılık sana diyeceğim ki: Unutma Kardeşim, zaman yok. Son abd-i âciz de kemâle erinceye kadar gelip gelip gidecek, gelip gelip gidecek insan denen. Gelsin gelsin gitsin işte, acelesi yok ki Düz Dünyacının, geçmişte kalan veya gelecekte bekleyen bir şey yok ki, kaç defa söyleyeceğim, zaman yok ki. Bırak nereye giderse gitsin alçak, gittiği yerde ne halt ederse etsin, nasılsa göz açıp kapayıncaya kadar gene gelecek.

Hoppalaaa mı? Olur mu öyle şey yaa mı? Amma da yaptım haa mı? Öyle olduğundan emin miyim mi?

Evet, akıl dolu, birbirinden kritik sorular gerçekten.

Dur tek tek cevaplayayım.

Evet, hoppala.

Evet, olur öyle şey.

Evet, gayet de iyi yaptım.

Evet, eminim.

*Yürünecek yolu bekle
Yükü götürene yükle
Tükrüğün ağzında sakla
Tu diyecek zaman değil*
– HAMDİ GARDAŞ

Yokuş aşağı saldı gitsin Nejat. Yüz Doksan Yedi'den çıkıp kendini Yüz Doksan Sekiz'e atasıya kadar da kütür kütür düşündü: "Burada ne yok arkadaş?" Beynini orada neyin olmadığını görmeye öyle bir zorluyordu ki, o anda o olmayan şeyle toslaşa önüne bak der, yürür giderdi. Kokladı durdu yeri göğü. Kedi kokuyor, fare, sıçan, böcek, hâttâ kirpi kokuyor, kuş, kuş boku kokuyor, dam kokuyor, saçak kokuyor, insan kokuyor, ağaç, çayır, elma armut, çerçöp kokuyor, her halt kokuyordu. Gene de kokmayan bir şey vardı... Sanki.

Ay buluttaydı, gökyüzü en az Nejat kadar kararıp iç çekti.

İlkin parka gideyim dedi Nejat, sonra gün boyu önüne gelenin attığı şişeleri, kutuları, poşetleri, boklu bezleri, tükürdüğü çitlek kabuklarını gecenin bu vakti sinirli sinirli süpüren saks mavi tulumlu belediye işçisini görünce –"Bu saatte rüyanda mı gördün de geldin arkadaş?"– vazgeçti. Kovalardı şimdi süpürgesinin sapını eşşek siktiğim, taş maş atardı. Gölgelere sığınıp sola döndü, yan gözle herifi kollayarak Yüz Doksan Sekiz boyunca parkı sağına alıp ilerledi. Men-

zilden çıkınca soldaki boş arsanın üstünde tütüp duran çorba gibi havayı içine çekti. Ne yana baksın, ne yanda aran-
sın bilemiyordu. Aval dedi kendine. Aklı gene nasıl edip de
sakalık edeceğine gitmişti. Nasıl lan, diye düşünüyordu, su
buldun diyelim, nasıl götüreceksin Betül'e? Bardağa mı ko-
yacaktı, sürahiye mi dolduracaktı, patilerinin içinde avucu
mu vardı, sırtının tepesinde hörgücü mü vardı, nasıl taşıya-
caktı? Hadi bu akıl edememişti, Betül de mi akıl edememiş-
ti? "Nasıl edeceğiz yahu?" diye kendi kendine soruşup ha-
yıflandı biraz, kendine sinirlenip dış gösterdi. Yüzgeri etme-
den az daha ilerleyeyim dedi, tepesindeki tabela tıngırdayın-
ca dikkati dağılıp kafasını kaldırdı. Yüz Doksan Beşinci So-
kak... Allah Allah? Yüz Doksan Sekiz diye başlayıp dümdüz
giden kış kadar sokağı ortadan bölüp kalan bıdık kadar yere
ne demeye Yüz Doksan Beş tabelası asardı ki belediye? Man-
yak mıydı bunlar?

Vay arkadaş!

Daldı gitti gene.

*Ey bana iyi diyen, benim kamudan yavuz
Alnımı ay bilirim, bu gözlerimi yıldız*

*Halk hep kıyamda durur, ben severim otursam
Geçtim sedir başına, döşek kalın, yerim düz*

*Olmaz sözü diyemem ben marifet ehline
Zira desem inanmaz, ağaçta bitti karpuz*

*Ben oruçta namazda şarap içtim, esridim
Tesbihle seccadeyle dinledim tambur kopuz*

*Ben bir kitap okudum, kalem onu yazmadı
Mürekkep olsun dedim, yetmedi yedi deniz*

– YÛNUS EMRE

Şimdi gene hiç düşünmüyorsun diyeceğim, gene bozulacaksın, ama hakikâten hiç düşünmüyorsun be Kardeşim, hiç hiç. Sana kalsa eziyet edeni eziyet görecektir olan olarak geri göndersin Düz Dünyacı, can alanı canı alınacak olarak geri göndersin, tabii hafızalarını da silmesin ki evvelki hayatlarında yapıp ettiklerinin tıpkısı başlarına gelirken evet, ben bu cezayı hak etmiştim desinler, sonraki gelişlerinde de böyle böyle cezalandırılsınlar, cezalandırılı cezalandırılı canlarından bezsinler, daha da sonraki gelişlerinde akıllarını başlarına alsınlar, cezadan, yani günahattan kaçıp ödüle, yani sevaba koşsunlar, iyi oldukları için değil cezadan korktukları için iyi olsunlar, sevap işlemek, yani ödüllendirilmek için iyi olsunlar, her gelişte daha iyi, her gelişte daha iyi, en nihayet ipiyi olsunlar, esâsında hiçbir halt olamamış olsunlar, akıllarınca bizi kandırdıklarını sansınlar, olsun bitsin.

Yok öyle yaş dava.

Bu dünyanın meseli bir ulu şara benzer

Ey dost bizim ömrümüz acil pazara benzer

~ YÜNUS EMRE

Hayâllendiğinden bîhaber, Betül de ötede hayâllleniyordu. “Fuat denen o herifi bulamadın, sonra ne oldu?” diyordu zâ-hirî Nejat. “Bir tümen iş gelmiştir senin başına. Anlat hele.”

Betül, “Anlatıyorum ya Nejatçım!” dediğini hayâl edip anlatmaya devam ettiğini hayâl etmeye devam etti.

Evet, bulamamıştı Fuat’ı bir türlü.

Ve gene evet, başına bazı işler gelmişti o gün bugün. Ufak tefek işler canım. Meselâ şu boğazındaki çamaşır ipi diyelim. O güzel güzel oyunlar oynayan güzel çocuklar muhakkak çok işleri olduğu için gitmişti ya hani? Ağaca bağlayıp gitmişlerdi hem de. Ama sorun değildi cidden. Demek ki gelmeyecek olsalar niye bağlasınlar oraya? Di mi?

“Onların ağacını dalını budağını eşş...”

“Ağzını bozma Nejat.” Ne kadar ayıpçıydı bu adam ay. Nasıl terbiyesiz terbiyesiz konuşuyordu. “Sözümü de kesme ayrıca!”

“Devam tamam.”

İşte öyle yani. Gitmişti çocuklar. İlk birkaç saat uslu uslu oturup gelmelerini beklemiş bu, sonra darlanıp gittikle-

ri tarafa doğru seslenmiş, hayır boynundan da ağaca bağlıydı biliyor musun, peşlerinden de gidemiyordu yazık, durduğu yerde çağırmış, ağlamış, ulumuş, sonra boğazı ağrıtıp susmuş, azıcık uzanıp uyumuş, akşama kadar, akşamdan sonra sabaha kadar, sonra da o sabahtan o akşama kadar beklemişti ha döndüler ha dönecekler. Bir sürü iyi insan gelmişti gündüzün, hep sevmişlerdi bunu, gel kuçu kuçu falan demiş, bisküvi falan vermişlerdi. Ama hiçbirisi su vermemiş, hiçbirisi çözmemişti. Olsun. Zaten çocukları bekliyordu Betül, çözseler de gitmezdi ki. Bir de bakmışsın çözmüşler, bir de bakmışsın bu çözüldüm diye yanlışlıkla sevinip ordan uzaklaşmış, bir de bakmışsın bu uzaklaşınca çocuklar dönüş vermiş, bir de bakmışsın oturup üzülmüşler yazık.

“Ben öyle yazığın düzenini, nizâmını eşşek si...”

“Nejaat, bak bozuşacağız ama!”

“Tamam canım, sövdük mü de sanki! Devam sen.”

Bekleyiş o bekleyiş, çok susayınca, ayıp da olacaktı çocuklara ama ipin ağaca dolalı kısmını kemirmeye başlamıştı o günün gecesi. Gerçi bugün bile şüphe etmiyordu, beklese gelirlerdi muhakkak, çünkü onlar...

“Güzel çocuklardı, anladık. Ee, kemire kemire mi kopardın ipin ucunu?”

Yok, hayır, kemire kemire koparmamıştı. Naylon kısmı kolayca sıyrılıvermişti ama içinde demir gibi tel tel bir şeyler vardı ipin, dişleri kamaşınca, tabii yorgunluk vaar, susuzluk vaar, sonuçta uğraş uğraş güçten düşmüş, yatıp bir daha uyuyakalmıştı oracıkta. Sabaha doğru çok iyi bir amca gelmişti yanına. Başını maşını okşamıştı bunun, dur kızım, çırpınma, ben seni kurtarayım deyip ağaçtaki ucunu çözmüş bunun, sonra da çözdüğü ucu ucunu tutup gel kızım, gel yavrum diye diye almış götürmüştü. Çok tatlı konuşuyordu, şeker gibi bir amcaydı. Bu, Fuat gelinceye kadar bu amca bakar artık bana, çok iyi güzel tatlı harika müthiş bir in-

san çünkü diye düşünürken de amca bunu bir inşaata götürüp kafasını da bu sefer bir inşaat demirine bağlayıp arkasına dolanmış, sonra da söylemesi ayıp...”

“Vay inşaatını eşşek siktiğim! Ona ayıp, sana niye ayıp?”

“Bak gene sövgü.” Nefret ediyordu Betül bu adamın bu huyundan, havladığından daha fazla sövüyordu terbiyesiz. “Dur işte, detaylarıyla anlatıyorum, sabret.”

“Aman aman, anlatma, anladık. Ayrıca ben o güzel amcanın var ya, ta ecdadını eşş...”

“Ama bak, olmuyor ama böyle, kaçtır uyarıyorum, gene ağzını bozuyorsun ama!”

“Üff! Tamam yaa aman. Hadi sen o şeyli kısmı geç de devamına gel.”

İşte... Çok canı acımişti, kanamıştı falan ama amcamız bilse acıtmazdı kesin, çünkü...

“Çünkü çok iyi güzel tatlı harika müthiş bir insandı!”

Kesin canım. Çok güzel yemek yedirmişti buna amca, serin serin sular içirmişti, başını okşamış, çok güzel sözler söylemişti. Aradan biraz zaman geçince de tekrardan arkasına geçip...

“Hay ben onun arkasını eşş...”

“Yeter ama Nejat, vallahi yeter ay!”

“Daha sövmedim ki Betül, nesi yeter? Devam sen.”

Evet işte. Gene çok canı yanınca dayanamayıp çırpınmıştı bu çok, çok da bağırılmıştı. İşini bitirdikten sonra bunu orada bırakıp –kesin gene geri gelip gene güzel yiyecekler ve gene serin sular getirmek üzere– gitmişti amca. Ama bekle bekle o da yok. Bu çok üzülmüş, acaba başına bir iş mi geldi diye de çok merak etmiş, beklemiş beklemiş, bu sefer hiç çırpınmayacaktı eğer gelirse, neredeyse sabaha kadar beklemiş, yeniden susayınca ipi de yeniden kemirmeye başlamıştı. Çok da üzülyordu bir taraftan. Çocuklara ayıp olduğu yetmezmiş gibi bir de gelip bıraktığı yerde bulamazsa am-

caya ayıp olacaktı, ama susuzluk çok zor bir şeydi, mecbur kalmıştı ne yapsın.

“Bu sefer kurtulaydın bari?”

Evet, dişleri kamaşa kamaşa da olsa bu sefer kurtulmuş, amcaya bir iz bırakmak maksadıyla yollara çişini yapa yapa uzaklaşmıştı ki arzu ederse koklayarak bulsun belki. Fakat...

“Fakat?”

Fakat bulmamıştı. Bulmamıştı diyordu ama bulamamıştı kesin, kesin çok aramış, çok da üzölmüştü bulamayınca. Bu, belki karşılaşırsınız da amca sevinir diye o inşaata gidip gidip bakmış ara sıra, yerlere yeniden çişini yapıp yeniden işaret bırakmıştı. Geceleyin gidiyordu genellikle bakmaya, çünkü bir keresinde gündüzleyin gideyim demişti de adamın biri kürekle vurmuştu bunun beline, muhakkak başka bir yere vurmak isterken kazara vurmuştu adamcağız, ama bu gece de çok korkmuş, kimse bir daha kazara vurmasın diye geceleyin gitmeye başlamıştı. Fakat git git nereye kadar, kocaman apartman dikilmişti oraya, yoktu işte amca. Bugün bile adı gibi biliyordu ki hâlâ da sevip okşamak, karnını doyurmak için bunu arıyor, bulmaya çalışıyordu kesin.

“O seni bulursa bilmem de, ben onu bulursam var ya... anam anam anam!”

“Ay ne kadar art niyetlisin Nejat!”

“Yav, sen de Betöl, hay arkadaş yav!”

Nejat’ın canından bezmiş hödük hayâli güldürdü Betöl’ü, aygın baygın yattığı yerde ağzı kulaklarına kadar sündü gitti. Şimdi başka bir şey daha görüyordu, başka bir renk, bembeyaz. Aa? Timuçin ne ara gelmişti yaa? Komik çocuk sağ olsun, kikirdeyip duruyordu kenarda. Her zamanki Timuçin işte, dalgacı, serkeş, boşvermiş. Ve ibrişim kadar beyaz. Nejat da her zamanki Nejat’tı bildiğin, dambır dumbur, paldır küldür, höt höt bir koca adam. Ve zift kadar siyah. Canım benim. Vahşi vahşi bakıp oğlanın kikirtisini boğazına dizi-

yor, “Kaşınmaa, bana baak!” diyordu hırıl hırıl. Sonra dönüyordu buna, “Devam sen,” diyordu, “azıcık daha bahset senin şu güzel harika iyi şeker bal kaymak insanların iyiliğinden.”

Bahsetti Betül, hâlâ sanıyordu ki sevdiği iki adam da başucunda.

İnsanların hepsini çok seviyordu ama çocukları daha bir ayrı seviyordu meselâ. Onlar hiç yorulmuyordu oynarken, dalıp gidiyordun, Fuat’ı beklerken su gibi akıyordu zaman, hiç canın sıkılmıyordu. O ki, zamanı unutmakla kalmıyor, coşup taşıyor, nerde olduğunu unutuyordun. İşte öyle coşkun günlerden birinde, gene öyle çor çocuk hep beraber oynarlarken sen tut, takıl kuyruklarına, unut nerede olduğunu, okulun bahçesine kadar gir gülüşerek. Aa demişti girer girmez. Yanlış girmişim ay. Ama iyi ki de girmişim demişti hemen ardından. İlk defa görüyordu içeriden, cennet gibiydi okul, asfalt dökülü kocaman bahçesi, ebelemece oynayacak bir sürü yeri vardı ve hepsinden güzeli, kum gibi çocuk kaynıyordu. Eh, yanlış manlış, hazır da girmiş madem, hop hop hoplamaya başlamıştı kalabalığa karışıp. Ne kadar çocuk varsa hepsiyle oynayacaktı daha, hepsini kovalarmış gibi yapacak, hepsinden kaçarmış gibi yapacak, sıçrayıp sıçrayıp hepsinin göğsüne patileriyle vuracaktı. Ama tam en eğlenceli yerinde, çocukların öğretmenim dediği kocaman bir amca kocaman bir taş atmıştı bacağına, uzaktan uzağa el kol sallayıp hoşt demiş, sırree gibi bir şey demiş, bu yere yatıp acıyan bacağını yalamaya başlayınca da koşa koşa gelip değnek vurmuş, tekme falan atmıştı. Ne yapacağını bilemediği için ilk başta kaçmayı akıl edememişti bu. Upuzun uzanıp teslim olduğu, değnekle tekmeyle falan aralıksız vurup duran kocaman öğretmen amca anlasın da artık vurmasın diye çok çok ağladığı, belki teslim olduğunu fark etmemiştir diyerek sırtüstü dönüp bol bol üstüne başına çişini yaptığı,

boynunu önüne önüne uzattığı hâlde vurmaya, hoş, sırree falan demeye devam ettiği için sonradan istemeye istemeye kaçmak zorunda kalmıştı ne yapsın. İçerlemişti de çok, fakat düşününce ona da hak vermişti; sen bir köpeksin, okulun bahçesinde ne işin var? Yoksa niye kızsın sana öğretmen amca di mi?

“Taabi canımın! Ee, daha daha?”

Daha dahaaa... Böyle böyle derken büyümüştü tabii. Bir sürü doğum yapmıştı sonra. Erkek köpekler sıraya girmişti arkasında, biri inmişti üstünden, daha bu yalanamadan öbürü binmişti. Bir sürü çocuğu olmuş, bir sürüsünü güzelce büyütüp –insanlar süt falan getirmişlerdi her zaman, çocukları beslemesine yardım etmişlerdi– sokaklara salmıştı. Ne zaman ki Timuçin’le tanıştı, onun şerrinden başka erkek köpek gelmez olmuştu çiftleşmeye. O yüzden son sefer –geçen sefer– bir tek Timuçin’in çocuklarını doğurup büyütüp sokaklara salmıştı. Kısmet olursa şimdi de onun çocuklarını doğuracaktı bakalım hayırlısıyla. İnsanlara emanetti onlar, insanlar iyiydi, emanete sahip çıkarlardı her zaman, valahi bak.

Böyleydi işte. İnsanlara inanıyor, güveniyordu Betül. En çok da Fuat’ına güveniyordu. Bir gün gelip alacaktı bunu kesin. Beklemek çok zor bir şeydi ama o bile mesele değildi, ah şu boynuna gömülüp giden ip olmasa. Bak! Görebiliyor muydun? Göremiyordun değil mi? Göremezdin, çünkü derisini yarıp etini de parçalayıp boğazının içine kadar girmişti artık. Kötü kötü kokuyor, çok bazen cayır cayır yanıyor, az bazen tatlı tatlı kaşınıyor, içine işlemeye devam ediyordu. Hiçbir insan da çıkarmaya kalkmamıştı şimdiye kadar. Bilemiyordu, belki göremedikleri için; belki de görüp, aa bu galiba başkasının köpeği, çözmeyelim de sahibine ayıp olmasın diye düşündükleri için. Ama keşke çıkartsalardı gerçekten. Çok kötüydü yani ay.

Gece ile gündüzü, gökte yedi yıldızı

Levhte yazılı sözü, cümle vücutta bulduk

– YÛNUS EMRE

Zamana and olsun ki zaman diye bir şey yok. Demin de lâf arasında söylediğim hâlde hâlâ inatla var sanmaya devam ediyordun değil mi? Zaman var diyordun, nasıl olmaz, var işte. Suyu girmezden evvel kumları ayaklarını gıdıklayan, suya girdikten sonra geride bırakıp kulaç kulaç uzaklaştığın kıyı gibi bir şey sanıyordun sen onu, koltukaltından geçip giden deniz gibi, ötede erişmeni bekleyen, kulaç kulaç yaklaştığın duba gibi bir şey sanıyordun. Öyle değil.

Ama belki de öyledir, çünkü yok.

Madem yok, niye belki de öyledir dedin diye sormak geliyor içinden şimdi de. Vereyim cevabını. Yetersiz dilin yüzünden yoku sana anlatabilmemin imkânı yok da ondan.

Zaman diye bir şey yok dedim ya demin, benden kaçmaz, senin aklına hemen telefonunun ışıldaklı ekranındaki dijital saat geldi, dün geldi, bugün geldi, yarın geldi, gün, hafta, ay, yıl geldi. Yokluğunu aklına sığdırabilmek için önce var sandığın zamana dair ezberlediğin ne kadar ıvır zıvır varsa hatırına getirip var ettin anlağında, sonra boşluğa bakıp var ettiğin o kuru kalabalığın nasıl olup da yok olabileceğini düşünmeye durdun.

Kabul et Kardeşim, varı havsalanda var etmedikçe yoku tahayyül bile edemezsin sen, bırak yakınından geçmeyi, en uzak yörüngesinden bile geçemezsin. Niye geçemeyecekmişim deme, sabret, ispatlayacağım şimdi.

Borten yok.

İspatladım.

*Hoşladığım bir gece, yerler gökler ışıklı
Ay bir sarhoş göz gibi, yıldızlar yaraşıklı
Bunları seyrederken
Biraz fikre giderken
Fikrim hissim hayâlim o kadar yükseldi ki
Bana öyle geldi ki
Bizlerden evvel ne yer ne gök ne hayat olmuş
Ne bu uçsuz bucaksız kâinat olmuş*

– MİKAYİL MÜŞFİQ

Nejat'ın da Betül'den kalır hâli yoktu, daldığı yerden kaptırmış gidiyordu gene. Ay buluttan çıktı, ruhu duymadı.

Sonracığıma efendim, tanışış o tanışış, Timuçin de geri dönünce bu sefer üçü anan yahşi baban yahşi uzun uzun konuşmuş, üç kişilik sürü olmaya kavl-ü karar etmişlerdi. Nejat için hem evvelce hiç olmadığı kadar ferah, hem de hiç olmadığı kadar sıkıntılı bir hayat başlamıştı böylece. Betül'le her dem yan yana olmak onu ferahlatıyor, Betül'ün Timuçin'le her dem yan yana olması onu daraltıyordu. Kadının güzelliği, hoşluğu, bambaşkalığı, bunun ona beslediği git git büyüyen aşkı canına can katıyor, Timuçin'le ha babam çiftleşmesi, hiç utanıp arlanmadan kilitlenip çözülüp az dinlendikten sonra da buna acı acı bakıp “Keşke hasta olmasaydın da sen de çiftleşebilseydin Nejat, ne güzel çocuklarımız olurdu,” deyip bir tur daha çiftleşmesi canını alıyordu. Ayrıca ha babam hasta değilim demekten de gına gelmişti artık, anlamıyorlardı arkadaş, anlamıyorlardı. “Betül, hasta değilim diye kaç sefer söyleyeceğim sana?” “İyi o zaman, hasta değilsen göster madem nasıl değilmişsin. Bak Timuçin has-

ta değil meselâ, nasıl güzel çiftleşiyor görüyor musun?” Görüyordu. Her gördüğünde de yanık yanık öğürüp nasıl çiftleşirler arkadaş diye soruşuyordu kendi kendine. Nasıl? Hiç mi üşenmezler, hiç mi içleri kalkmaz, hiç mi emeklerine yazık değil? Ama çatır çatır çiftleşiyorlardı ne yapacaksın. Gözünün önünde kilitleniveriyordu pis çirkin kısa tüylü sırpata beyaz erkek köpekle güzeller güzeli uzun tüylü yeldirmeli havâleli beyaz kadın köpek. Kepazelik! Şu işten zaten oldum bittim iğrenirdi de şimdi Betül yapınca daha da bir iğreniyordu. Acıyordu da kadına ayrıca. Yazık, şunun hâline bak diye hayıf hayıf ediyordu içinden, zevkten de ağzını ayırmış, arka ayakları havada, ön ayaklarını salak gibi yere basıp basıp kaldırıyor, hiç yakışıyor mu, çok yazık, çok diyor, bunu derken birden dönüp ona yazıksa bana da yazık diyor, başlıyordu kendine acımaya. Acı tecrübelerdi bunlar. Tek tesellisi, kızanı geçince Betül’ün daha da Timuçin’in suratına bile bakmama ihtimâliydi. Aralarına katışıp gözlemlediği bütün sürülerde böyleydi bu, tabiat kuralı gibi bir şeydi, bozulmazdı. Ama aşk bozuyordu işte. Kadın köpek, ben sana âşığım dediğinde erkek köpek de ben de sana âşığım derse ne kural kalıyordu ortada ne tabiat, daha da birbirlerinin yüzünden başka bir yüze bakmaz oluyorlardı. Ah biz de öyle olsak Betül’le diye hevese gelip altdudağını titrete titrete, içli içli göğüs geçiriyordu o zaman.

Neyse canım, üç kişilik sürü olmuşlardı neticede, bu da bir kazanç. “Takılın peşime!” diyordu ikisine çiftleşmedikleri zamanlarda. “Dolanalım biraz.” Timuçin hemen atlıyor, “Silahların kölgesinde he mi?” diyordu ağzını yavşata yavşata. Silah dediği bunun canavar cesâmeti, gölge dediği de o akıllara zarar cesâmetin verdiği emniyet duygusuydu. “Senin yanında Angara’nın bürsü ucuna giderim abim!” Angara dediği Ankara, bürsü ucu dediği de öbür ucu tabii. Bunun Timuçin’i salladığı, şu oğlanı gezdireyim de gönlü şenel-

sin diye düşündüğü falan yoktu. Derdi zoru koca şehrin en amansız köpek sürülerinin mıntıkalarına babasının çiftliğine girer gibi girebildiğini, kimsenin ona ve yanındakilere dayılamadığını, dahası bir güzel ağırladıklarını, ağırladıktan sonra da hacı uğurlar gibi uğurladıklarını gösterip Betül'ü kendine hayran bırakmak, mümkünse âşık etmektir. "Hadi dedim Betül, kalksana." Betül de istiyordu mıntika hudutlarına toslamadan ferah feza gezip dolanmayı, ama naz edecek ya illâ, hiç de kalkası yokmuş gibi yapıyor, "Ay iyi de bilemedim şimdi..." diyordu her seferinde, "Ya biz gezmeye gittiğimizde Fuat gelir de beni bulamazsa?"

"Yahu gelmez! Gelseydi gelirdi, kaç sene geçmiş, gelir mi artık! Adam seni atmış başından, anla! Fuat da Fuat, Fuat da Fuat, ne Fuat'mış be kardeşim!"

"Âşk olsun Nejat, ne kadar kırıcsın."

Zaten hep bu kırıncı oluyor, hep Timuçin gönül alıcı oluyordu lanet gelsin. Şu kızan bir geçip gideydi hayırlısıyla.

Öyle böyle, naz niyaz, Betül sonunda kalkıp yanaşıyordu sağ yanına, Timuçin de sol yanına yapışıyordu, çok lâzımdı çünkü, manı manı turluyorlardı Ankara'yı. Beraber gez doluş, beraber yat kalk, beraber poşet deşele, bir konular bulup konuşacağım diye alnının derisini çatlat, çöp patlat, mıntıkalarına destursuz dalıverdiğin köpek sürülerinin yüreğine indir, ağırlan, uğurlan, Betül'ün illetli iyi niyeti yüzünden ya Fuat gelir de Betül'ü bulamazsa diye şafak sökmeden dön yeni baştan Demetevler'e, insanlara görünmeyeceğim diye akşama kadar bir kuytuya sığın, o ikisi gene yıvış yıvış çiftleşsin, öğgk, o ikisi yıvış yıvış çiftleşirken sen gene Betül'ün illetli iyi niyeti yüzünden ya Fuat gelir de Betül'ü göremezse diye bu sefer de erketeye yat, gelmemiş, gelmeyen ve asla gelmeyecek Fuat'ın yolunu gözle.

"Keşke hasta olmasaydın da sen de çiftleşebilseydin Nejat, ne güzel çocuklarımız olurdu."

Of, vallahi of!

Timuçin'e de ısınmıştı yalan yok, seviyordu iti. Lâzımlı oğlandı bir kere, lâğım faresi gibiydi, her deliği biliyor, ne-reyi, hangi sokağı ararsan ara, eliyle koymuş gibi buluyordu. Güldürüşlüydü de şerefsiz. Şimdi tutsa da ben ayrılıyorum, hadi bana müsaade dese, vallaha da üzülürdü bu. Çaktırmazdı ama.

Hâsılı, iyiydik hoştuk. Bir de çiftleşebileydik ah! İstediğinden değil, hiç istemiyordu tövbeler olsun, hani Timuçin'de var da sende yok ya, bakarsın gözünden falan düşer-din Betül'ün, kadın da o zaman derdi ki bakarsın, "Ben Timuçin'i daha çok seviyorum, çünkü o gayet güzel çiftleşebiliyor, bu yüzden düşündüm taşındım ve ona âşık olmaya karar verdim." Hadi bakalım yan derdine artık sen. İşte o bakımdan bir kerecik olsun çiftleşebilmeyi ummaya zorluyor kendini, devâmen Betül'le vıcık vıcık kilitlendiğini gözünün önüne getirince umamayıp suratını buruşturuyordu. Çok dert etmişti kendine, akşam sabah bunu düşünüyordu. Kadın beyaz ben siyah, birbirimize nasıl da yakışınız diye düşünüyor, bir çiftleşebilsem var ya, ne güzel çocuklarımız olur diye, kendini zorlaya zorlaya çiftleştiğini hayâl edip tiksini-p öğk diye, ne çiftleşecekmişim lan cop cop, şu hayvanın oğ-lu çiftleşsin diye düşünüyordu. İçi puf böreği gibi kıyır kıyır oluyor böyle zamanlarda, kadın çorabı gibi kaçıyor, dibi de-lik poşet gibi akıtıp kokutuyor, versatil kalem ucu gibi çıt çıt kırılıyor, balon gibi patlıyordu; bilemiyordu ne etsin. Bildiği tek bir şey vardı, âşıktı Betül'e, hem de ne biçim âşıktı, sor-ma. Buna mukâbil, için için sorup durduğu lanet gelesice bir soru vardı: Betül'ün de buna âşık olma ihtimâli var mıydı ki acaba? Kimi cûşa gelip tabii canım, küçük de olsa var bir ih-timâl diye kendini avutmaya kalkıyor, kalkar kalkmaz ken-dine ters ters bakıp bok var diyordu. Hülâsâ, diliyor, niyâz ediyor, ama umamıyordu.

İşte böyle düşünüyordu.

Dalıp gittiğini yine neden sonra fark etti. Sığır gibi dikiliyordu aslen Yüz Doksan Sekiz olup elektrik direğine vidalanmış tabelada Yüz Doksan Beşinci Sokak yazan sokağın başında. Sokağın ortası ne kadar sokağın başıysa artık. “Aa-ah Betül ah!” dedi içlice, şimdi doğuruyordu kadıncağız ya yarın bir gün ölüp gidecekti belki de çaresiz, boğazındaki ip çok pis yara yapmıştı, etine girip gitmişti kadının; can dayanmaz. Sekseninci defa falan, “Gideyim de su bulayım şuna,” deyip ışığın düşmediği bir yere sinerek parkı kesmeye başladı. “Nasıl taşıyacaksam!” Neyse artık, önce bir bulalım-
dı iki yudum hele de, sonrasına bakardık.

Parkta bir hareket görünmüyordu şimdi, süpürgeci gitmişti zâr, ne gölgesi vardı ne kokusu. Dikkatlice, akli sıra ufala ufala –siyah sülyenle boyanmış dev bir kalorifer kazanı ne kadar ufalabilirse o kadar ufalabiliyordu– geçti karşıya.

Kaldırıma ayak basıp adamın kokusundan kesinlikle eser kalmadığından emin olunca ufalmaktan vazgeçip dikeldi, bir kere de karanlığa alışmış gözleriyle kolaçan etti parkı kıyı bucak. Kimse yoktu, tamam. Saldı bayır aşağı.

Eliyle koymuş gibi tarif etmişti Timuçin. “Abi, şimci ne tabelası astıklarını bilmiyom da bahacan artık...” demişti, “Dediğim gibi işte, eski adı Gardeşler Parhıydı, sonradan adını Göhtürk Parhı olarak deniştirdiklerini duydum. Olmadı, İkizevler Parhı diyi ararsın, Gardeşevler de olabilir; en eski adı bu ikisinden biriyimişti çünkü.” Gelir gelmez ilk onun tabelasına bakmıştı zaten. “Göktürk Parkı” yazıyordu girişteki palamut ağacının böğründe. Havuz var demişti itoğlu it. Vardı. Her zaman su olur orda demişti. Yoktu.

Lanet gelsin.

Kabahat Timuçin'deymiş gibi uzun uzun hırladı, gıyâbında at eşek sövdü. Kupkuruydu yahu, nasıl sövmeyeceksin. Gene de dibine kadar sokulup bir iyi bakacaktı baka-

lim. Su bu, döşeme taşlarının altında birikmiş olur, yok görünür de şurda burda iki yudum kalmış olur, garantiye almak lâzımdı. Betül dediğin hap kadar bir şey, onun içeceği sudan ne olur; bulurdu idare edecek kadar belli mi olur. Gerçi bulsa ne, yalayıp yalayıp gidip kadının ağzına mı tükürecekti?

Sokuldu usul usul, dibine geldi, usuldan almaya devam ederek ayağını kenarlıktan aşırđı, havuzun içine girdi. Her taşın altına bakıyor, kuru gördüğü yerleri bile bir damlacık su kokusu alının umuduyla derin derin kokluyordu. Tıngır hamam tıngır tas. Çöl kadar kuruydu namussuz. Irili ufaklı dekor taşlarının çatlağını çutlağını ötesini berisini kokladı. Nâfile.

“İyi bok!”

Canı pis sıkılmıştı. Paldır küldür terk etti parkı, az ileri-deki apse beyazı apartmanın devamıymış gibi uzayıp giden yüksekçe duvarın arkasında ne olduğunu görmeye, göremese de anlamaya kadar verdi. Bakarsın bahçe duvarıdır, bahçelerde genellikle bir kova su falan olurdu, al sana su o zaman. Bazen de özellikle dışına su bırakırlardı bu bahçe duvarlarının. Betül bir şişinirdi ki o zaman. “Gördün mü Nejat...” derdi gerine gerine, “insanlar ne kadar iyi bak, bizim için su bile bırakıyorlar.” Bu da, “İyiliklerinden değildir o, tahta bacaklarına denk gelmiştir, kazara koymuşlardır,” falan der, ama kana kana içerdi, yalan yok.

Karşıya geçti. Ummuyordu ama bir bakacaktı gelmişken. Gölge gibi yürüdü Yüz Doksan Sekiz'den Yüz Doksan Beşe doğru. Yürürken yürürken Betül'ün istinat duvarının dibinde doğurduğu okulun bu böğründeki diğer istinat duvarını gördü. Demek ki ne kadar uzaklaşmışsa da hiç uzaklaşmamış, dön dolaş, gele gele okulun o yanından bu yanına gelebilmişti. De... Betül'ün yattığı yere de yakın sayılırdı o zaman. Kırık kulaklarını kepçe gibi açıp çeyreğine kadar dikti,

o dimdik diktim sanıyordu, dinledi bakalım bebe becik sesleri geliyor mu.

Geliyordu.

Duyulandı, içi sıcacık oldu; sanırsın yer gök yeni yaratı-
lıyormuş.

Oh be, oh! Nasıl ettiyse etmiş, bu bir şey etmemişti ama olsun, baba olmuştu neticede, hâlâ da oluyordu Betül'ün pıt pıt doğurmaya devam ettiğine bakarak. Kaç tane doğururdu Allah bilir şimdi. "Ben bi araba baba olmuşumdur şimciye-
ğadar..." demişti Timuçin, "Bi defa da sen ol Abi. Elime mi yapışır, virdim gitti encekleri, al hepsi senin olsun." İşte ola ola anca böyle baba olmuştu. Başka türlü mü mümkün değil, kızışacaksın da erinmeyeceksin de çiftleşeceksin de, öğgk, kâbustu lan. Ve cidden kâbustu. İki arada gözünü yumup bir damlacık uyuklamayagörsün, kendini Betül'ün üstünde -tabii mide bulantıları içinde- çiftleşeceğim diye debelenirken buluyordu rüyasında. Betül yazık, sırtına fil abanmış gibi titriyor, ardını havada tutmaya çalışıyor, tutamıyor, bunun ağırlığına dayanamayıp ikide bir yüzükoyun yere yapı-
şıyor, Timuçin desen sotaya saklanmış, gül gül geberiyordu. "Öyle zorulan yapaman Abim..." diyordu, "içinden gelecek, içinden." Bak ite. İniyordu bu Betül'ün tepesinden, göynü çok fena bulanmış oluyordu, mecburen öğürüyor, kamyon tekerinin altından çıkmış gibi canını sürüne sürüne kaldırı-
ma dar atan Betül'le göz göze gelmemeye çalışıyordu. "Yok arkadaş..." diyordu, aslen Betül'e deyip Timuçin'e dermiş gi-
bi, "Ben yapamıyorum. Olmuyor. Söyledim size." Betül ha-
valı bir kırılganlıkla saçlarını attırırken kıs kıs gülmeye devam ediyordu Timuçin. Bu dönüp ona hırıliyordu hırsından. "Az daha gül de gebertivereyim şuracıkta!" Uyanıyor, sonra bir daha uyusun, bir üç-beş, hep aynı rüya, dayak yemiş gibi bir daha uyanıyordu. Bir mahcup, bir ezik, bir beceriksiz hisse-
diyordu ki kendini, sorma gitsin; sanki rüyada değil, esastan

uğraşmış çiftleşeceğim diye, esastan becerememiş. Hâttâ ki-
mi zaman karıştırıp “Sen de kusura bakma artık Betül,” de-
diği bile oluyordu.

“Nerden çıktı şimdi kusur musur?”

Apışıp kalıyor, ne desin bilemiyordu.

“Yok, ondan değil de... Olmadı mı olmuyor işte.”

“Ne saçmalıyorsun Nejat sen? Ne olmuyor?”

Bir de şimdi bak. Olmuştu işte. Şu duvarın ardından be-
beklerin cik cik seslerini duyduktan beri daha da bir baba
olmuş hissediyordu kendini. Boğazının kuruduğunu fark
edince, ben bu kadar susadıysam Betül ne hâldedir yazık de-
yip üzüldü.

Timuçin de nerde kaldıydı ki?

Rabbin bize pay ettiğini

Almak kolay, versene biraz

– ORHAN GENCEBAY

Okulun gölgesinde kapkara uzanan arsanın önünden incecik bebek inlemelerini dinleye dinleye geçti. Geçer geçmez de alarma geçti, şaha kalkıp göğsünü şişirerek havaya hırladı, ancak köpek kulaklarının duyabileceği uğultular salıp görünmeyen tehlikeyi tehdit etti. Çok korkunç yok kokuyordu buralar, yok yok yok, o kadar yok ki on mıntıkasürüsünün kokusuna razıydı, öyle bir korkunç kokuyordu. Ürüm ürüm ürperen tüyleri kara mıhlar gibi dikilmişti havaya. Uğuldamayı kesti, dinledi, ses duyamadı, kokladı koku alamadı. Yok da yok gibi kokuyordu demek lanet gelsin. Ne yapsam ki diye düşündü bir müddet. Manyak gibi uluyup üstüne de iyi bir havlayıp uğursuz uğursuz tehdit mi etsem, yoksa her yere işeyip mim mi koysam, ne yapsam? Yoku nasıl tehdit edecektin ki? Vazgeçti. Korkusu giderek öfkeye bırakıyordu yerini. Öfke de onu köpek kulübesi gibi kucaklıyor, içine alıyor, sırtını tapışlayıp gaza getiriyordu. Var ya, eğer ki Betül'e, bebeklere bir yaklaşımaya kalkan olsun, yerdialimallah, çiğ çiğ yerdı, öyle bir öfke. Hem zaten en mühim yere, yukarki yıkıklı evin bahçesine işemişti işeyeceğini, bir

de şu çakıldağın içine girip işaretleyeceğim diye uğraşamazdı, diken batardı, çivi batardı, kıymık batardı, ne lüzûm var. Hırladı, o yok her ne boksa uzun uzun gözdağı verdi.

Rüzgâr ardından esiyordu. İlerideki apartmanın yanında yarım kalmış bir apartman inşaatı gibi uzanan, köşeye kadar giden, ordan sertçe dönüp yokuş aşağı salan bahçe duvarına hır hır yaklaştı. Akli karışmaya, içinde göbek ata ata kaynayıp fokurdayan öfke yerini şaşkınlık gibi, sevinç gibi bir şeye bırakmaya başladı. Burun deliklerini leğen kadar açıp havayı içine çekti. Su kokusu muydu lan bu? Her diktiğini zannettiğinde dimdik diktiğini zannettiği kırık kulaklarını bir kere daha dimdik diktiğini zannedip etraflica dinledi yeri göğü. Bir de fışırıtı mı geliyordu yoksa? Vallaha evet! Eğildi yeri kokladı, doğruldu havayı dinledi, koklaya dinleye yürümeye devam etti, ikisi de artıyordu adım adım, dikkati dağıldı, varı yoğun unuttu, keşfinin tadını çıkardı; koku da fışırıtı da duvara yaklaştıkça artıyordu, demek ki duvarın arkasında... heh heh heh. Demin de buralardan geçtiydim, o zaman niye fark etmedim ki diye düşündü sırita sırita, önce bilemedi, sonra bildi. Rüzgâr arkadan esiyordu oğlum, rüzgâr arkadan esiyordu. Heh heh heh. Kuyruğu fır dönüyordu kışının tepesinde, keyfi çok yerindeydi, elleşmedi dönsün.

Yürüdü, sonra sabırsızlanıp tırısı, sonra daha da sabırsızlanıp depara kalktı. Şimdi pas kokusu da karışıyordu su kokusuna. Duvarın yamacına geldi nihayet. Geldi, baktı, inceledi ve al sana bir keşif daha; Yüz Doksan Sekizinci Sokak'ın tam orta yerinde canı sıkılmış gibi niye birdenbire Yüz Doksan Sekiz olmaktan cayıp Yüz Doksan Beş olduğunu anlayıverdi. Başka bir sokak tarafından dilimleniyordu meğer Yüz Doksan Sekiz. Dilimlenince de Yüz Doksan Sekizliği kalmıyor, Yüz Doksan Beş olup çıkıyordu, bu kadar basit.

Yokuş aşağı bir sokaktı dilimleyen sokak, öyle böyle değil, bayağı dik bir yokuş üstelik, akıp gidiyordu baş aşağı, araba

zor çıkar yeminle, hele kışsa da buzlanmışsa inmeyi de unut. Kafasını kaldırıp tabela arandı. İlkini göremedi, sonra gördü: Yüz Doksan Dördüncü Sokak. Levha öbür sokak başlarında olduğu gibi burdan girişe göre sol baştaki elektrik direğine çakılmamış, onun yerine burdan girişe göre sağ baştaki altı yığma taş, üstü teneke çit bahçe duvarının paslı teneke yüzeyine lâlettâyin tutturulmuştu. İşte bu üst baştan başlayıp alt başa kadar amuda kalkmış gibi tepesi üstü salıp giden sokağın sağ başındaki, deminden beri bahçe duvarı dediği duvar bahçe duvarı falan değilmiş de bildiğin dümdüz duvarmış gibiydi, istediği kadar iki ayağının üstüne dikilip hoplasın, arkasında ev müv görünmüyordu. Hâttâ bırak evi, dam bile, baca bile görünmüyordu. Demek ki boş muydu içi acaba? Demek ki şurdaki çakıldaklı arsa gibi bomboş arsa mıydı arkasındaki? İyi de, suyun kokusu da ordan geliyordu fışirtısı da. Kara burnunun çatlak ucunu duvar sıra gergef gibi işlenmiş paslı tenekeye dayadı, gerideki havayı içine doldurdu. Anam! Kesin su vardı arkada! Kesin! Demin az olmuş gibi biraz daha sevindirik oldu. Şimdi hem kuyruğu kıcının tepesinde dört dönüyor, hem odun gibi beli bir sağa bir sola kıvrılıyor, hem kırk sekiz numara patileri şaha kalkıp kalkıp küt diye yere iniyor, hem de kırk sekiz numara arka ayakları beli sağa kıvrıldığında sola, sola kıvrıldığında sağa çark vuruyordu. Akla ziyan bir manzaraydı. O dakika biri yandaki apse beyazı apartmanın penceresine veya balkonuna çıkıp da aşağı bakacak olsa, gecenin karasında kara bir sakoya bürünmüş, kara duvarın önünde kara bir ayın yapan kapkara bir varlık görür, polisi molisi arardı.

“Kırmızı baalık göldeee...”

Şakır şakır oynuyor, akşamberi diline pelesenk ettiği şarkıyı çığırıyor, amma da susamışım meğer diye inliyor, suu suu diye ter ter tepiniyordu Nejat. Suu! Sesi cik cik çıkıyordu sevincinden. Birden aydı, utan utan diye azarladı ken-

dini, Betül'ü düşün de hâlinde utan! Ciklemeıyı çığırma-
yı kesti, kesince dansa hâlâ devam ettiğini fark edip o hâlin-
den de utandı, dansı da kesti, ciddiyetini takındı, düşünme-
ye koyuldu.

Önünde üç mesele vardı şimdi. Birincisi, bu çiti aşır şura-
nın insanının duvarların arkasına kutsal emanet gibi sakla-
dğı bahçeye kendini atmak, ikincisi, içerde fışırdayan suya
erişmek, üçüncüsü, ki bu en önemlisiydi, o suyu Betül için
almak, neresine nasıl alacağını hâlâ bulamamıştı, belki bula-
sıya kadar kendi de içerde iki yudum, üçüncüsü, aldığı su-
la bahçeden geri çıkmak, üçüncüsü, işte o aldığı suyu eksilt-
meden azaltmadan döküp saçmadan Betül'ün doğurup dur-
duğu yıkıklı eve yetiştirmek, ve üçüncüsü, götürdüğu o su-
yu Betül'e içirmek; işte sana üç mesele. Okumayı bildiği ka-
dar matematiği bilse, üçüncü meseleden sonra dördüncü
mesele, beşinci mesele, altı yedi sekiz diye sayar giderdi ama
anca üçe kadar sayabiliyor, ihtiyaç duyduğu matematiksel
işlemleri modüler aritmetikle mod 3'e göre yapabiliyordu.

“İlk meseleye dönecek olursaak... Dur bakalım, çiti aşmak
dediydik. Dur şimdi.”

İki metre kadar geri çekilip altı taş, üstü teneke bahçe du-
varına alıcı gözle baktı. Basit bir hesapla, arka ayaklarının
üzerine dikeldiğinde boyu çitin tepesine anca geliyordu.
Kalktı baktı, indi baktı, baktı da baktı çite. Patilerini soka-
cak gedikler olsa tırmanırdı da belki. Yoktu anasını satayım,
bildiğin düz teneke. Gene de kısa bir süre acaba kedi gibi tır-
naklarını geçirip tırmanabilir miyim ki diye düşündü, son-
ra aklını başına toplayıp hayatta tırmanamam dedi, ama ge-
rilip gerilip koşar da kuvvetlice hoplarsam...

Evet, öyle yapacaktı.

Gerildi, mesafe gözüne az gelince az daha gerildi, kolay
hızlanabilmek için başını yere yaklaştırdı, kendini motive
etmek için boğa gibi eşindi, üstünden son sürat uçarken çı-

kıntıları kalleslik edip karnını böğrünü yırtmaya kalkmasın diye uyarmak için tenekeye sertçe hırladı, öte yana tepe üstü çakılma korkusunu kafasından uzaklaştırmak için burnundan hoflayıp asfalttaki tozları uçuşturdu, sonra da hadi aslanım dediği gibi var gücüyle koşmaya başladı. Tam dörtne-la gelmişti ki...

“Ana! Abi? Ne goşan deli gibi?”

Frene bastı, kaya kaya, tabanlarını yaka yaka çite toslamaya birkaç santim kala zar zor durdu, hırsıyla dönüp soludu: “Timuçin? Nerden çıktın lan sen!” Aslında demek istediği bu değildi, en lâzımlı olduğun zaman nerdeydin sen demek istiyordu. Anasını boyayıp babasına satacak kadar kurnaz, karıncayı sikip belini incitmeyecek kadar sinsiydi piçoğlu piç; hünerliydi, maharetliydi, marifetliydi, hindi ve bunun yana döne su aradığı, dön dolaş bulamadığı, en nihayet bulup bu sefer de çite tosladığı sıra burada olmuş olsa, dur sen, ben hâllederim der, altından girer üstünden çıkar, ille de hâllederdi. Çok sevinmişti Nejat, ama belli etmeyecek, sert ve kararlı davranacaktı; yüz vermeye gelmezdi buna.

Bu imânsızların imânı olmadığına imân ederim

– ŞULE GÜRBÜZ

Bir kii üüüç diye bir milyara kadar saymaya kalksan vallahi de ömrün yetmez billahi de ömrün yetmez. Hâl bu iken ciddi ciddi trilyona, katrilyona akıl erdirebildiğini vehmediyorsa ya, bir komiğime gidiyor aklın durur.

Şu evrende sayılamayacak kadar çok kere sayılamayacak kadar çok galaksi, her bir galakside sayılamayacak kadar çok kere sayılamayacak kadar çok güneş, o güneşlerin etrafında fır dönen sayılamayacak kadar çok kere sayılamayacak kadar çok gezegen var ve varoluş, ki sen buna hayat diyorsun, bir tek senin yaşadığın gezegende yaratıldı, o da sen ot böcek çiçek hayvan ağaç dinlemeden tepe tepe kullanasın, tozunu attırasın, anasını ağlatsın diye yaratıldı öyle mi? Hadi ordan! Hem diyeceksin ki şu uçsuz bucaksız kâinatı ve bu kâinattaki her şeyi Allah yarattı, hem de diyeceksin ki Allah bir tek beni yarattı, öbür bütün şeyleri de sırf benim için, benim yüzüm suyu hürmetine, ben istifade edeyim diye yarattı. Ne tevâzu ama, breh breh breh.

Araba Tekeri Galaksisi'ni bildin mi Kardeşim, seninkiler koyduydu ismini hani? Adres veriyorum, yaz: Beş milyar

ışık yılı dümdüz git, karşına çıkan ilk nebuladan sağa sap, hemen orda.

Hesaplamaya çalışma, ben hesabı keseyim sana. Şöyle bir şey: Binsen bir ışık huzmesine, saniyede üç yüz bin kilometre hızla tam gaz gitsen beş milyar yılda gidersin.

Evet, gayet ciddiym. Sen ciddi misin peki? Araba Teke-ri Galaksisi'nin de sırf sen istifade edesin diye var edildiği-ne inanıyor musun meselâ? Efendim? Kitapta mı öyle yazı-yor? Hangi kitapta?

Ah Kardeşim ah, anlamıyorsun. Demiyorsun ki hazır şu Düz Dünyacının karşısına gelmişim, sorayım da öğreneyim bakalım şu Düz Dünya Departmanı niye var.

Haa, şimdi sorsam olmaz mı diyorsun? Olur olur. Sor.

Tebrik ederim, güzel soruydu. Cevap veriyorum: Düz Dünya Departmanı var, çünkü varoluşa yataklık eden, en az Dünya kadar hayat dolu, varlık dolu, beş yüz milyar hayatın olsa da saysan, sayamayacağın kadar çok gezegen var kâinat-ta ve her bir gezegene bakan bir departman var burada. Düz Parte Departmanı var meselâ, hemen bitişiğimizdeki ofis. Düz Kayazon Departmanı var; düz şu, düz bu, say say bit-meyecek kadar çok. Ve benim canım Kardeşim, senin bildi-ğin dinlerin dillerin hiçbirini bilmeyen insanlar yaşıyor o ge-zegenlerde. Evet, insanlar yaşıyor dedim, niye şaşırdın? Aş bunları yahu, düşün de söyle, uzay dediğin şey vıngır vıngır insan kaynıyorsa, evren bu hâldeyse, ki bu hâlde... Söyle o hâlde, düşün de söyle, o hâlde ne?

Efendim, pardon, ne dedin sen?

Düşünüyorum mu dedin?

Hadi ordan!

Sende var oldukça iyilik huyu

Bil, düşman ardında bir ömür boyu

– MEVLÂNÂ

“Ne demek nirden çıktın?” dedi Timuçin. “Bi kaç adres de ha bak didinidi de ben de bakhmaya gittimidi ya, beklemeden basmış gelmişiyiz.” Bir taraftan konuşuyor, bir taraftan da gıdısını dişleyip saygısını göstermek için kuyruk sallaya sallaya yaklaşıyordu Nejat’a. “Yaklaşma,” dedi Nejat. Şimdi gıdı mıdı dişletemezdi, susuzluktan geberiyordu. Hafif hafif kuyruk sallamaya devam ederek olduğu yerde çakıldı kaldı Timuçin “Güzel de bi adres buldumudu amma gecikmişim ağnadığım.” Sırıttı. “Betül doğurmaya başlamış ya?”

Nejat’ın kafası basmadı bir an. “Sen nerden biliyorsun be?”

“Bilmem mi abim. Sizi bulurum diyi ilk evvel Yüz Doğsan Yidi’ye gittimidi, bahtım Betül çıharmış çıharmış yatmış. Beni görünce sevindi taabi yazık. Nirde abim didim, su bulmaya gitti didi senden için, ben de bi dolanayım da bulayım abimi didim, park murk dirken bi de bahtım burdasın.” Hâlâ sırtıyordu. “Ee, naabıyon? Goşar dururudun, dıvara tos mu vuracağydın?”

“Kes tıraşı şimdi.” Nejat dik dik bakıyordu Timuçin’e. “Ne yapmış Betül? Doğurmuş bitirmiş mi hepsini?” Modüler

aritmetikte mod 3'e göre altı yavru demek, iki tane üç yavru demekti, sekiz yavru demek, iki tane üç, bir tane de iki yavru demek. "Kaç tane üç doğurmuş?" Asıl sormak istediği o değildi, üç üç üç derken bir tane olsun siyah yavru doğurmadıkça doğum bitmiş sayılmazmış gibi hissediyor, bu görmeyeli siyah yavru doğurmuş mu doğurmamış mı, onu sormak istiyordu. "Nasıl bebekler? Hepsi şey mi?" Bu sefer de hepsi beyaz mı demek istiyordu. "İçlerinde hiç şey olan olmasın sakın?" Burada da mâlûm, demek istiyordu ki, içlerinde hiç siyah olan olmasın sakın.

Timuçin'in suratı uzadı, derdini anlamıştı koca herifin, ama anlamaza yatmak işine geliyordu. Haklıydı da. Şimdi yekten hepsi beyaz diyeceksin, o da ben onu mu sordum salak deyip tersleyecek falan, hiç lüzûm yok. "İyi iyi," dedi, "hepsi topaç gibi maşşallah, bi görecen."

Beyaz topaç mı siyah topaç mı diye sormamak için zor tuttu kendini Nejat. "İyi o zaman," dedi moralsizce. Siyah topaç olsa anıra anıra söylerdi bu eşşegin oğlu. "Madem hepsi iyi, mesele yok." Durdu durdu, "Hepsi de iyi diyorsun yani," dedi, sonra az daha durayım dedi, duramadı, "Hepsi de beyaz mı lan, söylesene?" diye patlayıverdi.

"Abim gızma!" Timuçin ânında kıstırdı kuyruğunu, başını yere indirdi. "Ben beyaz Betül beyaz olunca... Sen de hasta olduğun için şey yapamadın biliyon..."

"İyi tamam kes! Elli bin sefer söyledik hasta değiliz diye." Konuyu hızla değiştirmek istiyordu Nejat. Boyun tüylerini kabarttı, silkindi, kara gövdesinin arkasında kara bir perde gibi dikilen paslı teneke duvarı işaret etti ağzıyla. "Şu bahçe-de su var. Akıyor."

Timuçin kafasını kaldırdı. "İçecen mi?" Kuyruğunu bacaklarının arasından çıkarıp küçük küçük sallamaya başladı yeniden. "İç iç. Ben beklerim."

"Salak, kendim için demiyorum." Çok fena kendi için de

diyordu aslında. Dili damağı kurumuştı. Şuracıkta serin serin fişirdayan suyun sesini duydukça da daha beter kendi için diyordu, en fena susuzluk suyun dibindeki susuzluktu, görüyorsun, duyuyorsun, kokluyorsun, içemiyorsun; çok fena. “Betül için diyorum. Ben ne zaman olsa içerim...” Hayır efendim, hemen şimdi içmek istiyordu. “Onun içmesi lâzım esas.” Durup döndü, gözlerini hesaplı hesaplı kıstı. “Da, nasıl götüreceğiz? Onu düşünüyorum ben.” Beyaz köpeğe doğru zımnî bir güven üfürüyor, ben çok düşündüm, bulamadım, bulsan bulsan sen bulursun, sana güveniyorum demek istiyordu.

Ama pek oralı değil gibiydi Timuçin. “Haa...” dedi kıs kıs gülererek. “Betül baa da didi dimin. Su getirmeye gitti didi senden için. Didim kızım salah mısın, nasıl getirsin abim saa su, neresiyilen getirsin didim, iki gün sabrit, bebelerin üstünden galhtığında gendin git iç didim.” Kara heyulanın birden çite bakmayı kesip yiyecekmiş gibi buna bakmaya başladığını görünce bir şeyleri yanlış konuştuğunu fark edip sırtımayı kesti, açıklamaya çalıştı. “Sen sıhıma gendiyi abim, gadinın ilk doğumu değil ya bu, iki gün de dayanır üç gün de dayanır, vallaha bah, biz bi şey biliyoz da gonusuyoz.”

“Senin bildiğin şeyin âhfâdını eşşek sikerdim ya, dua et vaktim yok şimdi.” Çok tehlikeli hırıldıyordu Nejat. “Sen akıllısın da Betül mü salak, edepsiz, ben mi salağım!”

“Abim, tövbe...”

“Uzatma.” Bu sefer çite doğru değil, topyekûn mıntıkaya, mahalleye doğru kafa salladı Nejat. Gergin bir sükûnet içindeydi. “Bir şey soracağım sana,” dedi dalgın dalgın. “Şuraya geldiğimden beri bakıyorum bakıyorum, kokluyorum kokluyorum, dinliyorum dinliyorum bulamıyorum; burda bambaşka bir şey yok, ama ne? Bir de sen bak bakalım bulabilecek misin?”

Gelir gelmez bulmuştu Timuçin, gururla sırtıttı. “Buldum bile abim, ayıbidiyon.”

Nejat heyecanlandı. “Vallaha mı? Çabuk söyle ne yok.”

“Köpeh,” dedi Timuçin. “Hani kohla bah, bi dınnam köpeh kohusu var mı burda? Yoh. Dimeh ki köpeh de yoh, buğadar basit.”

Bu kadar basitti işte. Köpek milletin ne izi vardı bu mın-tıkada ne tozu. Gençlerbirliklilerin spor okulunun oradan itibâren hissettmeye başladığı, adım adım Yüz Doksan Yedi’ye, Yüz Doksan Sekiz’e, Yüz Doksan Beş’e yaklaştıkça artan yokluk duygusu buydu, başka bir şey değil. Yüz Doksan Yedi, Yüz Doksan Sekiz, Yüz Doksan Dört, Yüz Doksan Beş, park köpeksiz, şu önünde dikildikleri koca duvar sidiksizdi. Bu da boş yere işemişti ya bir başka köpek sürü mürü gelirse de Betül’ü rahatsız ederse diyerek, kimsenin geleceği yoktu. Ürperdi Nejat. Hepimize olduğu gibi cevapla beraber yüz milyon yeni soru doluştu zihnine. İyi de niye yok diye sormak istiyordu meselâ, nasıl yok, nasıl olur da olmaz, dümdüz yol, biz bastık geldik de başka köpekler niye gelmedi, gelemedikleri için mi gelemediler, gelmedikleri için mi gelmediler, geldilerse nereye gittiler, niye gittiler, ne oldu da burada olmaktan vazgeçtiler, bizim bilmediğimiz ne biliyorlardı da koku bile bırakmadan sırra kadem bastılar, niye bastılar falan. Hiçbirini sormadı. “Neyse...” dedi ürüm ürüm ürpermeye devam ederek. “Şu duvarın arkasında fış fış su akıyor, hadi girelim beraber de bir bakalım, nasıl alıp da götüreceğiz Betül’e, bir yol bulalım.”

“İyi diyon da...” dedi Timuçin, bir gözü belli sebeplerden dolayı asla hayır diyemeyeceği kara canavardaydı, bir gözü iki metre on santimlik engelde, “... nasıl girecez ki? Gapsı bacası yoh muyumuş bu divarın, dolandın mı etrafını?”

“Lüzûmsuz lüzûmsuz konuşma,” dedi Nejat. “Çitten atlayıp arkaya ineceğiz, suyu bulacağız, Betül’e ne edip tutup nasıl götüreceğimizi de bulacağız, sonra gerisingeri bu tarafa atlayıp koşa koşa Yüz Doksan Yedi’ye gideceğiz. Bu.”

“Bu mu diyon yani?” Timuçin hamle edip bir uçuşta çiti aşacak, havada iki perende atıp dört ayağının üstüne öte yana düşecekmiş gibi sağa sola pandül vuruyor, bir patisini kaldırıp öbür patisini basarak ha babam ayak değiştiriyordu şimdi. “Yani illâ ki bu diyon?”

Benim gibi Nejat da şu yekini durmalarını cansiperâne hamaratlığına yormuş, yanlış anlamıştı Timuçin’i. Ulan ne iyi, ne cevval çocuktu şu yaa! Duygulanıp rahatça atlasın diye önünden kaçıldı, “Aferin!” dedi. “Hadi bakalım.”

Timuçin pandül vurmaya devam etti. “Abi, işte ben de onu diyom... canım abim benim.”

“Neyi diyorsun?” Belki az daha kaçıl diyordur diye düşünüp gene yanlış anlayarak az daha kaçıldı Nejat. “Böyle iyi mi?”

“Diyom ki...” Timuçin havadaki sağ patisini indirip yerdeki sol patisini kaldırdı. “... hadi oramızı buramızı tahmadan goştuh, hopuladuh, divarı aştuh, öbür yanda dikili inşa-yıt demirleri olmadığı ne malum, ya saplanırsa bi yirimize, ölür galırsah şorda?”

“Lan!” Nejat bozulmuştu.

Timuçin duymazdan gelip devam etti: “Hadi demir mür-mür yoğudu da bahça çoh derinidi, hopuladuh, çiti aştuh, havadayiken bi de bahtuh yire inmeye daha bi sayıt var, çırpınduh mırpınduh kütedeh düşüp golumuzu bacağımızı gırduh, yatağalduh. Nöörecez o zamat?”

“Lan oğlum...”

Timuçin hâlâ duymazdan geliyordu. “Veyahut sağ salim indih yire, suyun başına gavuştuh, nasıl alcaz, niremize dolduracaz?”

“Bak... Timuçin...”

“Hadi onu da becerdih, gova vardı farzı misal da dişledih gulpundan, duttuh aldih, hiç düşünmen mi abim, ağzımızda govayılan geri bu yanna nasıl hopulayacaz?”

Nejat bozulmuştu bozulmasına ama istediğin kadar bo-

zul, haklıydı oğlan, sağlam düşünüyordu, ayrıca kova fikri de bunun hiç aklına gelmemiştir şu âna kadar, bak hâlbuki o ne güzel düşünmüştü meselâ. Uyuz oldu. Her zaman mı haklı çıkardın arkadaş! “İyi de...” dedi, “kuyruğumuza baka baka dönüp su bulamadık mı diyeceğiz Betül’e? Bulduk ama getirmesini beceremedik mi diyeceğiz? Ne diyeceğiz?”

“Aynen abim.” Timuçin salınmayı, ayak değiştirmeyi kesmişti, tehlikenin geçtiğini sanıyordu. “Ne güzel didin. Döneriz, bulduh amma getiremedih, sen galhtığın zaman gider içersin artıh diriz, buğadar basiit.”

Gene doğru konuşuyordu şerefsiz. Ama yelkenleri indirmeyecekti Nejat, madem sürübaşı bu, bunun dediği olacaktı. “Basit değil ayıp...” dedi aksi aksi. “Kadıncağız kurudu kaldı doğuracağım diye. Eli boş dönüp marifetmiş gibi gev gev edemem ben orda. Ne dediysem o! Çiti aşacağız, suyu bulacağız, o kova şeyi zaten benim de aklıma gelmişti, öyle bir şey denk getirmeye bakıp tutacağız kulpundan, dökmeden saçmadan bu tarafa geri atlayacağız, sonra da ver elini Betül’ün orası.”

“Diyon?” dedi Timuçin.

“Diyorum, evet!”

“İşte ben de diyom ki...” Timuçin bir-iki adım geri atıp tenke çitin orasına burasına bakmaya başladı. Daha doğrusu alttaki taş duvara ikişer metre mesafeyle çakılmış kutu profil babaların arasında gerili paslı tenekenin gövdesine. Bunu boş yere yapmıyordu, bir gedik, bir delik, arkada ne olduğunu görmeye imkân verecek bir yırtık falan aradığı için yapıyordu. Yoktu. “Şonun ardını görebileydih keşke.”

“Uzatma!” Nejat hırladı. “Atlıyoruz dedim, atlıyoruz.” Bir daha hırladı. “Koş!”

“İlk baş sen atlasan abim?” Timuçin yeniden salınmaya başlamıştı, gene mi tereddüdünden, yoksa bu sefer atlama niyetinden mi belli değil. “Baa örnek olmak bahımından.”

Çok ters baksa da, “Peki!” dedi Nejat. “Lanet gelsin, peki.” Devâmen hırıldayarak Timuçin’in birkaç baş yukarısından –“Âdi korkak!”– geçip demin açıldığı yere kadar açıldı, geniş bir manevra yapıp yönünü çite döndü, durdu. Kolay hızlanabilmek için başını yere yaklaştırmak, kendini motive etmek için boğa gibi eşinmek, üstünden son sürat uçarken çıkıntıları kalleşlik edip karnını böğrünü yırtmaya kalkmasın diye uyarmak için tenekeye sertçe hırlamak, öte yana tepe üstü çakılma korkusunu kafasından uzaklaştırmak için burnundan hoflayıp asfalttaki tozları uçuşturmak istiyordu ama Timuçin’e korkuyormuş gibi görünürüm korkusuyla hiçbirini yapmadı, asfaltı var gücüyle tepip son sürat koşmaya başladı. Çocuğa örnek olmak lâzımdı.

*Felek gayet dönek bir cellat, müthiştir
İçinden çıkması müşkilâtlı ıştır
Dünya sanki değirmen, çark-ı eyyâmı bir diştir
İçinde âdemoğlu unufak çavdara dönmüştür*

– KAZANCI BEDİH

Olmaz olaydı!

Yüz Doksan Sekizinci Sokak'ı orta yerinden dilimleyen Yüz Doksan Dördüncü Sokak takla atacak gibi domalmış bir sokaktı mâlûm; üst başıyla alt başı arasında on metrelik kot farkı vardı meğer, nerden bilsin Nejat. Buna iki metre on santim de yanağını sokağa yapıştırmış şu bahçe duvarının çit yüksekliğini ekle, etti sana on iki metre on santim; nerden baksan dört katlı apartman yüksekliği.

İşte o yüzden Timuçin'e örnek olmaz, şurdan atlayıp da çiti aşacağım diye salak gibi koşmaz olaydı Nejat. Koşup koşup gözüne kestirdiği anda koşmaya son verip patilerini şahlanan bir at gibi yerden kesmez, kırk sekiz numara arka ayaklarıyla döşeme taşlarını kudurmuş bir ayı gibi tepmez, gecenin karanlığında kara bir albatros gibi havalanmaz, hayatla memat arasında dikilen iki metre on santimlik çiti aşmaz olaydı.

Ama hepsini yaptı. Havalanmış da çitin tepesindeki sivri çıkıntılara sağını solunu taktırmadan süzölmeye başlamışken şöyle düşünüyordu: "Timuçin bana hayran kalmıştır kesin. Abim ne güzel atladı demiştir."

Uçarayak kafasını kara göğ'e kaldırıp kalın sesiyle, "Timuçiin..." diye seslendi geriye doğru, "Çabuk gel arkamdan, gebertirim!" İndirip yumuşak iniş yapmayı umduğu yere baktı.

Yoktu.

"Lan?"

On iki metre on santimlik irtifadan çırpına çırpına düşmeye başladı. Yere tomruk gibi çakılmadan önce son bir akıl geldi aklına, sesi kalın kalın çıkmıyordu artık, cik cik çıkıyordu, "Timuçiin..." diye cikledi, "Gelme arkamdan, gelme!" Timuçin'in sesini duydu yukarılardan: "Geliyom abim, canım abim!"

"Hay senin abini eşşek..."

Ve küt!

Kara Nejat kara toprağa çakıldı, ak Timuçin kara Nejat'a.

Mâşukanın tecellisi türlü türlü renkle olur

Bir işveye yüz bin gönül, yüz bini de coşagelir

– YÛNUS EMRE

Betül, Timuçin şöyle bir uğrayıp kaybolduğundan beri kendindeydi, giderek de daha bir kendine geliyordu. “Giden gelmek bilmiyor ay!” diye düşündü sitemli sitemli. “Nerde kaldı bunlar?” Gerçi merak edecek kadar olmamıştı ama baygın kaldığı süreyi bilemiyor, ona çok zaman geçmiş gibi geliyordu. Yan yattığı yerde burnunu aşağı, memelerine doğru uzatıp doğurduğu bebekleri saymaya başladı. Boynunu kuğu boynu gibi öne büktüğü için etine gömülen çelik lifli ip içinde kımıldanıyor, canını yakıyordu. Ama sayacaktı, merak işte. “Şu biir, şu öbür bir, şu da bir başka bir, bir de şu bir...” Matematik konusunda Nejat’tan da beterdi, evvelce de söylediğim gibi ancak bire kadar sayabiliyordu. Saydı saydı, kokladı kokladı, kesin sonuca vardı. Bir bir bir bir bir bir bir bir bir tane doğurmuştu. Ne renk doğurduğuna gelsek... O tam bir hayâl kırıklığıydı maalesef; hepsi de lületaşı kadar beyazdı yaramaz şeylerin ve karanlıkta fosforlu deve kemiği gibi parlıyorlardı. İç çekti. Nejat çok üzülecekti. Ama o da çiftleşseydi canım o zaman. Lâfa gelince hasta değilim de, çiftleşmeye gelince ben çiftleşmem falan filan. Hastasın

işte, hasta olmasan işi Timuçin'den devralır, güzel güzel çiftleşirdin. Biz de şimdi burda bir bir bir bir bir bir bir bir bir tane beyaz bebek değil bir bir bir bir bir bir bir bir bir tane siyah bebek emziriyor olurduk. Hem çiftleşeme, hem de de ki bir tane benim gibi doğurur musun. Nasıl doğuralım, nasıl?

Boynu kopacak gibi olunca başını doğrulttu, sol yanağını toprağa verip yattı. Bebekler bunun burun darbeleri yüzünden uyanmış, önce bir vayırtı koparmış, sonra da nerde olduklarını hatırlayıp yeniden emmeye başlamışlardı. Memelerinin etrafında bir kapış kapış telaşı yaşıyordu. Ne güzel! Gülümsedi, gururlandı, duygulandı. Bak hâlâ gelen giden yoktu görüyor musun.

“Nerde kaldı bunlar ay?”

Yorgundu çok. Şunlar da şöyle huzurlu huzurlu emerken birazcık uyumaya çalışacaktı. Uyuyabileceğini de hiç sanmıyordu ama, kuru kuru beklemektense bir deneyecekti bakalım. Olursa ne âlâ.

Onlar en doğal doğanın uyum sağladıkları doğa olduğuna inandıklarından, doğal olarak doğayı onlara uyum sağlamak için doğmuş sayıyorlardı.

Umberto Eco

Muzaffer Çullukçu, Pamuklar'da yeni bitirdiği apartmana yana döne müşteri arıyordu kaç zamandır. Yoktu. Çok uğraşmıştı, amele gibi çalışmıştı gece gündüz, çok da güzel olmuştu ama kriz çıkacağı tutmuştu anasını sattığının. Piyasa bok gibiyken bir de durduk yerde iki işe birden girip dert almıştı başına. Hem de ne dert. Pamuklar'daki aslanlar gibi önü açık dairelere bakmaya bile gelmiyordu millet, bunun göt kadar iki sokağa dikeceği soba borusu gibi daracık daracık apartmanlara kim gelsin de baksın. Çok sıkındı çok. Sötlü kahverengi Mercedes'inin ön kaputuna yarın oturmuş, şuraya zor zahmet getirttiği kepçenin Sekiz Numa-ra'nın canı cebinde bahçe duvarına yapıp ettiğini seyrediyordu. "Bi taraftan toplayalım curufları, aloo!" diye bağırdı orda patron gibi dikilmiş yıkım seyreden amelelere. "Sinama mı oynuyo arkadaşlar!" Heriflerin dırıldana dırıldana harekete geçmesini, kepçe çekilince duvardan dökölmüş birkaç taş kazma kürek dalıp bekleyen traktörün römorkuna götürmek üzere el arabasına gönölsüz gönölsüz atmasını seyretti. Bir kürek de onun kapıp çalışası vardı. Daha başlamadan

burnundan gelmişti yeminle. Traktörün gelmesi para, kepenin saati para, amelenin beklemesi para, curufu toplaması para, götürüp dökmesi para, zaten de Pamuklar'dan daha kapı kolu bile satılmamış, beklediğin her dakika para, burda iki yeni inşaata girmişsin para, birine temel kazmışsın, göğekadar istinat duvarı dikmişsin para, daha bunu yıkıp buna temel kazacaksın para, ikisine birden beton dökeceksin para, su basmanı çıkacaksın para, üste kat çıkacaksın para, satamayacaksın para, baban ağır ameliyat geçirecek para, hastanede yattığı her gün para, zaten hastane de özel hastane, her dakikası bok gibi para, para babam para. Var ya, morali acayip bozuktu. “Çay kap da gel Alii!” diye seslendi ensesinin gerisine. Ali irkilip uyuz uyuz koltukaltını kaşılarken dönüp onu da seyretti.

“Nerden kapayım abi?”

Sinirlendi çok. “Oğlum...” diye parladı. “Getirmediniz mi tüp müp?”

Oğlan bir koltuk altını kaşımaya bitirmişti, öbürüne geçti. “Yok abi. Pamuklar'da bıraktık şimdilik.”

“Şimdilik mi?” Sekturacaklardı çayına da tüpüne de. “Ne demek şimdilik? Şuraya bir kamyon malzeme getirmişsiniz, insan bir tüple bir çaydanlığı kasaya atıvermez mi oğlum?” İçi kabarıyordu. “O kadicık şeyi de biz mi düşünelim!”

“Abi, bilemedim.”

“Tamam, git şimdi bakayım yürüye yürüye, al getir tıpış tıpış. Ceza sana.”

Ali kaşlarını kaldırıp ağzını şaplattı, omuz silkti, döndü, Pamuklar'a doğru yokuş yukarı yürümeye başladı. Her tarafından uyuzluk akıyordu. Oğlanın gidişini de seyretti Muzaffer. İç geçire geçire bir of çekti şöyle. Kafama sokayım dedi. Buralara hiç bulaşmayacaktı aslında, babası girmişti karnına. “Yaprak gelince kımırt kımırt, dal gelince mee, yok öyle!” demişti, “Gireceksin o iki sokağa. Hep müstakil oğlum,

ömrü doldu artık o evlerin, biri apartman yapılsın diye müteahhit aramaya başladı mı gör bak, kapanın elinde kalacak, şimdi kolları sıvadın sıvadın, sıvamadın, geçmiş olsun.” Yalvar yakar istediğin kadar, baba paramız yok de, hele Pamuklar’dan bir-iki daire satalım da cebimize üç kuruş girsin de, zaten kriz var de, azıcık bekleyelim de şu mahalleye adam gibi altı-yedi kat müsaadesi çıksın de, dört kat apartman dikeceğiz de başımız göğe mi erecek de, istediğini de, senin karışındaki Ali gibiydin babanın karşısında, tıpış tıpış girecektin bu mahalleye.

Girmişti.

Şu yıkacağı evin sahibi Vahit Amca da buna girmişti: “İki kat isterim kardeşim.” Sanki köşk satıyordu pezevenk. “Vahit Amca, zaten üç kat çıkabiliyoruz, dördüncüyü de çatı diye yedirmeye çalışıyoruz, iki katını sana nasıl verelim?” Ağzı yüz eğe eğe, yaltaklana yaltaklana, neredeyse yalvara yalvara bir buçuk kata razı etmişti adamı sonunda, ama canı da burnundan gelmişti. Çilesi bitse gene iyi. Bu sefer de o yarım katın parasını peşin isterim diye tutturmuştu pinpon moruk. Gün bir Allah bir, ya telefon ediyordu, ya da Pamuklar’daki apartmanın önüne attığı masaya gelip çöküyor, çayını içiyor, “Bizim parayı ayarlayamadın mı Muzaffer?” diyor, bu istediği kadar, “Daha şurdan merdiven boşluğu bile satamadık Vahit Amca, boş boş oturuyoruz, görüyorsun, paramız yok paramız,” desin, dönüp “İyi, ben yarın gene uğrarım o zaman,” diyor ve yarın muhakkak gene uğruyordu.

Nasıl canı sıkılıyordu var ya.

Bir sinirle uzaklaştı arabanın dibinden, duvara dayalı küreklerden birini alıp kepçenin yaydığı curufun arasına daldı. Yaptığı işin mânâsız olduğunu biliyordu. Önce şu kepçe bitirsin bir işini, sen ondan sonra dal kazma kürek, bu vaziyette neyi nereye taşıyorsun, bir kürek curuf alıp döke saça el arabasına atsan ne atmasan ne? Ama bitli tavuk gibi eşele-

nen ameleleri seyrederken illet olmuştu işte. Hepsi tembeldi bunların, bir durma başlarında, bir gevşeyip de başka tarafa bakacak ol, ânında sererlerdi. “Çalışalım beyleer...” diye seslendi, “Boş durmayalım. Bak biz de çalışıyoruz!” Doğruydı. Hepsinden çok o çalışıyordu.

*Kavi durur ayrılmaz, onsuz kimse dirilmez
Adım adım yer ölçer, kendi revân içinde*

*Sayı olmuş iniler, Kur'an ününü dinler
Kur'an okuyan kendi, kendi Kur'an içinde*

– YÜNUS EMRE

Nejat da çalışıyordu. Kalkmaya.

Gözlerini açıp güneşin bayağı bir tepesine dikildiğini görünce hamamböceği gibi kaçacak delik aramış önce, ama patilerinin üstüne basar basmaz dayanılmaz bir acı duyup burun üstü çakılmıştı. Yanında kana bulanmış kırmızılı beyazlı bir köpek leşi gibi yatan Timuçin'den haberi yoktu henüz. Şaşkın şaşkın biraz gözlerini kırptırmış, sonra da niye düştüm ki ben diye dönüp zonk zonk atan sağ patisine bakmış, manzarayı görmüş, afallamış, felfellemiş, korkmuş, korkudan küt demiş bayılmıştı.

Az sonra tekrar ayılmış, tekrar nerede olduğunu unutup tekrar doğrulmaya çalışmış, tekrar dayanılmaz bir acıyla burun üstü çakılmış, tekrar niye düştüm ki ben diye dönüp zonk zonk atan sağ patisine bakmış, tekrar manzarayı görmüş, tekrar afallamış, tekrar felfellemiş, tekrar korkmuş, korkudan küt demiş tekrar bayılmıştı.

Sonra bir daha, sonra bir daha.

Her ayıldığında, burda ne işim var benim, burası neresi, diye düşünüyor, bir türlü bilemiyor, sağ patisinin ne olup

da kuru dal gibi kırıldığına akıl erdiremiyordu. Zonklaya bileyleymiş bir sızıya dönüşüp içini dişlerken, bari yalayayım belki geçer deyip uzandı, dirseğiyle omzu arasından postunu delip murç gibi fırlayan kanlı kol kemiğine dilini değdirdi.

Bu sefer de acıdan bayıldı.

Bayılmadan hemen önce debelenmişti gene, bayılınca da kısa bir süre devam etti debelenmeye; imkânsız bir açıyla duran kolu hareket etti, fırlak kol kemiği kara toprağa sivri çizikler attı.

“Abi? Abi nasılsın? Yaşıyon mu?”

Nejat ayıldı. “Kim o?” Timuçin’i kanlı kanlı tepesinde dikilmiş görünce şaşırdı.

“Öldün sandım valla. Üff, golu fena gırmışın. Vayy!”

“Timuçin? Senin ne işin var burda?” Aslında benim ne işim var burda demek istiyordu.

Timuçin de ayıldığından beri –Nejat son bayıldığında aylı-mıştı– düşünüyor düşünüyor, duvarı aşip buraya düştüğünü hatırlıyor, ama niye aştığını, bu saçma sapan işin kimin başının altından çıktığını hatırlayamıyordu. Nejat sorunca hatırlayıverdi, kötü kötü homurdandı. “Didin ya gel arhamdan diyi. Geldih, buyur!”

“Kim?” Nejat da hatırlamak üzereydi, zihni kedi gibi gerinmeye başlamıştı. “Ben mi dedim diyorsun? Ne zam... Sen niy...” Hatırladı. “Aa! Düştük ya biiiz!”

“Sayeğde” Timuçin daha sinirli homurdanıyordu şimdi. “Oğadar didih saa, itmeyelim didih, dutmayalım didih, diğ-nemiyon ki, atla da atla, atla da atla, al, atladım, hoşuğa gitti mi?”

“Oğlum...” dedi Nejat yattığı yerden, sonra değiştirip “Kardeşim...” diye devam etti, “ben nerden bileyim böyle olacağını. Şu kolumun hâline bak. Bilsem der miyim, man-yak mıyım!”

“Biz ne didih?” Belden yukarısı yine beyaz, belden aşağısı pöçüğüne kadar kan kırmızıydı Timuçin’in. “Bilmediğimiz yire atlamayalım dimedih mi?”

“Haklısın da... Göremedim ki tenekenin arkasını. Görsem, bilsem...”

“Madem bilmiyon ne diyi atlıyon gardaşım! Beni ne diyi atladiyon!”

“Beynimi eşşek tüküreyim zaten!” dedi Nejat. Çok mahcuptu, şaraplık üzüm gibi eziliyordu utancından. Sair zaman olsa, abi kıtlığına kıran mı girdi lan, nerden çıktı kardeşim mardeşim der, bir iyi çıkışırdı. Ama yerden göğe haklıydı oğlan. “Timuçiin...” dedi en yumuşak sesiyle, “sen iyi misin kardeşim? Hep kan üstün başın.”

“İyiyim...” dedi Timuçin, “Bu gan benim değil, senin. Üstüne düştüm mü ya?”

Nejat onu da hatırladı. “Doğru. Kolum da o zaman kırıldı galiba. Çatırtıyı duydum çünkü.”

Timuçin Nejat’ın sivri kol kemiğine diş gösterdi. “Pis gırlmış hakkat.” Eğilip burnunu kırıştıra kırıştıra kokladı. “Yalayım mı eççik?”

“Aman!” dedi Nejat, ne güzel bir köpekti bu yaa, bunun yüzünden şu kadar yüksekte düştüğü hâlde hâlâ diyordu ki yalayayım mı, ne iyi bir çocuktur. “Aman dokunma kardeşim, demin bir dil atayım dedim, aklım üstümden gitti.”

“Oh olsun!” diye hırladı iyi çocuk. “Gendin gaşındın cünkü.”

“Anam!” Acı acı inlemeye başlamıştı Nejat. Hem ah oh ediyor, hem de Timuçin’in hitâbetin iyiden iyiye bokunu çıkardığını düşünüp kırılıyor, buruluyor ama kızamıyordu, gık demeye yüzü yoktu, ne çatsa hakkıydı oğlanın. O da düşmüştü neticede, istediği kadar bunun üstüne düşmüş olsun, düştü mü düşmedi mi, bunun yüzünden mi değil mi, ona bak. “Haklısın kardeşim,” dedi başını eğip; sipsivri fir-

lamış kanlı kol kemiğini görünce hemen kaldırdı, etrafında dönüp duran Timuçin'e çevirdi. "Ee, ne yapacağız şimdi?"

Timuçin dönüp durmayı kesti, kulaklarını oynata oynata sağa sola baktı, yeri göğü kokladı. "Dur sen. Bi gıvrayım da bahayım ne var ne yoh." Burnu yerde kıcı havada tısır tısır uzaklaştı. Nejat üç ayak üstünde doğrulma temrinleri yapmaya başladı beklerken. Arka ayaklarına güç vermeden sol patisini yere dayayıp üst gövdesini kaldırmaya çalışacaktı, gerisi sonra. Soluna sağlamca bastı, tabanına verdiği gücü gıdım gıdım artırdı, başı doğrulur, göğsü yerden kopar gibi olunca tam sevinecekti, dengesi bozuluverdi, sağ yanağının üstüne küt dedi düştü. Sağ yanağı da olanca büyük kafasının olanca ağırlığıyla fırlak kemiğinin üzerine düşmüştü, ciyaklayacaktı ama ona bile yetişemedi, acıdan bayıldı.

*Bahçamızın barı gül, yarı gonca yarı gül
Geç açıldım tez soldum, olmayaydım bari gül*

– FİKRET EMİROV

“Şşş, abii, aloo!”

“Uff!” Nejat gözünü açtı. “Kemiğimin üstüne düştüm lanet gelsin. Ne oldu? Bayılmış mıyım gene?”

Ağzının kenarları ıslaktı Timuçin’in. “Ben bilmem ne oldu,” dedi. Sesi çok ters çıkıyordu. “Gıvradım, divar sıra dolandım, her bohu buldum, daş buldum, demir buldum, senin salah suyuğu da buldum, amma nasıl kaçacaz dirisen in-ne deliği bile bulamadım. Çıhiş yoh. Galdıh.”

Nejat susuzluğunu hatırlamıştı, uzanıp Timuçin’in çenesindeki damlaları yalamak geçti içinden, nerde hani su diye sormak geçti, kendini tuttu. “Nasıl kaldık?”

Timuçin hepten sırpatlaştı, “Her bohu biliyodun...” diye hırladı, “oğu da bil. Galdıh diyom galdıh, nesi nasıl, galdıh işte. Her yannımız divar, bi yannımız da teneke ev.” Kötü kötü sırttı. “Taabi sen düz divara tırmanırısan o başga.” Gözü Nejat’ın fırlak kol kemiğine gitti, yumuşayıverdi. “Çoğacıyo mu abi?”

“Acıyı boş ver de...” dedi Nejat, kalbi kırılmıştı, ha babam kırılan Betül’e yerden göğe hak veriyordu şimdi. Ve evet,

acayip çok acıyordu. “Ne yapacağız? Nasıl kurtulacağız buradan? Ben de kalkamıyorum zaten.”

“Galhan galhan,” dedi Timuçin, “hiç mi çolpa köpek görmedin? Onlar nasıl galhiyo?”

Görmüştü Nejat: Türközü’nün salak iti Nedret tabii, başka kim olacak. “Doğrusun...” dedi, “dur bir daha deneyeyim.” İlk murâdı kana kana su içmekti, buradan nasıl kaçacaklarını sonra düşünürdü. Sol patisini sağlamca yere bastı, yekindi, göğüs kafesini yerden kopardı, kalktı. Olmuştu be! “Oldu be!” dedi gururla. Kırk kolu omuzla dirsek arasında bir dirsek daha varmış gibi sallanıp duruyordu havada. Canı çok yandı gene, ama bu sefer ne bayıldı ne de renk verdi. “Bir de yürüdüm mü tamam.” Nerdeydi şu su?

“Nere tamam?” dedi Timuçin. “İster yörü ister goş, hiçbir yire çıhaman, her yannımız gapalı diyom saa, nere tamam?”

Nejat ayıldı aylalı ilk defa etrafına baktı, kıyıyı bucağı inceledi durduğu yerden. Timuçin haklı görünüyordu. “Ee?” dedi. “Ne yapacağız o zaman?”

Timuçin göğüs geçirdi. “Söylüyüm... Ya burda acımızdan geberip gidecez, ya da belediye gelip götürüp di hacah gafe-se, orda geberip gidecez.”

“Nerde?” Nejat işin vahametine aymamıştı henüz, susuzluk çaresizlikten baskındı, nerdeyse nerde diye düşünüyor-du, su nerde esas. “Hiçbir yere gitmem ben, benim insanlarla işim olmaz.” Şu çocuk şöyle ters tûrs konuşmasa soracaktı su nerde.

“Hıı...” dedi Timuçin, “dua it de onların seninile işi olmasın.”

Bu sefer de çaresizlik susuzluğun önüne geçti, suyun yerini sormayı unutup üç ayak üstü kara kara düşünmeye başladı Nejat. Demek ya şurda ölüp gideceklerdi, ki hâllerine bakılırsa bu hiç de uzak bir ihtimâl değildi, ya da belediye gelip götürecekti, ki Timuçin’e bakılırsa o da uzak bir ih-

timâl değildi. “Çok da susadım biliyor musun?” dedi niha-
yet. Betül’ü unuttuğundan hâlâ haberi yoktu. “Nerdeydi şu
senin su?” Havayı fırt fırt koklarken köpek yok diye geçir-
di içinden, buralarda hiç köpek yok, niye yok? “Nerde de-
diydin?”

“Dimedim.”

*Ağaçları sevdiğin için ormanda dolaşıp çamları çiçekleri kok-
lasan serseri derler sana, var gücünle ağaç kesip toprağın o
güzelim yeşil örtüsünü yok etsen çalışkan, girişimci, mak-
bûl yurttaş.*

– HENRY DAVID THOREAU

Kepçe geri çekilip çekilip vuruyor Sekiz Numara'nın bah-
çe duvarına, vurdukça taşı harçtı döküp saçıyor, Muzaffer
Çullukçu da avuçlarına tükürüp tükürüp curuf atıyordu el
arabasına. Müteahhidin gözüne girmeye çalışan çaylak bir
amele kadar hamarattı. “Hadi çalışın çalışın.”

“Çalışıyoz da abi...” dedi Servet, ustabaşıydı, “... kepçenin
dişi kolumuza budumuza vuracak şimdi, ayağımıza taş dü-
şecek, az beklesek de hepsi yıkıldıktan sonra çalışsak?”

Muzaffer küreğin ağzını yere çakıp avuç içlerini sapının
tepesine dayadı, gözlerini kısa kısa, kafa sallaya sallaya bir
sinirle baktı Servet’e. “Olur Servet,” dedi, “sen daha iyi bi-
lirsin tabii. Hâttâ istersen evlere dağılıp bekleyelim, bina
komple yıkıldıktan sonra gelir çalışırız. Yevmiye işliyo na-
sılsa.”

Servet, Muzaffer'in kısık gözlerine bakıyordu, birden uza-
nıp kolundan yakaladı, sertçe kendine doğru çekti.

“Naapıyon Servet?”

Muzaffer'in kolunu bırakıp “Bunu yapıyom,” dedi Servet,
“na bak.”

Muzaffer, ustabaşının gösterdiği tarafa baktı; kepçenin iki saniye önce önünde dikildiği duvara paldır küldür daldığını gördü, içi kıyıldı. “Ne yapıyor bu herif yaa, kaza çıkaracak.”

“Gördün mü, söylüyo sana.”

Görmüştü Muzaffer. “İyi, tamam,” dedi bozuk bozuk, gururu feci kırılmıştı ama pes edecek değildi, “Alın o zaman el arabalarını, yan bahçeye, arka bahçeye falan dağılın, döküntüyü kaldıradurun ortalıktan, o da curuf bu da curuf. Hadi.” İştahı kaçtığı için küreği götürüp bir kenara dayadı, arabasının yanına gitti, döndü, kıcını kaputa dayadı, seslendi: “Hadi dediim, sallanmayın.”

“Sallanan yok abi.”

“Hadi Servet, hadi dedim Servet, hadii hadii!” Var ya, nasıl sinirini bozuyorlardı adamın, sanki babamın hayrına çalışıyorlar. Kollarını bağladı, çözdü, bir daha bağladı, bir daha çözdü, amelelerin yatık bahçe kapısını çatırdatarak üstünden gönülsüz gönülsüz geçip sağa sola dağılmalarını, işe girişmiş gibi poz yapmalarını seyretti, iyice sinir oldu. Herifler yerden bir lavabo parçası, bir helâ taşı, bir boru alacak, eğilene kadar bir sene sallanıyorlardı doğrulana kadar bir sene. Dayanamayacaktı. Arabanın kapısını açtı, “Serveet,” diye seslendi binmeden, “Ben şu alt sokaktaki şantiyeye gidiyorum, bir bakayım da geleyim, sen durumu idare et, boş durmak yok.” Çömeldiği yerden kafa salladı Servet, bunun yüzüne bile bakmadı. Muzaffer gene bozuldu, “Sana kaldıydık çünkü,” diye söylene söylene geçti oturdu koltuğa, marşa bastı. Tam kaldıracaktı arabayı, telefonu çalınca gene babamdır deyip elini cebine attı, bakmadan kulağına götürdü. “Alo?”

“Muzaffeer, ben Vahit Amcan oğlum. Neredesin? Pamuklar’a geldim, yoksun.”

*Âşıktan korkar oldum ben şimdi birden
Ya beni bırakırsa, kalırsam bir ben*

– MEVLÂNÂ

Susuzluğunu falan unutmuştu Betül, hep unutturdu zaten, şunlar doğana kadardı açlık susuzluk, bir doğsunlar, iki gün kuluçka tavuğu gibi yerinden kalkmadan döne döne emzirirdi; onlar doysun, onlar susuz kalmasın, gerisi hikâye. Şimdi düşünüyordu da, Nejat'ı boş yere su bulmaya göndermese miydi acaba? Hayır, adam saftı biliyor musun, ciddi ciddi getirmeye kalkar, nasıl getirsin, hih hih hih, tabii ki getiremez, ondan sonra da burulur, bir de hastaydı ya yazık, çiftleşemiyordu ya, şurda oturup üzül üzül üzülürdü kaç gün. Daha bir tanecik olsun siyah bebek doğmadı diye de üzülecek, dudağını sarkıtıp suratını düşürecekti, al sana abus bir Nejat. Neyse ki Timuçin akıllı oğlandı, şam şeytanı gibiydi hayırsız, ağzından girmiş burnundan çıkmış, Nejat bin bin “Öyle oluyor mu yahu?” diye soradursun, “Valahi diyorum abi, hepsi senin. Baba diye sana derim ben, sürünü kurda kuşa kaptırmadın, çektin çevirdin, baktın ettin, senden âlâ baba mı olur!” deyip sahiden de çiftleşmeden etmeden tutmadan inmeden binmeden baba olduğuna inandırmıştı garibanı. Nasıl sevinmişti Nejat yazık. Saftı saf, ter-

temizdi, postunun karalığına inat kalbinden bembeyaz ışıklar çakıyordu adamın. “Ay Allahım, baba olduğuna inandı adam diyorum yaa, ay safım benim yaa, canım yaa!” Böyle döküp düşünüyor, boru sarmaşığının altında mağrurca uzanmış, telli ip adamakıllı canını yakıncaya kadar ara sıra boynunu aşağı büküp bebeklere bakıyor, gülümsüyor, belki az daha büküp birini yalıyor, ip etinin içinde kıviş kıviş edip sinirini bozunca tekrar düzeltiyor, burnu kafası sırtı ayakları daraba gibi bir hizâyâ gelinceye kadar gerinip dümdüz yatıyordu.

Güm!

“Ayy!”

Bir gümbürtü gelmişti yakınlardan. Bir yerden bir şey düşmüş, düştüğü yerde kendi gibi başka şeyler de varmış da meğer onların üstüne düşmüş gibi güm, arkasından takır tukur falan. Sabah beri motor sesi, insan sesi, çocuk sesi duyup duruyordu zaten de o seslere alışkın olduğu için korkmamıştı; şimdi korkuyordu. Yattığı yerden kulaklarını dikti. Bir araba gar gar gar ediyor, sonra duvara çarpmış gibi çatır çutur ediyor, sonra o çarptığı duvardan bir şey düşürmüş gibi güm pat çat takır tukur ediyordu; sanırsın insanlar gelmiş, şurda bir şey yıkıyorlar.

Gümm!

“Çay kap da gel Alii!”

Boynunu acıta acıta büküp içini dalgıç pompa gibi somuran çocuklarına endişeyle baktı. Nerdeydi bu Nejat? Hadi o safın önde gideni, hâlâ su bulacağım da getireceğim diye uğraşılıyor, ama Timuçin malın gözü bildiğin, bu fasaryaları hayatta yemez; o nerdeydi?

Etrafını bir şeyleri devirip yatıran insanlar sarmış gibi geliyordu Betül’e, memeden kalkmak yanlış bir şey olmasa kal-kar bakardı yani. Neyse ki insanlar iyiydi, ne kırarlarsa kırsınlar buna dokunmaz, hele bebeklere hiç dokunmazlardı.

Bayağı rahatladı böyle düşününce. Amaan, niye o kadar endişe etmişti ki ay? İyiydi be insanlar, a aa, deli mi ne, sanki bunun bebeklerini yiyecekler. Ah Nejat ah, insanlar kötüdür insanlar kötüdür diye diye... Cık cık cık... Sen istediğin kadar hayır kötü değildirler, iyilerdir, çok iyilerdir diye itiraz et, inceden inceye işlemişti tabii adam bunu; duya duya inanıyordun neticede. İnanmasan bile ihtimâl vermeye başlıyordun. Şu ses çıkaranlar kötü olmasındı sakın, sakın Nejat meğer haklı olmasındı? Korkar gibi oldu tekrardan.

Tor tor motor sesi, sonra büyük bir güm, sonra bir uzunca takır tukur daha.

Allah Allaaah! Altındaki toprak titriyordu şaka değil. Çok şuracıktaki bir duvar yıkılıyor gibiydi; aklına kötü şeyler getirmek istemiyordu ama sanki bizim ev yıkılıyor gibi. Az daha korktu, titredi.

“Nerdesin Nejat, nerdesin Timuçin, nerdesiniz yaa!” Daha da bir korktu ve nerdesiniz nerdesiniz deyip dururken aklının gözenekleri açıldı, o ânâ kadar fark etmediği o çok tehlikeli şeyi fark ediverdi. Gündüz olmuştu! Nejat su ararken gecenin bittiğini anlayamamıştı besbelli kuzucum, hep bunun yüzündendi, sonra bir de bakmıştı ki gün ışımış tepesinde, ne yapsın tabii, hemen bir kuytuya sığınmıştı, hava kararmadan da öldürsen çıkmazdı artık ordan. Ahh! Hep bunun yüzündendi, hep.

Öyleyse...

“Nerdesin Timuçin, bari sen gel!”

Güm pat çat.

“Aay!”

Çünkü kesmekten kılıç duymaz utanç

– MEVLÂNÂ

Konuştuk ettik, iyiydik hoştuk falan da, hikâyenin hitâmına yaklaşıyoruz usul usul.

Uyarayım, acımasızdır Düz Dünyacı, burada Düz Dünyacı ben oluyorum bildiğin gibi, merhametsizdir, gözünün yaşına bakmaz, mazeret kabûl etmez, aman vermez, ciğerini cayır cayır yakar da nasıl yandığına dönüp bakmaz, dan diye söyler kimin hakkını nasıl çiğnemiştin, yüzüne yüzüne vurur. Ben de öyle yapacağım birazdan, canını çok fena acıtacağım ve sana hiç acımayacağım.

Çünkü Kardeşim, mukarrebündandır Düz Dünyacı.

Muakkibâttandır, kerûbidendir, hamele-i arşandır.

Takip edenlerdendir, hüküm verenlerdendir, aman bilmeyenlerdendir; doğrulardan, dürüstlerden, kâmil var olmuşlardandır.

Ve değil mi ki son insan da tekâmül edinceye kadar dönecek bu dünya, demek ki kıyamet vaktine kadar arşı sırtında taşıyanlardandır.

Ne kadar çarparsa çarpsın seni, ne kadar üzerse üzsün, ne kadar kahrederse kahretsin, sen sen ol, Düz Dünyacının kıymetini bil Kardeşim.

Benim kıymetimi bil.

Bîsebeb korkmıram, veçhi var

Bu yok olmuşların fikrini kan görürem, korkıram

Korkıram

Korkıram

–MİRZA ELEKBER TAHİRZÂDE SABİR

Nejat karmaşık utançlar içindeydi. Bir taraftan az ötesinde bunun kanına bulanmış kırmızı beyaz dikilen, ağzının kenarlarındaki cap cap suyu sıçratarak çaresizce hırlayan Timuçin'in bu çok haklı öfkesine kahroluyor, bu çaresizliğe bizâtihi sebep olduğu için utanıyor, bir taraftan ben de aynı durumdayım, artı insanlardan kaçan benim, buna ne oluyor deyip kendini Timuçin kadar kötü hissetmediği için gururlanıp bu sefer gururlandığı için utanıyor, bir taraftan havada çolak çolak sallanan kırık kolu artık deminki kadar acımadığı için utana utana seviniyor, sevindiği için tekrar utanıyor, bir taraftan Timuçin hayattaysa benim sayemde hayatta, üstüme düşmeseydi görürdüm onu diye düşünüp için için kubuzlanıyor, tutup kubuzlandığı için utanıyor, bir taraftan kısıldıksa kısıldık, su nerde su, niye söylemiyor şu oğlan suyun yerini diye soruşup bu sefer de işi gücü bırakıp suyu soruştuğu için utanıyordu. Çok utanıyordu yani. Diyecek bir şey bulamayınca kafasını kaldırıp durduğu yerin sol yanında kalan apse beyazı renkli dört katlı Ereler Apartmanı'nın dördüncü katının –Mod 3'e göre

sayabildiği için üçüncü kattan sonraki birinci katın balko-
nuna- bakıyordu. Şimdi kadının biri balkona çıksa, baksas,
bunları görse...

Kadının biri balkona çıktı, bir sigara yakıp dumanını ha-
vaya üfledi.

İçgüdüleri devreye girdi hemen Nejat'ın. Saklanacak de-
lik, sığınacak koytak? Yok! Usul usul, apalaya apalaya kadı-
na en uzak duvara doğru sekmeye başladı. Hem belki su da
bulurdu gitmişken. Kabak gibi kaldık burda diye geçiriyor-
du içinden, lanet gelsin diye geçiriyordu.

"Nere giden?" diye seslendi Timuçin. Burnuyla teneke
evin o tarafı işaret etti. "Su şobır yanda."

"Görmüyor musun, şu balkona bir kadın çıktı." Durup te-
neke eve doğru baktı Nejat. Su mu dediği o? Ama emniyet
daha önemliydi şimdi. "Kaç kaç."

"Boh kaç!" dedi Timuçin, "Nere kaç? Dikel dikeldiğin yir-
de, galdıh diyom deha ne?"

Nejat Timuçin'e üstten üstten baktı. "Sen öyle diyorsun
ama ben de diyorum ki insan bu, her fenalığı yapar. Kaç
hadi."

Uzata uzata "Aaabiii..." dedi Timuçin.

Ayıldı ayılalı Timuçin'in ağzından çıkan en tatlı abiydi
bu. Çocuk yumuşadı yazık diye düşündü Nejat. Çok güzel
bir çocuktuk şu yaa, bak nasıl affettmişti hemen. Duygulan-
dı. "Söyle canım."

"Baa var ya..." Bir hırıltılık durdu Timuçin. "Şo hayatta..."
Bir hırıltı daha saldı, sonra tek nefeste boşalttı içini: "Senin
ittiğin fenalığı kimse idemez."

Nejat fena bozuldu. "Fakat karde..."

"Senin gardaşıyın daa, aplayın daa... galdıh diyom la, gal-
dıh burda diyom!"

Suyu muyu unuttu Nejat. Gittiği gibi seke seke geri gel-
meye başlamıştı ki mod 3'e göre üçüncü kattan sonraki bi-

rinci kadın balkonunda sigarasının dumanını sağı sola üfleyen kadının eğilip aşağıdaki derin temel çukuruna doğru üfleyeceği tuttu, “Aa!” diye bağırdı. “Selmiin, Selmiin, çık çık, balkona çık. Ay hoş, hoş!”

“Al!” dedi Nejat, “Gördü işte.”

Timuçin’in umurunda değildi. “Bah hâlâ ne diyo!” deyip uzunca hırladı.

*Bu cihâne gelmeden mâşuk ile bir idim,
Kul huva'llah sıfatlı bînişan bir nur idim*

*Ol dem ki diriyidim, hak ile biriyidim
Ol pââyânsız devirde ne Musa ne Tur idim*

*Yer gök yaratılmadan, Kâlübela dinmeden
Levh kalem çalınmadan miraca kandil idim*

– YÛNUS EMRE

Hatırlatayım...

Kimileyin titrek bir el uzanır sana, düştüm tut da kalkayım diye uzanır, hatırladın mı?

Hatırladın, evet, fitreni zekâtını tastamam verdiğini, fakire sadakanı, hastaya çorbanı gönlün coşa coşa verdiğini gururla hatırladın, tebrik ederim. De işte, hatırlaya hatırlaya sencileyin insan hatırladın be Kardeşim. Uzanan o titrek ellerin ucunda hep insan sûreti hatırladın, pislikten gözü kapanmış, çamurun içinde can çekişen bir kedi hatırlamadın, açlıktan kaburgaları derisini delmiş bir köpek hatırlamadın, yuvasından düşmüş bir saksâğan yavrusu hatırlamadın.

Hatırlayamadın.

Hepsi birdir, hepsi bir, var olan her şey varlık, varlık olan her şey de sonsuz bir varlıktır; taşın solucandan, solucanın meşe palamudundan, meşe palamudunun insandan, insanın hayvandan ayrılığı, aşağılığı, yukarılığı yoktur; bu sohbetin başında altını çizerek söyledim de gene hatırlayamadın.

Hâl bu iken, o sana uzanmış, düştüm tut da kalkayım di-

yen elin sen yardım et diye değil, tut ki sana yardım edeyim diye uzanan bizâtihi Allah'ın eli olduğunu da hatırlayamadın sen.

Gene çuvalladın be Kardeşim, gene çuvalladın be.

Yiyin efendiler yiyin, bu hân-ı iştiha sizin

Doyunca, tiksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin

– TEVFİK FİKRET

Muzaffer Çullukçu, Vahit Eraslan'a zor kapattırmıştı telefonu. Neydi bu birader, Ali'si, Servet'i, Vahit Amca'sı katar olmuş üstüne üstüne geliyordu. Otuz Dördüncü Sokak'tan kıvrıla kıvrıla inip Yüz Altmış Dördüncü Sokak'a, az gittikten sonra da babasının zoruyla sırtına yük ettiği öbür inşaatın önüne geldi, ne işim var burda diye kendine kıza kıza arabayı sağa çekip motoru durdurdu. Aslında biliyordu ne işi var; Servet yüzünden götü boklu amelelere madara olmuştu, daha doğrusu kendi salaklığı yüzünden Servet'e, Servet yüzünden de amelelere. Şaka maka, herif atlayıp kolundan çekmese şimdi acil servisteydi kesin, gene Allah razı olsun bi yerde.

İndi, anahtar otomatına basıp kapıları kilitledi, arabanın anahtarını cebine atıp konteynerin anahtarını çıkardı, ahes-te ahes-te yürüdü, bakalit kapıyı açtı.

“Allah belanı versin Servet!”

Cinleri tepesine çıkmıştı durduk yere; elektriği açık unutmuştu Servetgil. Bir haftadır yanık duruyordu demek! Ulan arkadaş, şantiye elektriği bu, şantiye elektriği, sebil değil! Eli

telefona gitti, arayıp iyi bir fırçalamayı düşünüyordu itoğlu iti, o ben unutmadım diyecekti tabii, bu da diyecekti ki ister unut ister unutma, ustabaşı değil misin, kontrol edeceksin; hem deminki kepçe meselesinin üstüne yüzü olurdu o sayede. Tam hızlı aramaya basıyordu, çapraz ayaklı çatma masanın üstündeki piknik tüpüyle çaydanlığı görünce çocuk gibi sevindi, şimdilik aramaktan vazgeçip gitti, demliğin kapağını kaldırdı. Bir Allah senin belanı versin Servet daha. İnsan içtiği çayın posasını dökerdi be, ayıp be! Suratını buruştura buruştura içi küfelmiş demliği kaldırdı, konteynerin şantiyeye açılan arka kapısına yürüdü. Demliği burnundan uzakta tutuyordu, kolu bastırıp açtı, pırt diye açıliverince bir belâ daha okudu, insan kapısını bacasını kilitlerdi bari. “Allah bin bin belanı versin Servet!” Metal merdiveni takırdata takırdata üç metrelik temel çukuruna indi, hadi bakalım bir Allah belanı versin Servet daha. Demliği pis, konteynerin elektriğiyle arka kapısını açık bıraktığı yetmezmiş gibi bir de şantiye suyunun vanasını açık bırakmıştı herif, sır sır boşa akıyordu cânım su. Hemen çömelip iyice sıktı musluğu. İstinat duvarını geçen ay dikip bitirdikleri, temel kazısını geçen hafta tamamladıkları, sağına soluna kalıp malzemesini yığdıkları, kottan başlayıp iki yanda kademe kademe, karşıda dimdik yükselip on metreye erişen, Yüz Altmış Dört’ten bakarsan zeminden üç metre, Yüz Doksan Beş’ten bakarsan on metre aşağıda dümdüz tıraş ettikleri malzeme kayılı arsa-daydı şimdi. Öyle boş boş bakınırken gözü küf dolu demliğe gidince bir kere daha Servet geldi aklına. Gene çokbilmişlik etmiş it, etmezse olmaz çünkü, girişe yüksek çit yapalım, bu malzemeyi Allah götürür gibi götürürler vallaha demişti. Mantıklı olan da oydu ve zaten bu da öyle yapacaktı ama kopasica çenesini açıp lâfı ağzından aldı diye Servet’e inat gitmiş, sırf onun dediği olmasın diye de olmaz öyle şey deyip şu yoklukta salak salak bir dünya para bayılmış, arsanın giri-

şini boydan boya kapatan bir konteyner kiralamıştı. Vay arkadaş... Herifin suyuna gitsen ayrı salak oluyordun, tersine gitsen ayrı salak. Anlamıyordu. Daha şu küflü demlikle bir hafta boşa yanan şantiye elektriği, yeri göğü sulayan şantiye suyu, sikli baba tekkesi gibi açık bırakılan arka kapı meselesi vardı, hepsinin hesabını soracaktı; iyice bir gıcık kaptı Servet'e. Derken bir de baktı kapı kolu, süpürge, terlik, kırık saksı parçaları falan var toprakta. İçinden pis terbiyesizler, çöplüktü çünkü burası diye geçirip sol yanındaki Erel'er Apartmanı'na baktı. Üçüncü ve dördüncü katın balkonlarından da birer kadın sarkmış, saçlarını sallaya sallaya aşağı bakıyorlardı. Bir sinir, ters çevirdi demliği, tam içine yapışmış küf boşalsın diye sallayacaktı, ilerideki kalıp tahtası yığınının oralarda büyücek bir hareket çarptı gözüne. Belki de iki hareket çarptı, emin değildi. Kedi mi ki diye düşündü önce, her delikten girerdi lanet hayvan, ama bu fazla büyüktü, mecburen hedef büyütüp hırsız mırsız olmasın sakın diye düşündü. Nerden baksan iki kamyon malzeme vardı şurda, mis gibi beleş hurda, götürürler miydi götürürlerdi. Gözünü karartmış hırsıza kabadayılık sökmez, varlığını belli etmek için mahsustan pisst diye bağırdı, çıkardığı sesi az bulunca ters çevirdiği demliği konteynerin sac duvarına vura vura içini dökmeye çalışıyormuş gibi yaptı. Gözü hep kalıp tahtalarının oradaydı. Seslendi: "Hoop!" Bu sefer de tahtaların yanından, arkaya saklanmış gibi yarı yatık, uzayıp giden bir gölge gördü. Kesin hırsız deyip –ki sen Muzaffer Çullukçu olsan sen de kesin hırsız dersin, Nejat'la Timuçin diyecek hâlin yok– bulamayacağını bile bile elini beline attı. Bulamadı Allah belasını versin. Bulundurma ruhsatlı tabancasını beraber arsa bakmaya falan giderlerken Servet'e, şu torpido da kâğıt mendil olacaktı versene der, koca tabancayı gözüne sokup gözünü korkuturum diye her zaman arabasının torpido gözünde bulundurur, asayiş arama falan yapar da taşıma

ruhsatı soracak olursa bulundurma ruhsatımı gösterip; üstümde taşımıyorum ki, torpidoda bulunduruyorum der yırtarım diye düşünürdü. Şimdi keşke üstümde taşısaydım diye düşünüyordu. Ne olur ne olmaz deyip az evvel indiği demir merdiveni geri geri çıktı, sırtını konteynerin açık kapısına verip dikildi, bağırdı: “Kimsiin?” Gölge kıpırdandı, karmaştı, birken iki oldu. “Kesin hırsız, kesin. Ekip gelmişler.” Korka korka, bir dedi arabaya gidip tabancayı alayım, bir dedi yok öyle olmaz, patlar matlar başıma iş çıkar, bir dedi Servet’i arayayım, bir dedi siktir et Servet’i, gelir şimdi dangalak dangalak, bokunda boncuk varmış gibi iki saat kasılır, hiç lüzûm yok, bir dedi polisi arayayım, ne yapacaksa o yapsın, bir dedi ya sahiden kediye, rezil olurum, arama boş ver; eli telefonda kaldı. Tam o sırada yukarıdan aşağıya bir şey düşüp pof diye çarptı yere, bebek beziydi galiba, saçıldı, yayıldı. Zaten canı burnundaydı, tepesi attı Muzaffer’in. “Nooluyoruz yenge!” diye seslendi hem üç hem dördüncü kata bakarak. “Ayıp oluyo ama!”

“Kardeş...” diye bağırdı dördüncü kattan sarkan kadın, “Köpek var köpek. Kaçtırmak için atıyoruz.”

Çöp aklından çıktı Muzaffer’in. “Köpek mi var?” Ödö kopardı musibet hayvandan, nefret ederdi.

“İki tane hem de,” diye bağırdı üçüncü kat.

Şu kadınlar olmasa konteynere kendini atar, kapıyı da içerden kilitlerdi, ama bugün yeteri kadar maskara olmuştu, daha da olmayacaktı. “İki tane mi?”

“İki iki. Hele biri, afedersin eşek kadar.”

Bir biri bağıırıyordu kadınların bir diğeri.

“Çok büyükler, aman gitmeyin yanlarına, üstleri başları hep kan. Kuduz olabilirler.”

Köpek? Kuduz? İki tane? Kocaman? Hele biri eşek kadar? Kafa sallayıp gözlerini kıstı Muzaffer, içeri kaçırvermeye hazır, kalıp tahtalarının arkasından uzayan gölgelere ba-

kakaldı. Ne yapsam demeden önce nerden girdi ki bunlar dedi içinden. Üç taraf duvar, bu taraf konteyner, nerden girdi bunlar? Gözünü gölgelerden çekip çepeçevre on metrelik duvara baktı. Hayır, girmiş olamazlardı. Tabii biri tasma-larından tutup konteynerin ön kapısından sokup arka kapı-sından çıkarıp arsaya salmadıysa. Servet? Yok, bu kadarına o bile cesaret edemezdi, arsa bakmaya giderlerken kaç sefer söylemişti köpek denen hayvanı biti kadar sevmediğini. Allah Allah?

“Emin misiniz yenge?” diye seslendi Ereller Apartma-nı’nın balkonlarına, “Köpek mi kesin? Kedi falan olmasın?”

“Köpek köpek,” diye bağırdı kadınlardan üstteki, alttaki de hemen onun arkasından, “Kediyle köpeği de ayırt ederiz artık,” diye bağırdı. Üstteki tekrar bağırtıya girdi: “Belediye-yi arayın bence. Biz aradık, geliyoruz dediler ama bi saat oldu yoklar. Siz de arayın. Ne kadar çok ararsak o kadar iyi.”

“Ben de şeyapayım o zaman.” Kendini konteynere attı Muzaffer Çullukçu, malını ite köpeğe kaptırmayacaktı, ama önce canını sağlama alması lâzımdı, kapıyı iki iki kilitledi. Demliği hâlâ ters tutuyordu.

*Acımasız olma şimdi bu kadar
Dün gibi dün gibi geçip gitme
Bırak da sarılayım ayaklarına
Kum gibi kum gibi ezip geçme*

– AHMET KAYA

Yalan yok, Betül çen çen konuşup Nejat'ın bileğini bükmeye, inadının bel okunu kırmaya, akşam sabah üstünde tepindiği “insan fenadır” fesadını yumuşatmaya, tabii bu asla belli etmemişti yumuşadığını, ortaya çıkma zamanının yaklaştığını içten içten kabûl ettirmeye başlamıştı aslında. Bakarsın yarın, bakarsın öbür gün, eskiden olduğu gibi gündüz gözüküverecekti belki Nejat, belki Betül haklıydı, bakarsın iyi bir insana da rast geliverecekti, belki başını bile okşatıverecek, belki kuyruk bile sallayıverecekti. Tava geldi gelecekti Nejat, gevredici gevreyecekti.

Şu âna kadar!

Şu saçını beçini eşşek siktiğimin kadınları var ya, işte o kadınlar kafalarına gözlerine gelsin de beter olsunlar diye Timuçin'le bunun üstüne tepeden hırt hışır yağdırmaya başlayıncaya kadar.

“Bak, gördün mü Betül'ün iyi insanlarını? Yaralıyız lan, kolumuz parça parça, hiç mi vicdanınız yok!”

“Hepisiniğ amuğa goyuyum,” dedi Timuçin. “Hemi bah, burda ne yoh didinidi de ben de köpeh yoh didimidi ya, gö-

rüyon mu, vicdan da yoğunmuş.” İnsaf, merhamet, irfan? Onlar da yoktu bittabii.

Kalıp tahtalarının arkasını siper almış, çenelerini de toprağa dayamış, gariban gariban âkıbet bekliyordlardı öyle. İlk âkıbet az ötelere düşüp parçalanan saksı ve devâmen bir dolu bir şey, ikincisi kadınların hoş kış ciyaklamaları, üçüncüsü de adamın birinin teneke evin oralarda bir yerde çıkarttığı çangır çungur sesler olmuştu. Su şırıldamayı da kessin mi arkasından; al sana dördüncü âkıbet.

Susuzluğu suyun sesi kesilince aklına geldi Nejat'ın. Lanet gelsin dedi içinden, bir yudum içeydim bari. Ama cümlesini bitirmeye kalmadan Betül dedi başa dönüp. Ne yapmıştı kadıncağız, ne yapıyordu, nasıldı, korkuyor muydu, gelip tepesine dikilen eden sataşan tepen var mıydı, susuzluğu ne âlemdeydi, bu ikisini merak ediyor muydu, özlemiş miydi bunları, bir tek bunu daha bir ayrı, daha bir özel özlemiş miydi? Oof of, lanet gelsin, lanet gelsin!

“Gadınlardan biri içeri girdi abi. Ne bulduyusan at at, yoruldu taabi.”

Nejat kafasını o yana döndürüp Ereler Apartmanı'na baktı; üçüncü kattan sonraki birinci kattaki kadın ortadan kaybolmuştu sahiden. “Sevinme, gene gelir,” dedi, “bunların kötülüğünün sonu yok. Demin de gittiymiş, geldi.” Haklıydı. Nitekim üç kere üç, bir kere de bir dakika sonra ferforjeli balkonda yeniden belirdi kadın. Bu sefer elinde naylon bir sele tutuyordu. “Bak gördün mü, geldi işte.”

“O ileğeni mi atacah diyon?”

Kadın elini selenin içine daldırmıştı. “Olur mu olur,” dedi Nejat, “atacak şey kalmadıysa demek.”

“Boğatsın işşallah!”

Bok atmadı kadın, selenin içindeki elini çıkardı, kocaman bir taş tutuyordu, alt balkona, “Bak Selmin bak, taş topladım geldim!” diye seslenip gerildi, koca taşı kalıp tahtala-

rina doğru var gücüyle fırlattı. “Hoşt Allah’ın belası, hoşt!” Taş Timuçin’in burnunun beş santim ötesine çarpıp toz kaldırdı, sekti, alnının çatına hafifçe çarptı. Timuçin “Lan!” diye fırlayıp balkona doğru genzini yırtta yırtta havlamaya başladı. “Daş mı vuruyon lan!” Nejat da yarının doğrulmuştu üç ayak üstü. “Saklan oğlum, saklan,” dedi, “Havan kime, çok şuraya.” Timuçin, “Doğru didin,” deyip havlamayı kesti, kuyruğunu kıstırıp tin tin geri geldi, daha demine kadar yanında uzanmış yatıyordu, bu defa Nejat’ın arkasına yattı. Bir taş daha geldi o sıra, ama epey uzağa düştü. “Battık!” dedi Nejat. “Alttaki kadın da heves eder şimdi, dünyada ne kadar taş varsa toplar toplar gelirler, battık!” Bir kere daha tasdikledi Timuçin: “Doğru didin.” Gözü hem taş atıp hem de ha babam hoşt hoşt diye bağırان kadındaydı. Sövdü: “Saa hoşt amuğa goduğum, saa hoşt!” İkinci katın balkonuna ahı gitmiş vahi kalmış ihtiyar, göt göbek bir adam çıktı o sıra, kulpundan tuttuğu boya tenekesini yere bıraktı, koca göbeğinden zar zor eğildi, kadının attıklarından daha küçük bir taş çıkarıp attı –menzilin yarısına anca yetiştirebilmişti–, köhür köhür öksürmeye başladı. “Ögsere ögsere gebereğal işşallah!” Geberekalmadı vicdansız, bilâkis ikinci taşta biraz dinceldi, üçüncü taşta hepten genceldi, Timuçin’in önünde sinmiş yatan Nejat’ın burnunun dibine dibine veriştirmeye başladı. Üçer beşer sallıyordu alçak, taşlar çakıl çakıl düşüp sekiyor, biri değmese biri yaralı hayvanın bir yerlerine muhakkak değiyordu. Orasına değsin burasına değsin dert etmiyordu da Nejat, diliyle bile dokunamadığı fırlak kemiğine degecek diye ödü patlıyordu. Rahat hareket ettiremediği için sakınamıyordu da kolunu. Duysunlar da acısınlar diye biraz ince ince, cik cik inledi, haysiyetine yediremeye yediremeye biraz cayır cayır, ciyak ciyak yalvardı, olmuyordu, acımıyor, durmuyorlardı, fırlak kemiğinin kanı üstünde kurumuş sivri ucuna bir taş çarpıverince dayanamadı nihayet,

boynunu fazla uzatmadan dikeltip bak fena yaparım demeye getirerek kalın kalın havlamaya başladı. Kocaman sesi gemi düdüğü gibi çarptı Ereler Apartmanı'nın beyaz duvarlarına. Sesinin dev yankısı kendine de güven verince devam etti hav hav. Ciğerlerini havayla doldurup nefesi tükeninceye kadar havlıyor, yeniden nefes alırken de boş durmayıp üvendere nodulu gibi dişlerini gösteriyordu yukarıya. Timuçin imrendi, o da katıldı koroya; onun sesi Nejat'ınki kadar kocaman değildi, kamyon klaksonu kadar falandı.

Ama yetti, mahalleyi bir havlayış tuttu, bağırırlar dam sacak uçuşup iyiden iyiye gürültünün altında kalmış korku içinde bebeklerini emziren Betül'ün kulağına kadar gitti.

“Aa, Nejat bu, bu da Timuçin! Ne oluyor ay?”

Halk içinde mûteber bir nesne yok devlet gibi

– KANÛNÎ SULTAN SÜLEYMAN

Koskoca daire başkanının takım taklavat donanıp köpek yalamaya gidecek hâli yoktu. Başmüdür zaten gitmez, şube müdürü hayatta gitmez, onlar gitmeyince amir hiç gitmezdi, ekibin başında gide gide bir komiser gitmişti: Sedat Ağa-
çanak.

Sabah sabah Polis İmdat'ın, Alo Jandarma'nın, İtfaiye Destek Hizmetleri Amirliği'nin telefonları hep bir ağızdan çalmaya başlayıp Kardeşler Parkı'na bakan Ereler Apartmanı'nın yanındaki arsaya ağızları köpük içinde ayı gibi ve çok saldırgan iki köpek geldiği, ikisinin birden apartmanın balkonuna falan çıkmaya çalıştığı ihbar edilince Polis İmdat, "Hanfendi, meşgûl etme polisi, bizim ne işimiz olur köpeklerle, git belediyeyi ara," demiş, Alo Jandarma, "Biz meskûn mahâle bakmayız yengem, belediyeye söyleyeceksiniz," demiş, İtfaiye Destek Hizmetleri Amirliği, "Köpek ağaçta kalmış olsaydı biz gelirdik ama sen diyosun ki arsada. Belediyeyi arayacan o zaman," demiş, müşteki iki kadın bu sefer Büyükşehir Belediyesi'ni aramış, her ne kadar Büyükşehir Belediyesi de kadınları kibar yollu "Kendi ilçenizin belediyesini aramanız gere-

kiyor,” diyerek tersleyip telefonu suratlarına kapatsa da muhaberat zincirini başlatıp Keçiören Belediyesi’ni aramış, Keçiören Belediyesi de Keçiören Zabıta Başkanlığı’nı aramış, ona haber vermiş bu buna haber vermiş, ihâlâ her zaman olduğu gibi zabitanın sırtına yıkılmıştı. Tam planlama yapılıyordu ki bu sefer de kendisini müteaahit Muzaffer Çullukçu olarak tanıtan bir adam havalı havalı arayıp; “Kardeşler mevkiindeki şantiyeme çok tehlikeli iki köpek girdi. Şikâyetçiyim. Bi gelip şeyapsanız,” diyerek daha da kim bilir kaç şikâyet geleceğinin işaretini vermiş, bu angaryayı kimin sırtına yıksam diye kara kara düşünen daire başkanı acullaşmış, topu apar topar başmüdüre atmıştı. “Ben kendim mi gideyim efendim!” demişti başmüdür bozuk bozuk. “Sana kendin git diyen mi var İsmail? Bul birini gönder işte. Telefon yağıyor sabah beri.” Başmüdür girerkenkine nispetle daha moralli çıkmış daire başkanının makamından, kendi makamına geçmiş, hemen şube müdürü Efnan Turunç’u çağırmış, “Kardeşler İkinci Durak’ın oralarda büyücek, kontrolsüz bir-iki köpek varmış, bir gidip bakalım,” diyerek talimatı yapıştırmıştı. Kırgın kırgın, “Ben mi gideyim şimdi müdürüm?” diye sormuştu şube müdürü Efnan Turunç. “Yok da...” demişti başmüdür, “bakalım diye söylüyorum işte. Organize olalım, gidelim, bakalım, şeyapalım.” Bu da, benim gidecek hâlim yok herhâlde, ben sana söylüyorum, kimi gönderirsen gönder anlamına geliyordu. Başmüdürün odasından dıştan dışa sitemkâr bir saygıyla, içten içe, telefonda söyleyiversen ölürsün çünkü, illâ ayağına getireceksin diye saygısızca söylene söylene çıkan Efnan Turunç makamına geçip zabıta amiri Sacit Okutan’ı çağırtmış, adama oturacak yer bile göstermeden, “Kardeşler İkinci Durak’ın oralarda tehlike arz eden köpekler mi varmış ne varmış, vatandaşın şikâyet gelmiş, bir gidip bakalım,” buyurmuştu. Tabii ki bu da, gidin bakın, beni uğraştırmayın anlamına geliyordu.

Uzatmayayım, Sacit Okutan da şube müdürünün odasından kıpkırmızı bir suratla çıkmış, makamına geçmiş, zabıta başkomiserini çağırtmış, o da bunun odasından kıpkırmızı bir suratla çıkıp zabıta komiseri Sedat Ağaççanak'ı çağırtmıştı. “Kardeşler İkinci Durak'ın oralarda, tam adresini ihbar hattından alırsın, büyücek birkaç köpek varmış Sedat, bir arabalı ekip alalım da gidip bakalım.” Sedat Ağaççanak, bunun ne anlama geldiğini elbette çok iyi biliyordu, “Hemen bakarız Başkomserim,” deyip –zaten ihale hep buna kalırdı anasını satayım– inmiş odasına, ihbar hattına telefon edip tam adresi almış, ekibi toplamış, aleti edavatı yükletip sırf Başkomiser arabalı bir ekip dediği için inadına arabalı iki ekip hazırlatıp üstüne de beyaz makam arabasını alıp geçip ön koltuğa kurulup sol elindeki telsizi ağzına yapıştırmıştı. “Arkadaşlar, cihet Kardeşler Kooperatifi. Kesin sayısı bilinmemekle birlikte, tahminimce ikiden fazla köpek semt sakinlerini rahatsız ediyormuş. Gidip bakacak, gerekirse müdahale edeceğiz. Dikkatli olalım.” Bu ise şu anlama geliyordu: Bu kadar teçhizatlı gittiğimize göre eli boş dönemeyiz, bizi düdük ederler. Artık o köpek olur bu köpek olur, gidip illâ ki birkaç köpek bulacağız, boğma teliyle zaptedebiliyorsak edeceğiz, götürüp barınağa atacağız, zaptedemiyorsak ilaçlı iğne atan tüfikle vuracağız, bekleyeceğiz bayılsınlar, barınağa götürüp atacağız, onu da yapamıyorsak çekeceğiz pompalıları, Allah ne verdiyse sıkıp öldürecek, götürüp şehir çöplüğüne atacağız.

“Çalıştırın tepe lambalarını.”

Emir üzerine mavi kırmızı tepe lambalarını çalıştırıp yola koyulmuş, Gazino'dan yokuş yukarı tırmanıp İncirli-Meteoroloji Kavşağı'nı geçtikten sonra Basınevleri'nden aşağı vurmuştu zabıta konvoyu; oradan Aşağı Eğlence, oradan Kasalar, oradan da Sahrâyı Cedit Camii'nin önünden ver elini Kardeşler. Birinci Durak'ı geçmiş, İkinci Durak'ı geçmiş,

Şok Market'in köşeyi dönmüş, Kardeşler Parkı Sedat Ağa-
çanak'ın makam arabasının burnunun dikinde ağaç ağaç be-
lirince gene Sedat Ağa-çanak'ın "Duruyoruz," komutuyla
durmuştu.

"Niye durduk Komserim?"

Sedat Ağa-çanak, makam şoförü, aynı zamanda komiser
muavini Mahmut Derbent'e bakmadan elini gömlek cebine
atmış, "İhbar hattına yazdırdıkları adrese bakacağım Mah-
mut," demişti. "Boşa dolanıp durmayalım."

"Ben biliyom ki," demişti Mahmut, "bakmana lüzûm yok.
Ereller Apartmanı. Parkın ordan döndük müydü na şu sol
kolda."

Sedat Ağa-çanak bozuntuya vermemiş, cebinden çıkardı-
ğı kâğıdı dikkatlice okumuştı. "Yavaş yavaş yürü, Yüz Dok-
san Beşinci Sokak diyor."

"Benim dediğim yer işte."

"Yürü dedim Mahmut."

Mahmut arabayı vitesle takıp yavaş yavaş yürüdü.

*Bir bölük boşboğazız, avallik âdetimiz
Doludur lanet ile gıybet ile sohbetimiz
Okumaktan payımız yok, yazıdan kismetimiz
Bu avamlıkla böyle her sözü tefsir ederiz*

—MİRZA ELEKBER TAHİRZÂDE SABİR

Hikâyenin burasında biraz durmak, sadede bu radde yaklaşmışken şu hakikâtin altını çizmek isterim Kardeşim: Cennet cehennem falan deyip duruyorsun ya... Diyorsun ya cennette tek dertleri senin sonsuz libidona ve haşmetli ereksiyonuna hizmet etmek olan el değmemiş huriler gılmanlar olacakmış, kucağından inmeyecek, altından üstünden kalkmayacaklarmış, cehennemdeyse aman ha aman güneşten sıcak kor alevler, derini diri diri yüzüp karşında böğüre böğüre kahkaha atacak öcü gibi zebaniler olacakmış falan...

Deme.

Etme bu kötülüğü kendine, aklının ermediği şeylere aklın eriyormuş gibi yapma!

Kâinâtı var ettiğine inandığını söylediğin Allah'ı, düşünse düşünse senin düşündüğün kadar düşünebilen, görse görse senin gördüğün kadar görebilen, dese dese senin aferin diyeceğin şeylere aferin diyebilen, çekse çekse senin yuh çektiğin iş ve oluşlara yuh çekebilen, çalışsa çalışsa senin gibi ödülle cezayla taraftar toplamaya çalışabilen senin kadar aciz bir varlık olarak tasavvur etmekten vazgeç.

Bak uyarıyorum, sonu fenaya varır.

Kes artık şunu.

Nasıl? Cennet cehennem diye bir yerler yok mu mu? Ciddi miyim mi? Kitapta yazmıyor mu mu? Ben nasıl melek miyim mi?

Tamam yaa tamam, var, tamam, yazıyor, kitapta da yazıyor defterde de yazıyor, hıı, evet evet.

Bu dünya senin olmaz

Ettiğin sana kalmaz

– MÜNÜR YILDIZ

Önce ciklemeleri kesilmiş arsadaki geberesice hayvanların, sonra havlamaları kesilmişti, birkaç dakikadır sadece atma, düşme sesleri geliyordu arkadan.

Muzaffer Çullukçu, bir tümen para ödediği konteynere kendini kilitledikten sonra, o Ereller Apartmanı'nın kadınları gibi cahil değildi, polisi arayacak hâli yoktu, direkman belediyeyi aramış, telefonu kapattıktan sonra elleri titreye titreye çayını da koyup altını yakmış, oturmuş, naylon bahçe masasına dirseklerini dayamış alıp alıp veriyordu.

Şimdi... Bu köpekler bu her tarafı kale duvarıyla çevrili arsaya nasıl girmiş olabilirdi? Biri kaldırıp atmıştır diyeceksin, iki metre çit, on santim de payandadan pay biç, etti sana iki metre on santim, Masis misin de kaldırıp atıyorsun koca hayvanları! Cık, olmaz. Kenarda dursalar ittirir düşürürsün, o olur bak. Ama köpek bunlar, kedi gibi çitin üstünde yürüyecek değil. Haa o zaman gene olmaz. Nasıl peki? Nasıl girmiş olabilirlerdi?

Çayın suyu kaynadı mı diye bakmak için –daha koyalı birkaç dakika anca olmuştu– demliği kaldırıp baktı, tık yoktu,

sinirlendi. Önden sinirlenirken arkadan kurup kaldırmaya devam ediyor, hem korkuyor, hem korktuğunu kendine yediremiyor, hem it gibi kısılıp kaldık şu konteynere diye hayıflanıp it gibi kısılıp kaldığını kendine yediremiyor, hem gene en emniyetli yer burası diye düşünüp kendini rahatlatmaya çalışıyor, hem de kendini hiç emniyette hissedemiyor, bunu da kendine yediremiyordu. Nasıl girmişti lan bu hayvanlar? Girdiklerine göre çıka da bilirlerdi değil mi meselâ? Ya çıkarsalardı da bu bi koşu arabaya gidip tabancayı almak için ön kapıyı açtığında üstüne atlayıp... Ürperdi, uzanıp demliği bir daha kaldırdı, kaynamayan suya bir kere daha sinirli sinirli baktı. Yok, ne arka kapıyı açacaktı ne ön kapıyı, bekleyecekti belediye gelsin. De, gelmiyordu işte uyuz herifler. Şantiye suyunu zamanında ödeme, ışık hızıyla gelip cezayı geçirirlerdi, ama muhtacım de, yetiş de, imdat de, işte böyle götlerine taş asılır, gelmek bilmezlerdi. Kaç saat tir bekliyorduk şurda. Saatine baktı, on altı dakikadır falan beklediğini gördü. Ama meselâ... Servet'i arasa, kazma kürek üç-beş kişi topla gel, şantiyeye köpek girmiş, gebertip dışarı atın şunları dese? Telefonu çıkarıp tabanca gibi koydu naylon masanın üstüne, işaretparmağını ekranda gezdiren gezdire Servet'i buldu, aklına deminki fitne tekrar düşünce öylece bıraktı şimdilik, basmadı. Ya köpekleri bu korkudan altına salsın da ameleye ırgata rezil rüsvâ olsun diye Servet saldıysa şantiyeye sahiden? Gıcıklık değil mi, olur olur, nasıl girsinler başka? Zaten konteynerin anahtarı bir bunda vardı bir onda. "Allah belanı versin Servet!"

Pat küt atma sesleri giderek çoğalıyordu arka tarafta. İçinden, atın anasını satayım, atın, nasılsa biz temizliyoruz diye geçirip acı acı kafa salladı oturduğu yerde. Bir taraftan da bari ağır bir şeyler atın, ütü mütü atın da gebertin şunları diye dua ediyordu. Tam o sırada duası kabûl olunmuş gibi oldu, faraş, terlik, saksı maksı gibi değil, bayağı ağır bir şey atılmış

gibi paldır küldür bir ses geldi kalıp tahtalarının ordan. Arkasından bir daha, arkasından bir daha, arkasından patır patır yağmaya başladı ağır ağır şeyler. İyi bari.

Kalkıp konteynerin arsaya bakan küçük camından bir göz atacaktı, patırtı yağmur gibi devam ediyordu, kulağına ıslık kadar keskin bir köpek ciyaklaması geldi, oh dedi, onun arkasından da dilini dişlerinin arasına sokmuş bir köpeğin öfke dolu, çaresiz havlamaları. Beter ol diye diye kalktı yerinden, sevine sevine, hayvanlar konteynerin sac panelini her an delip geçebilirmiş gibi sine sine, beyaz naylon sandalyeleri siper ala ala küçük cama yanaştı, baktı, “A aa!” dedi sessizce. “Ne bu be?”

Hepisiniğ amuğa goyuyum

– ÇÜMÜÇÜN

Bu şuydu:

Nejat'la Timuçin'i komşu arsada görüp aklı üstünden giden Ereller Apartmanı'nın üçüncü kattan sonraki birinci katının balkonundaki kadın eğilip üçüncü kattaki Selmin'i de balkona davet etmiş, Selmin'in de aklı üstünden gidince beraber bir şeyler atıp hayvanları kaçtırmaya, yuvalarını bu tehlikeden korumaya karar vermiş, evde çöpe atılacak ne buldularsa hoşt diye diye atmaya başlamış, sonra üçüncü kattan sonraki birinci katta oturan kadın evde atacak şey kalmayınca sokağa inip bir sele taş toplayıp gelmiş, pat küt atmaya durmuş, ondan heves eden Selmin de aynını yapıp o da pat küt taş atmaya durmuş, sesleri ikinci kattaki ihtiyar şişkonun kulağına gelince o da balkona çıkıp bakmış, köpekleri görür görmez onun da aklı üstünden gitmiş, o da kadınlara uyup sokaktan taş toplamış gelmiş, o da hoşt diye diye atmaya durmuş, attıkça dincelip gencelip daha hızlı atar olmuştu. Muzaffer Çullukçu'nun konteynerde otururken duyduğu patırtı yağmurunun sebebi buydu.

Ama bu sadece birinci sebebiydi. Bir de ikinci sebep vardı ki, sebeplerin anasıydı cidden. O da şuydu:

Markete gitmek için olsun, çöp poşetini parkın alnacına bırakmak için olsun, oğlanla kızı babaannenin başına atıp kapı gezmeye gitmek için olsun, avara kasnak dolanmak için olsun dışarı uğramış çor çocuk kadın erkek bir on beş-yirmi kadar insan vardı o saatte Ereller Apartmanı'nın civarında; işte bu insanlar altlı üstlü üç balkondaki hummalı faaliyeti görüp önce merak etmiş, seslenip ne oluyor diye sormuş, şu çitle çevrili arsada ayı gibi iki kuduz köpek olduğunu duyunca da bizim de çoluğumuz çocuğumuz var, bizim de evimiz ocağımız var, kuduz köpeğin semtimizde ne işi var deyip Ereller Apartmanı'nın altlı üstlü balkonlarında sürüp giden hummalı faaliyete katılmayı vazife bilmiş, iki metre çit, on santim de payandadan hesap et, iki metre on santimlik duvarın etrafını kuşatıp yerden taş toprak kesek, ne buldularsa tepeden aşırarak arsaya şandellemeye durmuşlardı. Kadınların veya çocukların bir kısmı yumurta büyüklüğünde taş şandelleyebiliyorsa bir kısmı güç yetirip yumruk büyüklüğünde taş şandelleyebiliyor, mahallenin delikanlıları ve yetişkin erkekleri belediyenin kaldırım döşemek için parkın kıyısına yığıldığı döşeme taşlarını –iki elleriyle de olsa– göbeklerinin hizasında bir kii üç diye sallayıp hız alıyor, iki metre on santimlik duvarın üzerinden bombeli bir şekilde aşırarak şandelleyebiliyorlardı. Recmin şehvetine kapılmışlardı. Hattâ o kadar ki, konumuzun epey dışında ama, Yeşilova Pide Fırını'nın müşteriye lahmacun götürmekten dönen ayakoğlanı Bahadır bisikletini karşı duvara dayayıp iki taş da ben atayım demiş, önüz önüz atmaya gücü yetmeyince çite arkasını dönüp iki eliyle tuttuğu koca taşı bacaklarının arasında sallaya sallaya hız almış, ya Allah bismillah dediği gibi geriye yaylanıp havaya fırlatmış, ama işte salak gibi dümdüz fırlatmış, dönüp çiti aşırdım mı aşırmadım mı diye salak salak bakarken de kendi attığı taşla kendi kafasını salak gibi yarmış, onca eşşek kadar adam, kadın kafasını

tuta tuta kanlar içinde yere yığılan salak oğlanı kaldırmaya bile yeltenmemiş, çok daha mühim bir vazife üstündeydiler çünkü, kalk bisikletine atla da sağlık ocağına filan gidip di-kiş attır demekle yetinmiş, göremedikleri arsadaki göremedikleri hayvanlara taş yağdırmaya devam etmişlerdi. Al sana recmin şehveti.

İşte Muzaffer Çullukçu'nun kabûl olunmuş gibi olan duasının esas sebebi buydu; recmin şehveti. Durduk yerde beheri üç kilo olup on iki metre on santim yüksekten atılınca beheri takriben otuz altı kiloya dönüşen kaldırım taşları yağıyordu arsaya. Atan nereye, kime attığını görmeden attığı için kör atışlardı bunlar, ama asıl kötüsü de oydu zaten. Aşağıda, o taş yağmurunun altında kalan sen olsan, neyin nereden geleceğini bilmesen, oh çok iyi mi dersin, yandım Allah mı?

*Adına tadına tuzuna tozuna bakmayız
Acısını duyalım yeter
Her nemiz var ise verip verip
Kalp gönül damar ses nefes
Hayâl hülya rüya şarkı şiir miir
Ne bulursak girip girip
Garip garip severiz biz
Garip garip*

– HAYRULLAH ERSÖZ

Kardeşim,

Kurt çakal bir, börtü böcek bir, çalı çiçek bir, dal budak bir, ağaç orman bir, orman insan bir, her şey birdir meğer. Biri var diye vardır öbürü, biri yoksa öbürü de yoktur. Her şey tektir, yekpâredir. Her şey birbirinden ibarettir ve her şeyden öte ne varsa gene birbirinden. Hesap çok basit: Kendisi olan şey, hepsi olan şeydir aynı zamanda. Çünkü o da bütündür bu da bütün, o bütünden çıkart bu bütünü, geriye kalan yine aynı bütün, ekle çıkartıklarını, yine o bütün.

Anladın mı şimdi?

*Bağırıp durma boşuna
Hı diyecek zaman değil
Taş vursalar da başına
Yo diyecek zaman değil*

– HAMDİ GARDAŞ

Kalıp tahtalarının dibindeki toprağa yüze yüze uzanmış, Nejat'ın kamyon kasası kadar gövdesini de siper almış akıbetini bekliyordu Timuçin. Bir zamandır havlamayı kesmişlerdi. Ölüm taşlarının patır patır yağmaya, tahtaların o yanına bu yanına takır tukur düşmeye başladığını görünce vücudunu iyice küçültüp sol böğrünü tahta bloğuna adanmış kılı yapıştırdı, o an için Nejat gibi çolak olmadığından patilerini de kaldırıp başının üstüne koydu. Güya korunuyordu. Ama kör yağmur bu, neyin nereye düşeceği belli mi olur, kafam kadar taşlardan birinin duvarın üstünden aşip doğru bir yörüngeye gireceği, baca sarkacı gibi dimdik bir salınışla Timuçin'in başının üstünde tuttuğu sağ patisinin üstüne küt diye düşeceği tuttu. “Yandım Allah!” Islık gibi bir ciyaklama koptu çocuğun hançeresinden. O andan itibâren o da en az Nejat kadar çolaktı artık. Üç ayak fırladı kalktı, sekran sekran, ne yana koşacağını bilmeden başını kaldırıp dilini de dişlerinin arasına sokup on iki metre on santim yukarıya doğru öfke, korku, çaresizlik içinde havlamaya başladı. Nejat, “Saklansana Timuçin!” diye seslendikçe “Nere sah-

lanıyon abim!” diye lâf yetiştirip devâmen “Çoğacıyo çoğacıyo,” diye inliyor, şandellenen taşlar ötesine berisine güm güm düşüp toz kaldırdıkça topallayarak koşmaya, havlamaya, yalvarmaya devam ediyordu. Nejat da üç ayak doğruldu bunun üzerine, gene haklıydı oğlan, nereye saklanacaktın? Yemek masası gibi yayılıp yattığın zaman daha büyük bir hedeftin ayrıca, hiç olmazsa dikine dikil, tepeye bakarak ol, gelen taşı görüp ona göre manevra falan yap. Koş. Koş.

Biri şimendifer kadar siyah ve büyük, biri ondan bir buçuk baş küçük ve kırmızı beyaz iki total köpek öyle yaptı, yağmur gibi yağan koca taşlardan acemi eskivlerle kurtulabildikçe atmayın etmeyin diye havlaya havlaya, kurtulamayıp beline sırtına boynuna kafasına yedikçe yandım Allah diye çığlık çığlığa koştı o dakikadan sonra.

Betül bu çığlıkları da duydu korku içinde yattığı yerden; bebeklerin mızırdanmasına aldırmadan kalkıp silkindi, memeye tutunmaya çalışanları zarifçe toprağa döktü, boru çiçeği sarmaşığının eteklerinin altından çıktı, kurt gibi oturdu, kafasını göğe kaldırıp ağlamaya, ulumaya başladı. Sesinin şeddesinden yerdeki kırık kurnayı söve döke el arabasına atan Servet’in kolum kadar bir kalası kapıldığı gibi bata çıka üstüne koşmaya başladığını görmemişti. Görse de fark etmezdi, anca sevinir, kuyruk sallardı garibim.

*İki komşu birbirinin milleti
Her ikisi bir peygamber ümmeti
Biri kurban kesir pişirir eti
Yeyir içir hayırullah aşkına
Komşusu da bakir Alah aşkına*

–MİRZA ELEKBER TAHİRZÂDE SABİR

Sedat Ağaççanak sola dön dediğinde zaten çoktan dönmüştü Mahmut. İçinden, şimdi de sağa döneceğim, ben dönerken bu çanak sağa dön diyecek –aralarında soyadından ilhamla Çanak diyorlardı komişere–, gene sinirim bozulacak diye geçiyordu. Sağa döndü.

“Sağa dön.”

Mahmut dudaklarını kımırata kımırata bir lahavle çekti. Homurdandığı belli olmasın diye gargaraya getirip “Ereller Apartmanı hemen şu ilerde,” demeye hazırlanıyordu ki sırasını gene kaptırdı:

“Ereller Apartmanı hemen şu ilerde. Yürü.”

“Biliyom Komşerim.”

Mavi kırmızı çakarlı beyaz binek, arkası sıra çaka çaka gelip duran orta mavi iki pikabı Ereller Apartmanı’na, daha doğrusu Ereller Apartmanı’nın bitişiğindeki iki metre on santimlik telle çevrili, telin çevresi de çepeçevre kadınlı erkekli bir sürü insanla çevrili arsaya doğru güdüyordu.

“Bunlar niye toplanmış burda?”

“Geldik çünkü,” dedi Mahmut. “Adres burası. Na şu arsa. Millet de toplanmış köpek seyrediyo işte.”

memi bekleyin.” Memurlar duvar sıra dağılırken kadın tepeden tekrar bağırdı: “İki kardeş iki. İki köpek var, ama çok tehlikeliler yani.” Sedat Ağaçanak, “Duydunuz,” diye seslendi ekibe, “İki köpek. Ona göre.” Mahmut da arabadan çıkmış gelmiş, ellerini beline dayamış, yanında manzara seyrediyordu. “Sen de Mahmut.” Mahmut Ereller Apartmanı’na doğru gönülsüz gönülsüz yürümeye başladı. “Nereye Mahmut? ” Mahmut durdu, döndü. “Hepimiz aynı tarafa gitmeyelim dediydim Komserim,” dedi. Sedat Ağaçanak telsiziyle gelberi yaparak diğerlerinin gittiği tarafa doğru yön gösterdi Mahmut’a. “Apartmanı delip mi gireceksin arsaya Mahmut. Geç bu tarafa geç.” Mahmut, “Anaa, dalmışım,” deyip arkadaşlarının peşi sıra koşturdu. Sedat Ağaçanak göz göze gelip gene lâf yetiştirmesin diye dördüncü katın balkonundaki kadına yan gözle baktı, döndü, ağır ağır Yüz Doksan Sekizinci Sokak’ı dilimleyip yarı yolda Yüz Doksan Beşinci Sokak yapan takla atacak gibi domalmış Yüz Doksan Dördüncü Sokak’a yürümeye başladı; arsanın girişı olsa olsa aşağı sokakta olurdu. “Bir de bize itlaf ekibi derler...” diye söyleniyordu az öteye kaçılıp toplaşmış cinsiyetsiz kalabalığın önünden geçerken, “Lan çoluk çocuk toplanmış acımadan taş atıyosunuz hayvanların üstüne be! Vicdansızlar!” Bunlara zabıt tutacaktın aslında, belediyenin kaldırım taşlarını ne hakla zayi ediyordunuz siz?

Aşağıda çaydanlığa koyduğu su nihayet kaynamıştı Mu-
zaffer Çullukçu'nun, hemen altüst etti, tüpün vanasını kısa-
bildiği kadar kıstı, demlenmeye bıraktı. Konteynerin baka-
lit kapısı kuvvetlice vurulup teng teng öttüğünde belediye-
yi tekrar arasam mı acaba diye düşünüyordu; durumu daha
bir iyi anlatsam, sıkıştım kaldım konteynerde desem, ner-
de kaldınız, etrafımı köpekler sardı desem, acele gelin, yok-
sa makama şikâyet ederim desem, siz benim kim olduğumu
biliyor musunuz falan? Yerinden kalkmadan naylon sandal-

yenin üstünde yarım kıç dönüp koyu mavi kapının iki yanındaki lekeli camlara baktı, açık mavi üniformaları görünce çocuk gibi sevinip fırladı yerinden, kapının üstünde bıraktığı anahtarı çevirip kilidi, galvaniz kaplı kola bastırıp kapıyı açtı. “Gelin gelin. Girin. Arkadalar. Geçin, indirin. Ben kendim de hâllerdim ama tabancam arabada kalmış.” Kalabalık zabıta grubu, Ali Emin hariç hiç sallamadı koskoca müteahhidi, kimse milim kıpırdamadı yerinden. Esâsen Ali Emin de kıpırdamayacaktı ama telsiz ondaydı; ağzına götürdü, “Komserim...” dedi, “girişi bulduk. Sol koldan aşşaaya in, sağya dön, tam orda. Bekliyoruz biz.”

Telsiz cızırdadı, Sedat Ağaççanak'ın sesi duyuldu karşıdan: “Bekleyin.”

“Başüstüne.” Ali Emin telsizi indirdi, omzunun gerisine astığı av tüfeğine doğru ekşidi. “Biz ne dedik, bekliyoruz demedik mi?”

“Allahın çanağı işte,” dedi arkadan biri, hepsi gülüştü.

*Bu şehrin hayâlleri, türlü türlü hâlleri
Aldanmış gafilleri, cadı ayyâra benzer*

*Bu şehirde hayâlin haddi ve hesabı yok
Bu hayâle aldanan, otlar, davara benzer*

– YÛNUS EMRE

“Hoşt hoşt!”

Nejat ayrı fena, Timuçin ayrı fenaydı arsada. Taş yağmuru durmuştu durmasına ama durasıya kadar anasını bellemişti ikisinin de. Kaçacağın hiçbir yer olmadığını bile bile dört duvar arasında topal topal kaç dur, ne kaçarsan kaç gülle gibi taşları yanına böğrüne ye dur, kırılan kaburgalarının çatırtısını duy dur, ciğerine batan kemiklerin acısını çek dur, arada bel okuna da çok pis taş ye, kendi etrafında deli gibi dön dur, ciyakla dur, öfkeden çıldırıp havla dur, çaresizlikten diz kırıp yalvar dur, perişan olmuşlardı. Timuçin tastamam kırmızı sayılırdı artık, beyaz postu kırmızı zemindeki leke gibi sağdan soldan küçük küçük görünüp kayboluyordu. Nejat’sa mordu kandan; gece siyahına en yakın renk gözleriydi şimdi, gerisi hep mor. Hâlsiz, ümitsiz, kâh üç ayak seke seke, kâh iki ayak, arkadakilerden birini sürüye sürüye taşıyıp yarın ölü bedenlerini toprağa bıraktılar, ağızları ayrık, dilleri sarık, burun delikleri körük gibi açıla açıla yatakaldılar.

“Bu amuğa goduklarım daş vurmayı niye kesti ki Abi?”
Çok zor konuşuyordu Timuçin.

Nejat acı acı sırttı. “Betül’e sorsan, iyiliklerindendir der.”

“Ben o Betül’ün var ya...”

“Ağzını topla, son canımla gırtlığını almayayım.”

“Al Abi al, al gitsin!” Timuçin’in soluğu hıs hıs ötüyordu alıp verdikçe.

“Hoşt!”

Betül demiş, gene içi çekilmişti Nejat’ın, Timuçin’i duymadı bile. Betül diye düşünüyordu, ah Betül, hani sen ölüp gidecektin de ben arkandan romantik romantik bakakalacaktım? Gördün mü, ben gidiyorum şimdi, sen bak dur artık, ah Betül! Ölmeyi falan dert ettiğinden değildi böyle düşünmesi, bilâkis Betül yaşasın, ben ölüp bir daha doğayım, o hâlâ yaşasın, sonra ben gene öleyim diye düşündüğündendi. Lüzûmsuz lüzûmsuz iş çıkarıp bunu su bulmak için kişilemesini de dert etmiyordu hiç; tek ki yaşasın.

“Bi sesler geliyo amma?” Timuçin yattığı yerden dimdik dikmişti kulaklarını, sağa sola oynatıyordu. “Şo yandan mı geliyo şo yandan mı, bilemedim.”

Hayâllenmekten sıyrılıp kafasını yarım kaldırdı Nejat, kulak kabarttı. “Teneke evden galiba,” dedi konteyneri kasıtlı, hemen arkasından kopmuş da düşmüş gibi yere bıraktı yeniden.

“Hoşt! Tet!”

Nejat ölgün bir bakış attı Ereler Apartmanı’nın üçüncü kattan sonraki birinci katından ha babam hoşt diyen kadına. “Senin hoştunu eşşek tepeyim e mi!” dedi hâlsizce. “Bi sus be kadın, bi sus!”

“Gara vicdanlı gappe!”

“Kara vicdanına da eşşek sokayım ayrıca,” diyerek tasdikledi Nejat.

Timuçin kulaklarını tekrar dikmiş, bu defa kafasını da doğrultmuştu bir hamle. “Sesler bu yanna geliyo Abim.” Kalkmaya çalıştı, çırpındı çırpındı, uyy deyip yığıldı.

“Ne yapıyorsun be?”

“Geliyo diye kaçacağıydın göya, amma gımrayamadım.”

“Kim geliyor?”

“Baa galırısı belediye.”

“Gelsin bakalım şu senin meşhur belediyen,” dedi Nejat, “bakarsın başımıza taş yağdıranlardan daha insaflıdır.”

“Vay babam vay!” deyip hafifçe hırladı Timuçin. Teneke evin arsaya bakan bakalit kapısından gelen takır tukur sesler artmaya başlamıştı. “Deha insaflıdır diyon ha? Sen öyle zannit.” Bir daha kalkmaya çalıştı, bir daha çırpındı, bir daha yığıldı. “Uyy!”

Sen sana ne sanırsan gayriya da onu san
Dört kitabın mânâsı budur, eğer vâir ise

– YÛNUS EMRE

Sedat Ağaççanak deminden beri konteynerin arka camından şimdilik temel çukurundan ibaret şantiyeyi gözlüyordu.

Ve gözlediği şeyin gözlediği şey olduğuna inanamıyordu. “At mı, ne bu?” dedi dördüncü defa. Ta karşı duvarın dibine halı gibi yayılmış kara mor bedeniyle git git bitmeyen Nejat’ı kastediyordu. Tek görse kırmızı köpeği de kastedebilirdi, ama morun yanında yavrusu gibi kalıyordu şimdi o. Tel-sizin anteniyle cama tık tık vurdu. “Bunların işi çoktan bitmiş.” Anteni azıcık sağa çektirip lekeli camda bir yay çizdi. “Şu zaten kendi kanında boğuluyor.” İşte bu sefer akı alına karışmış Timuçin’i kastediyordu. “Girelim bakalım.” Kapı kulpunu aşağı bastırdı.

“Komserim, gene de şeyapmasak diyom ben. Birden girmesek?” Mahmut’tu. Gözleri iri iri açılmış, Sedat Ağaççanak’ın omzunun yanından o akıllara sezâ kara köpeğe bakıp duruyor, yutkunuyor, şu konteynerin içinde, şu kadar zabıtanın arasında bile kendini emniyette hissedemiyordu. Çanak durup durup at gibi demese bu elli sefer derdi şimdiye kadar. Valla at gibiydi hakaten de.

Sedat Ağaanak elini kulptan çekip döndü, “Ne o Mahmut?” dedi. “Korktun mu?” Cama, şu at gibi köpeğe arkasını verince bir tuhaf hissetmiş, kendi de korkmuş, üstü açılmış gibi şmşt. Hemen gerisingeri döndü, hayvanların leş leş yatmaya devam ettiğini görünce rahatladı. “Girelim dedim, girelim.” Elini kulpa attı, “Herkes hazır olsun.” Bastırdı, “Ben açar açmaz kenara çekiliyorum, arsaya yayılıyoruz.” Kapıyı ittirdi, “Yavaş yavaş, dikkatlice.” Malazgirt Savaşı’ndan mülhem, “Hilâl Taktiği” adını koymuştu bu yayılıma. Kendi koymuştu. Hillin iki ucuna ağlı birer memur yerleşiyor, köşeye kısıtılan hayvan bir ondan bir bundan derken kendini hangi birinden sakınacağını şaşırıyor, bu baştaki ağlıya hamle ederse öbür baştaki ağlı, öbür baştakine hamle ederse bu baştaki sallıyordu serpmeyi gitsin. Serpmenin kaçacak delik arayan hayvana denk gelmemesi ihtimâli vardı her zaman tabii, ama o ikisinin hemen berisindeki boğma telli iki memur da bunun için vardı zaten. Hayvan olur da ağdan kurtulur, genellikle ağ atana hamle ederdi gariban, hamle edecek falan olursa ne çıkıp değneği uzatır, ucunda genişçe bir kasnak gibi sallanan boğma telini kafasından geçirmeye çalışırdı. Ya geiremezse? Bu da bir ihtimldi değil mi? O zaman ortadaki, hilâlin kavis yaptığı kısımdaki tfekliler girerdi devreye. İki tüfek, iki tüfekli zabıta. Birininki Rompunlu şırınga atıyordu, birininki domuz saçması. Çünkü şırınganın da denk gelmeme ihtimâli vardı. İşte domuz saçmalı tüfek o zaman... “Ağlılar iki kenarda, telliler onların yanında, tfekliler ortada, ona göre.” Biliyoruz anak, biliyoruz diye için için homurdanan zabıtaların n sıra kapıyı ittirdi, aamadı Sedat Ağaanak. Bir daha ittirdi, gene aamadı, kulpu kaldırıp tekrar bastırdı, bu sefer omuzlayıp ittirdi, gene aamadı. “Bozuk mu bu kapı Muzaffer Bey?” diye seslendi gerilere doğru. Cevap gelmeyince bir daha seslendi: “Muzaffer Beey, kapı açılmıyor diyorum, bo-

zuk mu diyorum.” Muzaffer ulluku konteynere yeni giriyordu, ilk sorulduğunda arabasına bir Şey almaya gittiği için duymamıŐtı soruyu, ikinci sorulduğunda konteynere girdiği için duydu. “Değil değil, sağlam çok Őukur,” dedi. Zabıta memurlarının gerisinde kalmaya zen gösteriyordu, “Kitle-di-ydim her ihtimâle karşı.” Hem de iki iki kitlemiŐti. Cebinden anahtarını çıkarıp en arkadaki Ali Emin’in omzuna dokundu. “Şunu komser beye uzatsana kardeş.” Ali Emin domuz saçmalı tüfeğinin kabzasını yere dayadı, anahtar aldı, nndekinin omzuna dokundu.

*Daima bizler tanık olmaktadır
İnsan ejder sanki, açmış bin ağız*

– MEVLÂNÂ

“Girdiler Abi,” dedi Timuçin.

“Gireni de girmeyeni de şimdi ha!” Sövmeye bile tenez-zülü kalmamıştı Nejat’ın; anbean mum gibi eriyip toprağa damla damla döküldüğünü hissediyor, hissetmekten de öte biliyordu. “Çok umurumdaydı.”

Timuçin’in az da olsa umurundaydı, çünkü bir sefer kurtulmuşluğu vardı bu ölüm kapanından. Ama diriydi o zaman, şimdiki gibi yarı ölü değildi, kolu bacağı gücü kuvveti yerinde, canı ciğerinde, kanı damarındaydı, feyk ata ata, bir ona bir buna diş göstere göstere, bir ağı, bir teli savuştura savuştura, bir ok gibi gelen şırıngalardan kaçça kaçça, domuz saçması devreye girmeden hilâli dağıtıp yırtmıştı. Şimdi neredde! Feyk meyk atmayı bırak, başını yerden kaldıracak tâkâti yoktu. Gene de denedi, kaldıramadı. Evet, yoktu. “Battıh amuğa goyuyum,” dedi.

“Öldük oğlum biz, batma faslı geride kaldı.” Nejat temkinli adımlarla yayılıp gelen açık mavi üniformalı adamlara bakıyordu baygın baygın. “Sen sıkma canını, ha burda bir başımıza öldük, ha şunlar başımıza üşüştü de öldük, bit-

sin de kurtulalım işte.” Az daha baktı, hilâl az daha yaklaştı o arada. “Da işte...” diye devam etti mırıldanmaya, “Betül ne olacak, bebekler ne olacak?” Betül’ün güzel yüzü uzaklardan geçen bir hayâl gibi geldi geçti ağır ağır perdelenen gözünün önünden. “Betül...” dedi, sessiz sessiz ağlamaya, inlemeye başladı.

“Kardeerş, vurun vurun. Uzaktan vurun, yaklaşmayın. Bi kalkarlarsa çok fena!”

Sedat Ağaççanak hilâlin çanak kısmındaki iki tüfeklinin ortasındaaydı, kafasını kaldırıp Ereller Apartmanı’nın dördüncü katına baktı, “Bi sus be kardeşim!” diye bağırdı, koca mor kara hayvanın can çekiştiğini çoktan anlamıştı, “Bi sus Allah aşkına yaa!” Kafasını indirip sağa sola bakmadan, “Duralım burda,” dedi memurlara, “bekleyelim. Büyük olan ölüyor zaten. Sebep olmayalım.” İçi cayır cayır yanmaya başlamıştı. Şu dev, şu eşsiz emsâlsiz yaratık ölmemeliydi, hadi öldü, bizim yüzümüzden ölmemeliydi. Eve köpek alalım baba diye yalvarıp duran kızı geldi hatırına, bu heyulanın yanında hayâl etti onu bir an, kuyruğuyla dokunsa devirirdi kızı, ama hayâl etti işte, ikisinin o hâli hoşuna gitti, buncağızın burda çırpınıp durması ağırına gitti, dokunsa ağlardı. Tam o sırada kandan kıpkırmızı olmuş yatan beyaz köpeğin de darlandığını, dilini ağzının içine çekemediğini, nefes alamadığını, kafasını kaldırıp kaldırıp yere vurduğunu, çırpındığını, yeni boğazlanmış kuzu gibi havaya çaresiz tek-meler atmaya başladığını gördü, ağlamamak için dudaklarını ısırp “Sakin!” diye çizdi az evvelki talimatının altını, “Kı-pırdamak yok!”

Hilâl mâlûmu beklemeye durdu.

Betül de yukarıda kendi mâlûmunu bekleyip duruyordu. Servet kafasını patlatmıştı kalasla vura vura. Kandan gözünün önünü zar zor görebiliyor, bu iyi amcanın niye vurduğunu anlamaya çalışıyor, anlayamıyor, kesin ben yanlış bir

şey yapmışımdır da ona kızmıştır diye düşünüp kendinde kabahat arıyordu. Amca vuruyorsa demek ki bir bildiği vardı da ondan vuruyordu, yoksa vurmazdı. Baksana nasıl kızmış adamcağız, yatıp üstüne başına çişini yaptığı, boynunu uzatabildiği kadar o kocaman tahtanın önüne uzatıp teslim olduğu hâlde hâlâ da vuruyordu yazık.

Servet bir daha vurdu. “Öl lan öl!”

Ölmüyordu Betül, ama tedbiren ölmüyordu, bebekler vardı çünkü. Nejat’la Timuçin bir gelsin, şu bebekleri o ikisine, ama en çok da Nejat’a bir emanet etsin, ondan sonra güzel güzel ölecek, öldükten sonra da gittiği yerden seyredecekti bakalım Nejat romantik bir şekilde ağlıyor mu arkasından. Kesin ağlardı da romantik mi ağlardı yoksa ayı gibi mi ağlardı bilmem. Ay hih hih hih, ne ömür adamdı şu Nejat yaa!

Servet bir daha vurdu. Bu sefer bel okuna denk getirmişti. Bir baktın mı değirmi, bir baktın mı dimdirek havâleli kuyruğu, bankamatığın havalandırma menfezine dolanmış ip-likler gibi uçuş uçuş saçları, elişî kâğıdı kadar beyaz tüyleri, kalamata zeytini kadar kara gözleri, gözlerinin kıyısında Hüdâ-i hikmet açık kahverengi sürmeleri, yay burcu gibi kaşları, zıpkın gibi kirpikleri, süte bandırılmış mızraklar gibi beyaz beyaz, dik dik bıyıkları olan kadın köpeğin omurgasından çatır çutur sesler geldi, gördüğü eziyete rağmen akla sığmaz bir hüsn-ü kalple küçük küçük de olsa sallamaya devam ettiği kuyruğu sallanmayı kesti, budanmış dal gibi düştü vurdu toprağa, öyle de kaldı.

Ah Betül, ah Betül, ah ki, ateşe tutup ütse o tüyleriyle bıyıklarını, her bir teli yeni baştan çıkıp uzayasıya kadar hiç gözünü kırpmadan seyreder onu Nejat, sonra yaşlanıp ağarcıncaya kadar seyreder, ölse Allah etmeye, öldükten sonra da seyreder, yüz bin sene yaşasa yüz bin sene gözünü kırpmadan seyrederdi.

Ama yoktu. Yoktu işte Nejat. Nerdeydi bu adam ay!

Dur bakalım... Aa, boynunun acısı kaşınması yanması geçivermişti birden. Yaa, gördün mü işte, amca iyiliğinden vuruyordu demek. Nejat olsaydı da görseydi şimdi bunu, bakalım o zaman ne diyecekti? Kuyruk salladı yattığı yerden, daha doğrusu salladığını sandı, omurgasının kırıldığından haberi yoktu.

Servet hayvanın hâlâ da inatla göz kırptırıp durduğunu, ulan bana mısın demiyordu Allah'ın belası, hani sırtabiliyor desen hâlâ da sırtıp durduğunu görünce bir tamam çıldırdı, tam suratının ortasına indirecekti bu sefer, kalası iki eliyle sıkıca kavrayıp kafasının üstüne kaldırdı, sol yanındaki boru çiçeği sarmaşıklarının altından mıyır mıyır bir sesler duyunca şimdilik vurmaktan vazgeçip döndü o yana, kalasa abanıp eğildi, yaprakları araladı.

Oh, çok şükür diye düşünüyordu Betül, bebekler güvende artık, bu amca Nejat gelene kadar güzelce bakar hepsine. Oh be! İçi rahatlamıştı vallahi. Rahat rahat ölebilirdi artık.

Ama ölemedi.

Servet eğildiği yerden tiksine tiksine doğruldu, koca avucunda tuttuğu üç beyaz bebeği kaldırıp hırt hışır dolu yıkıklı bahçenin ötelere, paslı çivilerin, yırtık tenekelerin, yerden kırık kaval kemikleri gibi fırlayıp sipsivri dikilmiş küflü kalasların oralarına doğru taş gibi fırlatıp attı, sonra tekrar araladı yaprakları, tekrar eğilip eteklerinin altına soktu kafasını.

“Aa!” dedi işte Betül o zaman, “İyi miyi değil bunlar be!” Hırladı, kalkmaya çalıştı olmadı, debelenmeye çalıştı olmadı, sadece kafasını oynatabildiğini fark etti nihayet, o da yeterdi, büktü boynunu geriye, hançeresini genişletebildiği kadar genişletti, var gücüyle uludu, feryat figan bağırdı:

“Nejaaaaaaat!”

Bayram olacak

Hak için kurban, küp için kavurma

Şöhretliler şanlılar, devletliler pullular

Kalın boyunlu, şiş karınlı, göbekliler, canlılar

Kurban kesir hayırcı Allah aşkına

Komşusu da bakir Allah aşkına

—MİRZA ELEKBER TAHİRZÂDE SABİR

“Biri gitti Komserim.”

Baştan ayağa kan kırmızı, bir zamanlar baştan ayağa beyaz olan köpek ölmüş gitmişti sahiden de, devâsâ mor kara köpeğin alnacında, donuk gözlerini mavi üniformalara çakmış öylece yatıyordu.

“Biz de görüyoruz Mahmut,” dedi Sedat Ağaççanak, sesi titriyor, şimdi de kızını bu köpekle oynasırken hayâl ediyordu. “Şeyapmaya lüzûm yok.”

“Hayır, öbürü de ölünce şeyaparız diyecektim.”

“Sus Mahmut.”

Mahmut bozulup sustu.

“Kardeş, öldü mü o ufak olan?”

Bir de şu saçaklı kadına lâf yetiştiremeyecekti Sedat Ağaççanak, sıkıldığı dişlerinin arasından ya sabır deyip Allah’a bir miktar sabır siparişi verdi, hırsını alamayınca bir tek Mahmut’un kulağına yetiyecek bir sesle çenen kopsun inşallah diye bir sipariş daha verdi, cık cık cık etti, başını önüne eğdi.

Dönüp bakacak durumu yoktu ama Nejat hepsinden önce anlamış Timuçin’in gittiğini, en derin nefes son nefes olur-

du, çocuk son nefesini dolu dolu çekip onu da canını da vermeden önce, git de kurtul şunlardan kardeşim demiş, sonra da kalan bir damlacık canıyla hazin hazin eklemiştir: “Meğer yok olan bizmişiz Timuçin, sen, ben, Betül, biz hiç yokmuşuz kurban olduğum, yok olduğumuz için bilememişiz yok olduğumuzu, var olsaydık bilirdik.” Can çekişmeye başladığında Timuçin de çok uzaklaşmasa bari diye düşünüyor-du. İçi kıyıldı birden, kırılmış patisinin fırlak kemiğini kendi isteyerek sallıyormuş gibi sallanır gördü, koca kara kafasını kendi isteyerek kaldırıp vuruyormuş gibi kalkıp kalkıp toprağa vurup vurup tekrar kalkıp tekrar vurur gördü, bekle Timuçin, geliyorum dedi, sen bekleme Betül, gelemiyorum dedi, mavi üniformalılar titreşerek yoklara karışırken koca ayaklarının havayı şahdamarı yeni kesilmiş kurbanlık gibi tekmelemeye başladığını gördü.

“Büyük olanı da gidiyo Koms...”

“Mahmuut!”

Mahmut tam gene bozulacaktı, yeri göğü çığlık çığlık bir köpek uluması tuttu. “Ayy!” diye bağırdı Ereler Apartmanı, Sedat Ağaççanak şaşkın şaşkın dönüp geride bıraktıkları arsaya bakarken şaşkın şaşkın sağa sola bakan müteahhidi gördü, “Bir köpek daha mı vardı yoksa?” diye bağırdı, Muzaffer Çullukçu geri geri giderken “Bilmiyorum, ben başka görmedim,” diye bağırdı, zabıta memurları telaşla birbirine sokulunca Malazgirt Savaşı’nın hilâli kenarlarından içe katlanıp ilk dördün oldu, Mahmut bu sefer de “Ayağa kalktı, ayağa kalktı!” diye bağırdı, Sedat Ağaççanak çok sert bir topuk dönüşüyle dönüp kimin ayağa kalktığını gördü, “Herkes pozisyonuna!” diye bağırdı.

Ama artık çok geçti.

“Betüll!” diye hırıyordu Nejat, “Betülll!” Canını ha verdi ha verecek bir kara leş değildi artık, sapasağlam bir katan gibi dimdik dikiliyor, üç ayağı tabanlarının üstünde sağ-

lamca, kırık olan dördüncü ayağı da fırlak kemiğinin üstünde boyu kısa kalmış bir koltuk değneği gibi sivrice basıyordu yere. “Betülllll!” Boyun tüyleri kabarmış, kara bir boğaya çevirmişti hayvanı. “Betülllll!”

“Ağ!” diye bağırdı Sedat Ağaççanak. Baktı ki ağcılar adam yiyecek gibi kükreyip harlayan, süsecek boğa gibi eşinip toz kaldıran mor kara deve yeterince yakın değil, “Tel!” diye bağırdı. Normalde telcilerin de yeterince yakın olmaması gerekirdi ama ağcısıydı telcisiydi tüfekçisiydi Betül’ün çığılığıyla neye uğradıklarını şaşırıp karmaştıkları için bilmeden en dışarıda kalmış, Sedat Ağaççanak’ın “Ağ!” komutuyla nasılsa bizden önde ağcılar var diye düşünüp açılınca da sibek gibi açığa çıkmışlardı. Tam da ölürken şu cana gelip kudurmuş gibi tepinmeye başlayan köpeğe biri sağdan biri soldan uzattı ucu halkalı değnekleri.

Kudurmuş gibi tepinmiyordu aslında Nejat, önünden çekilin de Betül’e yetişeyim diye hoplayıp zıplıyor, çekilmediklerini, bilâkis adamakıllı sıkışıp duvar ördüklerini gördükçe sabırsızlanıp kızıp tepesi atıp hırlıyor, değnekli adamların sağından solundan yaklaştıklarını gördükçe gemi düdüğü gibi sesiyle bir ona bir buna havlayıp yaklaşmayın diye ikaz ediyordu. Baktı ki yaklaşıyorlar...

“Komserim, değnekleri kürdan gibi kırıdı valla!”

“Görüyoruz Mahmut.” Mahmut’a görüyoruz diyordu ama kendine ben hayatta böyle bir şey görmedim diyordu Sedat Ağaççanak, bir başka Allah’ın kulunun da görebildiğini veya görebileceğini sanmıyordu. Bin şeyi birden düşünüyordu o bir anda. Şu uluyup duran köpek meselâ, ne kadar da yakından geliyordu sesi, sanırsın kalıp tahtalarının orada hemen, ne kadar da canhıraş geliyordu, sanırsın şuracıkta üstüne bir şey devrilmiş, onun da canı yanmış. Ve şu birkaç saniye evvel can çekişen muazzam yaratık bu sesi duyar duymaz nasıl cana gelmiş, silkinip dikilmiş, duydukça nasıl da deli olu-

yor, nasıl da çekilin önümden de geçeyim der gibi, ki istese ezip geçerdi bunları, yerinde sayıp eşeleniyor, nasıl da hır hır hav hav bunlara lâf yetiştiriyor, şu balkondaki saçını siktiğimin karıları nasıl da ciyak ciyak bağırıyordu. Çok değil, az biraz kendini toparlamaya çalışıyordu Sedat Ağaççanak. Bir toparlasa kararını verecek, bin şeyi birden düşünürken bunu da düşünmüştü, belki de açılın önünden, geçsin, peşine düşeriz, hem öbür köpeği de bulmuş oluruz diyecekti. Kesin değil, ama böyle düşünmüştü yani. Tabii böyle düşünürken şöyle de düşünmüştü: Ya sokağa kendini atar atmaz birilerini ısırır da başıma dert olursa? Ve düşünmüştü ki, bir insanıyet gösterip bunu salacağız şimdi, nasıl da muhteşem bir şey Allahım, bu da gidip birilerini yiyecek, ezecek, çiğneyecek, ondan sonra ayıkla pirincin taşını. Vallaha ne emeklilik kalırdı ortada ne emekli ikramiyesi ne emekli maaşı. Biterdik ailecek. Öbür köpek hâlâ uluyor, yıkıyordu ortalığı, sanırsın gelmiş de bunun kulağının içine uluyor. Bunu da düşündü. Niye uluyordu acaba? Onu düşün bunu düşün derken “Tüfek!” deyiverdi. Tüfek... Rompun değil, tüfek.

Nejat'ın sabrı taşmak, gözü dönmek, ekranı kararmak üzereydi. Son bir uyarı havlayışı yaptı, son bir uyarı eşinişi yaptı, hırlaya hırlaya atıldı. Dümdüz.

“Sıksana Ali Emin!” diye bağırdı Sedat Ağaççanak hâlâ gez göz arpacık yapacağım diye uğraşan Ali Emin’e, “Ne nişanı bu!” Çok haklıydı, nişan almana falan gerek yok, her yer hedefti zaten ve hayvan gürül gürül yaklaştıkça büyüyor, hedeften başka bir şey kalmıyordu ortada. “Kamyon kadar hayvan, ne nişanı! Sık!”

Ali Emin sıkıldı.

Sayılamayacak kadar çok gözeneginden kan fışkırdı Nejat'ın, ama ne ciyakladı, ne durdu, ne sendeledi, ne umursadı; kara bir duvar gibi yaklaşmaya devam etti.

Ali Emin emekleye emekleye kaçarken Sedat Ağaççanak

Çanak gibi açıkta kaldı, kanlı kılıçlara benzeyen sivri dişleri burnunun ucunda gördü, gözlerini yumdu –“Eşhedü en l...”–, kulağının dibinde top patlayınca öldüm galiba diye düşünüp gözlerini açtı, yerde hâlâ çırpına çırpına kalkmaya çalışan koca kara hayvanı, sonra yanından geçip kara hayvanın başına dikilen müteahhidi, sonra da müteahhidin şarjr hayvanın üstüne boşalttığın gördü.

Ereller Apartmanı’nın balkonlarından bir alkış koptu.

Dur dur dur, gülmek yok mu yahu

Deme

Hem yok hem var

Oturuşur öyle bir ağlaşırsınız ki

Kıskanır kahkahalar

– YALINAYAKBAŞIKABAK

Bak Kardeşim, şu kâinatta her ne şey var ise var olan diğer herhangi bir şeyden ötürü var. Birbirinin tamamlayıcısı, devamıdır şeyler. Bütün mekânlar bir ve bütün, bütün mekânlar tek ve yekmekân, bütün mekânlar yok ve lâmekândır. Her şey birdir, çünkü her şey bir minnacık şeyden gelir, dağ taş bilir bunu, çayır çimen bilir, yayla yatak bilir, bulak koytak bilir, ova deniz bilir, canlı cansız her nesne bilir. Hepsinin sebab-i memâtı olan sen hariç. Sebeb-i hayat olabilirdin hâlbuki. Olmadın. Utan!

Varoluş denen yığma duvarın birbirini itmeyen, tutmayan, birbirine koltuk çıkmayan tuğlası yoktur Kardeşim. Ne olur oynatma şunları yerinden, harçlarını kazıma, kirişlerini kırma, kolonlarını budama. Uyan!

*Bütün sebepler yarattıkları sonuçtan üstündür; çakmak ta-
şı çakmaktan, çakmak kıvılcımdan, kıvılcım ateşten, ateş de
tutuşturduğu şeyden.*

– MEVLÂNÂ

“Hikâyemiz de böylece bittii,” dedi Düz Dünyacı. “Nasıl buldun Kardeşim?”

Varlık hıçkıra hıçkıra ağlıyordu, nasıl bulduğu çok belli. “Bu adamlar...” dedi hıçkırıklar arasında, “... kadınlar... insanlar... çoluk çocuk... hepsi... nasıl?” Genzinden bir böğürtü kopunca susmak zorunda kaldı, eğlenip böğürdü biraz, sıraya dizilmiş gelen hıçkırıklarını geçiştirdi, devam etti. “Nasıl yapabilmişler bunu!” Apaçık bir isyan hâlindeydi. İnanamıyordu.

“Onları boş ver şimdi,” dedi Düz Dünyacı, “Senin hesap defterin bu, onların değil. Sen nasıl yapabildin?”

“Ben?” Varlık apıştı. “Ben mi?” Hıçkırık falan kalmamıştı, gayet mikrofonik, dursuz duraksız konuşabiliyordu şimdi. “Ne ben? Ben yokum ki bu hikâyede.” Acaba şu melek beni o taş atan vicdansızlardan biriyle mi karıştırıyor diye düşünüyordu bir ümit.

“Bal gibi de varsın,” dedi Düz Dünyacı, çok acımasız gü-lümsüyordu. “Hem de öyle bir varsın ki, taş atan, saçma atan, merini atan bütün o insanların toplamından daha fazla varsın.”

“Ama...”

“Söyledim sana...” diyerek buz gibi bir sesle varlığın sözünü kesti Düz Dünyacı. “Bu senin hesap defterin, senin görüş günün bugün. Şimdi tekrar soruyorum, bu anlattığım hikâyede var mısın yok musun?”

Yemin etse başı ağrımazdı varlığın. Etti de nitekim. “Vallaha da yokum, billaha da yokum. “Allah canımı alsın ki...”

Bu defa ıslıl ıslıl güldü Düz Dünyacı, hâttâ kahkaha attı. “Aldı Kardeşim zaten,” dedi, “ve geri vermeden önce ne halt yediğini görmeni emretti. Ben de bunun için burdayım, sana göstermek için.”

Varlık ayak değiştirdi. Kesin bir yanlışlık vardı bu işte. Ama diyemiyordun işte, karşındaki koskoca melek, nasıl diyeceksin. “Göster o zaman,” dedi. İçinden belli belirsiz bir ya gösterirse ürpertisi geçti, üşüttü, titretti, titretmeye devam etti. Ya gösterirse?

“Yalnız...” diyordu Düz Dünyacı, “... bir şey itiraf etmem gerekiyor bu noktada. Gene yalan söyledim.”

Ürpermeleri titremeleri geçiverdi varlığın. “Vallaha mı?” dedi bir sevinç. “Hikâye yalan mıydı yani?”

Düz Dünyacı tanışmalarının en başında yaptığı gibi zarif ellerini çenesiyle göğsünün arasına kadar kaldırdı, ince uzun parmaklarını birbirine çattı, “Akıllı ol,” dedi sakince, “hikâye yalan olur mu hiç, verdiğim isimler yalandı. Baktım bakalım bakmayı bildiğin kadar görmeyi de bilebiliyor musun.”

“Ve?” diye sordu varlık. Bakmakmış görmekmiş, lüzûmsuz lüzûmsuz felsefe diye geçiriyordu içinden. Sonra birden korkup yoksa ben ölmeden önceki hayatımda Muzaffer Çullukçu muydum diye geçirdi. Hâlbuki boka sürülecek akli olursa şöyle geçirirdi: Acaba bu Düz Dünyacı hangi isimleri değiştirdi, kimin ismi aslında şuyken buymuş gibi aktardı da gözümün önündeki şeyi sakladı gözümün önünden?

“Ve ne?” dedi Düz Dünyacı. “İsimleri değiştirdim diyorum işte, daha ne diyeyim. Aklını kullan, başka başka isimler getir aklına, hikâyedeki benim verdiğim isimlerin yerine aklına getirdiğin o başka başka isimleri koy da o gözle bir daha bak bakalım bir şey görebilecek misin?”

Mümkün değil göremezdi varlık, emindi ama saygıda kusur etmemek için bir denedi mecburen. Muzaffer’in yerine kendi ismini koydu olmadı, Çanak’ın yerine kendi ismini koydu olmadı, Servet’in, Ali Emin’in yerine, hâttâ Ereller Apartmanı’ndaki saçaklı kadınların yerine bile koydu, gene olmadı. “Yok,” dedi azıcık rahatlayarak; “Ben yokum valla ha bu hikâyede. Belki hangi isimleri değiştirdiğini söyleseydin...”

“Haklısın,” dedi Düz Dünyacı. “Hepsini söyleyip onu söylememek olmaz tabii. Dinle o zaman, söylüyorum. O güzel-güzeli, eşsiz emsâlsiz dev kara köpek var ya...”

Heyecanlandı varlık. “Evet?” Yoksa Nejat ben miydim diye bile düşündü o heyecanla.

“Yalanlarımdan biri onun ismiydi. Asıl ismi Aydemir.” Düz Dünyacı susup varlığın soru işareti gibi kıvrılmış dudaklarına baktı, gülümsedi. “Zorlama. Bu ismin sana bir şey ifade etmediğini biliyorum. Esâsen onun ismini değiştirmem gerekmiyordu hiç.”

“Peki niye değiştirdin o zaman?”

“Sana ne! Keyif benim değil mi? İster değiştiririm ister değiştirmem. Sen asıl diğer değiştirdiğim isme konsantre olmaya bak. Söyleyeyim mi?”

Varlık bir kere daha ürperip titredi, geliyordu galiba bomba. “Söyleyin... le... söyle.”

Söyledi Düz Dünyacı: “Servinaz.”

Varlık sallandı. “Ne? Kim?”

“Yaa...” dedi Düz Dünyacı, “Çankaya’dan dört çekerine atıp kazara dönmeye kalkar da yolu bulacağı tutar diye ta

Demetevler'e götürüp başından attığın, bir baktın mı değil-mi, bir baktın mı dimdirek havâleli kuyruğu, bankamatığın havalandırma menfezine dolanmış iplikler gibi uçuş uçuş saçları, elişi kâğıdı kadar beyaz tüyleri, kalamata zeytini kadar kara gözleri, gözlerinin kıyısında Hüdâ-i hikmet açık kahverengi sürmeleri, yay burcu gibi kaşları, zıpkın gibi kir-pikleri, süte bandırılmış mızraklar gibi beyaz beyaz, dik dik bıyıkları olan kadın köpek var ya hani, onun adı Betül değil-di işte, Servinaz'dı. Servet öldürmedi Servinaz'ı, sen öldür-dün, o minnacık bebekleri paslı çivilerin üstüne Servet fırla-tıp atmadı, sen attın, Aydemir'le Timuçin sen Servinaz'ı terk ettiğin için onun yanındalardı, onlar hayvan çünkü, terk et-mezler, işte o yere indiğinde beheri otuz altı kiloya erişen köşeli kocaman taşları sen attın Aydemir'le Timuçin'in te-pesine, Ereller Apartmanının vicdansız kadınları sendin, Se-dat Ağaççanak sen, ölüm emrini veren sendin, Ali Emin is-tediği kadar bassın domuz saçmalı tüfeğin tetiğine, tetik de sendin saçma da sendin, Muzaffer Çullukçu hepten sen; se-bep sendin Kardeşim, sebep sendin Fuatçım, görebildin mi bari şimdi?"

Görebilmişti Fuat. "İznin olursa..." dedi, "bir şey söyle-mek istiyorum."

"İzin senin," dedi Düz Dünyacı, "keyfine bak."

"Ben var ya..." dedi, "benim gibi Fuat'ın vicdanını, irfanı-nı, şerefini, haysiyetini, cinsini, cibiliyetini eşsek sikeyim!"

"Bence de," dedi Düz Dünyacı. "Kâmil olup olmadığını sormuyorum bu durumda, cevabı peşinen verdiği ortada." Akıllara zarar bir huşûnet yerleşmişti güzel yüzüne. "Hepsi-nin sebebi sendin Fuat," diye haşın haşın sürdürdü konuş-masını. "Sendin Kardeşim. Muzaffer'den de Servet'ten de Ali Emin'den de Sedat'tan da Ereller Apartmanı'nın balkon gü-zellerinden de betersin sen. Görüş günü bitti, hadi git hapis-hanene, adam olmadan da oradan kurtulabileceğini aklına

getirme. Mahkûm ne kadar manyaksa hapishanenin duvarları o kadar kavi olur Kardeşim, o manyakların en manyağı sensin, git dünya denen en kavi zindana. Yürü git, ama bütün bunları, bunlara ve buraya dair ne varsa tamamını, beni, Kenan'ı, her berzahtan sonra buraya gelip hesap vereceğini unut da git. Öyle bir unut da git ki ister yeniden tepişmeye dur sevgili hapishanende, ister görmeye, kâmil olmaya dur. Git hadi.”

Fuat dalgalanmaya başladı. “Nasıl gideyim?”

“Dümdüz git.”

Hurûc Günü Âlemi dümdüzdü zaten, alabildiğine düz, o kadar düz ki ne düzün anlamı kalıyordu baktığında, ne de dümdüzün. Sordu mecburen.

“Şöylemesine mi gideyim böylemesine mi?”

“Git işte.”

Fuat gitti.

